měsíčník science fiction a fantasy

IKARIE

147. číslo
8/2002
29Kč/52Sk

nejlepší SF časopis roku

světová SF
Cory Doctorow:
Navštivte hříchy

Paul Levinson:
Mendelovské světlo

česká SF
David Šenk:
Sousedské vztahy

Edita Dufková:
Nebudeš mutantem!

publicistika
Stanislav Ulver:
Mullerdóm jako zpráva
o virtuální realitě

Františka Vrbenská:
Kolik lidí, tolik draků

Vlado Ríša:
Eurocon 2002

obálka: Kristian Cubera

9 771210 679003 08

3. - 7. 7. 2002
Chotěboř Czech Republic
EUROCON

William King

Jim Burns

Vašek Pravda (oranžové triko) ještě před zahájením debatoval s hosty
(G. R. R. Martin v nezbytné placaté čepici)

Bridget Wilkinson, prezidentka ESSF zahájila Eurocon

Robert Holdstock

O B S A H

IKARIE
měsíčník science fiction

8/2002

Měsíčník SAFu a české sekce WORLD SF
Vydává Mladá fronta, a. s.; Adresa redakce: **IKARIE Radlická 61 150 00 Praha 5**; Tel.: 02/25 27 62 10-1
Sekretariát: 02/25 27 62 50-4; Fax: 02/25 27 62 22
e-mail: ikarie@mf.cz
Šéfredaktor: **Vlado Ríša** (risa@mf.cz)
Zástupce šéfredaktora: **Jaroslav Jiran** (jiran@mf.cz)
Redaktor: **Robert Tschorn**
Redaktor webové stránky: **Jiří T. Pelech**
Jazyková úprava: **Šárka Doležalová**
Inzerce: Ikarie - inzerce Radlická 61
150 00 Praha 5; Tel.: 02/25 27 63 20
Fax: 02/25 27 63 33; e-mail: inzerce@mf.cz
Předplatné: Objednávat lze písemně, telefonicky, faxem nebo e-mailem. Předplatné je automaticky prodlužováno.
Předplatné pro ČR vyřizuje Mediaservis, s. r. o. ABOCENTRUM, Moravské nám. 12D, 659 01 Brno; objednávky a změny: 05/41233232; reklamace: 0800-171181
Objednat lze i přímo u vydavatele: Mladá fronta-předplatné Radlická 61; 150 00 Praha 5; Bezplatná infolinka: 0800-1-34567
Fax: 02/25276222; e-mail: predplatne@mf.cz; www.mf.cz
Objednávky do zahraničí: Mediaservis, s. r. o., oddělení vývozu tisku, Tel.: 02/67903242; Fax: 02/7934607
Objednávky v SR: ABOPRESS s.r.o. Radlinského 27, 811 07 Bratislava; Tel./Fax: + 421/2/52444981; e-mail:abopress@napri.sk
PONS, a.s., Záhradnicka 151, 821 08 Bratislava, tel: 02/50 24 52 14, fax: 02/50 24 53 61; objednávky přijímá i každá pošta.
Cena ročního předplatného: **312 Kč**
Distribuce: V ČR zajišťují společnosti holdingu PNS, a. s., a Mediaprint & Kapa. V SR Magnet-Press Slovakia a Mediaprint & Kapa Bratislava.
Číslo bylo odevzdáno do tisku 10. 7. 2002 a vyšlo v srpnu 2002
MK 5223, ISSN 1210 - 6798
autor obálky: Kristian Cubera
Podání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha č. j. nov. 5021/94 ze dne 3. 11. 1994

Alternativní historie

Tato odnož science fiction poutá pozornost mnoha spisovatelů, čtenářů i publicistů. Zcela logicky. Vždyť jedna z definic SF zní: Něco je jinak. Narazil jsem na knížky, které si za zlomový bod vybraly porážku Římanů, jiné nechaly vyhrát Němce druhou světovou válku, přestala fungovat elektřina a jiné...

Ano, je jich hodně a je to dobře, protože díky takovým knížkám není SF jenom zábavná literatura, ale přinutí své čtenáře zamyslet se nad různými možnostmi, které by mohly nastat. A protože jsme lidé, kteří věří tomu, že se budoucnost dá ovlivnit, tak takové zamyšlení stojí za to.

Nedávno na jednom z conů měl přednášku Egon Čierny právě o alternativní historii. Pustil se do ní hlava nehlava. Nejen podle něj, ale i z dalších míst jsem slyšel, že si autoři historii přizpůsobují a překrucují, jak chtějí, aby jim jejich představy seděly do modelů, které si vymysleli ,a že je to celé nereálné.

Tito odpůrci mají samozřejmě pravdu. Ale v tom je právě půvab science fiction, připustit jinou možnost, byť nereálnou, a tak upozornit na nějaké zcela reálné nebezpečí.

Problém však vypukne v okamžiku, kdy přestáváme mluvit o SF a řeči, které se doslechneme v rádiu či dočteme v novinách, jsou míněny vážně. Šíleně na mě zapůsobila informace jisté renomované novinářky, která vážně tvrdila, že druhou světovou válku zavinili Češi, protože zbrojili, vyhlásili všeobecnou mobilizaci, a tak Adolfu Hitlerovi nezbylo nic jiného, než vyhlásit válku. Kdyby to řekl scifista a na nějakém conu, tak o tom budu uvažovat jako o zajímavém nápadu a dokonce bych možná rozvíjel teorie, co by se stalo, kdyby Československo bylo neutrální jako Švýcarsko, kdyby nebyla mobilizace... Jenže tohle nebyl scifista a nebylo to na conu. Tohle bylo míněno vážně! Musím přiznat, že mě takováto „alternativní historie" vypuštěná z novinářských úst poměrně dost děsí.

Už jsem si zvykl na placené demonstrace proti Temelínu a jinde, a souhlasím s Ondrou Neffem, když o těchto lidech hovoří jako o ekoteroristech. Ale když slyším alternativní historii vydávanou za skutečnost, tak to mě stále ještě překvapuje a bouří mi to krev.

Vlado Ríša

GALAKTICKÁ KAVÁRNA HANA SOLA

L.S.D.
vyhlašuje první ročník literární soutěže

O Jednorožcovu podkovu

Vítězná povídka vyjde v našem zinu, její autor dostane diplom, autorské vydání a bude pasován na čestného Rytíře Jednorožcova řádu. Bohužel SFFK L.S.D. není až zase tak movitý, aby mohlo otištěné povídky honorovat. Kromě výherní totiž každou (téměř) povídku vydáme ve *Zjevení jednorožce.* Povídky o maximálním rozsahu 30-ti normostran (30 řádků, 60 znaků/řádek) zasílejte ve dvou kopiích spolu s obálkou, v níž bude vaše adresa, jméno a příjmení, jména povídek (max. 2), Prohlášení o zřeknutí se honoráře zašlete na adresu: Tomáš Kempný, Výškovická 68, 700 30 Ostrava
Obálku viditelně označte jménem soutěže. Výsledky zveřejníme v lednovém (2003) čísle *Zjevení Jednorožce* spolu s vítěznou povídkou. Porotou bude redakce *Zjevení Jednorožce.* Uzávěrka soutěže je 31. 11. 2002!

red

Ríša si přece jen trola zahrál

Před půl rokem, když začínala Kočovná divadelní společnost Richarda Klíčníka nacvičovat Muže ve zbrani, které odehráli s nesmírným úspěchem na právě proběhlém Euroconu, nabídl její principál roli trola šéfredaktorovi Ikarie. Ten s těžkým srdcem, pro totální zaneprázdnění, musel odmítnout. Nicméně herci se domluvili, že si Vlado přece jen zahraje, avšak všechno bylo připraveno bez jeho vědomí. V jednom okamžiku sešel desátník Karotka mezi víc jak sedm set (!!!!!!!!) přítomných diváků a srdečně se pozdravil potřesením pravice s trolem Bauxitem, což samozřejmě byl již výše zmíněný šéfredaktor Ikarie. Je nutné podotknout, že Vlado Ríša zvládl svou obtížnou roli bez zakoktání a použití nápovědy.

red

Autogramiáda G. R. R. Martina

Díky tomu, že se G. R. R. Martin zúčastnil jako host Euroconu v Chotěboři, mohl uspořádat i autogramiádu, která proběhla dne 11. 7. 2002 v Krakatitu.

G. R. R. na Euroconu nejenže poctivě chodil na přednášky, ale ochotně se i fotil. S Honzou Kantůrkem se fotografoval s chutí, neboť konečně narazil na někoho s podobným vousem, ale podstatně prostorově orientovanějšího.

vr

Cory Doctorow

Navštivte hříchy

Visit the Sins

Sean uměl dosáhnout svého. Uměl přednést svůj názor tak, že všichni na doslech si připadali „in" a opovržení nepřáteli umění bylo na pořadu dne číslem jedna. Jeho školitel na to vždycky skočil. Sean odevzdal povinný důkaz pilnosti v podobě několika prací z minulého století: sebraných vzpomínek těch, kdo přežili elektrošoky, lobotomii a thalidomid. Školitel si odškrtl „splněno" a do čtyřiadvaceti hodin dával Sean Orlandu sbohem a v autě z půjčovny mířil do domova.

Otci o tom ještě neřekl. Bude muset, aby mohl dokončit svou diplomovou práci. Ale zatím je tu jen on a děda, tváří v tvář.

Děda byl zrovna vypnutý, když ho Sean na oddělení našel. Kolem bušil prejt laserů, videoher, porno fotek, výbuchů, bourajících aut, fraktálů a zvěrstev.

Sean si vzpomněl na návštěvy u dědy, než ho svěřili do domova, na sebe a svého dbalého otce, když přicházeli do bezchybného bytu v domě s břidlicovou střechou v Kingstonu v Ontariu. Děda je hostil čajem a konverzací, obojím v dokonalém provedení a zcela bez duše. Seanův otec z toho šílel a na něho se cestou domů v autě snášela neodvratná, špatně mířená mantra. Děda se poprvé v Seanově přítomnosti zapnul, když Sean testoval prototyp svých „nepřátel umění" proti otcovu „všem rozumným lidem je jasné" - a vyděsilo ho to až k chvilkovému zblbnutí.

Děda byl zrovna v režimu údržby a v koutě si projížděl sérii izometrických strečinkových cvičení, zatímco mezi Seanem a jeho otcem zuřila rétorická bitva. Pak se najednou objevil mezi nimi, argumentoval proti oběma stranám s vášnivostí a přehledem palebné síly kulometu a jeho intelekt oba ruchal tak zuřivě, jako by ho poháněl parní stroj. Seanovi zmrzl jazyk v ústech. Ohlušující smršť ostrovtipu, který se v dědovi skrýval, mu vyrazila řeč. Děda s otcem po sobě od pasu stříleli urážkami, než se během oponentova protiútoku prvý z nich opět nečekaně vypnul a nepřesvědčivým, mechanickým hlasem uznal protivníkovo stanovisko. Seanův otec tenkrát vykráčel z domu a odřítil se k autu takovou rychlostí, že kdyby mu Sean nevystartoval hned v patách, nestihl by před odjezdem ani nastoupit.

A teď tu byl děda v režimu údržby. Seděl u stolu a odshora dolů, jeden po druhém zatínal svaly. Byl to program prevence otlaků. Sean tipoval, že šlo o dodatečný prodej, který domov nabízel pro nízkofunkční pacienty jako děda.

Sean se posadil naproti němu. Děda se usmál a slušně kývl na pozdrav. Sean polkl, co mu žaludek poslal do úst. Ti, kdo zákrok podstoupili, byli před operací roztěkaní a neschopní soustředění, ale pak bylo po problému. Kdykoliv jejich soustředění pokleslo pod určitý práh, prostě se vypnuli, dokud svět zase nezískal na zajímavosti. Byl to zázrak, než se děti přestaly snažit udržovat pozornost nad prahovou hodnotou a začaly sklouzávat do netečnosti.

„Ahoj, dědo," řekl Sean.

Děda se na něho zahleděl temnýma očima zasazenýma v hlubokých, vrásčitých hnízdech. Sean téměř viděl, jak za nimi vrčí podprogramy. „Seane," řekl děda. Dřevěně se postavil, obešel stůl a předpisově Seana objal a políbil na tvář. Opětovat ani jedno z toho se Sean neobtěžoval.

Postavil diktafon mezi ně na stůl a zapnul ho.

Děda byl poměrně movitý člověk. Většinu svého jmění získal, než odešel do důchodu, když pracoval jako mechanik na velice jemných, choulostivých mašinkách. Rodina předpokládala, že práci vykonával ve vypnutém stavu a otupující monotonii svěřil podprogramům, ale Sean během přípravného průzkumu mluvil s bývalým dědovým spolupracovníkem a ten mu řekl, že děda byl většinou zapnutý. Zbytek majetku získal krátce před tím, než ho Seanův otec poslal na jih, do domova. Letitá žaloba, vznesená provinilými, zhrozenými rodinami nešťastných zombií, konečně vyústila ve finanční vyrovnání a všichni poznamenaní se od hodiny stali nesvéprávnými milionáři.

Ne, že by jim to pomohlo.

„Jak se máš?" zeptal se děda nezúčastněně.

„Pracuju na diplomce, dědo. Přijel jsem, abych s tebou udělal rozhovor. Pár týdnů tady zůstanu."

„To je hezké," řekl děda, „jak se má tvůj otec?"

„Dobře. Ale neřekl jsem mu, že sem jedu. Jsi pro něho citlivé téma."

Děda se opřel zády o opěradlo. Sean si vzdáleně uvědomoval, že na oddělení jsou další poznamenaní: drmolili, nervózně pomrkávali u videoher a kouřili - všechno najednou. Byli vysokofunkční - k zapnutí jim stačil jednoduchý podnět. Děda se zapínal jen při důležitých příležitostech.

Sean řekl: „Táta si přeje, abys umřel."

A bylo to. Snadno se poznalo, když se děda zapnul: rytmické, soustavné zatínání svalů nahradil celkový, nervózní třas a jeho oči začaly těkat po místnosti. „Má nějaké potíže s penězi? Nemusí čekat, až zdědí, můžu na opatrovnické napsat hned teď."

Sean překonal nutkání znovu pozdravit - teď, když byl děda zapnutý. Snažil se zůstat soustředěný na úkol udržet dědu zapnutého. „Přeje si, abys umřel, protože tě nenávidí a za to nenávidí sám sebe. Až umřeš, bude tě moct přestat nenávidět a začít pro tebe truchlit. Ví, že to nebyla tvoje chyba. Proto jsem tady. Chci zapsat tvoje vyprávění a najít v něm nějaký smysl dřív, než umřeš." Sean se zhluboka nadechl. „Zůstaneš zapnutý?"

Děda vypadal nesvůj. „Na to se mě ptávala tvoje babička. Vždycky jsem jí to slíbil, ale, víš... není to věc vůle, Seane, je to reflex."

„Je to naučený reflex, dědo. Ne jako dýchání. Nemůžeš za to, žes šel na operaci, ale reflex sis vypěstoval sám. Své pozornosti dovoluješ klesnout pod prahovou hodnotu a tím dovoluješ čipu, aby tě vypnul. Někdo to dělá míň," Sean trhl hlavou směrem k ostatním starcům a stařenám, kteří si hráli se svými tiky nebo se spolu hádali. „Někteří to nedělají vůbec."

„Kecy!“ řekl děda, naklonil se dopředu a obě ruce pevně opřel o kolena: agresivní postoj typu A, ve kterém se Sean také často přistihl. „Mýtus doby, prcku. Všichni se to naučili. Když už jsi měl operaci, nemohl sis pomoct. Víš, o čem mluvím, jinak bys tady neseděl. Tvůj otec taky - kdyby v sobě někdy našel dost upřímnosti, aby to přiznal. Oba to máte úplně stejně jako já, ale nikdo se vás nepokusil vyléčit.“

„Já to nemám,“ řekl Sean. „Právě jsem strávil tři hodiny v letadle a celou cestu jsem se mohl klidně dívat z okýnka. Nevadilo mi to. A vůbec jsem se k tomu nemusel nutit: ani jsem neměl chuť dívat se na video nebo se dát do řeči se sousedem.“ Ve skutečnosti to nebyla pravda. Ošíval se jako čert a obrazovku videa rozdělil na šestnáct obdélníčků a díval se na tolik kanálů, kolik zvládl najednou. Pokoušel se srovnat si myšlenky s pomocí diktafonu, ale byl moc vystresovaný. Nakonec se někde nad Georgií poddal obrazovce a současnému vypočítávání mocnin dvojky.

Děda ho probodl pohledem. „Jestli tvoje ego vyžaduje, abys tomu věřil, tak si posluž.“

Sean se držel, aby se nezačal vrtět. Soustředil se na usměrňování diskuse. „Co se ti tady v domově líbí nejvíc?“

Děda otázku zvažoval tak dlouho, až se Sean začal obávat, že se vypnul. „Nikdo mě nenutí cítit se provinile za to, že se vypínám. Nikdo mi neříká, že jsem slaboch. Samozřejmě kromě tvého otce.“

„Táta tu byl?“ zeptal se Sean šokovaně. „Kdy?“

„Tvůj otec mě navštěvuje každý měsíc. Křičí na mě, dokud se nezapnu, a pak odejde. Dělá to, protože mu doktor řekl, že jestli se nebudu zapínat častěji, přesunou mě na nulafunkční oddělení. Já bych byl pro a taky jsem mu to řekl, ale on o svém mentálním staroušovi nikdy neměl zvláštní mínění.“

„Kde jsi, když jsi vypnutý?“ zeptal se Sean. Tahle otázka měla v rozhovorech přijít na řadu až později, možná až ve druhém dni, ale Sean byl podrážděný.

„Nevím. Pryč.“

„Je to jako spánek?“ zeptal se Sean, protože zapomněl na pravidlo, že objektu se nikdy nepokládají otázky na „ano“ nebo „ne“. Srdce mu bušilo, jako by to bylo poprvé v životě, co dělá rozhovor.

„Ne.“

„Čím je to jiné než spánek?“ zeptal se Sean.

„Na spánek se většinou zapínám - podvědomí mě umí zabavit docela dobře. Když se vypnu, tak prostě... zmizím. Potom si to pamatuju, jako by to byla kniha, kterou mi někdo přečetl přímo do mozku, ale já u toho nejsem. Je to skvělý. Žral bys to, Seane. Měl bys na tu operaci jít. Slyšel jsem, že je spousta černejch klinik, kde si ji můžeš nechat udělat. V jihovýchodní Asii. Tržiště sexu, víš co.“

Sean zabojoval, aby udržel diskusi ve vytyčených kolejích. Děda se v zapnutém stavu často choval nepřátelsky a otec se vždycky nechal vyprovokovat. Sean byl rozhodnutý odolat. „Jak víš, že u toho nejsi? Možná tam jsi celou dobu a k smrti se nudíš, řveš utrpením, ale jen co se zapneš, všechno zapomeneš.“

Děda zvedl obočí. „Samozřejmě, že jsem! Ale to není to já, na kterém záleží. Záleží na mně. A já můžu rychloposuvem přeskočit všechny nudný pasáže. A obávám se, že tohle začíná být jedna z nich.“

Dědovy oči přestaly slídit po všech koutech a zase se přepnul do režimu údržby. Na Seana dolehl hluk a světla oddělení. Sebral ze stolu diktafon. „Díky, dědo,“ řekl prkenně. „Uvidíme se zítra.“

„Ahoj, Seane,“ řekl děda a kolem stolu si opět došel pro objetí a polibek.

Sean se ubytoval v prvním motelu, co našel. Lamplighter Inn stál na ponuré promenádě zabydlené nefunkčními fontánami a rozpadajícími se nákupními centry. Lehl si na postel, snědl Magické prsty a pustil, co nahrál.

Bylo to k ničemu. Hluk z oddělení překryl devět slov z deseti a ta slova, která zůstala, byla prázdná, naprosto bez emocionálního náboje. Pokusil se rozhovor zapsat volně a zaplnit mezery z paměti, ale nedokázal se na to soustředit.

Sundal si zpocené, zmačkané tričko a kalhoty, vysypal obsah kufru na omlácený, cigaretami popálený stůl a vyhrabal plavky.

U bazénu byl ještě jeden host: stará, přestará žena v jednodílných plavkách se sukýnkou. Na hlavě měla plážový klobouk posunutý tak, aby ji chránil před žhavým floridským sluncem. Sean směrem k ní zběžně pokynul a skočil do bazénu.

Voda byla teplá jako chcanky a vydatně chlorovaná. Bylo to jako plavat ve smrdutém potu. Sean vydržel jeden bazén, pak vylezl a usadil se v plátěném křesílku s houpacím opěradlem.

„Na vašem místě bych v tom neplavala,“ řekla stará žena nikotinově chraplavým hlasem. S klapnutím umělého chrupu se na něho zakřenila. Její pleť měla barvu i povrch nevydělané kůže - ani ne tak opálená, jako spíš pečená.

„To mi říkáte brzo,“ řekl Sean a přimhouřené oči si zastínil dlaní.

„Šéf Ross se nerad stará o bazén, tak do něj prostě jen sype další a další chlór. Nediv se, jestli budeš ráno blonďák. Já jsem Adele. Jak dlouho tu budeš bydlet?“

„Pár týdnů - přinejmenším,“ řekl Sean.

Adele se usmála a přikývla. „To je dobře. To je fajn. To ti bude stačit na všechny zábavní parky. Nenech si ujít Universal - myslím, že je lepší než Disneyland. Většina lidí se tam ani neobtěžuje, ale pro moji kapsu je lepší.“

„Pochybuji, že k tomu budu mít příležitost,“ řekl Sean. „Mám tady na jihu spoustu práce.“ Čekal, až se ho zeptá jaké práce, a v duchu si procvičoval proslov o vznešeném záměru, který už tolikrát uplatnil, když připravoval návrh tématu.

„To je škoda,“ řekla. „Odkud jsi přijel?“

„Z Toronta,“ odpověděl.

„Bože, už dost sněhuláků!“ řekla dobromyslně. „Sem se snad sjelo půl Kanady! Jedou sem, aby utekli ze zimy, a pak si stěžují na horko! Co čekají? To bych moc ráda věděla! Jak se ti letělo?“

„Dobře,“ řekl Sean zamyšleně. „Trochu nuda, ale dobře.“

„Takže tady jsi na pár týdnů.“

„Ano. Pracovně,“ přitakal Sean.

„Skvělá práce, jen takovou sehnat!“ řekla Adele a opět zaklapala zuby. „Já jsem se sem přestěhovala, jé, před pěti lety. Abych byla u svého chlapce. Je v nemocnici. Dřív jsem pracovala, ale už jsem v důchodu. Pracovala jsem v mlíkárně - brala jsem telefony! Když někomu řeknu, že jsem pracovala v mlíkárně, myslí si, že jsem dojila krávy! Šéf Ross mi dal roční sazbu na nájem. Je to o moc lepší, než bydlet v nějakým domě, co je jak pevnost! Kolik hodin stolního fotbalu může člověk denně vydržet?“

„Váš syn je nemocný?“ zeptal se Sean.

„Nemocný? Ne,“ řekla Adele. „Nevěřil bys, co tady na

jihu mají za šváby! Šéf Ross dělá pravidelně postřik, ale místní šváby to vůbec nezajímá. Bydlela jsem v New Yorku a tam jsem viděla pořádný šváby, ale takovýhle ne. Jak kočky! Můj chlapec Ethan náš byt v New Yorku pořád uklízel a uklízel, tichý, hodný chlapec. Pak uviděl švába a bum prásk! - už povídal, vtipkoval, běhal a poskakoval. Šéf Ross říká, že s tím nic nenadělá. Říká: ´ Adele, tady jsme na Floridě a švábi tu byli už dlouho před námi a budou tu ještě dlouho po nás a v tom jim nijak nemůžeme zabránit.´

To je všechno moc pěkný, ale řeknu ti, v domově, když navštěvuji Ethana, jsem nikdy švába neviděla. Tam vědí, jak si je držet od těla. Možná je to tím jejich křičením. Bože, ti ale křičí!"

Seanovi se v hlavě rozsvítila žárovička: „Je Ethan velmi vysokofunkční?" zeptal se opatrně.

Adele na něho vrhla kradmý pohled a řekla: „Doktor říká, že ne. Ale já myslím, že ano. Když jsem tam, vždycky se prochází, dělá kliky a sedy-lehy. Ethan není žádný mladík, letos je mu šedesát! V tom věku jeho otec rozhodně žádný kliky nedělal, to teda ne! Ale ten doktor říká, že Ethan je na nulafunkční úrovni. Doktoři! Co ti o tom vědí?"

„Kolik bylo Ethanovi, když šel na operaci?" zeptal se Sean.

„Teprve sedm," řekla Adele, aniž by změnila svůj lehký konverzační tón, ale Sean v jejích očích zahlédl čepele viny. „Měl buď opakovat první třídu, nebo jít do zvláštní školy. Poslali doktora, aby to vysvětlil. Ethan byl chytrej jak liška, to všichni věděli, ale prostě se nemohl soustředit. Byl z toho nešťastný a pořád dělal ty svoje scény. Bylo mu úplně jedno kde: ve třídě, doma, venku na ulici i v kostele! Křičel a řval a kopal a kousal - něco takovýho jsi nikdy neviděl. Doktoři nám řekli, že se to bude pořád zhoršovat, jestli s tím něco neuděláme. Připadalo nám to jako zázrak. Za mě by ho prostě nacpali práškama."

Sean věděl, jak se tenkrát prášky jmenovaly: Ritalin, Cylert, Dexedrin. Cokoli, co udrží v klidu a netečnosti. Pak přišli s operací.

Adele ožila: „Vážně by sis měl jedno odpoledne vyrazit aspoň do Universal. Je to báječné."

„Myslím, že mi chtějí dědu přeložit na oddělení nulové funkce. Jestli nebude trávit víc času zapnutý, udělají to," řekl Sean. „Chci, aby mi vyprávěl, jak to všechno bylo dřív, než ho přesunou." A když ne, jak to bylo, tak aspoň proč - proč je Sean, jaký je, a proč jeho otec.

„Ty jsi ale hodný vnuk! Víš, připadá mi, že teď už se o svoje prarodiče nikdo nestará. Rossova vnoučata se nezastavila ani jednou za těch pět let, co tady bydlím."

Další den Sean svezl Adele s sebou. V plážovém klobouku, lehkých bavlněných šatech a sandálech vypadala křehce a starožitně.

Sean si myslel, že Adele pojede za Ethanem do jiného poschodí, ale šla s ním do dědova oddělení.

Děda seděl přesně tam, co den před tím. Bradu měl oholenou do modra a vůbec byl bezchybný. Systematicky krájel a pojídal hamburger.

„Dědo," řekl Sean.

„Ahoj, Seane," řekl děda. Položil příbor na talíř v dokonalém „X" a talíř odstrčil stranou.

„To je Adele. Její syn je na oddělení nulové funkce. Chtěla se s tebou seznámit. Adele, to je můj děda Brice Devick."

„Rád vás poznávám, Adele," řekl děda a stiskl jí ruku.

„Nápodobně," odvětila. „Znáte mého Ethana? Obávám se, že tu zřejmě nemá příliš mnoho přátel."

„Neznáme se," řekl děda.

„Mohl byste tedy starší dámě prokázat laskavost? Jděte ho navštívit. Váš vnuk mi řekl, že jste bystrý - Ethan je chytrý jako liška. Určitě si budete mít spoustu co povídat."

„Půjdu," řekl děda.

„Jsem si jistá, že si budete výborně rozumět. Bylo mi potěšením vás poznat. Omluvte mě. Ethan si už určitě říká, kde jsem."

Sean počkal, až odejde z doslechu, a pak řekl: „Z jejího syna už je améba. A ty jsi na tom z osmdesáti procent stejně. Trávíš moc času vypnutej. Už bys moh bejt stejně dobře mrtvej."

„Co ty o tom víš?" řekl děda a přitom se vrtěl.

„Vím toho spoustu," řekl Sean, „spoustu! Trávil jsi míň než patnáct procent času vypnutý, než jsi přišel na vysokou. Pak ses začal vypínat na několik měsíců v kuse. Měls to jako pomůcku v učení! Stáhnul jsem si tvoje záznamy, když jsem byl u táty - má je od té doby, co jsi byl prohlášen non compos. Jsi feťák. Nemáš sílu vůle, abys skoncoval se závislostí, a táta z toho šílí. Já jsem tě nikdy neznal, takže jsem spíš zvědavej. Řekni mi, kdy si poprvé pamatuješ, že ses vypnul."

Děda odfrkl. „To je pitomá otázka. Vypnutí si nepamatuješ - o to přeci jde."

Sean obrátil oči v sloup. „Víš, jak to myslím. Možná si nepamatuješ, jak ses vypnul, ale pamatuješ si, jak ses zapnul. Zapnutí musí být k zapamatování, ne? O to přeci jde."

„Fajn. Zapnul jsem se asi na dvacet minut v kině, kam jsem utekl ze školy, když mi bylo dvanáct. Film byl ve francouzštině a v tu chvíli byl hrozný kravál, protože tam byla sexuální scéna s živým prasetem. Tu scénu jsem viděl a ještě další dvě: jinou sexuální a pak scénu, kde ta ženská to prase podřízla. Bylo to skvělý. Šli tam i všichni moji kamarádi, ale než se dostalo na ty zajímavý místa, už byli tak znuděný, že si je neužili. Já jsem si dal jen to nejlepší."

„Za jak dlouho ses zase vypnul?"

„Nevím. Za nějakou dobu."

„Bylo to za dva dny. Mám výpisy, pamatuješ, dědo? Netahej mě za nos. Vypnul ses během páteční večeře. Všimli si toho tvoji rodiče?"

„Samozřejmě, že si všimli! Líbilo se jim to! Konečně jsem jednou nekopal do nohy od stolu, nehádal se se sestrami ani si necpal brokolici do kapes. Snědl jsem jídlo, seděl a čekal, až dojedí všichni ostatní, a pak jsem umyl nádobí."

„Jak se ti to líbilo?"

„Báječně! Nesnáším rodinné večeře. Zase jsem si dal jen to nejlepší - dezert! Pamatuju si tu pitomou misku pudinku, jako bych jI jeď právě teď. Máma neuměla uvařit ani prd, ale tenkrát fakt otevřela úžasnej pytlík želé pudinku."

Sean zjistil, že se dostal do stejné nálady jako děda: útočné a agresivní. „Jak jste se s babičkou vzali? Nedokážu si představit, že jela po takový zombii jako ty."

„Ale jela, Seane, to si piš." Děda chlípně nakrčil obočí. „Tvoje babička neměla moc ráda lidi. Věděla, že se bude muset vdát, její rodina to očekávala, ale většinou stejně chtěla být sama a dělat si svoje. Já jsem přišel domů, vypnul se, uklidil, udělal, cokoli mi řekla, že je potřeba, a šel jsem do postele. Milovala sex, když jsem byl vypnutý. Došlo to tak daleko, že když jsem se náhodou zapnul, když jsme to

dělali, předstíral jsem, že jsem pořád vypnutej, dokud nebyla hotová. Měli jsme to dokonale zařízený."

„Ale po deseti letech se s tebou, ubožáku, rozvedla," řekl Sean.

„Máš přítelkyni, Seane?" zeptal se děda.

„Ne," řekl Sean.

„Měl jsi někdy přítelkyni?"

„Ano," řekl Sean a cítil se na sebe docela pyšný. Nikdy nepokládej otázky na „ano" nebo „ne".

„Proč tě nechala?" zeptal se děda s očima ostrýma jako břitvy.

„Proč si myslíš, že ona nechala mě?" zeptal se Sean.

„A nechala?" odpálil děda.

„Ano," řekl Sean tak klidně, jak jen dokázal.

„A proč se to stalo?"

„Vyvíjeli jsme se každý jinak," řekl Sean a dokonce i jemu to znělo škrobeně.

Děda vyštěkl a plácl dlaní do stolu. Staříci a stařenky na oddělení otočili hlavami, chvíli civěli a po krátké pauze se zase začali hádat.

„To jsou kecy, mladej. Cos tím chtěl říct?"

„Pracoval jsem na návrhu tématu své diplomové práce. Lara zase na svém. Ani jeden z nás neměl čas na vztah. Proběhlo to přátelsky."

Lara ho přistihla, jak se jí dívá přes rameno na televizi, když byla zrovna uprostřed jedné ze svých obávaných přednášek o vztahu, a navezla se do Seana trochu moc silně. Vrátil jí to vším, co ho napadlo - rozjel monolog, který sahal od její připitomělé diplomky o kulturním vlivu nějakého podivného televizního seriálu, co běžel, ještě než se oba narodili, až po šprtky a drbny, co má za kamarádky. Pak se dal do jejího vztahu s matkou, jejího nesnesitelného fňukání kvůli strýci se sebevražednými sklony, kterého má tak ráda, a jejího zvyku používat v řeči nabubřelé pseudointelektuální výrazy. Znovu a znovu ťal do živého, až ho nakopla do zadku.

„Táta říkal, že během rozvodu ses vůbec nezapnul."

„Tvůj táta si nemá na co stěžovat. Všichni ho litovali tak, že by to zabilo deset chlapů. Celá rodina tvojí babičky se mohla přetrhnout, div že ho nesežrali zaživa."

„Ale tys zůstal vypnutý," řekl Sean.

„U soudu jsem byl vypnutej. Už jsi někdy byl u soudu, Seane?"

„Zůstal jsi vypnutý."

„V soudní síni."

„A před tím, během rozchodu?"

„To samý," řekl děda.

„A potom, během návštěv?"

„Při nich ne," řekl děda hlasitě. „Během návštěv ne."

„Mám logy, dědo," řekl Sean.

„O čem si sakra má povídat dospělej chlap s dvanáctiletým klukem? Dával jsem mu najíst. Bral jsem ho na kolotoče a na dětský filmy. Vozil jsem ho na hokej."

„Vypínal ses, dědo," řekl Sean. „To já, na kterým záleželo, tam nebylo."

„Slovíčkaření," řekl děda, „kecy. Všechno si pamatuju. Byl jsem tam. Na rozdíl od spousty ostatních rodičů, to ti povím. Většinou jsem na tribuně byl jen já a pár dalších, nebo tam pobíhaly děti jak zvířata v cirkuse. Tvůj otec si nemá na co stěžovat."

„Vy dva ale vypadáte zapáleně!" řekla Adele, když se přibelhala podél stolu. Opírala se o Ethana, energického starce se šlachovitými pažemi a mrtvýma očima. Jeho tvář byla mdlá, ani stopa po vráskách, které by prozrazovaly, jak často se usmívá anebo mračí.

„Vítej, Adele," řekl Sean a snažil se přitom nedAt najevo svoje rozrušení.

„Ethane, to je Sean a jeho dědeček, Brice."

Ethan natáhl ruku a Sean jí potřásl. „Moc rád tě poznávám," řekl Ethan. Ruku měl suchou a jako z papíru, oči prázdné. Sean mu potřásl rukou a v břiše se mu vzedmula vlna zahanbeného zhnusení. Najednou si představil Ethanův mozek seschlý uvnitř lebky, jak z něj vyčuhují lesklé okraje čipu. Když se Ethan otočil k dědovi a podal mu ruku, Sean si tu svou kradmo otřel do kalhot.

„Velice rád vás poznávám."

„Nevadilo by vám, kdybychom si sedli?" řekla Adele. „Obávám se, že jsem trochu vyždímaná. Tolik schodů!"

Sean nabídl svou židli a šel s Ethanem do klubovny pro dvě další. Když se vrátili, ruka Adele spočívala na dědově předloktí. „...pracovala jsem v mlíkárně a zvedala jsem tam telefony. Když někomu řeknu, že jsem pracovala v mlíkárně, hned si myslí, že jsem dojila krávy!" Adele se zasmála a děda vrhl na Seana nenávistný pohled.

Sean řekl: „Děda byl mechanik, než šel do důchodu. Ta práce tě vážně bavila, viď, dědo?"

Děda nezúčastněně přikývl.

„Tím myslím, že z logu je vidět, že ses v práci skoro nikdy nevypínal. Muselo tě to docela vtáhnout. Měl bys tady dělat kurzy. Vsadím se, že by to byla dobrá terapie."

Sean věděl, že starce provokuje, ale nedokázal se ovládnout.

„Zítra přijede tvůj otec," řekl děda. „Včera večer mi volal. Neprozradil jsem mu, že jsi tady. Říkal jsem si, že to bude příjemné překvapení."

Adele spráskla ruce. „No, není to hezké? Setkání tří generací, hezky spolu. Seane, musíš nás s Ethanem představit svému otci. Ethan nemá žádné děti, že je to tak?"

Ethan řekl: „Ano."

„Věčný mládenec, to je můj hoch. Ale né, že by neměl dost příležitostí. Musel je odhánět koštětem, že je to tak, synku?"

Ethan řekl: „Ano."

„Vždycky jsem doufala, že budu chovat vnuka nebo vnučku, ale děti musíš nechat, ať si žijí po svém. Že je to tak, Brici?"

„Ano," řekl děda s jakýmsi zděšeným úžasem v hlase.

„Ethan měl vždycky moc práce, než aby se zamiloval."

„Ano," řekl Ethan.

„Pracoval a pracoval a pracoval pro tu transkripční službu. Ty jsi musel naťukat aspoň milion slov. Počítal jsi je někdy, Ethane?"

„Ano," řekl Ethan, „napsal jsem přibližně patnáct milionů slov."

„Dnes, samozřejmě, už nikdo na klávesnici nepíše. Teď už se jenom mluví do počítače. Když jsem byla ještě holka, všichni říkali, že když se naučím psát na klávesnici, nikdy nebudu mít nouzi o zaměstnání. Časy se mění, že je to tak?"

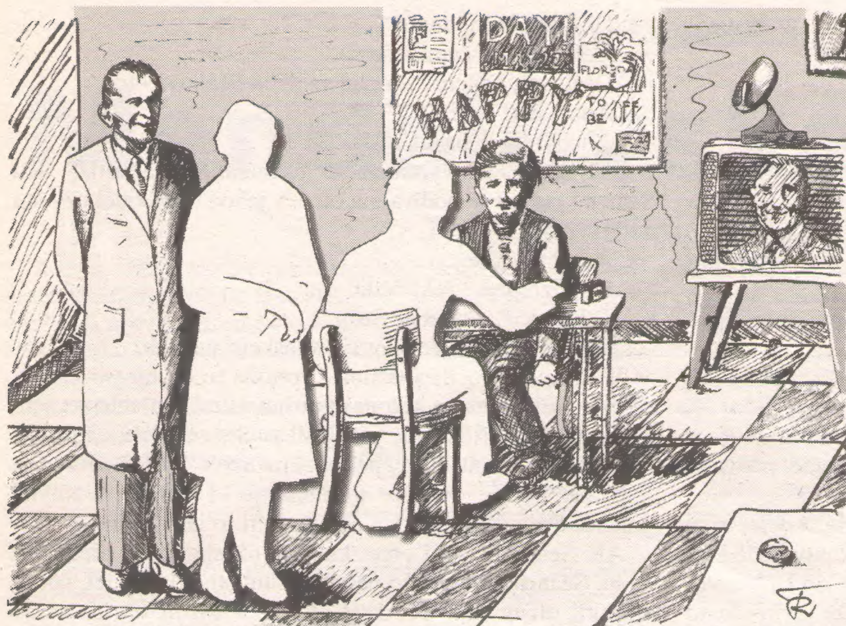
„Ano," řekli Ethan s dědou současně. Děda sebou trhl, jako by dostal šok.

„Táta přijede zítra?" zeptal se Sean.

Děda řekl: „Ano. Pojede ráno v šest. V deset je tady."

„Není to hezké?" řekla Adele.

Když odcházeli, Ethan s dědou seděli spolu u stolu. Než

nastoupili do výtahu, Sean se ohlédl přes rameno a viděl, jak ho stále zapnutý děda provrtává pohledem.

„Jistě máš radost, že zase uvidíš svého otce," řekla Adele, když spolu zase seděli u bazénu.

Sean už přicházel na to, jak s Adele mluvit. „Zdá se, že děda s Ethanem si rozumějí."

„Ó, to rozhodně doufám! Ethanovi by prospělo, kdyby tam měl přátele."

Sean si představil, jak ti dva sedí na oddělení proti sobě u stolu a v režimu údržby si vyměňují „ano," „ano". Do Seanovy tváře se vloudil škleb.

„Proč jste dala Ethana do domova," zeptal se Sean a poposedl si, aby měl tvář víc ve slunci.

„Chtěl tam," řekla. „Přišel k nám doktor, nabídl mu to a zeptal se ho, jestli tam chce a on řekl ´ano´. A bylo to."

Sean na Adele vrhl kradmý pohled. Otáčela se do světla, které sledovala jako slunečnice. „Adele," řekl.

„Ano, Seane?"

„Ethan byl v režimu údržby. Byl vypnutý. Řekl ´ano´, protože jeho podprogramy nechtěly obtěžovat. To víte, že?"

„Ó, zase ta hloupost! Ethan je hodný hoch, to je celé. Vzpomněl si na moje narozeniny a na den matek každý rok."

„Podprogramy, Adele," řekl Sean a snažil se vytěsnit z hlasu nevysvětlitelný hněv.

„Pfff! Podprogramy!"

„Adele, je to robot. Je to chodící kóma. Je vypnutý už tak dlouho, že mluvíte jenom s pitomým čipem, už to vůbec není člověk. Ani jeden z nich. Můj děda strávil tři čtvrtě života mimo. Buď je to starej, vzteklej hajzl nebo zatracená zombie. To víte, že?"

„Seane, jsi velice rozrušený," řekla Adele. „Co kdyby sis šel hezky lehnout a popovídáme si ráno. Nemůžu se dočkat, až poznám tvého otce."

Sean odkráčel do svého pokoje a pokusil se zapsat nějaké poznámky z terénu a zároveň prozkoumával podivná zákoutí hotelové kabelové televize: japonské soutěžní hry a indické náboženské ságy. Vykouřil půl cigarety, vypil půl piva, pokusil se onanovat a konečně usnul.

Adele mu v osm zavolala do pokoje. „Hurá z postele a vesele!" řekla. „Tvůj otec bude za hodinu na letišti."

Sean se oblékl, ale neobtěžoval se s holením ani čištěním zubů. Vypotácel se k autu z půjčovny a poťouchle se na Adele zašklebil. V žaludku mu vřely kyseliny.

U dveří spolujezdce čekala Adele v kalhotách a lehké blůze. Na krk si zavěsila sluneční brýle na zlatém řetízku a v ruce měla obrovitou lýkovou kabelku. Sean vyvrávoral do hrozného denního světla, otevřel jí dveře, a když nastupovala, nabídl jí rámě.

Najel na dálnici Azimut expres a zamířil k letišti.

„No, to bude legrace!" řekla Adele, zatímco si Sean vytíral svinstvo z koutků očí a řídil kolenem.

„Vsadím se, že máš okouzlujícího otce. Možná, že bychom, nás všech pět, mohli strávit odpoledne v Universal."

„Myslím, že je nemůžeme odvést z oddělení," zabručel Sean a přejel do pruhu ke sjezdu na letiště.

„Asi máš pravdu," řekla Adele, „jen jsem si říkala, že v Universal by se oba možná udrželi zapnutí."

Sean po ní vystřelil pohledem a málem nestihl sjet z dálnice.

Adele se na něj klapavě zasmála. „Nedívej se tak překvapeně. Nejsem včerejší."

Sean našpulil rty a propletl se bludištěm nájezdů, které strážilo letiště. Zajel k chodníku před přílety Air Canada a vypnul motor. Podíval se přes Adele na turisty shánějící taxíky. „Omlouvám se za včerejšek. Asi jsem trochu nervózní."

„Včerejšek?" řekla Adele. „Aha, u bazénu." Vzala ho svou křehkou rukou za předloktí. „Seane, mého věku se nedožiješ tím, že se budeš zlobit. Ethanův otec, ten se zlobil a taky ho to zabilo. Infarkt. Nikdy těm doktorům neodpustil. Já jsem prostě šťastná, že mám šoféra."

Sean těžce polkl. „Jsem si jistý, že někde hluboko v sobě Ethan ví, že ho navštěvujete a že ho milujete. Je tam uvnitř." Řekl to tak upřímně, jak jen dokázal.

„Možná, že je, možná, že není," řekla Adele. „Ale mám z toho lepší pocit. Jediné, co mi zbylo, je on. Jestli chceš, počkám v autě a ty můžeš jít dovnitř a najít otce."

„Ne," řekl Sean, „To je v pořádku. Táta půjde ven pro taxík. Není váhavý typ."

„Mám ráda rozhodné chlapy. Proto jsem se s tebou dala u bazénu do řeči - prostě sis chtěl zaplavat, tak jsi tam skočil."

„Adele, to byla pitomost. Bylo to, jako bych plaval ve vzorku moči."

„To je jedno. Mám ráda chlapy, co se dokážou rozhodnout. Takový byl Ethanův otec: rozhodný."

„Táta se vám bude líbit," řekl Sean. Zabubnoval prsty na volant, pak stáhl a vytáhl okénko. Skrz zuby si nemelodicky zapískal. Adele se na něho vážně zadívala, a tak přestal a začal v hlavě sjíždět mocniny dvojky.

„Támhle je," řekl Sean o dvě na dvacátou čtvrtou později.

Sean byl na Floridě sotva tři dny, ale už teď mu otec připadal bledý jako přemražená zmrzlina. Sean zkontroloval provoz v zrcátku a vyrazil čekací zónou na místo, kde stál jeho otec. Podrážděný taxikář skončil na druhém místě.

Seanův otec se na auto zadíval a pak zamířil dozadu

k taxíku. Sean se opřel do klaksonu a jeho otec se zastavil a civěl. Jeho výraz byl tupý, ponurý a bez emocí.

Sean stáhl Adelino okénko. „Tati!"

„Seane?" řekl jeho otec.

Sean otevřel zámky. „Nastup, tati, svezu tě."

Adele se k otci otočila, právě když si zapínal pás. „Já jsem Adele. Se Seanem jsme si říkali, že bychom vás vzali do Universal. Chtěl byste?"

Otec se zadíval skrz ni na Seana. „Vím, je to přízemní otázka, ale co tady děláš?"

„Svoji diplomku," řekl Sean, dupl na plyn a zamířil do domova.

„Jů!" uklouzlo Adele.

„Jak se má děda?" zeptal se Seanův otec.

„Je báječný," řekla Adele. „Seznámili jsme ho včera s mým Ethanem a skvěle si spolu rozumějí. Seane, představ mi prosím svého okouzlujícího otce."

„Tati," vycedil Sean skrz zuby, „to je Adele. Adele, to je můj otec, Mitch. Říkali jsme si, že bychom dědovi a Ethanovi zařídili na den propustky a vzali je do Universal. Byl jsi tam někdy, tati? Slyšel jsem, že sem často jezdíš." Jeho normálně roztříštěná pozornost byla soustředěná jako laser, kterým provrtával otce v zrcátku.

Otcova přísná tvář odmítala přiznat cokoli z jeho vnitřního zmatku. „Nechce se mi do Universal," řekl.

„Ale je to úžasné," překypěla Adele. „Neměl byste odmítat, dokud jste to nezkusil."

„Myslím, že nepojedu," opakoval Seanův otec. „Co máš za diplomku?"

Sean se do trhliny vrhl po hlavě. „Jmenuje se to 'Trojgenerační deficit: jakou má otec výmluvu?' "

Seanův otec způsobně přikývl. „A jak to jde?"

„No, abys tomu rozuměl: zatím si dávám rozcvičku s dědou. A pak budu samozřejmě muset udělat několik rozhovorů s tebou."

„Že by mi něco ušlo? Odkdy jsem hlavní příšera v tvém panteonu? Hněváš se na mě?"

Sean se štěkavě uchechtl a zabočil ke sjezdu k domovu. „Asi jo, tati. Děda měl operaci. Pro něj bylo jednoduché se vypnout. Ty ses musel ale obzvlášť snažit." Slova mu vyletovala z úst jako vrány a Sean urychleně sklapl čelist. Zatnul se před nevyhnutelnou slovní smrští. Žádná nepřišla. Odvážil se pohlédnout do zpětného zrcátka.

Jeho otec se pochmurně díval směrem k domovu. Adele pohladila Seanovi ruku a soucitně se na něho zahleděla. Sean zaparkoval.

„Ahoj, tati," řekl Seanův otec, když dorazili ke stolu, kde seděl děda. Ethan seděl naproti němu.

Děda je provrtal pohledem. „Ten chlap mě nenechá na pokoji. Je to zasraná améba," řekl a ukázal na Ethana. Adele na něho našpulila rty. Nepřítomně ji pohladil po ruce. „Bylo třeba to říct."

Seanův otec se naklonil přes stůl a toporně dědu objal. „Rád tě vidím, tati."

„Jo, nápodobně, Mitchi. Posaď se, Seane. Posaďte se, Adele." Posadili se. „Ptej se, Seane," rozkázal.

Sean zjistil, že ztratil řeč. Zhluboka se nadechl a na chvilku zavřel oči. Myslel na to, proč je tady: ne na to, co řekl svému školiteli, ale na ten skutečný zatracený důvod. Chtěl pochopit: svého otce, sebe. Chtěl rozkódovat otcovo dětství. Podíval se na Ethana, byl uvolněný stejně jako děda, kdykoli ho přišli navštívit. Seanovi svitlo.

„Děsí tě Ethan, dědo?"

Adele sykla a zamračila se.

„Děsím tě, Mitchi?" zeptal se děda Seanova otce.

„Ano," řekl otec.

„Ano," řekl děda. „Další otázku."

„Myslíš si, že vypínání se je známkou slabosti?" řekl Sean a kradmo se podíval na otce, v jehož tváři viděl ozvěnu dědových gest.

„Ano," řekl otec.

„Samozřejmě," řekl děda.

„Tak proč?" zeptal se Sean.

„Však víš proč," řekl Ethan s leskem v očích.

Všichni se otočili k němu. „Protože to druhý jsou samý sračky," řekl Ethan a přitom se postavil, začal přecházet sem a tam a téměř křičel, aby přehlušil zvuky oddělení. „Protože jestli se musíš ptát, nikdy nebudeš rozumět. Protože dezert je lepší než večeře, protože třešnička je to nejlepší z celýho poháru. Protože síla se přeceňuje. Je ti to jasný, Seane?"

Ale Sean sledoval otce, který v úžaslé hrůze hleděl na dědu. Seanovi se udělalo nevolno z lítosti, když viděl, jak se zhroutil otcův klid. Kolikrát se snažil rozbít ten smrtelný chlad? A teď to dokázal. Opravdu to dokázal.

S pohledem upřeným na otce Sean řekl: „Napadá tě někdy, jaké to je, když pro někoho znamenáš míň než nic?"

Děda roztáhl ruce po stole. „Nemůžu za to, že si to bereš osobně."

Seanův otec odpadl a Sean spolkl sousto hněvu. „Samozřejmě, že ne, dědo. Chápu tě. Je to reflex. Svět je plný ufňukanců, které urazí každá maličkost," Lara se kroutí pod palbou jeho slov a on se jí pořád dívá přes rameno na televizi, „ale je to reflex. Není to vědomé. Není to ničí chyba."

„Neutěšuj mě," vyjel děda. „Vím, co si o mně všichni myslíte. Cítím, jak mě obviňujete. Nemůžu s tím nic dělat."

„Mohl by ses omluvit," řekl Ethan. Adele vzala jeho ruku a hřbetem si utřela slzy.

„Táhni, zombie," řekl děda a šlehl po Ethanovi hněvivým pohledem.

Seanův otec se prudce postavil. „Rád vidím, že jsi zdráv, tati," řekl. „Seane, díky za svezení. Asi se uvidíme, až skončíš se sběrem dat." Měl tvrdou, neprůstřelnou tvář. „Adele, bylo mi potěšením se s vámi seznámit."

„Nápodobně," řekla Adele.

„Takže nashledanou," řekl Seanův otec a s hrdým klidem odkráčel k výtahu.

„Ahoj, tati," zavolal Sean tiše za ustupujícím otcem.

Vrátil se k dědovi, ale jeho oči byly tupé a shora dolů jím projížděly systematické pulsy.

„Adele," řekl Sean a vzal ji za druhou ruku.

„Ano?" řekla.

„Líbilo by se vám s Ethanem, kdybychom zajeli odpoledne do Universal?"

„Mně moc," řekl Ethan. Sean se na něho podíval, ale nedokázal rozpoznat, jestli je zapnutý, nebo ne.

Tak nebo tak, zdálo se, že Adele nic nenamítá.

přeložil Tomáš Pártl

ilustroval Robert Tschorn

Paul Levinson

Mendelovské světlo

The Mendellian Lamp Case

Když se řekne zemědělská oblast, většině lidí se vybaví Kalifornie nebo středozápad; já si ale vždycky vzpomenu na Pensylvánii a na tu bující zeleň na rudé zemi. Políčka rajčat a kukuřice, zářící prádlo se třepotá ve větru, farma na každém kroku... Takové malé, domácké.

Jenna byla na konferenci v Anglii a v mém diáři na víkend nic nebylo, takže jsem vzal Moa na výlet do Lancasteru. Přes most George Washingtona, na poplatky za průjezd kašlu, přes další most, sjíždím na jinou dálnici, která je samej flek a díra, a pak na vedlejší silnici, kde si konečně můžu stáhnout okýnko a dýchat.

Mo se svojí ženou a dvěma dcerami byli příjemný lidi. Mezi kriminalisty byl Mo výjimka. Možná že to bylo povahou kriminalistiky v téhle oblasti (v okolí žila spousta Amishů a ti jsou nenásilní), nebo to bylo tím, že žil z té „bující zeleně", která člověka zklidní. Mo v sobě neměl nic z drsnosti ani cynismu, který ovládne většinu z nás, kteří vkročili do světa mrtvých a zmrzačených. Ne, Mo se na vědu, lidi a jejich možnosti díval s optimismem a až naivně.

„Čau, Phile." Poplácal mě po zádech jednou rukou a druhou vzal moji tašku. „Phile, jak se máš?" houkla zevnitř jeho žena Corinne. „Ahoj, Phile!" přidala se starší dcera (už asi šestnáctiletá) Laurie z okna – křišťálový rám v tu chvíli zaplavil jahodový blond odstín.

„Ahoj..." nadechuju se, ale Mo dal moji tašku na verandu a nasměroval mě ke svému autu.

„Přijels brzo, to je dobře," šeptnul tím klukovsky konspirativním hlasem, který jsem od něj slýchal vždycky, když přišel s nějakým novým vědeckým objevem. Mimosmyslové vnímání, UFO, Mayské stavby na neobvyklých místech – tohle všecko Moa vzrušovalo. Jeho nejsilnějšími stránkami však přesto zůstávala umírněná povaha a zdravý selský rozum. „Chci vyzvednout dárek pro Laurie," zašeptal ještě tišeji, přestože Laurie byla už daleko z doslechu. „A taky ti chci něco ukázat. Nejseš moc unavenej na projížďku?"

„Ale ne, v pohodě."

„Skvělý, tak pojď. Objevil jsem nějaký amishovský vynálezy, ostatně, uvidíš sám. Bude se ti to líbit."

Štrasburk je od Lancesteru čtvrt hodiny po třicítce. Po cestě tam to jsou pořád samý motoresty, samý McDonald's Drive in, ale když odbočíte a popojedete půl kilometru jakýmkoli směrem, vrátíte se o sto let zpátky, nebo i o víc. Vládne tam taková atmosféra. Směs pylu a koňskýho hnoje se vám najednou zdá jako něco úžasnýho a tak skutečnýho, že z toho začnete samou radostí skoro brečet. Těch pár much kolem si ani nevšimnete.

Odbočili jsme na Northstar Road. „Tam dole napravo je farma Jákoba Stoltzfuse," poučuje mě Mo.

„Pěkná," souhlasně přikyvuju hlavou. Bylo tak pět minut do západu slunce. Obloha měla barvu jako hruď červenky a kontrastovala se vší tou hnědou a zelenou na farmě. „Nebude mu vadit, že se stavíme... eh..."

„Autem? Ne, samozřejmě že ne," kroutí hlavou Mo. „Amishům nevadí, když někdo jinej jezdí autem. A Jákob, jak ostatně uvidíš, přemýšlí dost pokrokově."

Myslel jsem, že ho vidím už teď – napravo, na konci silnice, která se mění v prašnou cestu. Postava s šedivou zarostlou hlavou se naklání nad sukovatým kmenem ovocného stromu. Měl na sobě obyčejné černé montérky a tmavorudou košili.

„Je tamten člověk Jákob?" zeptal jsem se.

„Asi jo," odpověděl Mo. „Ale nejsem si jistej."

Zajeli jsme ke krajnici poblíž toho stromu a vystoupili. Najednou začalo jemně mrholit. Byl to takový ten vlahý podzimní déšť.

„Tady nemáte co dělat!" Muž se otočil a oslovil nás tónem, který ani zdaleka nezněl přátelsky.

„Ech... no... máme," koktal Mo dost zaraženě. „Promiňte, že obtěžujeme, ale Jákob, Jákob Stoltzfus říkal, že ho potěší, když se zastavíme."

„Vy se znáte s Jákobem?" Vyrazil na nás znova. Měl zarudlé a uslzené oči. (Mohlo to ale být tím deštěm.)

„No, ano. Ale pokud to teď není vhodné..."

„Bratr je mrtev," konstatoval muž. „Jmenuju se Izák. Naše rodina teď prochází těžkým obdobím."

„Mrtev?" Mo skoro vykřiknul. „Co se stalo? Viděl jsem vašeho bratra včera."

„Nevíme to jistě, možná infarkt," pokrčil rameny Izák. „Bude lepší, když teď odjedete. Rodina se má brzo vrátit."

„Ano, ano, samozřejmě," vyhrknul Mo. Podíval se za Izáka na stodolu, které jsem si všimnul už předtím. Dveře byly pootevřené a uvnitř se míhalo slabé světlo.

Mo vykročil směrem ke stodole. Izák zvedl ruku, aby ho zadržel. „Prosím vás, skutečně bude lepší, když odejdete," hlesnul.

„Ano, samozřejmě," zopakoval Mo. Odvedl jsem ho do auta.

„Nevzalo tě to moc?" ptám se, když už jsme oba seděli v autě, a poté, co Mo nastartoval.

„To nemohl bejt infarkt. Přece ne v týhle době," kroutil hlavou.

„Infarkt se zpravidla neohlásí předem," namítl jsem.

Mo pořád kroutil hlavou, pak se ohlédl na Northstar Road. „Myslím, že ho někdo zabil."

Dnešní kriminalisti mají tendenci vidět vraždu i ve smrti devadesátiletý babičky, která umře ve spánku, ale to pro Moa nebylo typický.

„Řekni mi o tom víc," povídám po jistém přemáhání. To teď zrovna potřebuju – smrt, která mi z výletu udělá služební cestu.

„To nic, už jsem toho nakecal dost," zamumlal.

„Nakecal? Neřek' jsi zatím ani fň."

Mo řídil beze slova, se zahloubaným pohledem. Vypadal jako někdo jiný. Jako by měl masku, která kdysi bývala jeho obličejem.

„Snažíš se mě před něčím ochránit, že jo? Víš toho víc," hádal jsem.

Mo neodpověděl.

„Co se děje? Za pět minut jsme zpátky u Corinne a holek. Jednou se na tebe podívají a budou vědět, že se něco stalo. Co řekneš jim?" nenechal jsem se odbýt.

Mo náhle zabočil na vedlejší silnici, čímž mi zarazil kliku od dveří do ledvin. „Jo, asi máš pravdu," uznal. Namačkal číslo na autotelefonu, kterého jsem si předtím nevšiml.

„Haló?" ozvala se Corinne.

„Špatné zprávy, miláčku," říká Mo nezaujatým hlasem. Mně se to ale zdálo předstírané a jeho žena to určitě taky prokoukla. „Objevila se nějaká práce, takže budeme muset dneska večer ještě do Filadelfie."

„Ty s Philem? Je všecko v pořádku?"

„A knír, docela tlustej, brejle s kovovou obrubou." Knír jsem si nechal narůst na Jennino výslovné přání a brejle jsem si vzal, když mě tehdy měli malovat.

Pár úderů ticha, pak vzdech: „Dobře. Tak teď mi řekněte, proč voláte a co se stalo Moovi."

Sářin byt byl ani ne půl hodiny jízdy daleko. Vysvětlil jsem jí ty věci po telefonu. Byla spíš smutná než zaskočená a řekla mi, že mám přijet.

Mluvil jsem s Corinne a snažil jsem se jí to sdělit, jak nejlépe jsem uměl. Mo byl obyčejnej policajt, než se dostal ke kriminalistickýmu, a myslím, že ženy policajtů jsou na tyhle věci nějak připravené. Do prdele, ale jak může někdo být po dvaceti letech šťastnýho manželství připravenej na něco takovýho? Brečela, já brečel s ní, brekot dětí byl slyšet v pozadí. Řekl jsem jí, že přijedu, a vím, že jsem měl. Ale doufal jsem, že Corinne řekne „ne, to je dobrý, Phile, doopravdy, určitě chceš zjistit, proč se to Moovi stalo,"…a přesně tohle taky řekla. Lidi jako Corinne Rodriguezová-Buhlerová se už nenajdou.

Volný parkovací místo jsem našel naproti domu, kde bydlela Sára, jenom přes ulici. V New Yorku by to byl dar shůry. Zandal jsem si košili, utáhnul pásek a předtím, než jsem zazvonil, jsem se vůbec upravil co nejlíp.

Pustila mě bzučákem dovnitř a zůstala v bytě. Nahoru do prvního patra, otevřený dveře, zdraví mě, když běžím po schodech. Konečně jsem tam dofuněl. Měla blond vlasy (barva trochu připomínala len), utrápenej pohled, ale nenucenej, upřímnej úsměv, kterej bych po tej sodě, co mi dala po telefonu, nečekal. Vypadala tak na třicet.

V bytě bylo jenom mírný, jemně blikající světlo (jako na starým obrázku z Paříže) a vonělo to tam lehce levandulí. Zkrabatil jsem nos. „Pomáhá mi to usnout," vysvětlila Sára a nasměrovala mě ke starýmu přepolstrovanýmu lehátkovýmu křeslu. „Zrovna jsem šla spát, když jste zavolal."

„To se omlouvám…"

„Ne, to já se omlouvám," otočila to. „Za to, jak jsem se k vám chovala, když jsem nevěděla, co se stalo Moovi," hlas se jí zadrhnul u Moova jména. „Určitě máte hlad, udělám vám něco," nabídla. Obrátila se a šla směrem k místnosti, co asi byla kuchyň.

Měla bílé kalhoty, a když odcházela, světlo ukázalo její křivky pěkně výrazně.

„Tohle si dejte jako předkrm," vrátila se s mísou hroznovýho vína. Concordský. Jedno z mých nejoblíbenějších. Dejte si jednu kuličku do pusy, prokousněte ji a převalujte po jazyku – je to chuť podzimu. Já se ale ani nepohnul.

„Já vím, po tom, co se stalo Moovi, jste podezíravý vůči jakýmukoli neznámýmu jídlu, že jo? Nemám vám to za zlé. Ale tohle je v pořádku. Hele, ukážu vám to," a natáhla se, vzala si jednu zaprášenou kuličku vína a dala si ji do pusy. „Mmm," zamlaskla a vyndala si prstem pecky z pusy. „Voila. Co kdybyste mi vybral sousto. Co?"

V žaludku mi kručelo a skoro se mi točila hlava. Uvědomil jsem si, že už se musím rozhodnout. Buď hned odejít, pokud týhle ženský nebudu věřit, a jít se někam najíst, anebo jíst, co mi dává ona. Na to, abych tadŷ jen seděl, povídal si s ní a odolával tomu jídlu před sebou, jsem byl až příliš hladovej.

„No dobře, jak chcete," pokrčila rameny. „Mám tady nějakou schwarzwaldskou šunku a můžu vám udělat sendvič, nebo taky jenom kafe nebo čaj, jestli chcete."

„Všechno," rozhodl jsem se a vyhrknul na ni: „Totiž, velmi rád si dám sendvič, k němu prosím čaj a zkusím ty hrozny." Snědl jsem jednu kuličku. Už dávno vím, že paranoia může oslabit skoro stejně jako nebezpečí, kterého se dotyčný obává.

Za pár minut byla zpátky se sendvičem a čajem. Rozkousnul jsem nejmíň další tři kuličky vína a bylo mi fajn.

„Jsme ve válce," prohodila a položila tác s jídlem na protější konec stolu. Sendvič byl z nějakýho černýho chleba a úžasně voněl.

„Ve válce?" podíval jsem se na ni a kousnul do sendviče. „Vy si myslíte, že to, co se stalo Moovi, je práce nějakých teroristů?"

„Ne tak docela." Sára si s hrnečkem čaje v ruce sedla na křeslo vedle mě. „Tahle válka už trvá hodně dlouho. Je to biologická válka; sahá daleko hlouběji než to, co dnes považujeme za terorismus."

„Nechápu," kroutil jsem hlavou a přitom jsem spolknul kus sendviče, který jsem do teď žvýkal. Bylo příjemný ho cítit na cestě dolů a potom v žaludku.

„Ani nepochopíte. Jen málo lidí to chápe. Myslíte si, že k epidemiím, náhlým masovým alergickým reakcím, chorobám, které zničí celou úrodu nebo vyhladí celé stádo, dochází jen tak náhodou. Někdy to tak doopravdy je. Někdy je za tím něco víc." Usrkla z hrnečku čaje. Něco z toho osvětlení, jejích vlasů, obličeje, možná chuti toho jídla na mě působilo, jako bych byl malý dítě zase zpátky v šedesátejch letech. Skoro jsem až předpokládal, že ucítím zapálenou vonnou tyčinku.

„Kdo jste? Teda spíš, co máte společnýho s Moem?" zajímalo mě.

„Dělám doktorát tady na TU, zaměření etno-botanická farmakologie. Mo byl jedním z mých zdrojů. Byl to moc fajn chlap," vysvětlila. Myslím, že jsem jí v koutku oka zahlédl slzu.

„Jo, to byl," souhlasil jsem. „A pomáhal vám s disertací o čem? O bakteriálním válčení, o kterým jste mluvila?"

„Ne tak docela," usmála se. „Znáte akademický svět, nikdy by mě nenechali dělat disertaci na něco tak neslýchaného. U komise by to neprošlo. Musíte to zakamuflovat, aby to znělo neškodně. Pořádný věci tam musíte dostat pod rukou, hezky je tam propašovat. Takže, jo, podtextem mojí práce byla, jak my, teda jak já, říkám, bioválka. To ale znamená daleko víc než jen bakteriální válčení; a jo, Mo byl jeden z těch, který mně pomáhali s výzkumem."

Mluvila jako Mo, to je dobrý. „A Amishové s tím mají něco společnýho?"

„Ano i ne. Amishové nejsou jednotná skupina, mají spoustu různých stylů a hodnot…."

„Já vím," pokývnul jsem hlavou. „A některý z nich – třeba nějaká odštěpenecká skupina – jsou zapojený do té bio-války?"

„Ta hlavní skupina zapojená do bio-války ve skutečnosti amishovská není, přestože sídlí nedaleko Lancasteru. Žijou v téhle oblasti nejmíň sto padesát let... Lidé si ale stejně myslí, že to Amishové jsou, protože mají těsnej vztah k půdě a žijou skoro bez techniky. Ale Amishové to nejsou. Opravdový Amishové by něco takového nikdy nedělali. Někteří z Amishů ale vědí, co se tady děje."

„Víte toho o nich dost," řekl jsem uznale.

Trochu se začervenala. „Jsem bývalý Amish. Šla jsem si za svými zájmy, jak to jenom v církvi šlo. Prosila jsem u biskupa, aby mě nechal jít na univerzitu. Věděl, co všechno je v sázce, jak důležitý je to, co studuju, ale přesto mi to nedovolil. Řekl, že místo ženy je v domácnosti. Asi se mě tím snažil chránit, ale já jsem tam nemohla zůstat."

„Znáš… teda znáte… hele, nemohli bychom si tykat?" navrhnul jsem.

„Proč ne," souhlasila.

„Znáš Jákoba Stoltzfuse?" zeptal jsem se.

Sára přikývla, měla přitom stažené rty. „Byl to můj strýček, bratr mé matky," odhodlala se nakonec.

„Promiň." Viděl jsem, že ví, že je mrtvej. „Kdo ti o tom řekl?" zeptal jsem se mírně.

„Amos, bratranec, Jákobův syn. Má telefonní budku," vysvětlila.

„Aha." To je ale večer! „Myslím, že si Mo myslel, že ty lidi – ty jako Amishové – nějak zabili Jákoba."

Roztřásla se jí brada, neměla daleko k slzám. „Ano, zabili, Mo měl pravdu. A Moa zabili taky oni," dodala.

Položil jsem talíř a natáhl se, abych ji utěšil. Nestačilo to. Vstal jsem, došel k ní a objal ji. Vstala z křesla a celá se chvěla, pak se mi zhroutila do náručí, brečela a třásla se. Přes krinolínovou košili jsem cítil její tělo, tlukot jejího srdce.

„To bude dobrý. Neboj. S takovýma parchantama přicházím do styku v práci pořád. Dostaneme je, slibuju," utěšuju ji.

Zakroutila hlavou opřenou o můj hrudník. „S takovýma ne."

„Dostanem je," zopakoval jsem.

Držela se mě, pak se odtáhla. „Omlouvám se. Nechtěla jsem takhle odpadnout." Podívala se na prázdný hrneček od čaje. „Nedáš si skleničku vína?"

Podíval jsem se na hodinky. Už bylo 21:45 a byl jsem unavenej. Chtěl jsem se toho ale dozvědět ještě víc. „Jo, dám si – ale jenom jednu."

Na tváři se jí objevil nesmělý úsměv. Odešla do kuchyně. Vrátila se s dvěma skleničkama temně červenýho vína. Posadil jsem se a trochu usrknul. Chutnalo dobře – trochu jako portugalské, chuť po ovoci a příjemný nádech dřeva.

„To je místní. Chutná?" řekla najednou.

„Jo, je dobrý," potvrdil jsem.

Trochu se napila, zavřela oči a zaklonila hlavu. Oči se jí pod napůl zavřenými víčky třpytily jako polodrahokamy.

Potřeboval jsem se teď ale soustředit na ten problém. „Jak se v týhle bio-válce zabíjí? Co udělali Jákobovi a Moovi?" vrátil jsem se k tématu.

Zůstala se zavřenýma očima déle, než bych čekal; skoro jako by snila s pootevřenými víčky, nebo jako by pomalu usínala. Po chvíli oči otevřela, podívala se na mě a pomalu zakroutila hlavou. „Znají spoustu způsobů, jak tě zabít. Tím posledním je nějaký katalyzátor v jídle, který x-krát znásobí účinek jakýkoli alergie. Myslíme si, že je to speciální druh Crenshawova melounu." Vstala, vypadala rozrušeně. „Dám si ještě jednu, určitě taky nechceš?"

„Určitě ne, díky," poděkoval jsem a podíval se na svou skleničku, když odcházela do kuchyně. Hádám, že katalyzátor z toho zasranýho melounu je v týhle skleničce.

Slyšel jsem, jak se v kuchyni rozbíjí sklo nebo něco takového. Vběhl jsem tam.

Sára stála naproti a dívala se na rozbitou malou lampu s cylindrem, která sice svítila bílým světlem, ale uvnitř nehořela. Nějací brouci roztáhli křídla a uletěli.

„Omlouvám se," vyhrkla. Začala znova brečet. „Srazila jsem to. Dneska fakt nejsem ve svý kůži."

„Nikdo by nebyl ve svý kůži, být v takovéhle situaci," snažil jsem se ji podpořit.

Znovu mě objala a pevně stiskla. Instinktivně jsem jí dal pusu na tvář, sotva jsem se jí dotknul. Doufal jsem v tu chvíli, že to pochopila jen jako bratrské gesto.

„Zůstaň tady se mnou přes noc. Támhle otevřu gauč a budeš mít svý soukromí. Já budu spát v ložnici. Bojím se...," zašeptala.

Já se taky bál, protože část mého já najednou zatoužila zvednout ji, odnést do ložnice, na gauč, nebo kamkoli, to je jedno; položit, jemně ji svlíct, pohrávat si prsty s jejími sladce vonícími vlasy a...

Měl jsem ale taky přece hodně rád Jennu. A přestože jsme spolu formálně neuzavřeli nějakej životní svazek...

„Není mi dobře," Sára přerušila mé myšlenky a trochu se odtáhla. „Měla jsem nějaký víno, už než jsi přišel a...," najednou bezvládně svěsila hlavu, prohnula se a obrátila oči v sloup.

„Hej, slyšíš mě?" Pokoušel jsem se ji nejdřív probrat, pak jsem ji vzal do náručí a odnesl do ložnice. Položil jsem ji na postel co nejšetrněji a nahmatal puls. Byl možná trochu zrychlený, ale jinak v pořádku. „Jseš v pořádku, byl to jenom trochu šok a vyčerpání," promluvil jsem na ni.

Trochu se protáhla a vzala mě za ruku. Držel jsem ji dlouho, než uvolnila stisk a usnula. Potom jsem potichu odešel do vedlejší místnosti. Byl jsem moc unavenej na to, abych kamkoli došel nebo abych zjišťoval, jak se otevírá ten gauč. Prostě jsem se na něj natáhnul. Ještě jsem předtím zvládnul zout si boty, a pak už jsem usnul spánkem spravedlivých. Poslední myšlenky se mi točily okolo toho, že se musím znova jet podívat na farmu Jákoba Stoltzfuse. Ta lampa na zemi byla úžasná, doufám, že jsem nebyl něčím nafetovanej, ale už bylo příliš pozdě na to, abych v té věci něco podnikal, zvlášť když jsem byl...

Druhý den jsem se probudil s trhnutím, podepřel si hlavu ještě oslabenou rukou a naklonil jsem se zrovna ve chvíli, kdy Sára vcházela do své ložnice. Měla mokrej zadek, takže asi šla ze sprchy. Umím si představit horší věci, který člověka můžou potkat po probuzení.

„Asi pojedu rovnou na Jákobovu farmu," povídám jí, když jsme snídali celozrnnej chleba, vajíčka nahniličko a Darjeeling, kterej chutnal skoro jako prvotřídní likér.

„Proč?"

„Má nejtěsnější spojitost s místem činu," a spolknul jsem sousto.

„Pojedu s tebou," podívala se na mě.

„Včera večer ti bylo dost blbě...," chtěl jsem namítnout.

„Jo, ale tobě taky. Teď je mi dobře. Kromě toho mě potřebuješ, abych ti ujasnila, kdo to jsou Amishové a co vůbec hledáš," skočila mi do řeči.

Měla pravdu. „Tak dobře," povídám.

„No výborně. Mimochodem, co tam teda vůbec chceš najít?"

„Fakt nevím," přiznal jsem. „Mo mi strašně chtěl u Jákoba něco ukázat."

Sára přemýšlela a zachmuřila se. „Jákob pracoval na protilátce proti katalyzátoru alergenů. Ale tyhle věci se vyvíjejí hrozně pomalu, trvá to léta, než se katalyzátor v těle nahromadí v nebezpečný koncentraci. Takže nechápu, co vám mohl Jákob ukázat, když jste tam měli jet jenom na otočku."

Kdyby mi tohle řekla včera večer, chutnalo by mi to víno a sendvič ještě víc. „Tak jako tak, stejně nemáme, kde jinde hledat," pokrčil jsem rameny a uřízl jsem vršek posledního vejce.

Co to ale potom znamená v případě Moovy vraždy? To mu někdo taky dával pomalu působící jed, který se v nich obou hromadil x let a nakonec je oba zabil v tentýž den?

To není moc pravděpodobný. Vypadá to, že ve hře je víc než jeden katalyzátor. Zajímalo by mě, jestli Mo řekl Jákobovi něco o mně a mé návštěvě. Doufal jsem, že ne. To poslední, co bych chtěl, je vědomí, že tím rozhodujícím druhým katalyzátorem jsem nějakým způsobem já sám.

O hodinu později jsme byli na pensylvánce a jeli směrem na západ. Slunce pálilo a foukal svěží vítr – byl by to úžasný den na projížďku, kdybychom nejeli vyšetřovat smrt jednoho z nejlepších lidí, který jsem kdy znal. Volal jsem Corinne, abych se ujistil, že jsou s holkama v pořádku. Řekl jsem jí, že se zkusím zastavit, jestli to půjde.

„Řekni mi víc o tý svý doktorský práci. O skutečným výzkumu, ne divadýlku pro komisi," přerušil jsem mlčení.

„Víš co, strašná spousta lidí si ztotožňuje vědu s těma hi-tech věcičkama, který vědci používají. Když to nejsou počítače, mikroskopy s bůhvíjakým zvětšením, poslední barviva na bázi DNA, tak to musí být nejspíš kouzlo, pověra nebo povídačka. Jenomže věda je v podstatě především metoda, způsob racionálního zkoumání tohoto světa a hejblátka a hračičky jsou až druhotný. Jo, jasně, že to vybavení je úžasný a daleko víc nám otvírá tenhle svět pro kognitivní vnímání a zpřístupňuje ho analýze. Ale pokud jsou některé části tohohle světa naší analýze a experimentování přístupné už tak, zkoumatelné pouhým okem nebo rukama, není tohle všechno vybavení trochu zbytečné?"

„A ty tvrdíš, že zemědělství, pěstování rostlin a chov zvířat,

zkrátka takovej typ manipulace s přírodou lidi provádějí už po tisíciletí a bez jakýhokoli vyspělýho vybavení?" hádal jsem.

„Přesně tak," potvrdila mi Sára. „Tohle ale těžko vyvolá spor a ani to není důvod někoho zabít. Tvrdím, že některý lidi to využívají ještě za jiným účelem než vypěstování lepší plodiny. Tvrdím, že na tom vydělávají peníze, udržujou se tím u moci a likvidujou tím taky všechny, kdo se jim postaví do cesty. A dělají to lidem před nosem už dlouhou dobu."

„V podstatě takovej biologickej organizovanej zločin," uvažoval jsem nahlas.

„Jo, dá se to tak říct," souhlasně pokývla Sára.

„A máš nějakej jinej příklad než svoji hypotézu o alergenech, nějakej důkaz?" chtěl jsem vědět.

„Je to fakt, ne hypotéza – to tě ujišťuju," ohradila se Sára. „Ale tady máš příklad: Napadlo tě někdy, proč jsou lidi tady v Americe po druhé světové válce jeden k druhému tak hrubí?"

„O čem to mluvíš?" nechápal jsem.

„V sociologické literatuře se o tom často píše. Ve Spojených státech nejmíň v celé první polovině dvacátýho století vládla v mezilidských vztazích, ať už na veřejnosti, v práci nebo ve vztazích osobních, určitá laskavost a zdvořilost. A pak se to začalo celý rozpadat. Každý si toho všimne. Některý lidi říkají, že za to může tlak, který vzniknul jako vedlejší produkt atomovýho věku. Nebo prej taky fakt, že jsme jako hlavní způsob vzdělávání dětí vyměnili školní třídu za televizní obrazovku. Možných viníků je spousta. Já si o tom ale myslím svoje," pustila se do vysvětlování.

„A to?"

„Po druhé světové válce žili v atomovým věku všichni," rozjela se znova. „Anglie a celej západní svět měla televizi, auta a všechno, co se obvykle označuje za stimulátory těchhle jevů. Amerika se liší množstvím zemědělské půdy – poskytuje dostatek prostoru k pěstování celých sklizní něčeho, na co má většina lidí jen lehkou alergii. Myslím, že příčinou toho všeobecnýho podrážděni, nedostatku zdvořilosti, je prostě něco, co se nám všem dostalo pod kůži, nějaký alergen, který k tomu účelu vytvořili."

Panebože, už chápu, proč má tahle ženská problémy s tou komisí. Mohl bych ale hrát její hru; už dřív mi došlo, že není zdravý si dělat srandu z šílenců. „Japonci ke konci války připravovali jeden plán: chtěli vyslat balony, který by nesly nějaký biologický prostředky, v podstatě smrtelný choroby."

Sára pokývla hlavou. „Japonci jsou jeden z nejvyspělejších národů na Zemi, co se týče znalosti zemědělství. Nevím, jestli do tohohle byli nějak zapojení, ale…"

Zazvonil telefon.

McLuhan prý jednou poznamenal, že auta jsou v našem technizovaným světě jediným místem, kde můžete utéct všem, který vás shánějí a ruší telefonem. To bylo ale samozřejmě před nástupem autotelefonů.

„Haló," zvednul jsem to.

„Haló?" odpověděl mi hlas ve sluchátku. Zněl mužsky, měl divnej přízvuk, byl mladej, ale hlubokej.

„Ano?" netušil jsem, kdo to je.

„Pane Buhlere, jste to vy?" konečně něco řekl.

„Ehm, nejsem, mám mu předat nějakou zprávu?" otázal jsem se.

Ticho. Po chvíli: „Nerozumím tomu. Tohle číslo snad není do auta pana Buhlera?"

„Číslo je v pořádku, ale…," chtěl jsem vysvětlit.

„Kde je Mo Buhler?" neznámý hlas se důrazně dožadoval odpovědi.

„No, je…," začal jsem.

Uslyšel jsem zvláštní cvakání, pak vyzváněcí tón.

„Má to zpětné vytáčení volajícího?" zeptal jsem se Sáry a taky sám sebe. Zmáčknul jsem *69, jako se to dělá na normálních telefonech, a Enter. „Vítejte do centra bezdrátových služeb společnosti AT&T. Účastník, kterého právě voláte, je nedostupný, nebo je mimo pokrytí signálem…," oznámil jiný hluboký hlas.

„To byl Amos," podívala se na mě Sára.

„Že by ten kluk telefonoval?" zeptal jsem se jak pitomec.

Sára přikývla.

„Musí pořád ještě být otřesenej kvůli svýmu otci," přemýšlel jsem nahlas.

„Myslím, že svého otce zabil," šokovala mě Sára.

Jeli jsem do pensylvánskýho vnitrozemí. Černou, šedou a nepřirozený barvy billboardů postupně nahradila zelená, hnědá a přírodní barvy krajiny, se kterými jsem se potkal už včera. Dneska mě ale nijak netěšily. Uvědomil jsem si, že takhle příroda vypadá vždycky, její krásu si romantizujeme. Příroda sice krásná je, ale je taky původcem období sucha, hladomoru, zemětřesení, nemocí a smrti v různých podobách… Otázkou zůstává, jestli něco je na Sářině teorii, že některý lidi týhle odvrácený straně přírody pomáhají se projevit.

Dopověděla mi všechno o Amosovi. Bylo mu šestnáct, měl jenom formální základní vzdělání z nějaký jednotřídky jako ostatní Amishové, ale stejně jako některý z jiných odštěpeneckých skupin byl samouk přírodních věd a biologické alchymie. Učil se u otce.

„Takže proč by ho zabíjel?" divil jsem se.

„Amos není jenom rašící vědec v amishovském stylu, je to taky typický tvrdohlavý amishovský dítě. Dost se bouří. Chlastal, jezdil autem – dohromady s ostatním výkvětem z amishovských gangů."

„Gangů?"

„Jo, gangů. Haurové, Ammiové a Lovci, to jsou tři hlavní. Hostetler o nich píše ve svých knihách. Ale jsou i další, menší. Jákob nechtěl, aby byl jeho syn jejich členem. Věčně se o tom hádali."

„A ty si myslíš, že tohle dovedlo Amose k vraždě vlastního otce?" zeptal jsem se nedůvěřivě.

„Tak hele, Jákob je mrtvej, ne? A já jsem si naprosto jistá, že jeden z těch gangů, ke kterým Amos patří, je ve spojení s biologickou mafií, o který jsem ti říkala a která má taky na svědomí smrt Moa."

Zbytek cesty jsme mlčeli. Nevěděl jsem, co si mám o týhle ženský a jejích myšlenkách myslet.

Konečně jsme dorazili na Northstar Road a na cestu, která vedla k farmě Jákoba Stoltzfuse. „Myslím, že bude lepší, když zaparkujeme tady a půjdeš sám," navrhla Sára. „Auta a cizí ženské vzbudí pozornost Amishů daleko snáz než muž, kterej jde pěšky, zvlášť když je Angličan. Tak říkají…"

„Já vím. Ten film jsem viděl taky. Ale Mo povídal, že Jákobovi auta nevadí."

„Jákob je teď mrtvej. To, co měl rád on a co má ráda jeho rodina, můžou bejt dvě odlišný věci," namítla Sára.

Vzpomněl jsem si na to, jak byl včera Jákobův bratr (další ze Sářiných strýčků) nepřátelský. „Tak dobře, asi víš, o čem mluvíš. Budu zpátky za půl, za tři čtvrtě hodiny."

„Fajn," stiskla mi ruku a usmála se.

Táhnul jsem se po tý prašný cestě, aniž jsem ve skutečnosti věděl, co na jejím konci chci najít.

Určitě ne to, co jsem našel.

Cítil jsem kouř (jako z něčeho spálenýho) ještě předtím, než jsem došel k domu a stodole. Obojí shořelo do základů. Pane Bože, doufám, že tam nikdo nebyl, když to trámoví čaplo.

„Haló?" zakřičel jsem.

V tom volným prostoru mi odpověděla ozvěna. Ohlídl jsem se a poslouchal. Žádný zvířata, dobytek. I křaplavej psí štěkot bych uvítal.

Šel jsem k tomu, co zůstalo ze stodoly, a prohrábnul jsem nohou zuhelnatělé dřevo. Jeden nebo dva uhlíky ožily, a pak zase uhasly. Bylo skoro poledne. Odhadnul jsem, že se to stalo tak před šesti hodinama a stalo se to rychle. Nejsem ale žádnej odborník, co se týče požárů.

Rozehnal jsem rukou smradlavý mračno kouře. Vyndal jsem baterku – pěkně výkonná hračka, má svítit jako denní světlo; dala mi ji Jenna – a šel jsem se podívat do stodoly. Ať už tady prováděli cokoli, moc z toho nezůstalo…

Moji pozornost přitáhlo něco zeleného, bylo to zelenější než tráva. Byly to částečně shořelý desky nějaký starý knížky. Zbyla jenom jejich přední část, ta zadní a listy byly na prach. Viděl jsem nějaký postaru napsaný pozlacený písmena. Dotknul jsem se toho konečkem prstu – bylo to teplý, ale ne zas horký. Zvednul jsem to a pořádně prohlídl.

„Rod" jsem viděl na jedný řádce a na další bylo „bank".

Bank…banka, pomyslel jsem si, rod banka. Co to je, amishovská vkladní knížka z nějaký Rodinný křupanský banky?

Ne, nevypadalo to na desky vkladní knížky. Navíc „r" bylo malé, ne velké. Banka, banka, eee… počkat, neříkal mi Mo včera něco, kde byla banka? Banka… No jasně, „zásluhou Burbanka". Darwin a Burbank. Luther Burbank!

Přítel přírody od Luthera Burbanka – tak se jmenovala knížka, jejíž ohořelý zbytky jsem teď držel v ruce. Půjčil jsem si ji jednou v Allertonský knihovně a přišla mi báječná.

Alespoň v jedné věci měli Mo se Sárou pravdu: Amishové (teda aspoň některý) četli daleko víc, než se čte na základce.

„Vy jste tady zase!"

Málem jsem vyletěl z kůže.

Ohlídl jsem se. „Áá, pan…," byl to ten chlap, kterýho jsme tady viděli včera, Jákobův bratr.

„Izák Stoltzfus," doplnil mě. „Co tady děláte?"

Jeho hlas zněl dost znepokojivě a díval se na mě pěkně naštvaně, až jsem si na chvíli pomyslel, že mě obviní ze žhářství. „Izáku. Pane Stoltzfusi. Zrovna jsem přišel. Upřímnou soustrast. Co se stalo?" oslovil jsem ho.

„Rodina mého bratra díky bohu dneska časně ráno ještě před rozedněním odjela k příbuzným do Ohia. Takže nikdo nebyl zraněn. Jel jsem s nimi na nádraží do Lancasteru. Když jsem se o pár hodin později vrátil, našel jsem tohle." Beznadějně ukazoval ke zničenému domu a stodole; v tom gestu byla cítit zvláštní odevzdanost.

„Můžu se zeptat, na čem tady váš bratr pracoval?" risknul jsem otázku.

Izák ji buď neslyšel, nebo dělal, že neslyší. Prostě pokračoval v načatém vyprávění. „Ztrátu materiálu, nebo dokonce i zvířat či rostlin přežijeme, skutečnou hodnotou tohoto světa jsou lidé."

„To samozřejmě," přitakal jsem, „ale zpátky k mé…"

„Měl byste se taky podívat, jestli je vaše rodina v pořádku, jestli nejsou v nebezpečí."

„Moje rodina?" nechápal jsem.

Izák pokývnul hlavou. „Mám ještě práci," ukázal směrem na pole. „Bratr měl tři nádherný koně, zmizeli beze stopy. Myslím, že bude nejlepší, když už půjdete." Otočil se a odešel.

„Počkejte…," zavolal jsem, on ale nereagoval.

Podíval jsem se na desky Burbankovy knihy. Ani tahle farma, ani ty Sářiny za vlasy přitažený teorie, ani tahle kniha, nic z toho jsem nechápal natolik, aby mi to dávalo smysl.

Ale co Izák, do prdele, myslel tím „vaše rodina"?

Jenna byla někde v zámoří a to přeci není rodina, teda zatím. Příbuzný žili v Teanecku, sestra si vzala nějakýho Izraelce a teď žila v Brooklynu… Co ti mají společnýho s tím, co se děje tady?

Ty vole, no přeci nic! Izák tím vůbec nemyslel je.

Dneska mám nějaký dlouhý vedení. Nejspíš si mě spletl s Moem, viděl nás tady oba poprvý v životě.

To mluvil o Moově rodině, o Corinne s dětma.

Hnal jsem zpátky k autu. Kdykoli jsem došlápnul nohou na zem, vyvalil se na mě oblak prachu a kouře, pokaždý v trochu jiným poměru, a rozdíral mi hrdlo.

„Co se stalo?" nechápala Sára.

Mávnul jsem rukou, skočil do auta a okamžitě vytočil Corinne. Vyzvánění. Nikdo to nebere.

„Tak co se děje?" zopakovala otázku.

Rychle jsem to na ni vychrlil. „Jedeme tam," podíval jsem se za sebe a otočil auto. Gumy zapištěly a my jsme frčeli zpátky na dálnici.

„Hele, to je v pohodě. Je sobota, Corinne může být s dětma na nákupu," snažila se mě Sára uklidnit.

„To jistě – den potom, co mi jejich táta umřel v náručí."

„No, dobře, ale předpokládám, že nechceš to auto někam narvat. Jsme tam za deset minut."

Přikývnul jsem na znamení souhlasu. Znova jsem vytočil Corinne. Furt jenom vyzvánění.

„Ten požár nejspíš způsobily světlušky," najednou povídá Sára.

„Cože?"

„Světlušky. Některý Amishové je používají k osvětlení interiérů," dovysvětlila.

„Jo, Mo se o tom zmiňoval. Ale světlušky přece produkujou chladný světlo, říká se tomu bioluminiscence, to není žádný teplo."

„Ty, které jsem tady viděla, ne. Jsou infikované určitým typem bakterie, která produkuje teplo. V podstatě jsou ty bakterie spíš jejich symbionty, než že by to byla infekce. A dohromady pak vytvářejí světlo i teplo. Tenhle druh tady využívají některý lidi, když se přiblíží zima. Já jsem taky měla takovou jednu lampičku s mendelovským světlem, tak tomu totiž říkaj. Vzpomínáš? Ta, co se u mě včera večer rozbila."

„Takže ty si myslíš, že jedna z těch… lampiček se najednou zbláznila a způsobila požár?" nemohl jsem uvěřit. Najednou jsem měl před očima obraz sebe sama, jak hořím na gauči ve spánku.

Sára si skousla ret. „Je to možná ještě horší. Možná že ji někdo nastavil tak, aby se zbláznila. Nebo ji dokonce už s tím záměrem vyrobil. To by potom byla taková bioluminiscenční biotermická časovaná bomba."

„Ta tvoje biosebranka toho, koukám, zvládne docela dost. Nejdřív to byly alergeny, který způsobujou slabý podráždění u milionů lidí, pak katalyzátory, který zesílí účinek dalších alergenů natolik, že to zabilo už aspoň dva chlapy, potom rajskej protlak právě proti těmhle katalyzárorům a teď samozápalný světlušky."

„Vůbec to od sebe nemá tak daleko, když se zabýváš společnou evolucí druhů nebo symbiózou. Sakra, vždyť my sami v sobě máme kmen acidofilních bakterií, který nám pomáhají trávit. Mezi nima a náma je daleko větší rozdíl než mezi bakterií produkující teplo a světluškou."

Šlápnul jsem na plyn a modlil se, aby nás nevychytal nějakej poctivej pensylvánskej flojd.

„To je právě ten problém. Společná evoluce druhů a biotechnologie jsou požehnání a prokletí zároveň. Má-li všechno organický původ a ty to budeš křížit, vytvoříš úžasný věci. Můžeš ale taky vytvořit světlušky, který zapálí dům."

Konečně jsme dojeli k Moově domu.

„Jo!" aspoň pořád stál. Na příjezdový cestě ale nebylo auto. A dveře zůstaly napůl otevřený.

„Počkáš v autě," řekl jsem rozhodně.

Sára chtěla protestovat.

„Hele, možná že tady máme co dělat se zabijákama. Sama jsi to říkala. Když půjdeš se mnou, tak mi to jenom ztížíš, protože budu muset chránit ještě tebe."

„Tak dobře," souhlasila nakonec.

Vystoupil jsem z auta.

Naneštěstí jsem neměl svou zbraň. (Je tedy pravda, že jsem ji vlastně stejně nikdy nepoužíval.) Vyfasoval jsem jednu hned, jak jsem přišel k policajtům, a taky jsem ji hned uklidil do šatníku.

Teď se ukazuje, že to nebyl zrovna ten nejchytřejší tah v mým životě.

Co nejvíc potichu jsem vešel do domu. Bylo lepší se neprozradit. Kdyby Corinne s dětma byla doma a já na ně takhle najednou vyrazil a vyděsil je, mohl bych se omluvit potom.

Prošel jsem vstupní halou a jídelnou, kam jsem se včera nestihl podívat, abych ocenil Corinnino kuchařské umění. Pak přes kuchyni do chodby a...

Viděl jsem na zemi vyčnívat z ložnice hlavu – jahodový blond odstín.

Někdo nad tou hlavou stál.

„Laurie!" zařval jsem, skokem byl v ložnici a odhodil kluka, který nad ní obkročmo stál.

„Co...," chtěl něco říct. Zvednul jsem ho, jak byl, a fláknul jsem s ním o stěnu. Nevěděl jsem, na koho se mám otočit dřív, jestli na Laurie nebo na něj. Došlo mi, že s tím dítětem za zády toho pro Laurie moc neudělám. Stáhnul jsem prostěradlo z postele, pořádně ho sroloval a šel toho zmetka svázat.

„Pane, já jsem..." Byl docela hotovej, nejspíš z toho nárazu.

„Drž hubu a buď rád, že tě hned nezastřelím."

„Ale já jsem..."

„Drž hubu, povídám." Svázal jsem ho co nejpevněji. Pak jsem ho natočil tak, abych na něj aspoň jedním okem viděl, než se postarám o Laurie.

„Laurie," oslovil jsem ji něžně a popleskal jsem ji rukou po obličeji. Bez reakce. Byla nějak prochladlá. Nadzvednul jsem jí oční víčko a viděl rozšířenou zornici. Celý oko jí kmitalo ze strany na stranu, jako by byla sjetá po bůhvíjakým fetu.

„Kurva, cos to s ní proved? Kde její matka a sestra?" zařval jsem.

„Nevím, teda jako že nevím, kde jsou. Já jí nic neudělal, ale můžu jí pomoct," bránil se.

„Jo, to určitě. Nebude ti teda vadit, když zavolám záchranku."

„Ne, prosím vás, pane, nedělejte to!" prosil mě. Hlas toho kluka mi zněl povědomě. No jasně, Amos Stoltzfus!

„Než se dostane do nemocnice, tak umře. Mám tady ale něco, čím ji můžu zachránit," snažil se mě přesvědčit.

„Tak jako jsi zachránil svýho tátu?" zaútočil jsem.

Najednou se mu v očích zaleskly slzy. „Dostal jsem se tam moc pozdě, už jsem mu nemohl pomoct. Jak víte, že můj otec... aha, už chápu, jste ten kamarád Moa Buhlera, se kterým jsem mluvil dneska ráno."

Nevěnoval jsem mu pozornost a chystal jsem se odejít.

„Prosím Vás, nechoďte. Já mám Laurie taky rád. My spolu cho... my jsme spolu chodili."

Otočil jsem se a zvednul ho ze země. „Jo? To ti mám věřit? Jak můžu vědět, žes jí tohle nějak nezpůsobil ty?"

„Mám na to v kapse lék. Je v rajský formě. Klidně toho půlku vypiju, abych vám dokázal, že to je v pohodě. Zbytek pak dejte Laurie. A dělejte, nemáme moc času."

Chvilku jsem přemýšlel, pak jsem se podíval na Laurie. Neměl jsem co ztratit, když toho ten kluk půlku vypije, ať už je to cokoli. „Tak dobře," souhlasil jsem. „V který kapse?"

Ukázal na levou přední u džín.

Vytáhnul jsem malou lahvičku. Bylo toho tak sto mililitrů.

„Jseš si jistej, že to chceš vypít?" ujišťoval jsem se. Udělalo se mi najednou nějak blbě od žaludku. Nechtěl jsem sekundovat nějakýmu bláznivýmu dítěti-otcovrahovi při sebevraždě.

„Je mi jedno, jestli mi to dáte, nebo ne. Hlavně už ale dejte napít Laurie! Prosím vás o to," žádal mě úpěnlivě.

Ve svý práci se věčně rozhoduju podle instinktu, jenom se ta rozhodnutí většinou netýkají lidí, kteří jsou mi blízcí. Ještě chvíli jsem přemýšlel, a pak jsem se rozhodl.

Vykašlal jsem se na to dávat tomu klukovi napít a šel rovnou k Laurie. Dělalo se mi zle z toho lít do ní nějakou tekutinu, když byla pořád v bezvědomí.

„Vstřebává se to u kořene jazyka. Zabírá to dost rychle," promluvil na mě Amos.

Bože, doufám, že ten kluk mluví pravdu. Zabiju ho holejma rukama, jestli to Laurie neudělá dobře. Nakapal jsem jí pár mililitrů na jazyk. Uběhlo pár vteřin. Nic. Už je to půl minuty, teď tři čtvrtě... „Do prdele, jak dlouho to bude tr..."

Laurie zívla a protáhla se, skoro jako na zavolanou. „Laurie?" vykřikl jsem a poplácal ji po tváři.

„Ááá...," zívla znovu a otevřela oči. Usmála se. „Phile?"

„Jo, jsem to já. Už je to dobrý, Laurie," pokývnul jsem hlavou.

„Laurie!" vyrazil ze sebe Amos na druhé straně místnosti.

Laurie vstala. „Amosi? Co tady děláš? A proč jsi takhle svázanej?"

Podívala se na něj a pak na mě, jako bysme se oba zbláznili.

„To je dlouhá historie," řekl jsem a šel jsem odvázat Amose. Trochu jsem se na něj zazubil. „Máš štěstí, kluku, žes měl pravdu."

Taky se pousmál.

„Kde máš mámu s Emmou?" otočil jsem se na Laurie.

Takhle smutný výraz jsem u Laurie ještě neviděl. „Šly dnes ráno na pohřební službu, aby zařídily tátův pohřeb. Vzaly si vaše auto. Máma našla klíčky v tašce." Začala plakat.

Amos ji objal a utěšoval.

„Máš nějakou představu, co se ti stalo potom, co máma s Emmou odešly?" oslovil jsem ji mírně.

„No, chodila tady taková milá paní a prodávala různý věci. Takový ty mejdla, voňavky a potřeby do domácnosti. Bylo to něco jako Avon, ale jméno tý firmy jsem nikdy neslyšela. Nabídla mi, jestli si nechci přivonět k nějakýmu novýmu parfému; byl úžasnej, jako spojení šeříku a oceánu. A potom... Už nevím, myslím, že jste na mě volal, a pak jsem viděla přivázanýho Amose a ...Co se stalo? To jsem omdlela?"

„No...," chtěl jsem začít.

„Ehm, pane... Phile," skočil mi Amos do řeči.

„Příjmením jsem Dr. D'Amato, ale přátelé mi říkají Phile. A ty sis to vysloužil na výbornou," pousmál jsem se.

„Dobře, děkuju, doktore D'Amato, chci říct, Phile, neměli bysme se tady moc dlouho zdržovat. Ty lidi..."

„Co tím myslíš?" nechápal jsem.

„Nezdá se mi tady to světlo. Zabili mi tátu, pokusili se otrávit Laurie, bůhvíco všechno ještě vymysleli."

„Jo, rozumím tomu." Znovu se mi vybavila Stoltzfusova farma, v podstatě Amosova farma – ten popel smísenej s prachem.

Podíval jsem se na Laurie. „Jsem v pořádku. Ale proč musíme odejít?" divila se Laurie.

„Hele, prostě pojď," pokývnul jsem hlavou jako ten, kdo ví víc, a spolu s Amosem jsme ji nasměrovali ze dveří. Když jsme vyšli z domu, hned mě zarazilo, že tam není ani Sára, ani moje auto (teda Moovo).

Hned potom mě zarazil ten silný žár zezadu na krku. Popad jsem Laurie a Amose a běželi jsme přes ulici. Pak jsme se ohlídli za sebe.

Ze všech oken vyskakovaly zářivý modrobílý plameny a olizovaly střechu a zdi domu a teď se natahovaly až do zahrady. Takové barvy jsem v životě neviděl.

Laurie vyjekla hrůzou. Amos ji pevně stisknul. „Světlušky," řekl sotva slyšitelně.

Dům za pár minut shořel do základů.

Stáli jsme jako oněmělí. Byli jsme v šoku, třásli jsme se, chvíli nám bylo horko, chvíli zima. A zdálo se nám, že to všechno trvá strašně dlouho.

Pak jsem si uvědomil, že se mi nějak ztěžka dýchá. Přemýšlel jsem o alergických reakcích. Přemýšlel jsem o Sáře.

„Museli Sáru unést," přerušil jsem ticho.

„Sáru?" podíval se na mě Amos udiveně; držel přitom v milujícím objetí Laurie; vzlykala.

„Sáru Fischerovou," přitakal jsem.
Laurie s Amosem pokývli hlavou.
„Znala se s mým otcem," povídá Laurie.
„Je to moje sestra," přidal se Amos.
„Cože?" otočil jsem se na Amose. Laurie se od něho odtáhla a taky se na něj podívala. Najednou se mu tvář zvláštně zkřivila, skoro jako mučenýmu; bylo to něco mezi nenávistí a žalem.
„Odešla z domova víc než před deseti lety. Byl jsem ještě malej kluk. Zdůvodnila to tím, že už nemůže dál snášet omezení toho našeho „Ordnungu". Prej by to bylo jako být nadosmrti dobrovolně retardovaná. Takže šla na nějakou školu. Myslím, že se nějak paktovala s těma lidma – s těma, co mi zabili tátu a zapálili Lauriin dům."
Najednou jsem v puse pocítil chuť včerejšího hroznového vína. Sladká chuť se mísila s dusivým kouřem. Udělalo se mi na blití. Polknul jsem a pořádně se zhluboka nadechl.
„Tak aby bylo jasno, pořád nevím, o co tady kráčí. Laurie jsem našel v bezvědomí. Ty nebo kdokoli jinej jí mohl dát do džusu nějakou drogu, nebo co já vím. Zrovna shořel dům. Klidně to mohlo být normální žhářství, pěkně s kusem hadru namočeným v zápalný látce, přesně takový, jako máme v New Yorku." Pravda ale je, že jsem nikdy neviděl takovej oheň.
Laurie na mě zírala, jako bych se zbláznil.
„Pane D'A... teda Phile, to byly světlušky. Ten dům zapálily světlušky," přesvědčoval mě Amos.
„Jak to, že to dokážou tak rychle?"
„Můžou je k tomu účelu upravit. Prostě aby se po hodině, dnu nebo týdnu, co začnou lítat, zahřály, a způsobily tak požár. Tomu vy vědci říkáte 'účelová úprava genetického materiálu'," řekl Amos se špatně skrývaným výsměchem. „Mendelovský světla se spustí na vteřinu přesně a začnou zapalovat. Jsou to spíš takový mendelovský bomby."
„Mendelovský bomby?"
„Nebyl náhodou genetik? Dělal pokusy s hrachem, ne? Hmyz je taky poměrně jednoduchý, můžeš ho snadno množit."
„Jasně, Gregor Mendel. Takže tvrdíš, že Sára, ta tvoje povedená sestra, v tom jede?"
Pokývnul hlavou.
Vzpomněl jsem si na tu lampičku na podlaze u Sáry.
„Hele, Amosi, omlouvám se za to, co bylo předtím. Už si nemyslím, že jsi Laurie něco udělal. Je to prostě... můžeš mi ukázat nějaký opravdový důkaz toho všeho? Třeba ty světlušky, ale předtím, než spálí barák?"
Amos přemýšlel. „No, mohl bych tě vzít do jedný stodoly, je tak osum kilometrů odsud."
Podíval jsem se na Laurie.
„Na tu Lappovu farmu?" zeptala se.
Amos pokývnul hlavou.
„Tak to je v pohodě. Je bezpečná. Už jsem tam byla," otočila se na mě Laurie.
„No dobře," souhlasil jsem. Jenže Moovo auto i moje auto byly pořád neznámo kde. „Jak tam dojedeme?"
„Mám tady bryčku strčenou u kamaráda, tak půl kilometru odsud," překvapil mě Amos.

Dusot koňskejch kopyt, pohled na koňskej zadek. Cítím se jako jeden z nich, protože tomuhle případu asi právě tolik rozumím. Koně, oheň, záhadná úmrtí, to jsou všechno náležitosti správnýho románu od Jacka Finneyho z devatenáctýho století. Jenže teď už končilo to dvacátý. Zatím jsem všema těma nemožnejma situacema jenom tak proplouval. No, aspoň jsem zachránil Laurie, nebo tedy nechal Amose, aby ji zachránil. Musím se snažit víc, musím přestat zasahovat až ex post, místo toho se musím dostat věcem na kobylku. Pane Bože, vždyť tady zastupuju moderní vědu dvacátého století. Vím, že není dokonalá a všemocná, ale naučil jsem se dost na to, abych mohl nějak čelit těm bombám a alergenům, těm... mendelovinám.

Taky jsem se dovolal Corinne na pohřební službu. Volal jsem z budky na rohu, než jsme nastoupili do Amosovy bryčky. Tak trochu jsem předpokládal, že v tý bryčce s koňma bude autotelefon... nebo spíš koňofon? Tohle genetický bláznění mně už fakt leze na mozek. Na druhou stranu si umím představit, že by Amishové dali dohromady nějakou bryčku s telefonem na baterii z těch... No, aspoň jsem byl zase o něco chytřejší.
„Budeme tam za pár minut," otočil se na nás Amos na kozlíku. Držel přitom opratě a pobízel jedinýho koně. Byl to (Amos mi řekl, že to je hřebec) nádhernej tmavej hnědák, teda aspoň v mých naivních městských očích. Ta jízda v bryčce s koňma za svěžího jasnýho podzimního dne byl obrázek jako z pohádky. Nebyla to totiž taková ta projížďka městem za pár šupů pro turisty, bylo to skutečný.
„Hele, já jsem u tvý sestry snědl nějaký jídlo. Není třeba možný, že v tom byl ten alergen s dlouhodobým účinkem...," vychrlil jsem na Amose své pochyby, které se mě zase zmocnily.
„Dáme ti kapku protiléku, až přijedeme na Lappovu farmu, neboj. Ta látka je dost univerzální," otočil se na mě.
„Sára mi říkala něco o nějakým slabě působícím alergenu, kterýmu je naše společnost vystavená po druhý světový válce. Nikoho nezabije, ale lidi jsou víc podrážděný než dřív. Když se to ale tak vezme, možná že může za spoustu úmrtí, když budeš počítat i zabití, ke kterejm došlo v afektu, nebo hádky, který přerostly lidem přes hlavu."
„Teď jsi mluvil jako táta," překvapila mě Laurie.
„Tvůj táta mluvil o těch alergenech?" nechápal jsem.
„Ne, to ne, ale vždycky se rozpovídal o zabití a že se to vlastně liší jenom trochu od zapití a jak ta jedna jiná hláska úplně mění celej význam."
„Jo, to byl celej Mo," pousmál jsem se.
„Tam před náma, to je Lappova farma," poznamenal Amos.
Tráva na louce byla tenhle podzim stále ještě svěže zelená. Louka byla ohrazená. Ta ohrada vypadala staře, ale zároveň i dost zachovale, což bylo překvapivý. Skoro jako bychom cestovali zpátky v čase.
„Amosi, co si myslíš o alergenový teorii svý sestry?" nadhodil jsem.
„Nemyslím si nic, to ona to studuje," pokrčil Amos rameny.

Byla to sice pořádná stodola, pěkně velká, ale zvnějšku se nijak zásadně nelišila od stovek dalších, který tady na venkově v Pensylvánii a Ohiu člověk najde. Ale kolik z nich mělo uvnitř to, co tahle?
Sářina slova mi zněla v uších. Proč si představujeme vědu jenom v hi-tech kabátu? Darwin byl snad velký vědec, ne? A přitom mu laboratoří byl „jenom" okolní svět. Mendel došel ke genetice díky pěstování červeně a bíle kvetoucího hrachu na zahrádce. Lišila se ta zahrádka od týhle stodoly tak moc? Pokud vůbec, tak nejspíš v tom, že tam bylo ještě míň technických vymožeností než v týhle stodole.
Jakmile jsme vstoupili, zalilo nás tlumené, ale pronikavé světlo. Bylo ostřejší než zářivkové, ale rozptýlenější než žárovkové; něco mezi teplým odstínem a chladným svitem hvězd. Je to ale nemožný popsat nějak přesně, když jste to neviděli. Člověk úplně cítí, jak mu jako vánek zornicema prolítávají fotony.
„Světlušky," zašeptal Amos. V tu chvíli už mi to ale bylo jasný taky. Znal jsem světlušky už dřív, jako dítě jsem je měl hrozně rád, ležel jsem v různejch knížkách o hmyzu, kde byly vyfocený, ale to světlo nikdy nevypadalo takhle.
„Máme pro hmyz různý využití, není jenom na svícení," poučoval mě Amos a zavedl mě a Laurie, tý nabídnul rámě, k soustavě dřevěných vychytávek, ovinutých síťkama. Kouknul jsem se zblízka a viděl jsem malý roje různýho hmyzu, hlavně včel, ale byly tam i jiný. Měly vždycky svoji vlastní přihrádku. V několika úsecích byli taky pavouci.

„Tohle jsou naše sítě, Phile, sítě a propojení naší informační dálnice. Hmyzu je samozřejmě daleko míň než vašich elektronů a je taky pomalejší. Je ale zároveň daleko inteligentnější a je v něm i jistý odhodlání, na rozdíl od toho neživýho čehosi, co přenáší informace vám. Je pravda, že prostředky naší komunikace neudrží krok s vysílačema, telefonními linkami a počítači vašeho světa a ani se jim nikdy nevyrovnají. To my ale ani nechceme. Nepotřebujeme uspěchanost, vysoký krevní tlak, zasahování do soukromí, který ty vaše elektrony přinášejí. Nechceme číselný řady, kopie a všechen ten chaos. Naše sítě fungujou spolehlivě a napoprvé," rozohnil se Amos.

„Jo, vědí to na smrt přesně, aspoň co se týče podpalování domů. Příroda se mstí," poznamenal jsem. Znova jsem se divil moudrosti těchhle lidí. Tenhle kluk, se kterým jsem sice nesouhlasil v tom, že jsou výhodnější brouci než elektrika, tady vystřihnul shrnutí informační teorie, za který by se nemusel stydět kdejakej expert z oblasti telekomunikací.

„Příroda ve skutečnosti nikdy nebyla přemožena, doktore D'Amato," oslovil mě hluboký povědomý hlas.

Otočil jsem se. „Izáku..."

„Omlouvám se, že jsem vás oklamal, ale jmenuji se John Lapp. Vydával jsem se na Jákobově farmě za jeho bratra, protože jsem si nebyl jistý, jestli mě náhodou nenatáčíte nějakou skrytou kamerou. Jsme s Jákobem přibližně stejné výšky a váhy, takže jsem toho využil. Musíte mi odpustit, víte, my máme k těm vašim nástrojům značnou nedůvěru." Obličejem a hlasem byl pořád Izák Stoltzfus, ale jeho vystupování bylo daleko víc pánovitý a uhlazený.

Koutkem oka jsem zpozoroval, že Laurie má vytřeštěný oči. (Strašlivě si Lappa vážila.) „Pane Lappe, je mi ctí vás poznat," začala Laurie koktat. „Byla jsem tady předtím s Amosem, ale nikdy bych neřekla, že zde potkám vás," pokračovala a stiskla mu ruku.

„Potěšení je na mé straně, milá slečno. Upřímnou soustrast za vašeho otce. Setkal jsem se s ním pouze jednou. To když jsem se onehdy vydával za Izáka. Vím ale od Jákoba, že váš otec byl skvělý muž."

„Děkuji," sklopila oči Laurie.

„Něco pro vás mám, slečno Buhlerová," pokračoval John Lapp, sáhnul si do dlouhého, tmavého pláště a vytáhnul něco jako dámskou kabelku, ušitou z velmi elegantní světle zelené tkaniny. „Vytvořil ji Jákob Stoltzfus. Říkáme tomu osvícená kabelka. Je utkaná z vláken speciálních rostlin, která jsou barvená extraktem ze světlušek a jistými látkami ze světélkujících hub. Barvivo, které tak vznikne, dlouhodobě vydává světlo. Svítí ve tmě. Mělo by vydržet několik měsíců, než se venku příliš oteplí. Pak si můžete říct o další kus. Takže odteď, když půjdete na nákup po západu slunce, ať už jste

kdekoli, uvidíte přesně, co v kabelce máte nebo kolik peněz vám zbylo. Podle toho, co vím o kabelkách takových slečen, jako jste vy, to může být velmi užitečné. Mám totiž tři dcery. Mně osobně se někdy zdá, že tam nosíte polovinu světa."

Laurie vzala kabelku a celá se rozzářila. „Děkuju mnohokrát," celá se chvěla štěstím. Podívala se na mě. „Tohle mi taťka chtěl tehdy večer přivézt. Myslel si, že o tom nevím. Chtěl na farmě Jákoba Stoltzfuse vyzvednout tuhle kabelku a překvapit mě s ní k narozeninám. Já o tom ale věděla." V tu chvíli se jí zlomil hlas a z očí se jí začaly řinout slzy.

Amos ji opět objal a hladil jí vlasy.

„Tohle by býval Mo chtěl vidět. Co byste mi mohl říct o těch, co zabili Amosova otce a Moa?" otočil jsem se na Lappa.

Pohlédl na mě bez zvláštního zaujetí. „Tento svět se vám mění přímo před očima, doktore D'Amato. Metrákový los se prochází po hlavní třídě města Brattleboro ve Vermontu. Lidé střílí dvoumetrákové medvědy na předměstích New Hampshiru…"

„New Hampshire není úplně předměstí a Moa nezabil medvěd, umřel v autě přímo vedle mě," oponoval jsem.

„V tom není rozdíl, doktore. Zvířata se bojí čím dál méně, bakterie jsou čím dál méně zvládnutelné, alergie jsou čím dál zákeřnější – různé strany téže mince. Nejsou to nešťastné náhody."

„Vaši lidé to dělají schválně?" zeptal jsem se.

„Moji lidé. Ne, ujišťuji vás, že my neužíváme násilí. Tím vším, co tady vidíte, se zabýváme jen proto, abychom si usnadnili život. Je to jen pro mírumilovné účely, jako například tahle Lauriina kabelka." Ukázal přitom rukou kolem sebe po stodole, po všech těch druzích rostlin a živočichů, který jsem si chtěl pořádně prohlídnout.

„Nebo jako světlušky, které spálí dům na prach?" rýpnul jsem si.

„Ach, mám tedy za úkol nás očistit. Bohužel nejsme jediní na světě, kteří chápou sílu přírody jako něco víc, než co jste vy ve svém světě technologií schopni připustit. Máte plastické hmoty, které užíváte pro dobré účely. Máte ale také plastické hmoty, které užíváte pro účely zlé. Co třeba ten semtex, který vyhodil do povětří jedno z vašich letadel nad Skotskem. Vyšlechtili jsme světlušky pro dobré účely, dávají světlo a přiměřené teplo, což vidíte zde." Zamířil rukou do rohu stodoly, kousek od místa, kde jsme stáli. Ze štíhlé lampy vyzařovalo něco mezi zářivkovým a žárovkovým světlem. Podíval jsem se pozorně a zjistil jsem, že světlo lampy vlastně vychází z nesčíslnýho množství malejch světlušek. Byla to velká lampa s mendelovským světlem. „Dáváme dohromady mírně odlišné druhy. Jsou pečlivě vybírány, aby se jejich světélkování vzájemně překrývalo, a vytvořily tak nepřetržitý zdroj světla, který dlouho vydrží. Ten roj světel je bez výkyvů a zároveň je i tak intenzivní, že ani nevidíte jednotlivé světlušky, pokud si to neprohlédnete zblízka. Jsou ale lidé, kteří v téhle oblasti sešli na scestí a využívají těchto možností ke zlým účelům, což jste si, ostatně, mohl ověřit jak v případě Stoltzfusova, tak i Buhlerova domu."

„Pokud tyhle lidi znáte, tak mi o nich řekněte a já se postarám, aby si už neškrtli," povídám rozhodně.

Poprvé jsem zpozoroval na Johnově tváři opovržlivý úšklebek. „Vaše policie že zařídí, aby si už neškrtli? A jak? Jako jste zařídili, aby si vaše obchodní mafie už neškrtla? Jako jste zastavili obchod s drogami z Jižní Ameriky? Jako vaše OSN, vaše NATO a všechny vaše úžasné politické organizace ukončily války na Blízkém východě, v Evropě, v jihovýchodní Asii, tak jak to vidíme v současnosti? Ne, děkuju, doktore. Tihle lidé, kteří zneužívají sílu přírody, jsou naší záležitostí. Nejsou to sice už naši lidé, ale původně jimi byli a my se o ně postaráme po svém."

„Ale dva lidé zemřeli…," nenechal jsem se odbýt.

„To ty možná taky," vyděsil mě Amos a nabídnul mi lahvičku s nějakou načervenalou tekutinou, která byla nejspíš z rajčat.

„Vypij to, jenom pro jistotu, kdyby ti náhodou sestra dala do jídla ten pomalu působící jed."

„To jsou mi sourozenci. Každej mě přesvědčuje, že ten druhej je křivák. Takový klasický dilema – co když třeba právě tohle je jed?"

Lapp potřásl hlavou. „Sára Stoltzfus-Fischerová je skutečně prohnilá až do morku kostí," řekl s naprostou vážností. „Myslel jsem si, že v sobě má alespoň něco dobrého, o co by se člověk mohl opřít, ale takhle… Jákob o ní řekl Moovi Buhlerovi…"

„Její jméno jsem našel v adresáři Moova autotelefonu," podivil jsem se.

„To ano, měl ji tam jako potenciální objekt vyšetřování," vysvětlil mi J. Lapp.

„Říkal jsem Jákobovi, že se unáhlil, když toho o ní Moovi řekl tolik. Ale Jákob měl svou hlavu a navíc byl optimista. To je dost nebezpečná kombinace. Nerad to říkám, ale možná že Mo Buhler způsobil jak svou smrt, tak i Jákobovu právě tím, že se stýkal se Sárou." John se přitom podíval lítostivýma očima na Laurie.

„Pokud jí tatínek věřil, tak v ní musel vidět něco dobrýho," řekla Laurie rozhodně.

John Lapp smutně potřásl hlavou.

„Asi jsem to jenom zhoršil, když jsem se s ní setkal a spal s ní…" začal jsem.

Všichni tři se na mě nevěřícně podívali.

„…v jednom bytě," dopověděl jsem.

„Ano, nejspíš jste věci jen zhoršil. Váš způsob vyšetřování, tak jako Moův, tady neuspěje. Tihle lidé vás nechají honit se jako psa za vlastním ocasem. Vždycky vám předhodí jen nějakou matnou informaci o tom, co chystají, či o tom, co udělali. Dají vám pokaždé okusit jen tolik pravdy, aby udrželi váš zájem, ale když budete chtít opravdový důkaz, zjistíte, že ani nevíte, čí jste," tvrdil mi Lapp.

Což bylo stručné, ale výstižné shrnutí mých pocitů.

„Katalyzátory alergenů s dlouhodobým účinkem se díky nim staly už před lety součástí naší krve a biosféry vůbec. Každý člověk v této oblasti to má v sobě. A to jste potom snadný cíl. Když vás chtějí zabít, vpraví do vás ten druhý katalyzátor, ten s krátkodobým účinkem. A spouští pak může být cokoli ze všech možných přírodních látek. Za pár hodin jste mrtev. Zemřete na přemrštěnou alergickou reakci na jinak naprosto neškodný podnět ze svého okolí. Ty dva katalyzátory vás zkrátka a dobře společně zabijí. Samozřejmě že ani jeden z nich sám o sobě nebezpečný není a ani při krevních testech nevzbudí podezření. Takhle zahlazují stopy. A nikdo si dokonce ani nevšimne, co bylo tím rozhodujícím, normálně neškodným spouštěcím podnětem. Zpravidla totiž nikdo není alergický na dotyk listu některého ze stromů na podzim nebo určitého druhu brouka. Proto jsme také vyvinuli protilátku proti prvnímu katalyzátoru, jedině tak je možné přerušit alergický proces."

„Phile, prosím tě, vypij to," podával mi Amos znovu lahvičku.

„Má to nějaký vedlejší účinky, o kterejch bych měl vědět? Třeba jako že zhebnu za pár hodin na alergickou reakci?"

„Asi budete tak týden trochu podrážděnější," odpověděl Lapp.

„Ještě nějaký novinky?" dodal jsem s povzdechem.

Musím se rozhodnout… I kdybych v sobě měl první katalyzátor, můžu prožít spokojeně celý život, aniž bych kdy narazil na ten druhý.

Ne, nechci už dál být takhle zranitelný. Mám podzimní listy rád. Jenomže jak jsem si mohl být jistej, že to, co mi Amos nabízí, je protilátka, a ne ten druhý katalyzátor? Nemůžu, naprosto jistej určitě ne, ale kdyby mě chtěl Amos zabít, nenechal by mě v Moově domě uhořet? Musím se rozhodnout…

Vypil jsem to a ohlídl se kolem po stodole. Byl to neuvěřitelnej obrázek viktoriánskýho pokroku, skoro jako z reklamní pohlednice na starou lékarnu, co jsem jednou viděl. Člověku by se z toho zatočila hlava. Pak jsem si uvědomil, že se mi fakt točí. Byla to nějaká reakce na tu protilátku? Hergot, anebo byla ta protilátka nakonec přeci jenom jed? Ne, místnost se netočila tak moc, zato to světluškovský světlo se dost mihotalo… takovým divně povědomým způsobem.

Lapp najednou s někým vzrušeně mluvil, asi se hádal.

Sára!

„Je tady mendelovská bomba. Utečte, prosím vás," křičela na nás.

Lapp se s beznadějným výrazem ve tváři rozhlédnul po stodole, pak se podíval zpátky na Sáru a konečně přikývnul. „Má pravdu," zařval a vrazil do mě. „Musíme utéct." Popadnul Sáru za rameno a ukázal mi, ať jdu.

Amos držel Laurie a už s ní běžel ke dveřím. Ostatní tady pobíhali a odnášeli s sebou takový ty klícky, co jich pobrali.

„Ne, počkejte," snažil jsem se je zastavit. Pořád se mi do hlavy vkrádala jedna myšlenka.

„Prosím vás, doktore, pojďte, musíme jít," přesvědčoval mě Lapp.

„Ne, nemusíme. Vím, jak tu bombu zneškodnit," odporoval jsem.

Lapp rozhodně zavrtěl hlavou. „Ujišťuju vás, že neznáme způsob, jak tu bombu zneškodnit. Máme nanejvýš sedm nebo osm minut. Stodolu postavíme znova, lidi ne."

Sára se na mě podívala prosebnýma očima.

„Ne, nemůžete před nepřáteli pořád jenom utíkat a nechávat se takhle vypalovat. Vždyť tady máte skvělý věci. Vím, jak tu bombu zneškodnit."

Lapp na mě nevěřícně zíral.

„Tak hele. Vy se svýma lidma odsud odejdete. To není žádnej problém. Já teď použiju tu svoji vědu, a pak si o tom třeba promluvíme, jo? Už mě ale nechte začít."

Lapp přikázal zbytku svých lidí, aby odešli. „Odveďte ji," poručil statnému muži s prokvetlým plnovousem, aby se postaral o Sáru. Chtěla se bránit, ale on ji zvládnul levou zadní.

Lapp se přimhouřenýma očima podíval na mihotající se světlušky. Jednotliví jedinci teď byli od sebe daleko líp odlišitelní. Jako by přechod do bombový fáze zrušil hladký splývání mezi jednotlivýma světýlkama.

John se na mě obrátil. „Zůstanu tady s vámi. Dám vám dvě minuty, a pak vás odsud vypoklonkuju. Tak jaké řešení nabízí vaše věda?"

„Nic moc sofistikovanýho," ušklíbl jsem se a vytáhnul jsem z kapsy svoji halogenovou baterku. „Takže, jsou to světlušky, že jo? Pokud si ještě udržely aspoň nějaký rysy čeledě Lampyridae, tak by měly vydávat světlo, jenom když v okolí chybí to denní, tedy po soumraku. Svítí jenom v noci. Přes den, když je všude moře světla, jsou prostě jako každej jinej brouk. Tak, tohle by jim mělo napravit hlavu, nebo spíš prdel." Zapnul jsem baterku na maximum a zasvítil přímo doprostřed tý štíhlý lampy, co původně svítila trochu jako hvězdy, ale teď měla daleko hrubší odstín – jako nějaký hnusný světlo na pitevně. Mířil jsem halogenkou přímo na ty rozparáděný světlušky minutu nebo ještě víc. Nic to s nima neudělalo. Lítaly dokola jako šílený dál. To drsný světlo ještě zesílilo.

„Doktore, už tady nemůžeme zůstat," naléhal Lapp.

Vzdychnul jsem, zavřel oči a otevřel je. Halogenová baterka by přece měla zabrat. Aspoň na některý světlušky, za chvíli na víc z nich, a měla by ve výsledku narušit jejich synkopicky se překrývající světélkování. S přemáháním jsem se díval na tu lampu. Oči jsem měl unavený. Už jsem jednotlivý světlušky nerozeznal tak přesně jako před chvílí…

Ne… samozřejmě!

Nerozeznával jsem je, protože jejich světlo tmavlo!

Nebylo o tom pochyb. Celá stodola teď blikala, nepřetržitý světelný proces se narušil. Vždycky když světlo znova bliklo, bylo slabší a slabší… Mířil jsem na světlušky halogenkou dál. Brzy to bylo jediný světlo ve stodole.

Lapp mi položil ruku na rameno. „Jsme vašimi dlužníky, doktore. Málem jsem udělal hlupáckou chybu a úplně od sebe odstřihl zdroj vědomostí a myšlenek, kterým jsem nerozuměl. Byla by to opravdu hlupácká chyba, protože když něčemu nerozumím, jak mohu vědět, že to je bezcenné?“

„Zase se dostává ke slovu Menónův paradox z Platóna,“ prohlásil jsem.

„Cože?“

„Abyste rozeznal myšlenku, nějakou k tomu potřebujete. Takže kde se vzala ta prvotní?“ pousmál jsem se. „Je to taková moudrost filosofa západní tradice, dost často si ho beru na pomoc. I když toho asi měl víc společnýho s váma.“

Lapp pokývnul hlavou. „Děkuju vám, že jste nás přivedl na myšlenku, jak se vypořádat se světluškami. O té vlastnosti jsme všichni samozřejmě věděli, ale nenapadlo nás jí využít. Odteď už pro nás mendelovské bomby nebudou takovou hrozbou. Jakmile zpozorujeme to zvláštní mihotání, postačí, když místo zalijeme denním světlem, obyčejným denním světlem. Často ani nebudeme potřebovat svítilny. Denního světla je přece po velkou část dne všude kolem dost a dost.“

„A večer můžete používat takovýhle halogenky, jsou napájený bateriema, takže vůbec nemusíte bejt připojený do centrální elektrický rozvodný sítě. Všímáte si, že jsem nakonec o tý vaší kultuře přeci jenom něco pochytil?“ dodal jsem žertovně.

Lapp se usmál. „Doufám, že ano, doktore. A jsem přesvědčen, že už se nám teď povede dobře.“

„Jo, ale stejně bylo fajn, že vás Sára tentokrát upozornila,“ poznamenal jsem.

Jasně že Lappovi a Stoltzfusovi nepřátelé určitě přijdou s dalšíma ďábelskejma novinkama, co se týče zbraní. V takovým boji člověk druhýho nikdy neporazí na hlavu. Ale aspoň se zbavili toho molocha v podobě mendelovských bomb. Dal jsem jim tak trochu návod na hašení těchhle světlušek-rachejtlušek; sice ne dokonalej, ale rozhodně to je lepší než nic.

Měl jsem taky radost, že Sára přešla na správnou stranu. Do tý stodoly nás přece přišla varovat ona. Prý už to zabíjení nemohla vydržet. Dušovala se, že se smrtí Moa a Jákoba nemá nic společnýho, ale prý už nemohla být ve společenství lidí, který takový věci dělají. Začala mi vyprávět o těch alergenech, co každýho podráždí, protože chtěla, aby se o tom lidi dozvěděli. Chtěl jsem jí věřit.

Přemýšlel jsem o tom, že bych zavolal pensylvánskou policii, aby si ji vzali do péče. Ale co z toho? Neměl jsem proti ní stejně žádnej důkaz. I kdyby tu mendelovskou bombu nastražila do Lappovy stodoly ona sama, čemuž nevěřím, co bych s tím mohl dělat? Nechat ji zatknout pro podezření z nastražení bomby, která je vyrobená ze vznětlivejch světlušek a kterou jsem zneškodnil pomocí baterky? Navíc tuhle bombu, o který by ani Lappovi lidi nechtěli, aby o ní okolní svět věděl, dát ke zkoumání soudu? Ne, díky, u soudu už se mi vysmáli několikrát a stačí mi to.

Lapp mi navíc říkal, že mají pro lidi jako ona dokonce nějakej speciální program. Prý jí pomůžou znovu najít svý kořeny. To potřebovala. Nepatřila teď nikam. Obě společenství se jí stranila, což je to nejhorší, co se někomu jejího ražení může stát. Měl jsem radost, že jí John Lapp i Amos Stoltzfus dávali druhou šanci – světlo naděje; což byl možná ten pravý význam mendelovskýho světla. Teda aspoň tak to Lapp lišácky vysvětlil.

Stáhnul jsem okýnko, abych zaplatil mýto při vjezdu na most George Washingtona. Musím říct, že bylo fajn zase sedět ve svým otlučeným autě. Corinne s holkama se stěhovala do Kalifornie. Na Moově pohřbu jsem měl malej proslov. A teď už jeho rodina letí zdárně směr západ. Nemůžu říct, že jsem jeho vrahy dostal za mříže, ale znepříjemnil jsem jim aspoň trochu život. Laurie dala Amosovi pusu na rozloučenou a slíbila mu, že se někdy objeví; teda o Vánocích stoprocentně…

„Díky, šéfe,“ vzal jsem si stvrzenku a drobný nazpátek. Bylo mi tak skvěle, že jsem mu je skoro nechal. Nechal jsem okýnko stažený. Vzduch tvořil dohromady jedno velký pižmo, jako obyčejně. Smrady z průmyslových závodů a výfukový plyny dokonce i z čistících vozů ochránců životního prostředí pořád zanechávaly nesmazatelnou čichovou stopu. Hergot, a nebyl jsem rád, že to cítím? Rozhodně to bylo lepší než ten čistej vzdoušek v Pensylvánii se všema alergenama a katalyzátorama. Ten zabil Moa i Jákoba. Byli nadopovaní tím pomalu působícím katalyzátorem už bůhvíjak dlouho. Pak do nich dostali druhý katalyzátor a nazdar… z čehokoli v jejich okolí, co běžně nemá ani nejmenší následky, se stala smrtící spoušť. Mohla to klidně být nějaká zbloudilá světluška, která jim přistála na kotníku nebo na ruce, stejně jako cokoli jinýho. Jákobovu stodolu s nima osvětlovali. To světlo byla nejspíš další věc, kterou mi Mo chtěl ukázat. Možná se na farmě jedna nebo dvě z těch světlušek dostaly do auta a klidně si nám bez povšimnutí poletovaly pod nohama, když jsme večer jeli do Filadelfie… pro mě to byli obyčejní brouci, pro Moa úkladní vrazi.

Jeden chytrák prej jednou řekl, že na New Yorku je nejlepší, že většinou aspoň vidíte ty, kdo vás chtěj zabít. To je mi milejší všechen ten popílek a znečištění, mačkanice davů, zácpy aut nebo zloději na ulicích. Prostě mám aspoň šanci zkusit štěstí.

Nevědomky jsem vytáhl z kapsy peněženku. Díky přemýšlení o zlodějích jsem dostal strach o peníze. Byla to pěkná peněženka, vyrobená ze stejný světelný tkaniny jako Lauriina kabelka. John Lapp mi ji daroval jako vzpomínku na Jákoba. Na pár měsíců jsem tak mohl líp vidět, kolik utrácím.

Bylo by pěkný mít o trochu víc světla v tomhle světě, i když je stejně jako obsah tý peněženky pomíjivej…

přeložil Rostislav Valvoda

ilustroval Jakub D. Kočí

medailon

Paul Levinson

Paul Levinson žije s rodinou nedaleko New Yorku. V šedesátých letech ho živil rock. Později se jako univerzitní lektor věnoval filozofii a dějinám komunikace, vydal několik desítek odborných i populárních knih a roku 1985 založil první internetový postgraduální kurs.

Jako autor sci-fi se prosazuje posledních deset let, získal několik nominací na nejrůznější ceny včetně Huga a Nebuly. Mendelovské světlo rozpracoval do románu The Silk Code, oceněného cenou Locus jako nejlepší románová prvotina roku 1999. Detektiv Phil D'Amato je hrdinou několika dalších povídek a románů (Případ ochrany chronologie - podle něj se v současné době natáčí film -, Případ ochrany autorských práv...)

Levinson byl předsedou a později místopředsedou Organizace amerických spisovatelů science fiction a fantasy (SFWA), těžiště jeho tvorby i přes nedávné úspěchy stále spočívá v teorii a kritice. Jeho široký rozhled sahá až k české literatuře.

David Šenk

Sousedské vztahy

Poručík Merkow a seržant Skorski se prodírali tou změtí. Oči je štípaly a dusil je vlhký dým. Okolo pobíhali technici s kamerami a skenery a snímali místo neštěstí.

Na zemi bylo na deset čísel kalné vody, ve které kroužily kousky plastu, dřeva a lidské tkáně. Připomínalo to scénu ze stařičkého černobílého filmu, protože oheň a poté voda smazaly všechny barvy.

Merkow a Skorski došli k epicentru výbuchu. Merkow zaklel a jeho mladší kolega nadmul tváře a znechuceně si odfoukl.

K výbuchu došlo asi deset metrů od improvizovaného pódia. To bylo celé zkroucené a visela na něm ohořelá těla hudebníků. Pod ním ve vodě plavaly zuhelnatělé zbytky.

Všude se to hemžilo zdravotníky, kteří se snažili nalézt zraněné, a policejními pomocníky, kteří sbírali mrtvé a většinou po částech je strkali do černých pytlů.

Merkow se začal vztekat a kopal do popraskaných kamenných dlaždic. "Jak se tohle může stát? Jak se tohle sakra vůbec může stát? Ty parchanti ze Seku všechno zpackaj."

"Mohla to být nehoda," poznamenal Skorski.

"No jasně, někdo tady náhodou nechal tunu TNT a jelikož chlapi ze Seku jsou úplně blbý, explodovalo to guvernérovi a tomu vyslanci přímo za zadkem. Blbost." Merkow se sklonil a vylovil z vody nějaký obdélníkový předmět. Přimhouřil oči a zůstal na něj udiveně zírat.

Skorski se mu postavil za záda a pokýval hlavou. "Byla to společenská událost nejvyšší úrovně. Pozvali sem spoustu slavných osobností, aby tomu mimozemšťanovi ukázali, že jsme intelektuálně na výši. Támhleto," Skorski ukázal směrem k pódiu, "jsou například členové kapely Infernal Squad."

Merkow něco zabručel o kraválu, který poslouchá jeho dcera, a vrátil se pohledem k předmětu, který držel v ruce.

"No a tohle," pokračoval Skorski, "bude pravděpodobně poslední dílo famózního Westa Wespera."

"Wespera?" vyhrkl Merkow překvapeně.

"Právě držíš v ruce tak deset milionů marek," ohodnotil obraz Skorski.

Wesper byl ohromně populární výtvarník několika posledních let. Vystavoval v New Yorku, Praze a vlastně všech hlavních městech, angažoval se ve filmu a v reklamě.

"Pozvali si ho, aby zvěčnil tu historickou událost na plátně."

Merkow zíral na duhové barvy toho fantaskního díla, které jakoby zázrakem při požáru neutrpělo skoro žádnou škodu. Karboplastová deska byla téměř nezničitelná a jen v jednom rohu byla poněkud natavená žárem výbuchu. "Ten člověk byl fakt geniální, podívej se na to!"

Oba studovali obraz a při pohledu na něj si připadali jako v nějaké snové neznámé zemi.

Po chvíli se jejich pohledy od toho čarovného výjevu odtrhly a oni se vrátili do začouzené reality vypálené hotelové haly.

"Deset melounů?" zeptal se spiklenecky Merkow a Skorski pokýval hlavou. "Tak to nedáme z ruky, ne?"

O kus dál leželo zohavené tělo s malířskou soupravou přitavenou k pahýlu ruky.

"A tady, hádám, leží sám mistr," podotkl Merkow a zavolal jednoho z pomocníků s černým pytlem.

Vyšetřovací tým seděl v Merkowově pracovně. Kromě Merkowa, Skorského a dvou dalších příslušníků státní bezpečnosti - Basila a Forteho - byli přítomni i dva agenti Seku.

"Šedesát sedm obětí na životech, přes devadesát těžce a lehce zraněných," bilancoval menší z agentů.

Merkow kývl hlavou. "Příčina výbuchu?"

"Z analýzy vyplývá, že explodoval chladicí box," odpověděl agent.

"Chladicí box?" Celou dobu si Merkow připadal mimo. Byl podrážděný z toho, že musí spolupracovat s lidmi ze Seku, a ještě k tomu mu ti mimozemšťané nešli pod nos. "To musel teda bejt sakra chladicí box!"

"Ano, anakentská technologie. Zmrazují na teploty blízké absolutní nule nějaký substrát a pak ho hodí do vařícího alkoholického nápoje. Vdechují výpary, které se při tom uvolňují, a vypadá to, že jim to dělá dobře." Agent Seku se neznatelně usmál a Merkow měl pocit, že jeho znalosti nejsou encyklopedického charakteru.

"Chápu. Explodoval tam nějaký mimozemský šmejd a zabil spoustu našich lidí," shrnul to Merkow. Pak střelil pohledem po agentech Seku a prohlásil, že mnohem smutnější ovšem je, že se nedokázali postarat o bezpečnost tak vzácných hostí.

"Kvůli této epizodě by celé tři roky jednání s Anakenty mohly jít k čertu," přisadil si Skorski.

"Zajímavé ale je, že dosud nepodali žádnou formální stížnost," podotkl Forte.

"Nemůžeme je soudit podle toho, jak bychom se chovali my," upozornil Basil. "Kdyby zemřel guvernér na návštěvě u nich, ukřižovali bychom každého Anakenta, který by sem strčil nos..."

"Kdyby ovšem někoho na Anakent pustili...," připomněl Forte.

"V sázce je příliš mnoho," promluvil druhý agent Seku. "Ani jedna ze stran si nemůže dovolit riskovat nějaké potíže. Oni chtějí Mars, my jejich technologii. Obchod je obchod."

Merkow vytáhl ze sejfu Wesperův poslední obraz. Zkoumavě si ho prohlížel a najednou mu to došlo.

"Skorski!" vykřikl do interkomu.

Za chvíli se otevřely dveře a seržant vešel. V ruce držel techtabulku a tvářil se zmateně.

Merkow položil obraz na stůl. "Jsme to ale pěkný troubové. Nechali jsme se Wesperem pěkně zmást. Zvykli jsme si, že jeho obrazy jsou tak fantasticky ulítlé, až jsme zapomněli, že on maloval realitu, akorát ji odlišně interpretoval." Merkow vítězoslavně poklepal na obraz. Skorski se zamyslel a snad posté si ho prohlédl. Okamžik prozření doprovázel euforický pocit.

Z duhových barev v pozadí se vynořovala skupina Infernal Squad uprostřed nějaké taneční kreace. Otevřená ústa zpěváka byla plná malých démonů a jejich bratříčci také opouštěli skryté reproduktory na stěnách. Před pódiem se tísnilo nějakých padesát lidí. Měli zkřivené obličeje a zdeformovaná těla, ale přesto Skorski s téměř stoprocentní jistotou poznal guvernéra Musteho a o kousek vedle něho anakentského vyslance Jaleju Guse Otzara. Wesperova imaginace ho pokřivila tak, že už nebyl lidem moc podobný. Připomínal spíše skrčeného satyra a rozložení stínů a barev v jeho okolí mu dodávalo jakýsi přízračný charakter.

Skorski leknutím povyskočil, když se Merkowův prst snesl z výšky a zabodl se do obrazu několik centimetrů od Otzara.

"Tady," řekl Merkow. Shrbený Anakent tlačil podivný vozík směrem k Otzarovi. "Tohle by mohl být ten chladicí box a ten chlapík poslední, kdo se ho dotýkal."

"A s tím souvisí tohle," řekl Skorski a podal Merkowovi techtabulku. "Výsledky Wesperovy pitvy."

Merkow si je prohlédl a úžasem otevřel ústa. "Jestli se tohle dostane ven, tak je z Wespera největší podvodník poslední dekády."

Basil seděl u terminálu a projížděl záběry z recepce anakentského velvyslance pořízené agenty Seku. Za nic to nestálo - ti, co přežili, měli jen podružné informace.

Bezpečnostní kamery hotelu byly samozřejmě během recepce vypnuté a o bezpečnost se starali agenti Seku. Jenže většina z nich uhořela při výbuchu, jehož intenzita byla tak obrovská, že se jejich implantáty roztavily a znehodnotily. To málo, co se podařilo zachránit, nebylo k ničemu.

Basil vzhlédl a kývl na Merkowa se Skorským. "Nic tady není."

Merkow se k němu naklonil a podával mu malou černou krabičku.

"Co to je?" zeptal se Basil.

Merkow se usmál. "Víš, proč byl Wesper nejfantastičtější malíř v dějinách lidstva?" zeptal se.

Basil zavrtěl hlavou.

"Měl optronický implantát. Vyfotil si nějakou scénu, pak ji v hlavě deformoval a nakonec nakreslil. Žádné umění - software!"

Basil vyjeveně zíral na krabičku a došlo mu, co v ní je. Takže agenti Seku nebyli jediní, kdo měli na recepci kamery a skenery. Wesper stál od výbuchu mnohem dál, a tak jeho implantát nebyl zničený. On také celou dobu pozoroval guvernéra a vyslance.

Připojili Wesperův čip na terminál a začali stahovat jeho obsah.

"Kolik tam toho je?" zeptal se Skorski.

"Řekl bych, že tak pět hodin," odhadoval Basil.

Za chvíli byl čip přečtený a připravený ke spuštění.

Před očima se jim rozehrálo nevídané divadlo plné bizarních tvorů. Výjevy se ve zmateném rytmu měnily, jak Wesper modifikoval zkreslení.

Ocitli se uprostřed vysokého dómu, pruhy světla a stínu protínaly laserové paprsky vycházející z očí anakentské delegace. Hrbáč a jeho příznivci - guvernér a ministři - se kolem nich semkli jako útočící armáda, ale po chvíli se vše promíchalo.

"Z toho by byl hit roku," řekl tiše Basil.

Merkow se odtrhl od hypnotizujícího monitoru a pokýval hlavou. "Šlo by odstranit to zkreslení?"

"Určitě," přitakal Basil. "Někde musí být uloženy příkazy, které deformovaly reálný obraz a vytvářely tohle."

Zatímco Basil přeprogramovával čip, sedli si Merkow a Skorski do rohu místnosti ke kulatému stolu. Měli repliku Wesperova posledního obrazu a k jednotlivým postavám se snažili dopisovat jejich jména. Doposud se jim podařilo identifikovat pouze deset lidí.

"Myslíš, že to bude mít nějaký vliv na jednání?" zeptal se Skorski.

Merkow pokrčil rameny. "Nevím. Určitě ano, ale moc mě to nezajímá. Co je mi do toho, jestli za dvacet let poletíme ke hvězdám?"

"Ne poletíme, ale doletíme!" opravil ho Skorski. "Tebe to nefascinuje?"

"Ani ne," řekl suše Merkow a otočil se k Basilovi. "Hele, jak to vlastně s tím jejich hvězdným pohonem je?"

Basil se odvrátil od monitoru a zamyslel se. "No, dokáže generovat nějaké pole tak, aby se vesmír vůči lodi přesunul do určité polohy."

"Tomu nerozumím," přiznal Merkow. "Tak letí rychleji než světlo, nebo ne?"

"Takhle se o tom vůbec uvažovat nedá." Basil se otočil k počítači a pokračoval v práci.

Skorski přispěchal na pomoc. "Představ si to tak, že se nepohybuje loď, ale vesmír."

Merkow se tvářil skepticky. "To si představit neumím." Chvíli o něčem přemýšlel. "A jak to, že když ta loď přilítala, tak byla prázdná, a pak najednou hop a byla plná Anakentů?"

"Vychází to z principu simultaneity. Ta loď má na palubě přístroje, které generují kontinuum Anakentu. Proto nemusí mít stálou posádku. Když je něco potřeba opravit, nebo třeba upravit kurz, na Anakentu vleze do teleportu člověk a přenese se na palubu lodě. Udělá, co je třeba, a vrátí se. Takhle

tomu rozumím já," vysvětloval Skorski.

"Když se můžou teleportovat, tak k čemu potřebujou tu loď?"

"Není to tak, že vlezeš do teleportu a přeneseš se, kam chceš. Můžeš se dostat jen tam, kde je zase nějaký teleport, který tě dá dohromady. A ta loď veze jeden na palubě."

Merkow o tom přemýšlel. "To dává smysl," utrousil po chvíli. "Jako vysílač a přijímač..."

Anakentové se vydali před lety na kolonizační výpravu do vesmíru, ale když dorazili na místo určení, zjistili, že už je obsazené lidmi. Jelikož chtěli, aby se investované roky práce zúročily, nabídli lidem, že jim svou hvězdnou technologii výměnou za planetu Mars přenechají. To bylo před třemi lety. Zdála se to být výborná nabídka. Lidstvo zatím podniklo jen nepatrné krůčky do vesmíru a na Marsu bylo jen nevelké vědecké městečko s nepatrnou turistickou kapacitou. Náhradou za něj očekávali jízdenku ke hvězdám.

Dohoda lidí a mimozemšťanů nyní měla vstoupit do závěrečné fáze. Pozemský personál opouštěl Mars a definitivně ho předával do rukou Anakentů.

Recepce, při které došlo k neštěstí, měla celý proces formálně uzavřít. Guvernér měl předat zlatý, českými granáty posázený klíč k Marsu anakentskému vyslanci, který byl zmocněn předat technickou dokumentaci teleportačního zařízení s několika funkčními exempláři.

"Mám to," zavolal Basil od terminálu.

Pustili si to. Tentokrát byl obraz normální - Anakentové a lidští politici, umělci a slavné osobnosti. Bylo to bez zvuku, ale z obrazovky na ně dýchala slavnostní atmosféra toho okamžiku.

Wesper se vítal s mimozemskou delegací a jeho pohled dlouho prodléval na tvářích hostů. Pak přelétl halu, přeskočil několik lidí a zabodl se do švédského stolu.

Basil posunul záznam.

Wesper si připravil stojan a upevnil na něj plátno. Jeho pohled harmonicky klouzal ze scény před ním na obraz a jeho pravá ruka ladně malovala fantaskními barvami pozadí.

"Čeká na vhodný okamžik," komentoval to Skorski.

Basil opět posunul záznam. Podle časomíry Wesper pozadí maloval přes dvě hodiny. Najednou se publikum uspořádalo do zvláštního obrazce a oni spatřili, jak zprava přijíždí anakentský číšník s chladicím boxem. Když byl kousek od guvernéra a vyslance, obraz se zastavil a už se nepohnul.

Pozorně si ho prohlíželi. Museli uznat, že Wesper měl cit pro situaci. Rozložení lidí na scéně bylo dokonalé.

"Zkus tam dát ty deformace," navrhl Merkow.

Basil něco naklapal do počítače a obraz se zkřivil a barvy poskočily.

"Fascinující," vydechl Skorski.

Basil opět přepnul na normál.

Merkow poklepal na monitor. "Musíme zjistit, kdo byl ten číšník."

"Porovnali jsme záznamy Seku a soupis lidí, kteří byli na recepci. Ten číšník mezi nimi není," referoval Skorski.

"Je to možná stopa, pokud není chyba v záznamech, což by mě u Seku nepřekvapilo." Merkow se zamyšleně kousal do rtu. "Každopádně je to hlavní podezřelý."

"Také je možné, že je to převlečený člověk," řekl Skorski.

Merkow se na něj překvapeně podíval. Nechal zavolat oba agenty Seku, s kterými měl spolupracovat. Probírali možnost, že by na recepci byl někdo nezvaný, a agenti ho přesvědčili, že to není možné. Připustili pouze, že co se týče Anakentů, mohlo dojít k nějaké záměně, protože se je nikdo neodvážil neustále kontrolovat - z pohledu člověka si byli všichni Anakentové podobni jako vejce vejci.

"Máte něco nového?" zeptal se viceguvernér poručíka.

Merkow mu podal fotografii. "Nebyl na seznamu personálu recepce. Dotlačil k vyslanci ten chladicí box a žádná mrtvola neodpovídá jemu."

"Takže to nebyla nehoda?" vyzvídal viceguvernér.

Merkow se zamračil. "Řekl bych, že to byl atentát."

Viceguvernér odhodil fotku na stůl. "O jejich politice nic nevíme. Jejich svět je bůh ví jak daleko a bůh ví, co se tam děje. Třeba mají občanskou válku..."

"Zjevně to nejsou takoví svatoušci, jak se nám snaží prezentovat," prohodil skepticky Merkow.

Viceguvernér pokrčil rameny. "V každé společnosti najdete patologické elementy."

"To jistě," souhlasil chmurně poručík. "Máme teď dvě možnosti, pane. Můžeme pokračovat ve vyšetřování, nebo předat všechny informace a nechat je, ať se o to postarají sami."

Viceguvernér se zamyslel. Byla to složitá situace a on jakožto diplomat byl zodpovědný za její vyřešení pokud možno s minimálními následky pro lidstvo, potažmo jeho voliče. K incidentu došlo na Zemi, delikvent byl s největší pravděpodobností Anakent.

"Poručíku," řekl po chvíli, "pokračujte v pátrání. Je naše morální povinnost poskytnout našim mimozemským přátelům vysvětlení."

"Pane, jste si vědom, že mě může vyšetřování zavést až na Anakent?"

Viceguvernér se kousl do rtu a pokýval hlavou. Anakentové byli poněkud zdrženliví, a zatímco je lidé na Zemi zvali poměrně často a oni nabídku většinou přijali, na Anakent vstoupila lidská noha pouze jednou - před třemi lety při příležitosti uzavření smlouvy. Tento fakt samozřejmě vzbuzoval zvědavost a podněcoval fantazii. "Pokusím se to, v případě, že taková nutnost vyvstane, zařídit. Koneckonců máme právo poznat své budoucí sousedy."

Terminál stál na břehu Temže, kousek od Tower Bridge. Krásná třípatrová budova se matně leskla pod zamračenou oblohou a Merkowovi připomínala kapku roztaveného stříbra uprostřed kamenolomu. Pozemek i terminál, spolu s dvojčetem na Marsu, patřily státní korporaci Interplaneta, která pod dočasným vedením Anakentů zprostředkovávala styk mezi planetami.

Byla to Merkowova první cesta na Mars. I Skorski cestoval mimo planetu poprvé, ale očividně to vše snášel mnohem klidněji.

Mars byl formálně stále územím pozemšťanů, takže k cestě nepotřebovali takřka nic, kromě "letenky". Vzhledem k výši její ceny a tomu, že "Martská cestovní mánie" už dávno utichla, nebylo nic divného na tom, že odbavovací hala byla téměř prázdná.

"Myslel jsem, že tu bude víc lidí," podotkl nicméně Merkow.

"Nejsi na letišti," upozornil ho Skorski.

Přistoupili k pultu, kde si od nich usměvavá, asi tak dvacetiletá dívka vzala ID čipy a zkontrolovala jejich platnost. Pak jim je vrátila, popřála jim šťastnou cestu a oni se odebrali skrz bezpečnostní zónu k teleportům.

Anakentský operační důstojník ještě jednou překontroloval jejich dokumenty a pokynul jim směrem ke dveřím z leštěného tmavého dřeva, v kterých před chvílí zmizela skupinka turistů.

Skorski s Merkowem vstoupili do kabiny, připomínající výtah v nějaké administrativní budově. Sotva se za nimi dveře zavřely, druhé, na opačné straně kabiny, se otevřely. Před nimi se rozprostírala zrcadlová obdoba terminálu v Londýně.

Byli na Marsu.

Po týdenním pátrání bylo skoro jisté, že podezřelý Anakent na Zemi již není. Mimozemšťané neměli moc velkou šanci, pokud by se chtěli na Zemi ukrývat. I po třech letech byl Anakent na veřejnosti velice řídkým jevem, a nemohl tak uniknout pozornosti. Nešlo ale pouze o to, že nevypadali jako lidé - neměli samozřejmě identifikační dokumenty, a tak byl jejich pohyb velice omezen.

V záznamech Interplanety podezřelý nicméně také nefiguroval, z čehož vyplývalo, že pokud Zemi opustil, tak jako jeden z mnoha bezejmenných cestujících - cestujících bez nutnosti identifikace. Merkow ležel ve svém pokoji v jediném hotelu na Marsu a přemýšlel. Pátrání bylo postaveno na vratkých základech. Možná se honili za přízrakem. Agenti Seku ho ubezpečili, že na recepci nemohl být žádný člověk převlečený za Anakenta, ale nemohl tam být Anakent přestrojený za jiného Anakenta? Na takovou otázku nedokázali odpovědět a Merkow začínal mít pocit, že je to to nejrozumnější vysvětlení. Mrtvola atentátníka se nenašla, žádná kamera ve městě ho nezachytila a v záznamech teleportu na Mars nebyl. Basil Merkowa ale ujišťoval, že tajemný číšník namaskovaný nebyl a své tvrzení dokazoval Wesperovými záběry. Jelikož ho měli natočeného, stačilo by k odhalení potenciálního převleku zjemnit rozlišení a přeladit frekvence.

Dobrá, pomyslel si Merkow. Odcestoval jako "bezejmenný". Co z toho vyplývá? Je zde několik možností: příslušník diplomatického sboru, vlády, nějaké jejich tajné služby a v neposlední řadě terorista s falešnými pověřeními. Energicky vstal, z pouzdra vytáhl kom a zastrčil ho do jednotky. V centrále dole na Zemi do čipu v něm naládoval o Marsu snad úplně všechno. Chtěl si prohlédnout mapu rozrůstající se metropole Mars City.

Z malého vědeckého městečka se pomalu stávalo velkoměsto. Bylo až k neuvěření, jak rychle dokázali

Anakentové stavět nové a nové budovy. Asi na tom nebylo nic divného, vždyť se na svoji mezihvězdnou cestu a kolonizaci nového světa museli dlouhá léta připravovat.

V rohu mapy svítila malá zelená ikonka diáře. Nevzpomínal si, že by měl naplánovanou nějakou schůzku.

Pomník 1100

Pomník bylo asi jediné opravdu turisty hojně navštěvované místo na Marsu - dvě propletené ruce, holubice a kniha symbolizovaly přátelství dvou tak vzdálených ras. Jedna ruka byla z čistého křišťálu, druhá z nějakého vzácného anakentského temně zeleného kamene.

A to číslo? Co jiného to mohlo být než hodina.

Merkow se zamračil. Kdo mu mohl poslat tuto matoucí zprávu? Chybělo číslo či jakákoli identifikace odesilatele. Na Zemi, kde bylo pokrytí satelity a pozemními vysílači téměř stoprocentní, mu mohl poslat zprávu kdokoli, nicméně Merkow si matně vzpomínal, že si s komem nervózně pohrával cestou k terminálu, a tehdy byl diář ještě prázdný. Zprávu musel tedy obdržet buď až na terminálu, nebo na Marsu.

Pohodlně se opřel a potutelně se usmíval. Na Marsu vysílače nebyly. Pokud by mu někdo chtěl poslat další zprávu, musel se k němu přiblížit na dosah komu. Nebylo tedy divu, že si za místo setkání vybral Pomník, kde se to lidmi na martské poměry hemžilo. Merkow se ladně zvedl a vydal se do vedlejšího pokoje za Skorským. Bez složitého vybavení nebyla šance, že by tajemného posla odhalili. Jedna možnost tu ale byla - stačilo změnit pravidla hry.

Stačilo jít na schůzku s vypojeným komem.

Pomník byl větší, než si ho představoval. Kolem bylo malinké prostranství a stísněná nákupní zóna. V porovnání s ostatními sektory tu ale bylo mnohem více místa. Turisté filmovali své přátele u pomníku a tu a tam se davem mihl osamocený Anakent. Mimozemšťané ostýchavě odmítali pozvání ke skupinovým fotografiím a spěchali za svými záležitostmi.

Markow se opřel o výlohu s martskými kameny a čekal. Největší nával byl u agentury zprostředkovávající výlety terénními vozidly po povrchu. Snažil se odhadnout, co se stane. Teoreticky mohlo jít i o nejapný vtip nějakého jeho známého, který zrovna také byl na Marsu.

Bylo chvilku po jedenácté. Merkow chvíli uvažoval o tom, že bůh Mars stvořil právě pro to, aby byl kolonizován lidmi. Jeho den byl jen o málo delší a gravitace úchvatná. V tu ránu zapomněl, proč vlastně přišel, a podlehl tomu kouzlu, které mají všechny cizí země i planety. Začal přemýšlet o konvergentním vývoji a smyslu vesmíru. Zahlédl v davu nějakého Anakenta a zkoumavě si ho prohlížel. Až doposud na něj to, že kdesi ve vesmíru existuje planeta plná těchto tvorů, nijak zvlášť nepůsobilo, ale zde na Marsu se ten pocit úžasu stával hmatatelným.

Civěl na toho Anakenta a málem vykřikl, když na něho promluvil: "Jděte k Rudému oku a objednejte si něco k jídlu."

Než se Merkow vzpamatoval, Anakent byl pryč. Poručík se rozhlédl, vytáhl z kapsy kom a zasunul do něj baterii.

Skorski stál na druhé straně náměstíčka. Nevšiml si, co se stalo, ale jakmile se dal jeho kolega do pohybu, z povzdálí ho sledoval. V Rudém oku si sedl pár stolů bokem a začal si pohrávat s videokamerou. Vypadal jako zanícený turista, který si prohlíží ukořistěné záběry. V hledáčku měl Merkowa a jeho stůl, ke kterému si za chvíli přisedl nějaký Anakent.

Skorski zaklel. Anakent si k němu sedl zády.

Restaurace byla poloprázdná. Hrála rytmická hudba a osvětlení nebylo tak intenzivní jako venku v ulicích.

Merkow zobal hranolky a neutrálně hleděl kamsi skrz mimozemšťana.

"Pěkně ste to podělal," řekl Anakent s ostrým přízvukem.

"Dávám přednost osobnímu setkání," řekl Merkow s hranolkem v puse a nedbale si přisolil.

Cizinec pomalu upil ze svého nápoje a koukal se stranou. "Hrozí vám veliké nebezpečí," procedil mezi zuby.

"Další pumový útok?" zeptal se zmateně Merkow.

"Je to léčka, past." Mluvit tlumeně, ale naléhavě. "Není to první kolonizační výprava. Anakentské Impérium se skládá z desítek planet. Kolonizují vesmír tisíc let. Vysílají své lodě po celém kosmu, a když naleznou vhodnou planetu, zaberou ji. Vy jste výjimeční, ale nikoli ojedinělí. I mým předkům byla před několika staletími nabídnuta hvězdná technologie výměnou za jednu planetu v jejich systému. Na nabídku přistoupili. Tenkrát ještě nepotřebovali další planetu. Až za několik desetiletí vyvstala potřeba nového světa, nových zdrojů a životního prostoru. Ale když po čtyřiceti letech jejich loď doletěla do systému, který jim hodní Anakentové rádi doporučili, zjistili, že už je kolonizovaný Anakenty a pro ně už v něm není místo. Zatímco tedy Impérium mohutnělo, můj lid byl donucen setrvat na své planetě a podrobit se imperiální nadvládě a postupně se rozpustit v anakentském rodě." Oči mu zářily a smutně se usmíval.

Merkow upil piva a poklidně pojídal své hranolky. Mozek mu však běžel na plné obrátky. Souběžně analyzoval možnosti: hloupá legrace, schizofrenie, nebo holá pravda?

Ze zvyku sklouzl pohledem na předloktí svého spolustolovníka, ale žádné vpichy po jehlách nenašel.

"Kdo jste?" zeptal se hluše.

"Patřím k Lize porobených planet."

Liga porobených planet. Merkow se nemohl rozhodnout, jestli to zní hloupě, nebo smutně. "Nedává to smysl. Proč by to dělali?" Rozhodl se přistoupit na cizincovu hru ve snaze odhalit v ní logické chyby. "Jsou na mnohem vyšší technologické úrovni. Když už by náš systém chtěli ovládnout, mohli nás zdolat otevřenou vojenskou akcí."

"To je hloupé a neefektivní. Většina systémů neoplývá inteligentním životem, a tak by se vůbec nevyplatilo vysílat nákladný vojenský kontingent na potlačení pouze hypotetického odporu."

Merkow o tom přemýšlel, znělo to rozumně. "K čemu ten atentát? Dramatická stylizace?"

"Trvalo nám přes deset let, než jsme infiltrovali do elitních anakentských oddílů, které mají povolení pracovat na nově kolonizovaných planetách. Ale tady jsme nemohli jen tak přijít za nějakým pozemšťanem a začít mu vysvětlovat situaci. Vysmál by se nám." Anakent dopil svůj nápoj. "Je nutné ukázat, že o něco jde."

Merkowa zamrazilo. Zdálo se, že mentalita mimozemšťanů přece jen není tak vzdálena té lidské. Argumenty pozem-

ských teroristů by asi nezněly jinak. “Můžete mi poskytnout nějaké důkazy?” zeptal se Merkow a položil na stůl svůj kom.

Svaly na obličeji mimozemšťana se stáhly do podivné grimasy. Merkow se mu vpil do očí a cítil smutek a strach.

“Co navrhujete?” zeptal se Merkow.

“Vyhoďte do povětří anakentskou loď, jen ta je spojuje s říší. Získáte dvacet, třicet let na přípravu druhého setkání.” Zvedl se, prokličkoval mezi prázdnými židlemi a zmizel.

Mlčeli a listovali daty, která v Rudém oku cizinec přehrál do Merkowova komu. Byl tam plánek anakentské kosmické lodě, výňatky z tajných směrnic elitních jednotek, vládní usnesení, hvězdný atlas, historická brožurka. Anakentské originály byly přeloženy neumělou angličtinou. Bylo toho ohromné množství. To byl také důvod Merkowova váhání to celé označit za výmysl.

“Je toho hrozné kvantum a zapadá to do sebe, to si nemohl nikdo vymyslet,” řekl po dlouhé chvíli ticha.

Skorski dál mlčel.

“Existuje jen jedna možnost, jak se přesvědčit, že je to pravda,” pokračoval Merkow. “Zažádám o povolení vyšetřování na Anakentu.”

“Nesmysl,” řekl Skorski. Nadechl se, ale opět ztichl. Přistihl se, že neví, čemu má věřit. “Nevíme nic. Vůbec nic. To, že nechtějí pouštět lidi na svoji planetu, může mít tisíc důvodů. Zažádáš o povolení vyšetřování a oni ti ho nedají. Co z toho plyne? Že snad chystají invazi na Zemi? To je pěkná blbost.

Kdyby tohle všechno byla pravda, tak to povolení dostaneš a co u nich doma uvidíš? Jen to, co oni uznají za vhodné.”

Merkow cítil, jak je Skorski nervózní a nejistý. Ale měl pravdu, byly to jen spekulace.

“Ten typ mohl být třeba agent opoziční konzervativní strany, která je z náboženských důvodů proti kolonizaci vesmíru.”

“Nebo to byl zneuznaný autor science-fiction.” Merkow se nevesele zasmál.

“Mám z toho hrozně špatný pocit. Co když je to pravda a my to necháme plavat? Co když je to blbost a my po tom pudem a něco zpackáme?” naléhal Skorski.

“Jak se jmenoval ten filozof, co tvrdil, že člověk nikdy nemůže poznat pravdu?”

“Takovejch bylo víc,” opáčil Skorski a zakroutil hlavou.

Noc strávili přelouskáváním všech dokumentů a sestavováním alternativních plánů postupu pátrání.

Ráno Merkowa probudilo vlezlé zvonění terminálu. Ospale se k němu přišoural a aktivoval ho. Na monitoru se objevila tvář viceguvernéra.

“Je po všem. Vraťte se domů,” řekl bez pozdravu.

“Co se děje?” zamumlal překvapeně Merkow.

“Včera si Anakentové formálně stěžovali na neschopnost agentů Seku ochránit jejich představitele a požadovali všechny informace o postupu vyšetřování. Byl jsem nucen jim je poskytnout. Toho atentátníka našli během několika hodin, odsoudili ho a asi i popravili, nebo co já vím, co s ním udělali. Byl to příslušník nějaké extrémistické teroristické organizace.”

Merkow nebyl schopen slova.

“To je vše,” konstatoval viceguvernér a monitor potemněl.

Ozvalo se bušení na dveře. Když je Merkow otevřel, vběhl do pokoje jeho včerejší tajemný společník a chvatně za sebou zavřel.

“Je konec,” zasyčel. “Někdo u vás to posral.”

Merkow se zamračil a podíval se na monitor. Okamžik, ve kterém se Anakent objevil, nahrával tomu co říkal. Jen někdo uprostřed dění mohl reagovat takto rychle.

“Musíme udeřit teď, nebo nikdy!”

“To je bláznovství,” řekl Merkow. “Počkáme, až se vše uklidní, a v klidu to probereme.”

“Nesmysl. Chytili Jezteda, toho, co provedl atentát. Mluvil! Nevěděl mnoho, ale něco přece. Zesílí bezpečnost a už se jim nikdy nedostanete na kobylku. Musíme zaútočit.”

Merkow odběhl do vedlejšího pokoje a vytáhl z koupelny polooblečeného Skorského.

Anakent mluvil o překot, zadrhával a oni mu díky jeho silnému přízvuku jen stěží rozuměli. Mluvil o elektrárně a když oběma lidem došlo, co zamýšlí, po zádech jim přeběhl mráz.

Skorski uslyšel práskavé výstřely a nějaké těžké předměty tlumeně dopadly na měkkou podlahu hotelové chodby. Sen o záchraně lidstva několika renegáty - naivní, zbytečný - se rozplynul. Rozsudek byl vynesen dřív, než mohli odsouzenci cokoli vykonat.

Merkow spolu s tajemným mimozemšťanem měli vyhodit do vzduchu termojadernou elektrárnu zásobující energií Mars City, Skorski se měl pokusit spojit se Zemí. Nic z toho nevyšlo a ani nemohlo vyjít. Přesto byl Skorski vybuzený a srdce mu divoce bušilo. Cizinec na ně přenesl své odhodlání.

Pokusil se aktivovat terminál, ale byl zablokovaný. Seržant Skorski sevřel v ruce Merkowův kom naditý originály důkazů o fantastickém kosmickém spiknutí. Chodbou se blížily plíživé kroky a odměřovaly poslední okamžiky jeho života.

Nastavil všesměrové vyvolávání a nazdařbůh všechny informace odeslal.

Pak se rozletěly dveře a dva Anakenti v tmavozelených úborech vtrhli do pokoje. Spiknutí proti spiknutí bylo odhaleno a nezbývalo než stisknout spoušť.

Slavnostní recepce se zúčastnily snad všechny významné osobnosti planety. Program byl bohatý a rozmařilý, pití teklo proudem a jídlem se nešetřilo. Mimozemští hosté se tvářili rezervovaně, ale ani tak nemohli skrýt slzy štěstí. Na závěr, po předání klíče k Marsu, anakentský vyslanec pronesl krátký proslov. Vyjádřil upřímnou soustrast nad smrtí dvou příslušníků státní bezpečnosti, kteří neohroženě pátrali po úskočných teroristech - nepřátelích všech dobrých lidí vesmíru - zodpovědných za nedávný pumový útok. Vyjádřil naději, že všechny tyto lidské oběti se stanou pevnými základy budoucích kladných vztahů obou ras.

ilustroval Jiří Grus

Edita Dufková

Nebudeš mutantem!

“Tak co, už ses dost prospal?!” Hlas se rozezněl kdesi vysoko, zarezonoval v lebce a rozcinkal desítky bolavých vlákének v mozku. Bolest byla nesnesitelná.

Trojka, toho času muž a jako vždy s příšernou bolestí hlavy, opatrně otevřel jedno oko. Pravé. To druhé nechal pro jistotu zavřené. Nad ním stál mohutný, plešatý a trošku zapáchající muž. Trojka otevřel i levé oko. V místnosti bylo přítmí a nízký strop byl špinavý.

“Tohle jsi měl v bundě,” ozval se muž zase tím nepříjemně silným hlasem a hodil Trojkovi na prsa jakýsi papírek. “Tak bych ti měl posloužit a trochu ti oživit paměť. Ty seš ten chlap, co včera přišel ke mně do hospody, vychlastal tam šestnáct piv, a když potom padl pod stůl, neměl u sebe ani floka. Takže ty piva si odpracuješ, jinak tě prodám na orgány!”

Poslední slova opravdu zabolela. Trojka nahmatal papírek, narovnal ho a přistrčil si ho před oči.

“Trpíš chvilkovými výpadky paměti,” stálo na něm. Žádná potěšující zpráva, ale alespoň to vysvětlovalo, proč si Trojka vůbec nepamatuje, kdo je a jak se sem dostal.

“Takže se dej do kopy a za čtvrt hodiny ať tě vidím dole v kuchyni,” houkl hostinský a pořádně za sebou práskl dveřmi. Trojka se pomaloučku posadil. Pokojík byl tak malý, že se do něj vešla jenom rozvrzaná postel s kusem hadru místo povlečení a rezavé umyvadlo v rohu. V nohách postele ležela zmuchlaná džínová bunda. Trojka se po ní natáhl. V jedné kapse býval lístek a v druhé by mělo být něco proti té hnusné bolesti hlavy. Lahvička z tmavého skla s nápisem Aspirin. Nápis je jenom kamufláž, preparát uvnitř se jmenuje úplně jinak. Aspirin na něj stejně nezabírá, protože…

V tom okamžiku se Trojkova paměť alespoň trochu projasnila. Věděl už, kdo je, proč ho věčně bolí hlava i proč k němu patří podivné jméno Trojka. Kódové označení 003, doopravdy. Dvě nuly vepředu, jako by doufali, že se jednou budou psát i trojciferná pořadová čísla. A přitom to nedotáhli ani do čísla pověstného agenta 007. Poslední byla Pětka. Nebo byl Pětka? Správně by to měl být asi střední rod. Podrbal se ve vlasech a zahnal zbytečné úvahy. Hlava ho bolela jako vždy. Bylo to tak pořád a bolest nikdy doopravdy neustoupila. Trojka odšrouboval zátku lahvičky a vysypal si tablety na dlaň. Byly dvě. Jenom dvě? Nebylo jich včera víc? Nebyl si jistý, paměť ho poslední dobou zrazovala víc než obvykle. Jenže dvě tablety byly zatraceně málo, to věděl víc než jistě. Bez nich ten bolehlav nepřežije. Hodil jednu tabletu zpátky do lahvičky a druhou se pokusil přepůlit. Tabletka se s křupnutím rozpadla na čtyři kusy. Největší z nich zalétl až do rohu místnosti. Trojka si povzdechl, nasypal zbytek léku do lahvičky a zašroubovanou ji schoval do kapsy bundy. Sesunul se na kolena a po chvíli hledání zachránil úlomek z prachu na podlaze.

Lék mu skoro neulevil, akorát bolest se vrátila do svých obvyklých mezí.

Hospoda už byla otevřená, ale hostů v ní bylo pomálu. Unaveného chlápka s odřeným batohem na zádech, který se přišoural odkudsi zeshora a hned zapadl na záchod, si nikdo ani nevšiml.

Tvář v popraskaném zrcadle byla Trojkovi naprosto cizí, ale to bylo normální. Všechny jeho tváře mu byly cizí. Za-mračil se na svůj odraz a trochu se pocákal studenou vodou. Voda je na houby. Chtělo by to pivo. Moře piva. Trojkův obličej se během úvah měnil. Plochý nos se zmenšil a zostřil, oči se zvětšily a dostaly modrou barvu, k blond vlasům přibyla světlá pleť s nádechem pih. Ještě vyměnil džínovou bundu za černou koženou z batohu a nikdo už by v něm nehledal včerejšího opilce, který dlužil hospodě za šestnáct piv. Nový Trojka tady žádné dluhy neměl. Na odchodu ještě stihl vypít nějakému nepřítomnému hostu zvětralé půlpivo, a tak jeho nový den nezačal úplně špatně.

Unavené načervenalé slunce svítilo kdesi na vyrudlé obloze a zaplavovalo křivolaké uličky nanicovatým světlem. Se zatroubením si mezi chodci, auty a vznášedly razila cestu veliká tana. Chlupaté zvíře mělo na propadlých bocích připevněny objemné vaky s nákladem a rozkládalo svá úzká umělá křídla vysoko nad ulicí. Modře se lesknoucí fotovoltaické články zachycovaly světlo vycházejícího slunce a dodávaly taně energii. Za solárními křídly měla ještě menší křidélka zářící jasnou chlorofylovou zelení. Zvíře křížené s rostlinou, to je tedy věc, zakroutil Trojka hlavou a vydal se pomalu k centru městečka. Jeho vlasy se prodloužily až na ramena a oči získaly barvu zadních křidélek tany.

Trojka se unaveně opřel o vyhřátou zeď a sesunul se po ní na zem. Pekař na něj poštval psy, když se pokusil ukrást housku. Psi, obrovská černá zvířata, nějak vycítili, že Trojka není tak úplně člověk, a štvali ho tím zběsileji. Trojkova zranění se už zacelila, ale roztržené bundy bylo škoda. Co bylo ale horší, určitě se brzy rozšíří, že někdo zabil pekařovy bojové psy. Nebo spíš něco je zabilo - zlomilo jim vaz a roztrhalo krk.

Hon na mutanta už proběhl v nedalekém Chavinu. Naštěstí se proslýchalo, že mutant má po honu spáleninu přes půl obličeje. Tady dokonce upálili jednoho nešťastníka se stejnou jizvou.

Ulicí zavál studený vítr a shodil Trojkovi světlé vlasy do očí. Měl hlad a bolest hlavy nezahnala ani další čtvrtka tablety.

Z nedalekého podlouhlého náměstíčka se ozýval hluk tržnice. Trojka vstal a pomalu se táhl pestrým davem kolem jednotlivých stánků.

"Tany, tany na prodej!" zařval kdosi těsně vedle jeho ucha. "Kupte si skvělou tanu!" Prodavač páchl hůř než jeho zvířata. Když uviděl, že se Trojka zastavil, škubl řemínkem a přitáhl své zboží blíž.

Většina mladých tan byla ošklivých a podvyživených, ale tohle mládě bylo opravdový ubožák. Vychrtlá, s olysalou srstí a krkem rozedřeným od obojku, oči i lůžka drápů zanícené a krvavé. Otevřela olámaný zobák a zachrčela.

"Hezké zvíře," řekl Trojka a tvářil se, jako by si ji chtěl pohladit. Hned vedle tany leželo několik ošatek s ovocem. Kdo ví, proč mají tany zobák. Snad aby se hodil k jejich solárním křídlům. Nebo aby nemohly kousat. Tak klovou. Hubené zvíře podniklo bleskurychlý výpad a vyseklo z Trojkovy ruky kousek kůže.

"Jau, zrůdo vošklivá!" ucukl a druhou rukou hmátl po pomeranči na ošatce. Tana uhnula obchodníkově trestající ruce a zaútočila podruhé. Trojka uskočil - a celé to rodeo probudilo ospalou prodavačku ovoce.

"Dáš ten pomeranč zpátky, chmatáku jedna zlodějská!" zařvala silným hlasem, "Zloděj! Chyťte zloděje!" Trojka pustil pomeranč a dal se do běhu. Křik "Chyťte zloděje!" nabyl na intenzitě a pár odvážlivců po něm dokonce chňaplo. Proč jenom lidi tak rádi honí vyvrhele postavené mimo zákon?

Před úzkou postranní uličkou mu kdosi podrazil nohy a Trojka upadl na bradu a zápěstí pravé ruky, které si odřel až na kost. Bolelo to, hlava ho bolela ještě víc, čísi ruce ho neurvale popadly a postavily zpátky na nohy a krátkodobá paměť se na něj zase na chvíli vykašlala.

Byli tři. Dva přitlačili Trojku zády k hrubé zdi a drželi ho za ruce a třetí se s povýšeným úsměvem rozkročil před ním. Na šedém elastickém triku měl placku Vynucovače pořádku.

"Ty nevíš, že krást se nemá?" houkl. "Copak neznáš zákony?"

Trojka se rozhlédl. Ulička byla úzká a slepá a z tržiště do ní příliš vidět nebylo. Samozřejmě, že zákony znal. Během svého života je porušil už úplně všechny. Vynucovač vytáhl nůž, škrábl jím Trojku zespoda do brady a potom ho jemně píchl do levého předloktí.

"Trest za krádež je useknutí ruky," řekl naprosto vážně. Trojka se pokusil vyškubnout a jeden z mužů se krátce uchechtl. Jestlipak by useknutá ruka dorostla? Asi jo. Jenže kosti se tak špatně dělají...

Vynucovač vyhrnul Trojkovi rukáv a řekl: "Tu zlodějskou pazouru ti uřízneme. Asi tady," dodal a švihl nožem. Dřív, než Trojka stihl domyslet, jaké následky by to pro něj mohlo mít, se rána stáhla a srostla.

"Co...?" Vynucovač odskočil a málem upustil nůž. Zatraceně. Jenže oni to mysleli vážně. Na Trojkově pravé ruce vyrostly místo nehtů dlouhé drápy. Máchnutí náhle svalnatou prackou a muž, který ho držel, se zhroutil s roztrženou tváří. Než se stihl druhý chlapík zorientovat, přibyly mu na předloktí čtyři hluboké šrámy. To už byl Trojka volný a vybíhal z uličky, jak nejrychleji dovedl. Za ním se nesl Vynucovačův řev: "Je to zrůda! Mutant! Je to mutant!"

Nad zákony Neukradneš! a Nezabiješ! stál ještě jeden, silnější zákon. Zněl Nepoužiješ lidské DNA k experimentům! neboli Nestvoříš mutanta! Lidé ho ale znali trochu jinak. Podle nich říkal Nebudeš mutantem! a za porušení byl trest smrti.

Trojka se rozhodl proběhnout napříč tržištěm. Dobře si pamatoval, že je tam ulice. Malá, uzoučká a snad nebude slepá jako tahle. Za ním už dobrých deset hlasů řvalo: "Mutant! Zabijte mutanta!" a do té doby pokojní obchodníci a kupující se sbíhali k centru rozruchu, které se tvořilo pár kroků za Trojkou kolem Vynucovače.

Před vstupem do uličky stál tlustý prodavač koberců a pokusil se srazit Trojku pěstí. Dostat mutanta se ve společnosti hodnotilo. Ten mu to oplatil, a protože měl na ruce pořád drápy, bude na něj mít prodavač nadosmrti památku. Druhý člověk, který se vedle něj už už připravoval Trojku chytit, si to naštěstí rozmyslel a uskočil ke zdi.

Ulička byla úzká a krátká, slepá naštěstí nebyla. Ústila do další ulice plné lidí. Sakra. Potřebuju nějaké opuštěné místo a trochu času. Zelenooký blonďák, jak jen jsem si to mohl vymyslet! Ale nemůžu se měnit, když se na mě všichni dívají. Z uličky se vyvalil dav pronásledovatelů. Vynucovač a jeho méně zraněný pomocník v čele a za nimi dobrá čtvrtina lidí z tržiště. Oči jim plály vzrušením z honu na cizince, který porušil zákon.

"Je to mutant, zabijte ho!"

Trojka rozrazil mladou dvojici, zabočil, seběhl krátké schody a vpadl do další zalidněné uličky. Kde se jich tolik v téhle vsi bere? Nějaký mladík se chtěl vytáhnout před svou dívkou a postavil se Trojkovi do cesty. Trojka ho nelítostně smetl. Drápatá ruka rozervala muži hrdlo a ten zůstal ještě chvíli stát, zatímco jeho krev stříkala širokým obloukem po okolí. Potom se zhroutil do náruče hystericky ječící dívky. Kolem mrtvoly se okamžitě shlukli další lidé a pletli se do cesty Vynucovači.

Trojka vletěl do nejbližší uličky, k jeho velkému štěstí liduprázdné. V chvatu ze sebe strhl bundu i batoh, svůj vak kopl do výklenku za sebou a bundu odhodil co nejdál do uličky. Současně s tím se začal měnit. Vlasy se mu zkrátily, zřídly a nabyly popelavého odstínu. Pleť se mu stáhla, pokryla se sítí vrásek a ohyzdných boláků. Pigmentové buňky vytvořily různobarevné skvrny špíny a nemoci.

V tom okamžiku se objevil v ústí ulice Vynucovač se skupinkou pronásledovatelů v zádech.

"Hej, žebráku, neviděls tu zrůdu?"

Žebrák se zapotácel a upadl ke zdi. Nedělalo mu to nejmenší potíže - po tak rychlé transformaci se mu černalo před očima a hlava ho bolela jako střep.

"Chceš bejt taky zrůda?" natáhl k Vynucovači vředy pokrytou paži. Ten podle očekávání couvl a odplivl si.

"Hele, tady je jeho bunda," křikl kdosi, "co kdybychom na něj zkusili vzít psy?"

"Tak rychle, rychle, než ztratíme stopu!" Skupinka se brzy vytratila.

Trojka zavřel oči a zůstal ležet tam, kde upadl. Nebylo to příjemné ani pohodlné, ale nic lepšího stejně dělat nemohl. Zůstal na stejném místě, i když kolem táhl zklamaný Vynu-

covač. Muž pořádku ztratil mutantovu stopu, a tak si alespoň s chutí kopl do ležícího žebráka. Lidská troska na to nezareagovala jediným slovem.

O nějakou chvíli později se malomocný žebrák dotáhl k okraji tržiště. Chvíli okouněl a pak se přikradl k prodavači ovoce.

"Neměl byste něco pro chudáka?" zaskuhral.

"Zmiz, špíno," utrhl se prodavač.

Žebrák se přikrčil. "Kazej se vám pomeranče," ukázal.

Prodavač vrhl krátký pohled na něj, pak na své zboží a nakonec vytáhl dva zahnívající plody a mrštil je po chudákovi.

"Zmiz," sykl.

Chudák se s hlubokou úklonou odporoučel. Ono krást se smí i na veřejnosti a beztrestně, akorát na to musíte mít tu správnou tvář.

Trojka se ukryl na jednom opuštěném dvorku. Sedl si mezi zbytky dřevěných trámů a kousky rozmočeného papíru a snědl jeden nahnilý pomeranč. Druhý, s šedým kolečkem plísně, si schoval do batohu na horší časy. A že přijdou, to věděl docela jistě.

Oblohou táhly řídké mraky a malým dvorkem se točil studený vítr. Nesl s sebou drobné smetí a jakýsi neuvěřitelný puch. Teprve ten smrad donutil Trojku probrat se ze strnulé pozice s dlaněmi přitisknutými ke spánkům. Bolest je zlá, ale něco se s tím dělat musí. Natáhl před sebe svrasklé, vředovaté ruce. Takhle do Ridgenu nemůžu. A bez peněz taky ne.

Vítr na nahých rukou zábl. Trojka si povzdechl a pomalu se postavil. Nechtělo se mu, ale okolnosti ho nutily, aby něco dělal. Stáhl si tričko a hodil ho na batoh. Potom přidal kalhoty, sešlapané boty a úplně nahý na chviličku strnul a zavřel oči. Existuje způsob, jak provést přeměnu bez zbytečného plýtvání energií? Asi jsem se to někdy učil. A nebo ne? K čertu s tou pamětí!

Trojkovy pigmentové buňky vrátily jeho tělu přirozenou barvu. Kůže se vyhladila, zmizely všechny vředy a vrásky. Po chvilce zmizelo i Trojkovo přirození, vsáklo se do těla a z něj se stal hermafrodit. Pod napjatou kůží bujely tukové buňky a přelévaly se. Jeho pas se zúžil, boky zaoblily a na hrudi se mu nalila ňadra. V bezpohlavním klíně vyrašily krátké černé chloupky a dorostlo to, co tam obyčejně mívají ženy. Trojka si ještě přidělal černé vlnité vlasy, šedé oči a hezký, i když nevýrazný obličej. Nová podoba byla hotova.

Před očima se mu střídavě černalo a roztáčela ohnivá kola a v hlavě bušily miliony kladívek. Pokusil se sehnout pro batoh, ale neodhadl správně vzdálenost, zavrávoral a upadl. Do nahého dívčího zadku se mu zaryla dlouhá tříska.

"Do prdele kurva práce!" zaklel Trojka neženským hlasem. Diletante! Hlasivky! Tříska byla zaražená na tak nemožném místě, že se na ni skoro nedalo dosáhnout. Trojka poopravil hlasivky, takže klel jako ochraptělá kurva, a po delším zápolení se konečně pitomého dřívka zbavil. Z batohu vytáhl červené propínací šaty a oblékl si je na nahé tělo. Zapínaly se na spoustu malých magnetických knoflíčků.

Přestože si umiňoval, že na pomeranč ani tablety nesáhne přinejmenším do večera, snědl oboje. V ovoci bylo plno cukru a čtvrtka tablety otupila alespoň ty nejhorší bolesti.

Už se začínalo smrákat, když dívka v křiklavě červených šatech došla ke konci hlavní třídy. Chvilku nerozhodně postála, potom spustila k zemi svůj odřený batoh a opřela se o zeď.

Ulicí profrčelo nízké černostříbrné vznášedlo. Uprostřed třídy se náhle zastavilo, širokým obloukem otočilo a vrátilo nazpět. Zastavilo u dívky v červených šatech.

Trojka udělal několik kroků k vozidlu a vyzývavě se zahoupal v bocích. Dveře nízkého vznášedla se odklopily jako ptačí křídlo a vystoupila dívka. Na sobě měla šedý přiléhavý kostýmek a místo vlasů cosi, co nejvíce připomínalo černo-červeno-bíle pruhované dikobrazí ostny. V uchu měla stříbrné mobilátko - malou komunikační pecičku a od ní tenký drátek mikrofonu k ústům. Narovnala se a zadívala se na Trojku. Sahala mu někam k prsům.

"Ahoj," řekla, chytla ho za živůtek a přitáhla blíž k sobě. Magnetické knoflíčky šatů přirozeně povolily. Dikobrazice se usmála a vsunula ruku Trojkovi pod oděv. Měla dlouhé, ostré nehty.

"Líbíš se mi," řekla. "Kolik chceš za jednu noc?"

"Tři sta tekelů," zněla odpověď. Bylo to trochu víc, než by si mohla říct běžná děvka v tomhle městečku, ale Dikobrazici podle všeho stejně moc na penězích nezáleželo. Vyprostila ruku zpod Trojkova oděvu a přihladila magnetické knoflíčky k hrudi.

"To by šlo," kývla a nastoupila do vznášedla. Trojka se nasoukal za ní.

Vznášedlo dojelo na nádvoří sídla daleko za hranicemi Chavinky. Pozemek byl obehnán třímetrovou zdí a zvenčí připomínal nedobytnou pevnost. Uvnitř se skrýval přepychový a trochu nevkusně zařízený palác.

Dikobrazice vystoupila, nechala vznášedlo otevřené a zamířila k širokým skleněným dveřím. Trojka vytáhl z vozidla svůj odřený batoh a pomalu ji následoval.

Sídlo vypadalo prázdné a bohatí lidé mívají občas podivné choutky.

Jenže tři sta tekelů je tři sta tekelů. Bez nich se nedostanu do Ridgenu a bez toho nezískám prášky proti bolení hlavy.

To rozhodlo.

Záře ranního slunce pronikala do pokoje oknem vedoucím do růžové zahrady. Uprostřed místnosti stála prostranná postel s nebesy a poloprůhledné závěsy vrhaly jemné pastelové stíny na bílé zdi.

Dikobrazice ležela na břiše, broukala si písničku v neznámém jazyce a Trojka jí přejížděl nehty po stehnech. Nechal si je narůst dlouhé a ostré, protože Dikobrazici se to líbilo. Skoro to připomíná drápy, kterými jsem ještě včera vraždil. A teď mi vydělávají peníze.

Tři sta tekelů bylo opravdu tvrdě zasloužených. Dikobrazice nejspíš brala nějaké drogy, protože vydržela být nelidsky čilá celou noc.

Trojkovi se točila hlava, chvílemi se mu zatmívalo před očima a měl pocit, že pokud se ta ženská s bodlinatou hlavou okamžitě nezvedne a nezmizí, omdlí před ní vyčerpáním.

Dikobrazice dozpívala písničku se slastným zamručením se protáhla a převrátila na záda.

"Mno," broukla, "nebylo to špatné."

Trojka její úsměv neviděl, protože jinak by se okamžitě sbalil a co nejrychleji zmizel.

Dikobrazice vyštěkla do mobilátka krátký povel a potom strčila Trojku do zad: "Běž. Přede dveřmi tě čeká služebná a ukáže ti pokoj."

Služka byla malé dítě ve volných šatečkách. Jakmile uviděla Trojku, mávla na něj ručkou a rychle capkala kamsi ztemnělými chodbami. Trojka ji následoval. Všiml si, že rytmus kroků není pravidelný, to dítě muselo mít zraněnou nebo chromou nohu. Děvčátko ho dovedlo k dvířkům někde v horních patrech. Komůrka ve věži. No to jsem potřeboval. Protáhl se úzkým vchodem do pokojíku, který nebyl o moc větší než ten, ve kterém se včera probudil u hospodského. Postel byla ale čistě povlečená a hygienický kout byl zařízen značně moderně. Trojkovi to ke štěstí naprosto stačilo.

"Budete si něco přát?" zeptal se hrubý hlas, který mohl patřit staré, upracované ženě. Trojka sebou škubl a poprvé si prohlédl služku. Nebylo to dítě. Zmátla ho výška postavy a krátké nohy a ruce. Tělo zakrývaly pytlovité šaty, ale i tak bylo vidět, jak je pokroucené a zdeformované. Polovina tváře té ženy byla odulá a posunutá nahoru oproti druhé. Obludný načervenalý nádor jí pokrýval část lebky a zatlačoval koudelovité vlasy k jedné straně. Bytost měla nižší oko černé a vyšší zažloutlé.

"Chtěla bych něco k jídlu," dokázal ze sebe vypravit Trojka. "Ovoce. A pivo," vzpomněl si na důležitou složku svého jídelníčku. Speciální metabolismus si žádá speciální potravu.

Stvoření neodpovědělo, kývlo znetvořenou hlavou a odešlo.

Ta služka je zrůda! Nebo ještě lépe - mutant. Co potom, sakra, dělá tady? Proč si tu Dikobrazice drží něco takového? Ze soucitu? Z perverze? Kdo ví.

Jedno ale bylo jisté. Sloužila tu zrůda. Obluda odlišná od normální lidské rasy. To bylo zatraceně podivné ve světě, kde se odlišnost trestala smrtí. Nebudeš mutantem! Ten zákon znal Trojka víc než dobře.

Zrovna se mu zdál překrásný sen, když se kousek od něj kdosi pitomě zachechtal. Trojka otevřel oči a spatřil bílou zeď. Co to, sakra… Paměť mu nesloužila jen okamžik. Potom mu úslužně prozradila, že je momentálně děvkou

Aby bylo! Mužské hormony v ženském těle, to je skvělý recept na lesbu.

"V tom šuplíku by měly být nějaké peníze," ukázala rukou k nočnímu stolku, "vem si své tři stovky a zmiz."

"Do Chavinky je daleko," namítl Trojka.

"Tak tě tam někdo odveze," zavrčela Dikobrazice a spustila nohy z postele.

"A nemohla bych zůstat tady?" odvážil se zeptat Trojka pokorným hlasem, "ještě jednu noc?" Tři stovky na jízdenku do Ridgenu pořád nestačily.

Dikobrazici ten návrh překvapil. Zamračila se, potom si ale zamyšleně pohladila levé ňadro a prohlásila: "No tak dobrá. V Chavince ti asi nikdo tolik nezaplatí, co?"

"Ráda bych odjela z města, paní," sklonil Trojka hlavu.

"Dobře," usmála se Dikobrazice, "pokud tu zůstaneš ještě jednu noc, dostaneš šest set tekelů."

v paláci lehce perverzní lesby s bodlinami na hlavě. Trojka se pootočil a do zorného pole mu vplula křivá postavička v otevřených dveřích.

"Co je?" zavrčel na ni nevlídně.

"Chrápete," uchichtla se zrůda do hrsti.

Ach jo. Co jsem zase zvoral?

"Paní vás chce," dodala služebná.Trojka se na posteli pomalu posadil a natáhl se po batohu, na kterém ležely červené šaty.

Služtička se zase zachechtala: "Oblékat se nemusíte."

To je taky fakt. Trojka vytáhl z batohu akorát lahvičku, polkl poslední čtvrtku tablety a zase lékovku schoval. Bude to muset na tuhle noc stačit. A zítra už budu mít šest set tekelů a pojedu do Ridgenu.

Zrůdička ho protáhla neuvěřitelným labyrintem chodeb a sálů. Orientaci ztratil už dávno, ale v jednu chvíli procházeli zaskleným atriem kolem dvorku, na kterém pořád stálo Dikobrazičino vznášedlo. Potom následovala krátká chodba, schody dolů, jedna úzká, špatně osvětlená chodba a ocitli se v obrovské podzemní místnosti. U stěn stály řady tenkých sloupů podpírajících klenutý strop. Většinu sálu zabíral oválný bazén. Ve středu měl malý ostrůvek a na něm seděla nahá Dikobrazice.

Trojka opatrně přešel k okraji bazénu. Služebná se ztratila a Dikobrazice se na něj škádlivě usmívala.

"Pojď do vody!" křikla a mávla rukou. Voda v bazénu byla černá a vypadala olejovitě. Když do ní Trojka namočil špičku bosé nohy, zjistil, že je bezbarvá a chladná. Nádrž byla vyložená hladkým černým kamenem.

Trojka položil i druhou nohu na schůdky, když vtom si všiml pohybu ve vodě na druhém konci bazénu. Vlnky se složily do úzkého V a pak čeřící se vodu prořízla kosinka trojhranné ploutve. Trojka skočil zpátky na suchou zem. Ocelově šedé torpédovité tělo před sebou hnalo vlnu vody a blížilo se ráznými údery mohutného ocasu. Pokud mohl Trojka odhadovat, měřil žralok dobré tři metry. Zvíře opsalo oblouk a pokračovalo v plavbě podél stěn bazénu. Dikobrazice se rozesmála.

"Tohle je Drobeček. Jak se ti líbí? Krásný, že?"

"Myslím, že těch dalších tři sta tekelů oželím, paní," rozhodl se Trojka.

"Jakých tři sta?" Dikobrazice se přestala smát. "Celých šest set je za dnešní noc. Včerejší honorář ti propadl za ubytování. Šest set nebo nic. Tak pojď ke mně," plácla rukou do vody.

Žralok zatáčel ve vzdálenější části oválu. Mrcha jedna! Prachy potřebuju. Jenže zvířata mě nesnášejí a pochybuju, že tahle bestie udělá výjimku. Trojka se zkoumavě zadíval na Dikobrazici. V levém uchu měla stále mobilátko. Asi ho nikdy nesundavá, alespoň včera tomu tak bylo.

Znovu si stoupl na první schod a potom přešlápl na druhý. Žralok se přehnal kolem a vlnky ošplíchly Trojkovi nohy. Odhodlaně udělal další krok. Zvířata to poznají. Vždycky poznají, že nejsem člověk. A žraloci se přece řídí čichem, ne? Bazén byl hluboký. Trojkovi sahala voda k prsům, když sebou žralok na druhém konci mrskl, otočil se a začal zrychlovat. Trojka sebou plácl do vody a několika tempy se dostal k ostrůvku. Vylezl na něj právě v okamžiku, kdy se k němu šedé tělo přihnalo. Zubaté čelisti mu sklaply jen pár centimetrů od lýtka. Dikobrazice se smíchem žraloka kopla. Nechal si to líbit a odplaval udělat další kolečko.

"Drobeček je chlap, víš," řekla Dikobrazice a pozorovala Trojkův výraz. "Tím myslím opravdu chlap." Chytila ho za ruku a dýchla mu do tváře: "Už jsi to někdy dělala se žralokem?"

Trojkovi zatrnulo. Pravděpodobnost, že si vydělá svých šest set tekelů a přežije, se blížila k nule. Asi tak rychle, jako si to přihasil Drobeček. Zavířil ocasem a pocákal obě ženy na ostrůvku. Trojka se snažil držet co nejdál od okraje, Dikobrazice si bezstarostně máchala nohy ve vodě. Žralok vykroužil úzkou osmičku a pokusil se chňapnout po Trojkovi.

"Pošli ho zase kolem dokola," poprosil Trojka a přejel Dikobrazici nehty po zádech. Na páteři měla vytetovaného vodního draka v psychedelických barvách.

Znovu kopla do šedého těla a třímetrová obluda se poslušně vydala na okružní plavbu. Trojka nezaváhal. Přiskočil k Dikobrazici, strhl jí mobilátko a skočil do vody. Drobeček provedl prudký obrat, ale svou oběť už nedostihl. Dikobrazice vztekle zaječela, jenže tu nebyl nikdo, komu by mohla bez mobilátka rozkazovat.

Trojka proběhl chodbou, vylétl po schodech a už tu bylo atrium a opuštěné vznášedlo na dvoře.

Počítač v mobilátku ho podle změněného hlasu bezpečně identifikoval jako Dikobrazici a měl natolik velkou umělou inteligenci, že Trojkovy zmatené rozkazy pochopil. Otevřel vznášedlo, nastartoval a vyvedl ho z paláce.

"Víš, kde je Ridgen?" zeptal se Trojka.

"Ano."

"Tak tam. Do Ridgenu. A co nejrychleji."

Vznášedlo poslušně zafunělo a zamířilo k západu.

Trojka se probudil celý rozlámaný. Bolelo ho úplně všechno, co bolet mohlo. Většinu noci nespal, jenom strnule seděl a namlouval si, že odpočívá.

Naklonil se k palubní desce vznášedla. Bolest explodovala za čelem a rozšířila se v bodavých jehličkách celým mozkem až k páteři. Trojka zasténal. Léky. Chce to léky. Lahvička je v batohu. Batoh je v místnosti. A ta místnost je zatraceně daleko! Zanaříkal podruhé. Musí si vystačit s tím, co má v sobě. Jinak to nepůjde.

Vznášedlo poklidně letělo nad hrbolatou silnicí mezi poli. Mezi plochými nažloutlými kopci se vynořily ruiny kdysi obrovského elektronického podniku. Zdi budovy obrůstal plevel a na střeše zbylo jen torzo původního nápisu. Tři polorozpadlá písmena NIC vystavovala své nahé kovové kosti proti špinavému nebi.

Za další zatáčkou se objevil muž.

"Zastav," zašeptal Trojka počítači. Vznášedlo znehybnělo vedle neznámého.

Muž se otočil a s údivem si vozidlo prohlížel. Že mu na téhle cestě zastaví drahé stříbrné vznášedlo, to opravdu nečekal. Že z něj vystoupí krásná a úplně nahá dívka, to by ho nenapadlo ani ve snu.

"Můžete mi s něčím pomoct?" řekla černovláska. Muž polkl a zmohl se na slabé přikývnutí.

Dívka k němu došla, položila mu levou ruku kolem ramen a ukázala k vznášedlu: "Něco se tam pokazilo."

Muž na okamžik odtrhl oči od nádherného zjevení a podíval se na auto. Trojka pevněji sevřel jeho rameno, druhou rukou ho popadl ze čelist a prudce škubl. Páteř suše lupla a muž se zhroutil k zemi.

Měl u sebe pár tekelů, vzadu za opaskem pistoli a jinak nic. Trojka si oblékl jeho věci, změnil se v muže a tvář si vymodeloval podle mrtvého. Zvláštní bylo, že v té pistoli byly jen tři náboje a nikde se nenašly další. No a co. Třeba tu zbraň někomu sebral. Ať už je to vrah nebo utíká před zákonem, jsme na tom stejně, pokrčil Trojka filozoficky rameny a vrátil se do auta.

Vznášedlo nejelo ani pět minut, když najednou počítač v mobilátku cosi vypískl a na palubní desce zhasly všechny kontrolky. Hukot motoru odumřel.

"Co se to děje?" vyjekl Trojka.

"Vůz nemá pro tuto oblast povolení."

"Co...?" V tom okamžiku se spodek vznášedla poprvé dotkl povrchu cesty. Vozidlem to škublo a Trojka se praštil o palubní desku. Krátký let a další náraz. Po třetím skoku se ta obrovská žabka naklonila na stranu, vylétla z cesty a bokem vyryla několikametrovou brázdu do pole.

Ještě že tahle věc nemůže vybuchnout, pomyslel si Trojka, jen co se jakž takž vzpamatoval. Vznášedlo mělo pevnou konstrukci, takže se neproměnilo v chuchvalec kovu, ale Trojka se uvnitř otloukl o všechny hrany a výstupky, kolik jich interiér nabízel. Modřiny se ztratí a na bolest už bych si měl přece zvyknout, ne? Aspoň že nemám nic zlomeného.

"Co to mělo znamenat, ty plechovko?" vyštěkl do mobilátka na počítač.

"Vozidlo nemělo pro tuto oblast povolení k vjezdu."

"Vždyť tady, sakra, není žádná hranice!" naštval se Trojka. Kolem dokola se táhl lán kukuřice a po hraničních patnících nebylo ani stopy. Počítač přešel poznámku mlčením, stejně tak jako ignoroval žádost o otevření dveří. Trojka se do nich vší silou opřel. Nic. Praštil podruhé a jediným výsledkem byla další naražená kost.

Rozbít sklo drápem taky nebyl nejlepší nápad. Na třetí pokus se mu ten přerostlý nehet zlomil skoro u lůžka a bolest to byla šílená. Nadával a tiskl si zraněnou ruku v dlani, dokud nehet nedorostl. Potom to konečně vzal za správný konec a nechal si narůst pořádné svaly. Nové bicepsy ho bolely, protože si pro ně zapomněl patřičně zvětšit kůži, ale opřely se do zablokovaných dveří pořádnou silou. Vznášedlo se zakolébalo a kovově zaskřípalo, pak v něm něco prasklo a křídlo dveří vylétlo vzhůru. Jak Trojka ztratil oporu pro ruce, přepadl a rozbil si bradu o zárubeň dveří.

Venku zahodil nepotřebné mobilátko daleko do pole, z nejbližší kukuřice si vyloupl dvě nedozrálé palice a potom dvoumetrový stonek s chutí nakopl.

"Bestie jedna!" zasyčel. Nevinná kytka se po druhém kopanci zlomila a padla k zemi. Nadávky samozřejmě patřily Dikobrazici. Bylo jasné, že něco takového udělá, a Trojka se mohl jen divit, proč k tomu došlo až tak pozdě. Asi jí na vznášedle a jedné prchající děvce příliš nezáleželo.

Lehl si na záda do rozrytého pole, zamhouřil oči před bledým sluncem, chroupal kukuřici a dával přitom do pořádku škody, které na jeho těle havárie napáchala.

"Haló," ozvalo se od cesty, "jste živý?" Trojka vyplivl kukuřičné slupky a pomaloučku se posadil. Průsekem, který v poli vyrobilo přistávající vznášedlo, se k němu blížil malý podsaditý človíček. Trojka si nejistě zamnul čelo, protože dobročinnost nebyla příliš častým jevem. Když si ale uvědomil, že ho do zad tlačí kromě kamení i ukradená pistole, Tlusťochovy záměry mu přestaly dělat starosti. Zahekal a začal se hrabat na nohy.

"No né. No seš to ty," zarazil se najednou Tlusťoch. Trojka se potácivě postavil a upřel na něj nechápající pohled.

"Já ti šel naproti, když jsi tak dlouho nešel. A ty zatím... Komus to vůbec ukrad?" ukázal na vznášedlo.

"Nějaký holce," zamumlal Trojka.

"Ty taky děláš voloviny," povzdechl si Tlusťoch, "seš celej?"

"Jo," Trojkovi konečně došlo, jak se věci mají. Tlusťoch byl zřejmě kamarád zabitého, jehož šaty a tvář si přivlastnil. Předstíral potácení člověka otřeseného vážnou havárií a nechal se vést k cestě.

"Vědí o nás?" zeptal se najednou tlouštík.

"Kdo jako?" neudržel se Trojka.

"No chlupatý přece," nechápavě zavrtěl hlavou Tlusťoch.

"Ne," začal Trojka pomalu tušit, o co se jedná. Taky bych rád někdy narazil na někoho, kdo nemá problémy se zákonem.

Za zatáčkou bylo údolíčko a kukuřičné pole v něm bylo přerušeno širokým pruhem ornice. Středem pásu se táhla řada červenobíle pruhovaných tyčí. Že by tu přece jenom byla ta hranice? Závory přes cestu byly zdvižené a z trosek strážní budky stoupal dým.

"Vzadu dobrý," sykl Tlusťoch do křoví po pravé straně.

"Zalezte, vy dva volové," odpovědělo křoví, "ste tu jak na střelnici a tam vpředu ještě jeden je." V odpověď se od budky ozvalo staccato samopalu. Tlouštík skočil do houští cosi jako šipku, Trojka upadl, ale sebral se a po čtyřech se dovlekl do skrýše na okraji lesa.

"A sakra," zaklel Tlusťoch při pohledu na něj, "pojď sem... co?" zarazil se, když Trojka vytáhl zpoza opasku pistoli a začal se rozhlížet, odkud to kdo střílí.

"Kde je ta kulka?" práskl Tlusťochův dotaz.

"Jaká?"

"Vždyť tě... viděl jsem, jak tě střelil!"

"Ne, upadl jsem," zalhal Trojka. Nevěřící výraz ale z Tlusťochova obličeje nezmizel.

Přestřelka trvala jen krátce. Potom poslední obránce hranice padl. Malý kluk, kterého poslali na výzvědy, běžel přes pole zpátky a rukama signalizoval volnou cestu.

"Fajn!" zahalekal jejich šéf, vysoký blonďák se samopalem, "přesouváme se. Hlídka z Haineku by o nás vědět neměla, tak to bude bez problémů." Skupinka asi osmi lidí se zvedla a šla kamsi za lesík. K Trojkovým uším dolehlo známé zatroubení. Tany. To, do prdele, nemůžou jezdit auty? Ještě mě ty pitomý zvířata zabijou.

Tlusťoch dohonil Šéfa a cosi mu naléhavě šeptal do ucha. Blonďák jenom přikyvoval a přitom gesty popoháněl své lidi.

"To šlo nakonec dobře, co?" přitočil se k Trojkovi hubený chlapík se zkaženými zuby a vytetovaným žralokem na tváři. Trojka jen neurčitě kývl. Do zorného pole mu vplula ruka s lahví.

"Chceš pivo?" zašklebil se Žralok.

"Ne, dík." To je snad poprvý, co odmítám pivo. Jenže těžko mu můžu vysvětlovat, že nemůžu pít, dokud mi nesroste ta díra v žaludku. Podrbal se na břiše skrz otvor, který mu do ukradené košile vysekla kulka. Můžu bejt rád, že minula páteř. Bylo to o chlup.

"Odkdy nepiješ?" podivil se Žralok a potom se trochu překvapeně zahleděl kamsi přes Trojkovo levé rameno. Trojka už se otočit nestihl. Strašlivá rána do týla ho zbavila vědomí.

Bolest hlavy přesahovala všechno, co kdy zažil. Zátylek jako by mu prorážely ohnivé nože a ani zbytek těla na tom nebyl líp. Pootevřel oči. Byl v jakési malé dřevěné bedně se zamřížovanou přední stěnou. Dovnitř protahoval ledový vzduch a nesnesitelně páchla nemytá zvířecí srst. Celá klec se pravidelně pohupovala. Zvedal se mu z toho žaludek. Bylo mu tak mizerně, že jen doufal, že co nevidět znovu omdlí. K jeho velké úlevě se mu to podařilo.

Když se probral podruhé, stála klec na zemi. Zima byla pořád stejná, ale aspoň nefoukal vítr. Skrz mříže viděl malé udupané tábořiště ohraničené šedozelenými stany, ohníček a několik lidí. Když maličko natočil hlavu, spatřil pět obrovských tan ležících spořádaně vedle sebe a nastavujících křídla večernímu slunci. Auta v táboře nebyla.

Trojka zavřel oči a opatrně se dotkl hlavy. Vzadu měl vlasy slepené zaschlou krví. Tělo už si většinu zranění zahojilo, tak jen rozehnal poslední zbytky krevní sraženiny. Tady se dokonce protrhla cévka v mozku. Kdybych nebyl to, co jsem, tak mě ta rána určitě zabila.

"Hej, obludo, chceš večeři?" přejel někdo klackem přes mříže.

Trojka pootevřel oči a pomalu zaostřil na muže před sebou. Byl to chlapík s vytetovaným žralokem, který mu ráno nabízel pivo. Napřahoval před sebe tlustý klacek a v druhé ruce držel misku s čímsi hnědým. Vypadalo to na krysí guláš nebo něco ještě horšího.

"S masem se di vycpat," řekl Trojka. "Pivo by nebylo?"

Žralok se urazil: "Ráno jsi ho nechtěl, tak nedostaneš ani teď, mutante!" Znělo to zle.

"Nejsem mutant," vzdychl Trojka.

"Ale seš," namířil proti němu Žralok klacek, "lidem se průstřely takhle rychle nehojí."

"Tu košili jsem ukradl," snažil se Trojka, "i s tou dírou."

"A tim ksichtem, co? Tany tě taky poznaly. Vyváděly jako divý, a to sou zvyklý nosit všelijaký obludy. No co," pokrčil rameny a podíval se na misku s jídlem, "nechceš, tak to sežerou jiní." Vzápětí se zadrnčení o mříže ozvalo o kousek dál. To Trojku přimělo, aby se pohnul a přisunul o kousek blíž k vnější straně klece. Tuhle část tábora tvořilo šest velkých zamřížovaných beden postavených vedle sebe. Trojkova byla třetí v řadě - jak příznačné.

Z vedlejší ubikace se natáhla dlouhá chlupatá ruka a pokusila se vyškubnout chechtajícímu se Žralokovi klacek. Druhá tlapa se zmocnila misky se žrádlem a třetí mu jen tak hrozila do vzduchu. Trojka zamrkal, ale na scéně se nic nezměnilo. Pazoury natahující se z klece byly tři.

Zrůdy! V těch klecích jsou zrůdy a mutanti! Trojkovi se udělalo zle při pomyšlení, co s nimi ta podivná společnost asi dělá. Milosrdná mdloba se nedostavila.

Po západu slunce přijelo do tábora auto. Mezi lidmi nastal rozruch, seběhli se kolem návštěvníka a zavolali Šéfa. Ten se s neznámým bouřlivě přivítal, chvíli se s ním dohadoval ve stanu, pak cosi zapíjeli u ohníčku a nakonec přišli před Trojkovu klec.

"Tak to je on?" zeptal se hlas. Nějaký zatraceně známý ženský hlas. Paměť nezapracovala, a tak Trojka otevřel oči. Vedle hubeného Šéfa stála malá žena oblečená v černých kalhotách a černé kožené bundě. V uchu měla modročerné mobilátko a na hlavě místo vlasů dlouhé pruhované ostny. Dikobrazice.

"Chytili jsme ho vlastně náhodou," odpověděl Šéf, "vydával se za jednoho našeho člověka. Ale nevím, jestli úmyslně, nebo to byla souhra náhod."

"Náhoda," řekla Dikobrazice, "měl namířeno někam dál. Dobře, že ste ho chytli. Bude se hodit," usmála se a z Trojkova pohledu to vypadalo značně nepříjemně. Radši zavřel oči a pokoušel se usnout. Nebo omdlít. Prostě cokoliv, co by přehlušilo tu nesnesitelnou bolest hlavy.

Ještě před svítáním se vydal Žralok na obhlídku klecí. Normálně do jejich obyvatel píchal klackem a pobaveně sledoval, jak zuří a pokoušejí se ho zahnat. Dnes usoudil, že s takhle brzo probuzenými mutanty by byla jen potíž. Jenom zalomcoval zámkem, podíval se, jestli obluda uvnitř náhodou neumřela, a šel dál.

Ve třetí kleci ale rozhodně nebyl ten, kdo tam měl být. Uvnitř se krčil úplně nahý Šéf a tvář se mu křivila vztekem.

"No to je dost!" zařval, hned jak uviděl Žraloka, "pusť mě z tý klece ven! Ten mutant utekl, sebral mi šaty a ještě mě sem zamkl. Tak odemkni, dělej!" Žralok se rozhlédl kolem sebe a po chvilce váhání vytáhl z kapsy sadu klíčů na provázku.

Trojka jenom doufal, že se skutečný Šéf, který před chvílí zmizel do křoví za táborem, nevrátí příliš brzy. Alespoň dokud Žralok nenajde ten správný klíč. Popohnal ho několika nadávkami a sledoval, jak ze stanů vykukují zvědavé tváře. Žralok konečně odemkl. Trojka vyskočil ven a zavrávoral. Byl ztuhlý po tak dlouhém dřepění v bedně, kde se ani nedalo postavit. Na prostranství už bylo několik lidí a všichni chtěli vědět, co to má znamenat.

"Co se to tu, sakra, děje?" zahřměl zpoza stanů hlas a Trojka věděl, že jeho chvilička štěstí pominula. Pravý Šéf si to rázoval mezi stany. Trojka se rozmáchl, odhodil Žraloka, který mu stál v cestě, a sprintoval k Dikobrazičinu autu. Velký hnědý džíp parkoval vedle tan a probuzená zvířata na něj zle prskala.

"Startuj!" pokusil se napodobit hlas Dikobrazice. Stal se malý zázrak - palubní počítač poslechl a motor ožil. Trojka zařadil a rozjel se. Z krajního stanu vyběhla malá postava a rozeběhla se proti autu. S akrobatickou zručností se zachytila za postranici a vyšvihla se na korbu. Trojka trhl volantem ze strany na stranu, ale černého pasažéra nesetřásl. Málem přejel krajní taně nohu a rozzlobené zvíře po něm vztekle seklo zobákem. Bylo tak velké, až se Trojka lekl, že džíp rozbije. Zoban ho neškodně minul a vůz se vyřítil z táb-

ora maximální možnou rychlostí. Na terénních nerovnostech to s ním pekelně házelo.

Teprve když se vyhoupl na cestu, Trojka zpomalil. Nebyl důvod ničit tlumiče a natřásat si kosti. Jedinou nepříjemnou věcí bylo, že majitelka auta se veze s ním. Dikobrazice si otevřela dveře a protáhla se na sedadlo spolujezdce. Byla bosa, oblečená jen do dlouhé světlehnědé košile.

"Co chceš?" zavrčel na ni Trojka.

"Svézt do Ridgenu," usmála se.

"Tak to sis měla stopnout někoho jinýho. Já jsem mizernej řidič."

"To vidím," poznamenala Dikobrazice a zapnula si bezpečnostní pás. Trojka se po ní zkoumavě podíval a potom se připoutal taky. Když pásy, tak to se žádná vyvražďovací akrobacie za jízdy konat nebude. Jenom chce svízt. Otázkou je proč.

Další zatáčku Trojka vybral jen tak tak. Auto bylo podstatně silnější než vznášedlo a on navíc naposledy za volantem seděl před třemi roky, když ukradl zásobovací náklaďák.

"Co je v Ridgenu?" zeptala se najednou Dikobrazice. Zřejmě si už na Trojkův sebevražedný styl jízdy zvykla a začala vyzvídat. Trojka po ní loupl okem a neřekl nic.

"Jestli mi to neřekneš, tak se tam jen tak nedostaneš. O to se postarám. A ty tam nutně potřebuješ, že jo?"

Trojka mlčel.

"Když jsi ukradl to vznášedlo, mohla jsem tě klidně zastavit pár set metrů od domu. Jenže to už mi bylo jasný, že seš něco zvláštního, a potřebovala jsem vědět, proč a kam jedeš."

"To jsem nebyl já," zkusil Trojka.

"Ale nekecej. Tolik mutantů schopnejch měnit podobu se tu zase nepotuluje, tak mlč. A navíc Drobeček to poznal."

Zatracený zvířata! Co proti mně ty pitomý němý tváře vlastně maj?

"A jakmile jsem věděla, že máš namířeno do Ridgenu," pokračovala Dikobrazice, "poslala jsem pár svých lidí, aby se podívali po okolí. Jenže nic nenašli. Tak kde je to?"

"Co?"

"Nedělej ze sebe blbce," naštvala se, "na dovolenou tam asi nejedeš. Máš tam příbuzný, nebo je tam mutantskej tábor nebo továrna, kde tě vyrobili, nebo co? A nedělej pitomosti, nebo zařídím, aby tvoje cesta hezky rychle skončila," poklepala si významně na mobilátko.

Trojka sevřel pravou ruku v pěst, aby nebylo vidět, jak mu rostou drápy. Ustálil auto přibližně ve středu silnice a klidně odpověděl: "Je tam genetická laboratoř maskovaná jako továrna. Tam jsem se narodil a teď si tam jedu pro léky proti bolení hlavy, protože mi došly. A co tam chceš ty?"

Usmála se: "Jaká je to továrna?"

"EdgeCorp, firma na výrobu živých světel. Takové ty lampičky, co běhají po stropě a žerou cukr. Neodpověděla jsi." Trojkův hlas byl naprosto klidný.

"To tě nemusí zajímat," ušklíbla se Dikobrazice.

"Dobře," pokrčil rameny a nastavil jí drápatou pracku před obličej, "dobře si to rozmysli, protože s dírou v krku se špatně mluví."

Dikobrazice zatajila dech a vtiskla ježatou hlavu do sedačky.

"Já... zajímám se o mutanty, víš," zakoktala. Drápy neuhnuly.

"A ta ridgenská je první laboratoř, které jsem přišla na stopu. Chtěla jsem se jenom zeptat, jak a proč mutanty vyrábějí."

"Když myslíš, že ti někdo odpoví," vrátil Trojka ruku na volant a nechal ten přerostlý keratin pozvolna zmizet.

"Když jsme si ujasnili vzájemné vztahy," poznamenal na kopci nad menším městečkem, "mohla bys být taky trochu užitečná." Jeho obličej se začal měnit. Přidal si hnědé vlasy a pozměnil Šéfovy rysy, takže teď vypadal jako jeho vzdálený příbuzný. Pigmentové buňky mu na horní polovině těla vytvořily cosi, co při pohledu z dálky připomínalo černé tričko.

"Mohla bys jít koupit něco k jídlu," osvětlil své záměry překvapené Dikobrazici a zajel před nejbližší obchod na okraji města. "Kup mi pivo a nějaké ovoce," poručil.

Zašklebila se té kombinaci, ale neřekla nic a zapadla do obchodu.

Koupila si džíny a levné tenisky, s Trojkovým oblečením si hlavu nedělala. Hodila po něm sadu šesti plechovek a sama se zakousla do jakési tyčinky.

"Proč vlastně ta tvoje laboratoř vyrábí mutanty?" začala zase vyzvídat, jen co zjistila, že zkonzumovaný alkohol nemá na Trojkovu jízdu žádný vliv. Tedy pokud ji ještě něco mohlo zhoršit.

"Nevím," odpověděl po pravdě a dopil páté pivo. V duchu blahořečil té šťastné náhodě, která mu kdysi ukázala, že může svoji speciální stravu nahradit právě pivem. Cítil se líp, alespoň oproti předcházejícím hodinám. Bolest hlavy jinak přesahovala skoro všechno, co dosud zažil. Byl už druhý den bez léků, takřka bez jídla a Ridgen byl pořád daleko. A že ho tam nečekají nepříjemnosti, v to opravdu nedoufal.

"Jak to, že nevíš," zaútočila Dikobrazice, "to ses o to nikdy nezajímal?"

"Zajímal," povzdechl si Trojka, "a když jsem se zajímal moc, profesor mi sebral prášky. Tak mě ta zvědavost přešla."

"Já bych to ráda věděla. Zákonem je to zakázaný, ale všichni vědí, že se to děje. Jenom nikdo neví proč. K čemu jsou mutanti? Myslela jsem, že pro boj, na Kontinentu je pořád někde válka, ale nikdo o nasazení mutantů v boji neslyšel. Já bych věděla, jak je využít. Postavila bych si z nich osobní armádu. To by šlo, ne? Existují přece mutanti cvičení pro boj, že jo?"

Trojka pokrčil rameny.

"Jak to, že nevíš?" vyjela na něj Dikobrazice. "Jsi přece mutant!"

"A to mám znát každou zrůdu na Kontinentě? Myslíš, že máme nějaký mutantský odbory nebo co? Neznal jsem ani všechny mutanty z laboratoře, a to jich bylo jen pár."

"Jak to? Jste přeci stejní, měl by ses o ně zajímat..."

"Stejní?" vybuchl Trojka. "Jak, stejní? Že nemáme normální DNA? Že jsme zrůdy? Tohle je to tvoje stejní? Vím jenom, co bylo za obludy v laboratoři. Třeba Pětka. Ten mutant, stejný jako já, jak ty říkáš, zamordoval Čtyřku a mě se zabít pokusil. Kdybych nebyl mutant, tak jsem teď mrtvej nebo nadosmrti zmrzačenej a chromej na všechny čtyři. Takhle je to!"

“Nějak se ti to plete,” dovolila si podotknout Dikobrazice, “čísla se vraždějí...”

“To nejsou čísla, ale označení,” řekl už klidněji Trojka, “mutanti nemají jména. Například já jsem Trojka. Pokusný objekt 003 z číselné série. Taky tam byla alfabetická série. Z toho jsem viděl jenom krátce jednoho. Říkali mu GATTACA. To jméno prý byl úryvek z jeho sekvence DNA,” na chvíli se ztratil ve vzpomínkách, “ale nevím, jestli v něm vůbec něco lidského bylo.” Až na ty oči, samozřejmě. Na ty se nezapomíná. Modré oči s růžovými víčky a dlouhými černými řasami. Velké a smutné. Vypadaly, jako by se uvnitř toho monstrózního, znetvořeného těla skrývala krásná mladá žena...

Bylo pozdě odpoledne a džíp svištěl po ridgenské výpadovce. Trojka přidržoval pravou rukou volant a levou, opřenou o okénko, si podpíral hlavu. Jeho pohled směřoval kamsi skrz pravý dolní roh čelního skla, ale podle toho, jak často se auto odráželo od krajnic, cestu před sebou vůbec nevnímal.

“Ty léky na bolení hlavy,” promluvila Dikobrazice, aby prolomila ticho, “asi je hodně potřebuješ, co? Můžeš bez nich umřít?”

Trojka zareagoval, až když svůj dotaz zopakovala, a odpověděl jediným slovem: “Jo.”

Jenže předtím zešílíš. Za plného vědomí si prožiješ tu hrůzu, jak se bude bolest pořád zvětšovat a zvětšovat, a i když si budeš myslet, že už nic horšího nemůže být, pořád bude. A budeš pozorovat, jak si tvůj mozek hledá jedinou možnou cestu z toho utrpení, a tou je šílenství a smrt.

Na černém nebi, pokrytém hvězdami a cáry mraků, visel úzký srpeček třetího měsíce a na planině před nimi zářila světla velkého města.

“To je Ridgen,” řekla Dikobrazice.

Ridgen. Tak jsem to dokázal.

“Teď v noci stejně nic dělat nemůžeme. Zajedem se do nějakého hotelu vyspat.”

“Já nemůžu do města,” ozval se Trojka.

Dikobrazice se po něm zkoumavě podívala a pak jí to došlo. Je nahý. Takhle se opravdu nikde nenápadně ubytovat nemůžou.

“Tak tady někde zajeď do pole,” kapitulovala, “utáboříme se venku.”

Auto poslušně přeskočilo rigol, tvrdě dopadlo do obilí a zastavilo pár desítek metrů dál v polehlé neduživé trávě.

Dikobrazice rozdělala malý oheň, vzala si poslední dvě čokoládové tyčinky a Trojkovi hodila pomeranč. Ani si ho neoloupal, snědl ho i se šlupkou a hned potom se svalil na zem. Přitáhl si nohy k tělu a lokty sevřel hlavu. Nevypadal, že by spal. Dikobrazice k němu přešla a dřepla si mu za záda. Vypadal trochu jako přerostlé dítě. Spící, bezbranné dítě. Opatrně ho pohladila po boku. Ani se nepohnul. Asi ho ta hlava opravdu hodně bolí. Zamyslela se. Mutant, který trpí. Nikdy o tom takhle neuvažovala.

Ještě chvíli ho pozorovala ve světle skomírajících plamenů a pak si šla lehnout do auta.

Ráno Trojku probrala studená rosa. Opatrně se posadil. Ne, lepší to nebude. Jenom horší. To se snad ani nedá představit, natož přežít! Ale pokud se budu snažit, tak tomu za pár hodin bude konec.

Slabé světlo vycházejícího slunce ozářilo nedaleko stojící džíp. Trojka se k němu dobelhal a přitom přemýšlel, proč vlastně spal nahý na studené zemi, když si mohl lehnout do auta. Na nic kloudného nepřišel. Vzpomínky na včerejšek byly jen mlhavé, nesrozumitelné útržky.

Na sedadlech džípu někdo spal. Trojkovi byla ta dívka povědomá, ale nedokázal ji nikam zařadit. Namáhání paměti jenom zvyšovalo nesnesitelnou bolest v lebce.

Otevřel dveře džípu a houkl na neznámou: “Ty, nevíš, kolik je hodin?”

Dívka trhla hlavou s účesem připomínajícím šíleného ježka a zamžourala na Trojku.

“Co... Kdo?” vyrazila ze sebe nesouvisle.

Tak i ona má výpadky paměti. No to je pěkné.

“Je sedm ráno, ty mizero,” vrčela Dikobrazice a mnula si spánkem pomuchlané tváře.

“Tak to nemáme moc času. Vstávej.”

“Proč?” ozvalo se umíněně.

“Protože potřebuju stihnout zásobovací auto z Ridgenu do laboratoře. Tak dělej,” popohnal ji.

Vyklouzla z auta a s brbláním zamířila k nedalekému křoví. Trojka se nasoukal do džípu a snažil se chvíli soustředit. Na druhý pokus se mu povedlo nastartovat. Dikobrazice strnula a otočila se na podpatku.

“Hej, stůj!” zařvala, když se rozjel, a rozběhla se k autu. “Zastav, ty jeden mutante, slyšíš? Opovaž se odjet!”

Trojka přidal a pokusil se ji srazit. Uskočila na poslední chvíli. Pohrozila mu pěstí a sledovala, jak její džíp nadskakuje v oblacích prachu na silnici.

Obrovský modrý náklaďák s emblémem EdgeCorpu na boku se kymácel po zablácené silnici. Mohutná závoznice za volantem si pohvizdovala a pozorovala pokroucené křoviny podél cesty. Málokdy v nich bylo něco zajímavého, ale byly rozhodně hezčí než to, co “rostlo” pod úkrytem EdgeCorpu. Před zatáčkou přibrzdila. Měla pocit, jako by okraj cesty rozervaly stopy pneumatik. Ale kdo by tady mohl sletět s autem...

Z křoví vyběhl úplně nahý muž, postavil se doprostřed silnice a roztáhl ruce. Závoznice dupla na brzdy a zastavila jen dva metry před ním.

“Stalo se něco? Potřebujete pomoct?” zeptala se a vystoupila.

“Ano,” řekl muž, dotkl se rukou čela a lehce se zapotácel.

“Co se vám stalo?” zastavila se a zvědavě si ho prohlížela. Naháč to byl docela pěkný. Pevněji se rozkročil a potom ji najednou popadl za rameno a přitáhl k sobě.

“Nechci ti ublížit,” řekl a nastavil jí levou ruku před obličej, “ale potřebuju tvoje šaty.” Teprve teď si závoznice uvědomila, že má na ukazováčku místo nehtu dobře pět centimetrů dlouhou keratinovou čepel, a jakékoliv rozumné nápady na záchranu jí došly. Dělala pro EdgeCorp příliš dlouho, aby nevěděla, s kým, nebo spíš čím se tu setkala. A že se tomu ubránit nedá.

“Řekni něco,” požádal ji, když vypadal stejně jako ona a na sobě měl modrou uniformu EdgeCorpu.

"Zabiješ mě?"

Docela dobrá otázka, pomyslel si Trojka a dolaďoval úpravy na hlasivkách.

"Ne," řekl a vzal ji kolem ramen. Byla bosa, oblečená jen do spodního prádla a třásla se zimou a strachy. Na Trojku ani nepohlédla, jen pošilhávala na ten nestvůrný dráp, který se jí zarýval do kůže.

"Dokonce tě nechám odjet. Tamhle v křoví je auto. Ale nesmíš o tom nikomu říct."

"Budu mlčet," odpověděla závoznice, ale hlas měla bezbarvý. Otočila se, aby se podívala na místo, které jí Trojka ukazoval. Ten sundal ruku z jejích ramen, chviličku počkal a potom jí drápem prosekl hrdlo. Závoznice se chytila za krk, napůl se otočila a pomalu klesla k zemi. V obličeji vůbec neměla překvapený výraz. Já věděla, že mě zabiješ, říkaly její rychle hasnoucí oči.

Trojka shodil mrtvolu do škarpy a nasedl do náklaďáku. Společnost používala tenhle typ už dlouho a závozníci tu měli pro všechny případy služební pistoli. Ani tohle auto nebyla výjimka.

Za první, naprosto obyčejnou vrátnicí, byla dlouhá příjezdová cesta, železná vrata a další vrátnice. Také vypadala naprosto obyčejně, jen muži v ní nenosili uniformy EdgeCorpu, ale normální košile a trička a na nich identifikační visačky s magnetickým proužkem.

"Dobré ráno," pozdravila závoznice a předala kartičku s přepravními doklady. Malý chlapík s cigaretou v koutku se na ni ani nepodíval, protáhl kartičku počítačem a zase ji vrátil.

"Zavezeš to jako obvykle," řekl.

"Chtěla bych mluvit s profesorem."

Chlapík s cigaretou zvedl hlavu: "A proč, prosím tě?"

"Mám pro něj docela důležitou zprávu. Ohledně toho uprchlého mutanta."

"Fakt?" v očích se mu zableskl zájem. Zhoupl se na židli dozadu a kývl na svého kolegu: "Ty, zařiď tady slečně propustku k profesorovi. Bude mu prej vykládat něco o mutantech." Oba muži se rozchechtali. Závoznice jen nechápavě zakroutila hlavou. Copak jich od té doby uteklo víc?

Ale kartičku jí vydali a poté, co se jí podařilo dopravit náklaďák se zásobami na své místo, si ji převzal jeden unavený voják. Bez zájmu ji protáhl desítkou chodeb a nakonec spolu vešli do malé pracovny. Šedovlasý muž v bílém laboratorním plášti se zdvihl od počítače.

"Co je?" zeptal se vojáka.

"Má pro vás nějakou zprávu, pane profesore." Profesorův pohled sklouzl z vojáka na závoznici.

"Tak o co jde?"

"Jde o toho mutanta, co odsud před třemi lety uprchl," odpověděla závoznice, nervózně přešlápla a zahleděla se na vojáka. "Musí u toho být? Ta věc je dost choulostivá." Profesor ho mávnutím ruky vyhnal a udělal pár kroků k závoznici. Dívali se do očí. Ona je měla modré, on ocelově šedé.

"Toho mutanta viděli v Chavinu," promluvila závoznice, "uspořádali na něj hon, ale utekl jim. A ještě něco. Ten mutant," vytáhla zpoza opasku pistolku a namířila na profesora, "právě stojí před vámi."

Profesor překvapeně couvl o krok, otevřel ústa, jako by chtěl něco důležitého říct, a zase je zavřel. Trojka sevřel pistoli i druhou rukou, aby nebylo vidět, jak se mu chvějí, a provedl jednu z nejrychlejších přeměn ve svém životě.

Když se černá mlha před očima rozplynula, profesor pořád stál na svém místě a stále trochu vyjeveně zíral. Teď ale na svého dvojníka.

"Poznají to, Trojko," zachraptěl.

"Buďte tiše a nic se vám nestane," sykl Trojka a svlékal si bundičku se znakem EdgeCorpu.

"Tohle si vemte a dejte mi svůj plášť," hodil ji po profesorovi. Ten sice zašilhal po dveřích, za kterými měl být voják, který doprovázel závoznici, ale poslušně se převlékl. Trojka si přihladil bílý plášť a pootevřel dveře na chodbu.

"Běžte pryč. Už vás nebudeme potřebovat," řekl unavenému vojákovi.

"Ano, pane," odpověděl muž a odešel.

Trojka zavřel dveře a obrátil se k profesorovi.

"Jsem docela rád, že jsi naživu," pokusil se o přátelský tón šedovlasý. "Mysleli jsme si, že tam venku do měsíce umřeš. Byl to od tebe nerozum, ale je dobře, že ses vrátil."

"Jsem tu jenom na skok," opravil ho Trojka. "Potřebuju svoje léky na bolení hlavy. Dejte mi je a já zase odejdu."

"Tak tebe pořád bolí hlava?" staral se profesor. "Ty potřebuješ hlavně stálý lékařský dohled a péči. Podmínky, v jakých jsi tam venku určitě žil, ti dozajista neprospěly. Kdo ví, jaké další potíže ještě máš."

"Je mi fajn!" ruka se mu roztřásla ještě víc, ale z téhle vzdálenosti nemohl profesora minout. "Ty léky! A měl byste se postarat, aby nás cestou nikdo nepotkal, jinak vás zastřelí vaši vlastní lidi."

"Dobře," souhlasil profesor. "Jen klid. Pojď se mnou, dám ti ty prášky. A měl bys mi vrátit kartičku, s touhle se daleko nedostanu," poklepal si na návštěvnickou visačku závoznice.

"Budu si otvírat sám," zchladil ho Trojka a vystrčil ze dveří.

Už dávno nevěděl, v jaké části laboratoře se vlastně nachází. Nedokázal si zapamatovat cestu a měl pocit, že ho profesor schválně tahá oklikami. Blízkost léků a konce bolesti však jeho obavy rozptylovaly.

Dveře se s tichým syknutím zasunuly do zdi. Trojkovi trochu zatrnulo. Tuhle chodbu znal. Většinou ji ale vídal z jiného úhlu, a to jenom občas, v těch vzácných okamžicích, kdy do chodby proniklo světlo a úzký pruh jednostranného zrcadla se stal na pár chvil průhledným.

Široký koridor měl z jedné strany okna do dvora. U zdi stálo pár židlí a jeden plastikový stolek. Za protější, skleněnou stěnou, bylo vidět přesně deset navzájem oddělených kójí. Na prvním skle bylo velké bílé číslo 001 a malá LCD obrazovka, na které se zobrazovaly informace o "obyvateli". Ubikace byla prázdná.

"V číselné sérii jsme od tvého útěku příliš nepokročili," řekl profesor a vykročil podél kójí, "ty bys byl jeden z nejlepších objektů, nebýt těch problémů s pamětí. Pořád trpíš výpadky, že ano? Ale pokud bys měl zájem, pracujeme na odstranění."

Trojka nevypadal, že by měl zájem. U třetí kóje se zastavil. Za číslicemi 003 bylo malé písmeno "a", to bylo přeškrtnuto a někdo za něj fixou dopsal "b".

"Výzkum se samozřejmě nezastavil," pokračoval profesor ve výkladu. "Tvůj klon jsme zkusili lehce modifikovat, ale nepovedlo se to a po čtyřech měsících zemřel. Béčko byl na tom líp, ale zahynul při transformaci. Udělal chybu a potom zpanikařil," profesor omluvně pokrčil rameny, jako by chtěl říct: to se stává.

Čtyřka i Pětka byli mrtví, bez klonů, alespoň pokud se dalo věřit údajům na kójích.

Ubikace číslo 006 byla obydlená. Dětská postýlka, univerzální medicinální jednotka, hygienický kout a pozorovací zařízení, skříňka s léky a výživou, malý stolek a židlička, na které sedělo dítě. Nedalo se poznat, jestli je to chlapec nebo holčička. Podle výšky mu mohlo být tak pět let. Veškeré ostatní definice selhávaly, protože dítě se měnilo. Všechny jeho svaly se přelévaly, bobtnaly a zase se smršťovaly, po napnuté kůži se proháněly barevné skvrny, vlasy se kroutily, dorůstaly a vypadávaly. Dítě řvalo, otevřená ústa byla to jediné, co zůstávalo v šíleně kypícím obličeji neměnné.

Stěnou nepronikl žádný zvuk, ale Trojka poznal, že dítě nekřičí ani tak bolestí jako strachem, že křičí už dlouho a často jen proto, že řev je jeho jediným způsobem komunikace a poslední hradbou, která ho chrání před šílenstvím.

"Co to je?" dokázal se zeptat.

"Zlepšená varianta tvojí DNA založená na intuitivní bázi," odpověděl profesor. "Zatímco ty musíš mít dobré znalosti o lidském těle a vědět, jak to funguje, aby ses mohl měnit, on nemusí. Prostě pomyslí na to, jak chce vypadat, a stane se to. Tohle je jen záchvat," máchl rukou k řvoucí figurce, "za chvíli se uklidní a bude vypadat normálně. Ještě neumí udržet svoji podobu." Dítě za sklem už pomalu přestávalo křičet, vyčerpaně lapalo po dechu a jen občas mu prokmitla nesouměrnou tváří další deformace. Trojka se na něj zahleděl.

"Asi ho taky bolí hlava," poznamenal.

"A kde máte Agenta?" zeptal se u kóje číslo 007, která vypadala zařízeně i obývaně, ale momentálně v ní nikdo nebyl. Laboratoří se vždy šířily úvahy, jaký že bude mutant, který dostane přiděleno číslo věhlasného agenta 007.

"Agent tu není," řekl profesor. "Sedmička je... hm... jinde."

"A moje léky jsou kde?" popohnal ho Trojka. Nesnesitelná bolest hlavy se hlásila o vyléčení.

"Však už tam budeme," zabručel profesor, "k tomuhle nemá přístup každý." Z další chodby vešli do podlouhlé místnosti s vitrínami plnými lahviček, ampulek a krabiček. Profesor vytáhl ze zadní kapsy kalhot klíč a odemkl jednu skříňku.

"Tady to máš." Na lahvičce z temně oranžového skla byl jazykolamný latinský nápis. No a co. Stejně si to jméno nepamatuju. A je přece jedno, jestli je ta lahvička do hněda nebo do oranžova. Trojka ustoupil ke dveřím, zastrčil si pistoli za opasek a nedočkavě odšrouboval víčko. Tablety byly nažloutlé a oválné. Možná mám problémy s pamětí, ale s inteligencí určitě ne.

"Spolkni to," natáhl k profesorovi ruku s pilulkami. Lahvičku upustil do kapsy pláště a znovu uchopil pistoli.

"Proč?"

"Jenom tak. Je to přece proti bolení hlavy, jako aspirin, to nikomu neublíží."

"To snad nebude nutné," zamumlal profesor.

"To se ví, že to bude nutné!" rozkřikl se Trojka a hodil po něm prášky. "Já si přišel jen pro léky, nic jsem ti neudělal a ty mě chceš hned otrávit. Sežer si to! A dej mi moje prášky, nebo tě tuhle jedárnu nechám vyjíst celou!"

Profesor před ním ustoupil až ke zdi, a když už nemohl dál, pokusil se o slovní obranu: "To nebyl jed, Trojko. Myslím to s tebou dobře. Ty tvoje léky taky nejsou úplně neškodné a ve stavu, v jakém jsi teď, by ti klidně mohly ublížit. Chtěl jsem tě jenom uspat a pořádně se o tebe postarat."

"Postarat!" vykřikl Trojka a škubl rukou s pistolí. "To znám! Skleněná kóje a pokusy jako pro cvičenou krysu. Dej mi, sakra, moje léky!"

"Jen klid," natáhl před sebe profesor ruce v uklidňujícím gestu a nespouštěl přitom oči z ukazováčku nervózně se chvějícího na spoušti, "ty léky jsou hned vedle." Otevřel další skříňku a chvíli se v ní přehraboval. Trojka přistoupil o kousek blíž, aby mu viděl přes záda. Dámská bundička z EdgeCorpu na něm vypadala směšně. Kdybych si jenom vzpomněl, jak se ten lék jmenoval. Určitě jsem to věděl, jenže...

"Tady to je," řekl profesor vítězoslavně a cosi sevřel v dlani. Vzápětí se prudce otočil a dotkl se tím Trojky na hřbetu ruky. Ten uhnout nestihl. Tělem mu projela křeč a pistole mu vypadla z necitlivých prstů. Zavrávoral a upadl zády na skříňku. Sklo se vysypalo. Profesor upustil injektor na zem a ustoupil co nejdál do nitra místnosti. Trojka k zemi nepadl. Pořád stál, opíral se o vytlučenou skříňku a postiženou ruku držel před sebou. Vypadal, jako by se na ni jen překvapeně díval.

Tkáně pod kůží na zápěstí a předloktí se pohnuly. Boule se přesunuly, spojily a pod napjatou kůží se začalo cosi rýsovat. Trojka ze sebe vydal přidušený sten, jeho bolestí zkřivená tvář připomínala profesorovu jen vzdáleně. Kůže na ruce pukla. Z rozšklebené rány se spolu s krví vyvalila mázdřivou blánou obalená koule. Trojka trhl rukou, bublina odpadla a rozcákla svůj narůžovělý obsah po podlaze. Byly to tkáně zasažené jedem. Trojka před tou rozkládající se břečkou uskočil až ke dveřím a skoro upadl, tak špatně mu bylo. Z předloktí mu zbyly jen kosti a pár šlach obalených kůží.

Profesor na to vyděšeně zíral. Něco takového se Trojka nikdy neučil.

Mutant se pomalu narovnal a s jednou rukou opřenou o rám dveří se postavil na nohy. Zvedl hlavu a zadíval se profesorovi do očí. Ten strnul. Injektor neprozřetelně upustil a pistole ležela v jedovaté louži na zemi. Trojka něco řekl, ale nebylo mu rozumět. Unaveně se rozhlédl po místnosti. Samé jedy. Co se mnou asi provede ta dávka, kterou jsem nezachytil?

"K čertu s váma, profesore!" křikl, strčil do dveří a vyběhl ven. Chtěl se dostat do "chodby mutantů", ale nejspíš si spletl dveře, protože se ocitl někde jinde. Další chodby, místnosti a laboratoře oddělené od prázdných chodeb velkými skleněnými tabulemi. Z druhé strany je zrcadlo, proto si mě nikdo nevšiml. Strany se obrátily - teď oni stojí před zrcadlem a jen já vidím.

Vběhl do další povědomé chodby, na prvních dveřích bylo číslo 010. Co je to za pitomé označení? Desítka! Tohle bude zadní strana výzkumáku číselné série. Do jeho bolavé hlavy se vloudila trocha naděje. Tady musí být Šestka, mutant z mojí DNA, a bude tu mít i léky! Bez zaváhání vstoupil do dveří s číslem 006.

"Jdu se podívat na Šestku," oznámil dvojici laborantů, kteří cosi ťukali do počítačů a překvapeně se po něm otočili. Zmrzačenou ruku schovával za zády.

Na první pokus otevřel dveře do jakéhosi technického skladu, napodruhé už se strefil. Ocitl se v předpokoji, v místnosti, kam mají mutanti přístup ze svých kójí a odkud se chodí do laboratoří, na testy, na trenažér nebo do společenské místnosti, kde se mohou za odměnu setkávat ti nejmírnější. Otevřel si levou rukou a vstoupil do děsivě známého prostředí. Jednoduchá, funkčně zařízená krychle s obřím zrcadlem místo čelní stěny. Odrážel se v něm profesorův unavený obličej a vyděšená tvářička ošklivého dítěte číslo šest.

Zrcadlo je zlá věc. A je ještě horší, když před ním nemůžeš utéct a ani před tou cizí tváří, kterou ti prodává za vlastní. Lesklá plocha byla i tady upatlaná a podrápaná nesčetnými pokusy o zničení.

Šestka, díky dlouhým vlasům na jedné straně lebky spíše připomínající holčičku, se roztřásl úlekem a otevřel ústa ke křiku. Po tváři mu přeběhly první známky blížícího se záchvatu.

"Buď zticha! Rozumíš, drž hubu!" okřikl ho Trojka.

Dítě se rozječelo jako siréna.

"Mlč!" vyjekl zoufale Trojka. "Mlč, ty zrůdo!" A když to nepomohlo, vrazil Šestce pořádnou facku. Něco luplo, křik ztichl a dítě se skácelo ze židličky. Trojkovi to bylo jedno. Jeho pohled neodolatelně přitahovala nízká šedá skříňka v rohu místnosti. Několika skoky byl u ní a cloumal bezpečnostním zámkem. Nepovolil.

"Ty potvoro jedna mizerná!" zařval bezmocně a uštědřil skříňce pár ran pěstí. Ale zámek byl konstruován tak, aby si ho sebesilnější a sebešikovnější mutanti nedokázali otevřít sami. Na to byl ošetřovatel s klíči a povolením od profesora.

"Zatraceně!" Trojka do bezpečnostních dveří kopl. Takhle blízko a takhle pitomě... Copak to to děcko nemohlo mít otevřený?

Dveře do kóje se prudce rozlétly. Trojkovi se leknutím málem zastavilo srdce. To nebyl ošetřovatel.

"Zůstaň, kde jsi, a ani se nehni!" zařval na něj postarší voják s jizvou přes obočí a mířil na něj něčím, co připomínalo příruční dělo. Trojka strnul. Ostatně utéct nebylo kam. Ve dveřích stál Zjizvený a sklem se proskočit nedalo. To už jsem zkoušel tolikrát. Ale možná kdyby do něj ten grázl střelil... Rozběhl se ke sklu. Voják nezaváhal ani na okamžik. První střela vyryla kráter do zdi, druhá zasáhla.

Jenže před tím, než rozbila nenáviděné zrcadlo na kousíčky, prolétla Trojkovým hrudníkem.

Podlaha byla pokrytá tisícem maličkých lesklých střípků a v šikmém pruhu světla dopadajícího do chodby vířily kotouče blýskavého prachu. Za převráceným plastikovým stolkem leželi dva mutanti. Zdeformované dítě číslo šest a uprchlík číslo tři. Krev si klestila cestičky mezi úlomky skla.

Ach jo. A to jsem si myslel, že hůř už mi být nemůže. Pravá plíce na maděru a čtyři žebra v háji. A kosti se tak špatně dělají... Trojka ležel v troskách zrcadla, které by ho při každém nádechu bodaly bolestivě do zad - kdyby se ovšem nadechnout pokoušel. Takhle radši zadržoval dech a snažil se napravit to nejhorší. Uzavřít tepny a žíly, zastavit krvácení, stáhnout rozervané plicní sklípky a potom celý ten masakr alespoň trochu překrýt blankou kůže.

Voják se opatrně blížil s namířenou zbraní. Uprchlý mutant, na kterého ho upozornili laboranti od Šestky, měl sice prostřelený hrudník, ale u nich jeden nikdy neví. Trochu ho mátlo, že ve všech směrech připomínal profesora. Přece jenom, zastřelit si nadřízeného, s tím jsou vždycky samé potíže.

Zastřelený ležel na zádech v kaluži krve a troskách zrcadla, měl rozhozené ruce a pootevřené oči a podle všeho nedýchal. Voják se zastavil, chvíli ho pozoroval a pak do něj rýpl hlavní pušky. Nic. V tom okamžiku se Trojka přetočil na bok, popadl mrtvolku dítěte a hodil ji po Zjizveném. Ten se ji pokusil zachytit, místo aby vystřelil. Trojka se natáhl a stále vkleče mu vyškubl zbraň.

Třeskla rána. Zjizvenému zmizela jizva i s celým obličejem a většinou hlavy. Energie výstřelu s ním smýkla přes půl místnosti. Trojka se opřel o zbraň jako o hůl a pomalu se postavil na nohy. Než se dotáhl ke skříňce s léky, připadalo mu to jako celá věčnost. Zámek se sice nedal odemknout násilím, ale hodně velká síla už by s ním pohnout mohla. Střela z příručního děla vykousla do ocelových dvířek veliký kráter. Z otvoru se na zem vyřinuly útržky plastiku a syntetické mutantské potravy. Trojka se do toho pokladu zabořil oběma rukama. Přehraboval se v lahvičkách, balíčcích a tišících injekcích (a že jich tam měl ten chudák požehnaně!), ale léky, které hledal, tam nebyly. Jenom spousta platíček s malými červenými tabletami. Jak to? Je přece mutant z mojí DNA, musí ho bolet hlava, musí brát stejné léky! Tak proč? Převrátil v prstech neznámé červené tablety. Kdo ví, co to je.

Ale u mě, v mojí skříňce, tam přece ještě nějaké léky být musejí! Pevněji sevřel pušku, protože mu vyklouzávala z necitlivých prstů, a vyrazil ke dveřím. Laboranti už v místnosti nebyli. Trojka otevřel dveře vedoucí z předpokoje k sousední kóji. Pětka. Tady bydlela ta psychopatická potvora. Toho nebyla žádná škoda. Místnosti byly prázdné.

Ubikace číslo Čtyři. Taková hodná, nevinně vypadající holčička to byla. A Pětka ji přetrh na dva kusy. Za dveřmi k třetí kóji byl někdo slyšet. Trojka vystřelil přes dveře. Ozval se krátký výkřik a pád těla. Otevřel děravé dveře a ocitl se v předpokoji, který býval kdysi jeho vlastní. Na hladkém linoleu ležela v kaluži krve žena. Dlouhé světlé vlasy jí zakrývaly obličej. Něco mu to připomnělo, ale nedokázal si vzpomenout co.

Na bílém povrchu dveří byla tři čísla. 003, 003a a rukou psané 003b.

Vstoupil.

Na protější straně dobře známé kóje stál profesor. Pod bílým pláštěm měl děravé, zakrvácené triko a v ruce držel cosi jako dělo. Trojka vystřelil. Profesor se rozpadl na tisíc kousků a zřítil se k zemi. Zrcadlo zmizelo a do kóje zavál

studený průvan z rozbitého okna v chodbě. Před polem střepů stál ještě jeden profesor. Bledý, se zděšeným výrazem ve tváři a navlečený do nepadnoucí dámské bundičky. Trojka bez zaváhání namířil a stiskl spoušť. Rána nevyšla. Zkusil to znovu, ale nic. Náboje došly.

"Chcete si zahrát na mutanta, profesore?" zakřenil se a kývnutím hlavně ho pozval do kóje. Profesor se zoufale rozhlédl, ale nebyl tu nikdo, kdo by mu mohl pomoci. Rozdrcené sklo s troskami čísla 003 mu zakřupalo pod nohama.

"To neuděláš," zachraptěl, "pro to tady nejsi."

"Tak pro co," ušklíbl se Trojka a odhodil nepotřebnou zbraň na zem. "Tohle mi řekněte, profesore, proč děláte mutanty? K čemu jsou?"

"Tak různě," rozhodil profesor nervózně rukama. "Tvé klony měly například dělat špiony pro jednu firmu. Další jsou zase osobní strážci. Prostě různě. Jaký projekt si kdo zaplatí, na tom pracujeme."

Takhle je to. A co jsem si o sobě vlastně myslel? Jsem kurva. Kdo si mě zaplatí, ten mě má.

Chodbou zaduněly těžké kroky a před vytlučeným sklem do kóje číslo tři se zastavil voják. Zuby střepů trčící z rámu se na něj cenily v nehezkém úšklebku a obkružovaly dvojici profesorů. Voják přejel očima z jednoho na druhého a nemohl se rozhodnout, na koho z nich zamířit. Profesor v modré bundě se znakem EdgeCorpu a s vlasy slepenými potem namířil rukou na druhého a zavřeštěl: "To je ten mutant! Zabijte ho!" Rozčilením mu přeskočil hlas. Jeho dvojník, oblečený v laboratorním plášti a trochu shrbený, v prvním okamžiku nijak nezareagoval, potom se pomalu narovnal a ukázal pravou rukou na profesora. Měl ji ošklivě zraněnou a zakrvácenou.

"Zlikvidujte ten objekt," řekl. Hlas se mu netřásl.

V tom okamžiku se voják rozhodl a vystřelil.

"Mutant je mrtvý. Dostal jsem ho," nahlásil do vysílačky. Profesor stál a nepřítomně zíral na mrtvolu u svých nohou, která se na něj šklebila jeho vlastním obličejem.

"Jste v pořádku?" zeptal se voják. Profesor škubl hlavou, ale nedokázal zaostřit na obličej před sebou. Stejně ho neznám. Cizí tvář. Všude jsou tu samé cizí tváře.

"Pojďte, vezmu vás k doktorovi," vzal ho voják jemně za paži. Trojka se mu vytrhl a pokusil se o úsměv. Ale vzpomněl jsem si. Taková strašná pitomost, která se tu tradovala mezi ochrankou a teď mi zachránila život. Z mutanta krev neteče.

"To bude dobrý. Je to jen povrchové zranění, nic vážného," přitáhl si plášť, aby alespoň zepředu nebyla vidět ta strašná díra v triku. Pokusil se vykročit pryč, ale nohy ho zradily. Voják ho úslužně zachytil a podepřel.

"Jsem asi trochu v šoku," omlouval se Trojka, " můžete mě odvést do mého pokoje?"

Voják jen kývl, rozhlédl se po kóji a pak vykročil tou kratší cestou - přes rozbité sklo do chodby. Trojka se naposledy podíval na profesora. Vlastně jsem dokázal být lidštější než opravdový člověk. Tak kde je ta hranice mezi lidmi a mutanty?

"Jste si opravdu jistý, že nepotřebujete doktora?" staral se ten neznámý voják s bezvýraznou tváří. Ten obličej bych si měl zapamatovat. Právě proto, že je takový nijaký. A nezapamatovatelný.

Stáli před jednoduchými bílými dveřmi a Trojka se pokoušel levačkou protáhnout identifikační kartu snímacím zařízením. Nešlo to. Pravá ruka už mu sice dorostla do správného tvaru, ale tkáň pod kůží připomínala více nádor než svaly a o nějaké funkčnosti nemohla být ani řeč. Karta konečně zapadla do drážky a na zámku se rozsvítila zelená kontrolka.

"Díky," řekl Trojka vojákovi a vešel do bytu.

Prostorná předsíň a za ní veliký obývák s plochou obrazovkou přes celou stěnu. Dál posilovna, koupelna a nakonec útulná ložnice s pohodlnou postelí o rozměrech menšího letiště. Trojka by sebou už už na tu úžasnou plochu plácl, když vtom zjistil, že není v místnosti sám. U dvířek v protější stěně stála nahrbená asi čtrnáctiletá holka a pozorovala ho velkýma černýma očima.

"Co jsi zač?" znejistěl Trojka.

Dívka otevřela pusu, ale neřekla nic. Trojku objal podivný pocit, jakási směs strachu a štěněčí pokory. Co to má být? Podíval se zkoumavě na holku. Udělala pár nemotorných krůčků směrem k němu a stále víc přitom připomínala retardované dítě. Ten pocit se v Trojkovi ozval znovu a tentokrát byl zřetelněji zformulován do slov: bojim-bojim-prosim-budu hodná-bojim. Trojka zavrtěl hlavou. A potom mu to došlo. Telepatka. Mutantka, která umí vysílat své myšlenky. A ještě ke všemu debilní. Nepamatoval si, že by tu někdo takový byl. Nejspíš bude podstatně mladší, než vypadá. Zrychlený růst, to se tady používá skoro na všechny. Telepatii zkoušeli u Pětky, ale s katastrofálními následky. Takže i ona je nejspíš z číselné série. A má pořadové číslo sedm.

Trojka se rozchechtal. Přišlo mu to strašně absurdní. Tak tohle je Agent! Mutant 007, Bond, James Bond! Debilní telepatka, holka s mozkem mimina držená v profesorově apartmá. Smích přešel do dávivého kašle. Chechtat se s prostřeleným hrudníkem se nevyplácí.

"Blbče," vyplivl Trojka krev a odstrčil Sedmičku. Dvířka na konci ložnice nešla vůbec zavírat. Za nimi byl malinkatý kamrlík, do kterého se vešla jenom neustlaná postel, hygienický box v rohu a dobře známá šedivá skříňka s bezpečnostním zámkem. Trojka se k ní vrhl, div se přitom nepřerazil o jakýsi nepořádek na zemi. Dvířka nebyla zamčená. Trojka se nad tím štěstím ani nepozastavil, otevřel obě křídla skříňky dokořán a tam, na druhé poličce zdola, stála vyrovnaná řada lahviček z temného skla i s tím kamuflážním nápisem Aspirin. Telepatka se vedrala do pokoje za ním a drmolila: moje-moje-moje, ale Trojka ji nevnímal. Třásly se mu ruce, když otvíral lahvičku. Vysypal si celou hrst tabletek na dlaň, některé pilulky spadly a poskakovaly po podlaze. Celé to množství nešlo spolknout naráz, Trojka se zakuckal prachem z tabletek a rozbitá plíce se rozbolela až k nesnesení, ale věděl, že to všechno brzy přejde a bolest zmizí.

Předávkování, to slovo se jen tak najednou objevilo, ale nedokázal si vybavit, co vlastně znamená.

Ležícím tělem se proháněly desítky bolestí a nepříjemných pocitů. Koňská dávka léků měla podivný účinek. Nedokázala bolest vymazat, jen jako by ji přesunula do jiného těla. Zbylo pouhé vědomí bolesti. Nedokázal usnout. Cítil bolest v hlavě, která jako by vůbec nebyla jeho. Nad restaurující se plící se zoufale pomalu dělily kostní buňky a pokoušely se sklenout nové oblouky žeber. Měl by je popohnat, ale nedokázal se k tomu vůbec přinutit. Nevěděl, proč to nedá do pořádku, bylo přece tak jednoduché říct, jak je to správně, ale i ten údiv nad vlastní nečinností jako by patřil někomu jinému, cizímu tělu s cizí tváří, které leží v cizí posteli, zatímco se nad laboratoří zvanou EdgeCorp (ale i to jméno je lež) sunou cizí, bezejmenné hvězdy.

Před velikými železnými vraty zastavil otevřený džíp. Chvíli čekal, a když se nic nestalo, řidič důrazně zatroubil. Z vrátnice vedle vrat vykoukla rozčepýřená hlava s rozespalým obličejem.

"Co je?" houkl strážný nevrle.

Na obloze ještě svítily hvězdy a na východě se rozlévalo narůžovělé svítání. Vzduch byl vlhký a nepříjemně studený. Spolujezdkyně s podivným účesem se postavila, ukázala palcem za sebe a křikla: "Není tohle náhodou vaše?"

Strážný si teprve teď protřel ospalé oči a prohlédl si to, co sedělo namačkáno na zadních sedadlech džípu. Obluda měřila přes dva metry, svalnaté pracky měla k tělu přitažené silným provazem a místo obličeje vlčí škleb, který by se nejlépe hodil k vlkodlakovi.

"Proboha," vydechl strážný, "to... Já se zeptám." A zmizel ve vrátnici.

"Počkej!" houkl blonďatý řidič a popojel až těsně k bráně. "Tohle k vám patří. Tak nás koukej pustit dovnitř."

Chlapec rozespale zamrkal: "Bez povolení to nejde."

"A co takhle?" zeptal se blonďák, odkudsi vytáhl samopal a zamířil na vrátného. "Otvírej!"

Brána se s temným zasténáním otevřela dokořán. Dívka s bodlinami místo vlasů se usmála a povolila smyčku svírající vlkodlakovo tělo.

"Běž ho zabít, Wolfi," řekla mile. Blonďatý Šéf zajel

s džípem do otevřených vrat, aby se nemohla zavřít, a hlasitě hvízdl na prsty. Na příjezdové cestě se rozeřvaly motory několika aut a z malého údolíčka po levé ruce se zvedlo pět naštvaně vypadajících tan. Jezdci na hřbetech byli po zuby ozbrojení. Wolfi se vrátil a jeho dlouhé pracky s ohromnými drápy byly rudé krví.

“Útok!” zařvala Dikobrazice a mávla rukou, “do dvou hodin je tahle mutantská líheň moje!” Malá armáda se dala do pohybu.

Trojka slyšel už delší dobu, že se v EdgeCorpu něco děje. Do jeho pokoje tlumeně doléhaly výstřely, křik lidí a dupot nohou a občas i výbuchy a řinkot, se kterým se hroutily skleněné stěny laboratoří a nenahraditelné vybavení. Na laboratoř kdosi útočil a nedařilo se ho odrazit. Trojkovi to bylo jedno. Otupení z prášků přetrvávalo a navíc měl pocit, že tohle se ho přece ani v nejmenším netýká.

Ten pocit se ho držel i v okamžiku, kdy někdo vyrazil dveře a vtrhl dovnitř.

“Vy jste profesor...?” vyštěkla žena se samopalem cizí jméno.

Trojka otevřel oči. Měla divné, bodlinaté vlasy. Dikobrazice. To ona přepadla EdgeCorp. A myslí si, že jsem profesor. Pomalu se posadil. Měl na sobě kalhoty a špinavé boty - prostřelené triko a plášť shodil už včera. Nebo to bylo dneska? Čas se mu pletl. Zkusmo zahýbal rukou. Pravačka už byla v pořádku, žebra taky dorostla, jen si bude muset asi tak dva dny dávat pozor, než ztvrdnou.

Dikobrazice netrpělivě mávla zbraní. Co jí mám říct? Koho zabije spíš, profesora nebo mutanta?

“Nejsem profesor,” řekl, “jsem Trojka, ten mutant.”

Hlaveň se kupodivu sklonila. “Vážně?” zeptala se Dikobrazice.

“Profesor je mrtvý.”

“No výborně. Tak to tomu tady vlastně nikdo nešéfuje,” zaradovala se a začala vykřikovat do mobilátka rozkazy. Trojka se mezitím trochu probral a svěsil nohy přes okraj postele.

“Kam si myslíš, že jdeš?” práskla otázka jako rána z pušky.

Podíval se po ní pohledem, který se vůbec nehodil k profesorově tváři: “Sbalit se. Už tady nemám co dělat.”

“Tahle laboratoř mi teď patří,” naštvala se Dikobrazice, “tak mi patříš i ty.”

Trojka zavrtěl hlavou, postavil se a došel ke skříni ve stěně.

“Tak mě zabij,” řekl a trochu doufal, že ta zbraň, která mu míří mezi lopatky, opravdu vystřelí. Nestalo se tak.

“K čemu by mi byla tvoje zdechlina. Potřebuju tě živýho.”

Trojka si oblékl profesorovo černé triko, z hloubi skříně vylovil objemnou kabelu přes rameno a nacpal do ní džínovou košili.

“Měla bych pro tebe práci,” řekla Dikobrazice, vyvedená jeho chováním z míry.

“To nabízej mým klonům,” odsekl Trojka a vyrazil k pokojíku Sedmičky.

“Kdo to je?” namířila Dikobrazice do vyděšeného obličejíčku.

“Telepatka číslo sedm. Úplně blbá,” podotkl Trojka a cpal si do kabely léky a lahvičky se syntetickou mutantskou potravou. Moje-moje-bojim-moje, opakovala Sedmička do zblbnutí. Trojka ji ignoroval stejně jako Dikobrazici.

“Proč nejsi jako ostatní mutanti?” rozkřikla se. “Mutanti jsou skvělý, protože poslouchaj. Všichni poslouchaj, protože musej. Proč ty ne?”

Přehodil si kabelu přes rameno a rozhodil ruce: “Protože jsem nepovedený zmetek určený k likvidaci. A pokud mě nehodláš zabít, jdu pryč.” Vykročil ke dveřím.

Dikobrazice mu zahradila cestu a přitiskla zbraň na břicho.

“Musíš mířit výš,” poučil ji, “tohle mě nezabije.”

Zaklonila hlavu a dlouho se mu dívala do očí. Potom ustoupila stranou.

“Pustím tě až zítra. Dneska z laboratoře nikdo nesmí,” varovala ho a už se na něj nepodívala.

Ohromný vlkodlak zvaný Wolfi ho sledoval prázdným pohledem poslušného idiota.

Trojka ležel v malém pokojíku, který zůstal po ranní bitce opuštěný. Tahle místnost měla okno. Noc byla temná, mezi mraky zářilo jen pár hvězd a žádný ze tří měsíců nebyl vidět.

Převalil se na posteli a zabořil hlavu do polštářů. Byl zase nadopovaný prášky, ale cítil se mizerně. Křičela. Kdesi na samém prahu jeho vědomí bezhlasně křičela Sedmička. Dikobrazice zabrala profesorovo apartmá se vším všudy a teď si užívala práv vítěze. A Sedmička křičela. Ozývala se v jeho hlavě a řvala, bezhlasně a monotónně jako to dítě číslo šest, řvala, protože neznala jiný způsob komunikace, křičela, protože křik byl její poslední bariérou před bezbřehým oceánem šílenství.

Ať mlčí! Ať už sakra mlčí. Copak ji nikdo neslyší? Otočil se a zadíval se na hvězdnatou oblohu. Prý jsou tam i jiné světy. Dokonce se říká, že jsme sem z nějakého přišli. Jestlipak tam taky mají mutanty? Kdo ví, jestli tam také po nocích křičí...

Zavřel oči a stiskl si rukama hlavu. Ať mlčí! Ať mlčí! Ať už sakra neřve. Copak ji nikdo neslyší?

Obloha byla pokryta nízkými šedivými mraky a ze slunce zbyla jen nezřetelná světlá skvrna. Slabě, ale vytrvale mrholilo.

“Vůbec ti nerozumím. Opravdu si to nechceš rozmyslet?” zeptala se Dikobrazice. Za ní jako ochranka stáli Šéf a Wolfi a před ní, vedle otřískaného terénního auta, Trojka. Měl tvář jednoho neznámého vojáka, který tu včera padl.

“Postarala bych se o tebe,” dodala smutně.

Trojka mlčel. Vítr se zatočil a chrstl všem do tváře spršku vody.

“Ty tvoje léky ti nevystačí ani na tři roky. Co bude potom? Nejspíš zešílíš a lidi tě zabijí. Co s tím hodláš dělat?”

“Doufat, že mě zabijí dřív, než zešílím,” řekl Trojka a nasedl.

Mrholení se proměnilo v hustý, lezavý déšť, ve kterém se jeho vůz rychle ztratil.

ilustroval Jan Štěpánek

Stanislav Ulver

Mullerdóm jako zpráva o virtuální realitě

V nedávné době se v tisku objevila zpráva o tom, že se uvažuje o filmovém zpracování klasického SF románu Jana Weisse Dům o 1000 patrech. Ačkoliv tato kniha vyšla česky již několikrát, pro současné mladší čtenáře bude možná stále neznámou. Pojďme se na některé její motivy podívat zorným úhlem virtuální reality a počítačových her.

Sny byly tak silné a skutečnost tak nepravděpodobná, tak neskutečná, že nechápal, kde končí sen a začíná probuzení... Proto se znovu vracel do svého snu, jako do skutečna, utíkal do něho a sen se mu poslušně otevřel, a znovu strhl ho do své náruče, týž sen jako prve, pevně stavěný sen, tak pravdivý ve své bizarnosti, že nepochyboval o jeho skutečnosti. Hranice času a prostoru propadly se v jeho hlavě, jiný svět nespoutaný časem a hmotou, vířil mu mozkem.

Jan Weiss: Sen. Povídka ze zajetí, 1924

V posledních čtyřiceti nebo padesáti letech se objevila cela řada děl zabývajících se virtuální realitou. Na jejím počátku může stát, mám-li vyjít z domácích poměrů, dejme tomu Lemova povídka Test (česky 1961), v níž autorův oblíbený hrdina, kadet Pirx, obstojí při drastické zkoušce na simulátoru. TRON (r. Steven Lisberger) z roku 1982 je již situován do prostředí počítačových her a v ryze současném Cronenbergově filmu eXistenZ jsou jednotliví aktéři do hry dokonce fyzicky propojeni přímo prostřednictvím vlastního těla.

Podívejme se ale hlouběji do své vlastní a starší historie, konkrétně do roku 1929, kdy vychází první vydání knihy Jana Weisse Dům o 1000 patrech, známé také jako Mullerdóm, knihy, která není jen vynikajícím literárním dílem, ale zároveň svým situováním příběhu hlavního hrdiny do virtuální reality tajemné megapolis, vyrůstající na ostrově Pýchy, představuje vlastně jedinečný případ moderní strategické hry.

Jde tu navíc ještě o jeden další zajímavý problém. Weiss v knize založené na střídání dvou rovin, skutečnosti a horečnatého snu, obě polohy obrací. Sen (děj situovaný do Mullerdómu a zaujímající odhadem asi 95 % textu) je tu koncipován velmi reálně, zatímco záblesky vědomí, zachycující v jakémsi oparu muže na pryčnách v zajatecké polní nemocnici (což ovšem autor odhalí až v poslední kapitole), působí zcela neskutečně. A právě na tom je založena "strategie" celé knihy.

Oč tu tedy vlastně jde? Detektiv Petr

Brok, který se probere na neznámém schodišti se zcela "vymazaným" mozkem, objeví v zápiscích, jež má u sebe, pět následujících úkolů:

1. Projít Mullerdómem a prozkoumat všechna jeho patra. Proniknout jeho zazděné oblasti.

2. Exportní a importní společnost "Vesmír", doprava na hvězdy. - Není to podvod?

3. Zázračný kov solium, z něhož se staví letadla na hvězdy. Co je na tom pravdy?

4. Kdo je Ohisver Muller? Dobrodinec lidstva či upír? Proč se skrývá před světem?

5. Nevysvětlitelné únosy krásných žen. - Princezna Tamara. Kam se poděly?

Navíc Brok vlastní i zapečetěnou obálku s nápisem Otevřít před prvním zrcadlem. Dodejme, že z výpovědi slepého starce, který má v dlani vytetováno č. 794, se dozví řadu dalších skutečností. Ve stručnosti: obrovitá megapolis, uzavřená do pevných zdí bez oken a obývaná v jednotlivých patrech na základě jakéhosi sociálního klíče, tají to cennější v nižších poschodích. Nahoře jsou věznice, blázince a nemocnice, pod nimi ubikace zbídačených dělníků, kteří místo stravy dostávají vylisovanou tresť ze živných látek, následuje West-Wester s obchodníky, překupníky, agenty a špicly. Ještě níž se nachází Gedonia - křišťálové město, slibující věčnou blaženost. Pro zvýšení pocitu rozkoše se tu podávají lektvary a balzámy, provádějí se masáže a operace, při nichž obyvatelům vyjímají z těla kusy orgánů a žláz, podvazují žíly a zkracují nervy...

Pátrání po Mullerovi přitom osciluje mezi realitou drsné školy a kafkovskou cestou na Zámek: existují například nejméně tři verze magnátovy podoby.

I Brok má k dispozici mocnou zbraň: když rozpečetí svůj dopis, zjistí, že jeho obraz se neodráží v zrcadle - stal se neviditelným. Délka tohoto stavu je ovšem limitována lhůtou třiceti dnů - jde tedy opět o jakýsi "herní" aspekt.

Poetika snu a zrcadel, jež neodrážejí okolní svět, opožďují se či mohou dokonce předvídat, představuje v rámci celého Weissova díla leitmotiv, který se nejen opakuje, ale zároveň i vyvíjí a obměňuje. Jde vlastně o princip tzv. *sémantického gesta* (termín Jana Mukařovského), jímž je autor veden ve výběru a sjednocování formálních prostředků, v jejich architektuře a rozvržení. Ze sémantického gesta lze pak odvodit i autorův *noetický postoj* k realitě, tj. specifický způsob, jakým je v díle pojímán čas a prostor, duševní zážitky apod. Pro zajímavost krátký citát, i když jím vlastně dějově poněkud

předbíhám: "Obrovské duté zrcadlo, pohlcující Broka ze všech stran. Nemá v sobě nic, co by odráželo, kromě své prázdné útroby! ... Hladký vnitřek koule odráží svoje hlubiny do úžasných dálek a odnáší je do nekonečna... Závrať, kdy nevíš, zda letíš či padáš, kdy trčíš uprostřed prázdna, kde není směrů..."

Další Brokovy kroky vedou vedle informace o povstalcích z horních pater ke zjištění, že společnost Vesmír vlastně nepřepravuje osadníky na hvězdy, jak tvrdí, ale posílá je na nucené práce nebo likviduje. Vzhledem k době svého vzniku jde o geniálně koncipovanou společenskou vizi, která čtyři roky před Hitlerovým nástupem k moci předpovídá vznik plynových komor, selekce a krematorií (o číslech na rukou jsem již hovořil). Dozvíme se rovněž, že z kostí mrtvých tu vyrábějí pudr.

Naplní se i bod 5. Brok potká princeznu Tamaru, která se pokouší uprchnout - detektiv jí dá o sobě vědět a začne ji ochraňovat. Strategie "neviditelného bojovníka" přitom musí počítat se slepcem, který ho vidí jakýmsi optickým přístrojem namontovaným na spáncích (později ho Brok zlikviduje). Nejvýraznější a nejefektivnější složkou strategických plánů Neviditelného je ovšem "ideologická diverze". Když například všudypřítomný Muller, jehož hlas se ozývá z ukrytých amplionů, na burze z žertu nabídne Mullerdóm k prodeji, vykřikne Brok že ho kupuje).

Obyvatelstvo megapolis se tak dozvídá o existenci magnátova soupeře, stejně neviditelného, a možná ještě mocnějšího.

Nejefektivnější Brokovou zbraní se však stává podpora povstalců z horních pater, samozřejmě nikoliv fyzická, ale 1) ideologická (mezi povstalci se dokonce vyskytnou i Brokovi proroci a vyznavači) a 2) špionážní. Proto se detektiv účastní schůzky generálů s Mullerem, jehož tu ovšem zastupuje jen nafouknutá figurína, a její obsah pak vyzradí veliteli povstalců. Tím, že je na jeho žádost odložen plánovaný útok, podaří se do pasti nachystané na povstalce "lapit" Mullerovo vojsko. Dodejme, že i z hlediska herních strategií je optimální uvést do pohybu "jinou sílu" a udat jí optimální směr.

Úspěšnost detektivovy mise je naopak ohrožována atributy snové povahy. Jde například o obtížnou orientaci v labyrintu Mullerdómu: Brok potřebuje téměř vždy průvodce (světlo a mechanismy liftů jsou ovládány Mullerem), vše navíc komplikuje i matoucí záměna některých budov - tam, kde dřív stála burza, nalezne nyní chrám. Zároveň je na něho uchystána dokonalá past: podlaha místnosti, kde se má setkat s Mullerem, ukrývá stovky tlačítek, které se pod Brokovými kroky rozezní a detektiv je tu chycen do sítě. Řešení je v tomhle případě opět zcela unikátní, anticipující budoucí vize příslušníků intelektuální elity. Připomeňme si v této souvisloti třeba snové literární texty Susan Sontagové.

Z okovů je detektiv zanedlouho vysvobozen princeznou Tamarou. Princezna (unesená původně lordem Humperlinkem ze své rodné Moravské říše) se do Broka zamiluje a je tedy jen pochopitelné, že ho si ho chce sama pro sebe "zviditelnit" otiskem jeho tváře. Vyhraje s detektivovou pomocí v jakési místní ruletě, když vsadí na svou rodnou zemičku a Brok pak ovlivní "běh" osudí. Jan Weiss jí - zřejmě jako hold ženské kráse a intuici - přenechává i autorství geniálního strategického tahu: navrhne Brokovi, aby využil své neviditelnosti a vydal Humperlinkovi "Mullerovým hlasem" rozkaz, aby ji odvezl zpět domů. (I *femme fatale* pochopitelně musí být alespoň tak trochu utkána ze snu, proto Jan Weiss - platí to ovšem jen pro první vydání - její identitu zastře tím, že jí dává hned dvě až tři jména: vedle Tamary je to i princezna Marie nebo dokonce Máňa.)

Závěrečné střetnutí Broka s Mullerem postrádá dnes, po více než sedmdesáti letech od doby vzniku knihy, tak trochu původní tajemství, jakkoliv systém sledování jednotlivců, zasahující do jejich nejintimnějšího soukromí, funguje velice dobře ještě v Orwellově *1984*. Půvab tajemného je naopak evokován spíše zapáleným kahanem, jímž lze "Mullerovo oko" na určitou dobu oslepit. Intenzívní je i popis kabinetu kuriozit, kterým Brok k Mullerovi přichází: v knihovně lze nalézt svazky o týrání květin, ve vitrínách mučicí strojky na živé bytosti, je tu dětský pokojík s vláčkem a kostkami, ale i nádoby, ve kterých plavou vyrvané srdce a oči. V šatně či maskérně působí nejbizarněji vycpané hlavy s lidskými tvářemi z vypreparované kůže, stažené z obličejů s vlasy i obočím...

Ostatně ani poslední fáze souboje mezi Brokem a Mullerem není tak docela bez půvabu. Muller nečekaně zdvihá svou ruku - a v jeho dlani se objevuje smrtící rudý trojúhelník (jde o symbol zkázy, který detektiva vždy uvrhne do "snu" - na pryčny mezi umírající). Brok z posledních sil vrhne na magnáta (ve skutečnosti jde o odporného skřeta) svou dýku a dům se zřítí i se svým tvůrcem - probuzený spáč pak procitá na svém lůžku - tentokrát ovšem nikoliv ve snu, ale v autentické realitě.

Z hlediska stavby syžetu je ještě třeba zdůraznit, že nemalý podíl na celkové dramatičnosti textu, jeho spádu a nadreálném vyznění má užití krátkých apelativních vět, blížících se občas asociativní filmové skladbě známé z reklamních šotů. Takové vyznění podporuje i grafické řešení románu využívající různé velikosti písma, titulky, letáky a vyhlášky. I kapitoly jsou velmi krátké a občas jakoby násilím nebo vnější silou přepůlené. Právě to podporuje smysl příběhu, oscilující mezi společenskou realitou, jejím virtuálním "herním" modelem v Brokově hlavě a odpoutaným nadreálným snem.

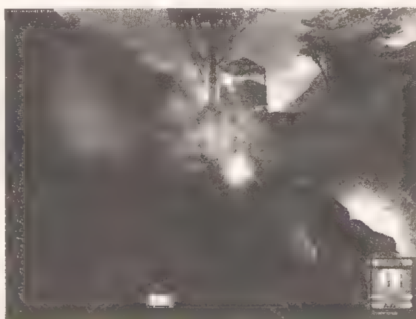
Tento vzorec je pak modifikací jiného, nadřazeného modelu, ať už jde o objektivní korelát vrcholného stádia kapitalismu, jak tvrdí poučená literární kritika, nebo o designátum upřednostňující prostě princip choroby jako fantaskní simulace. I pro Dům o 1000 patrech pak snad platí, že patří k dílům, která stejně jako počítačové hry: "...dramatizují, zprůhledňují a přibližují archetypální střet jedince a kosmu, chaosu a řádu, citu a rozumu, přírody a kultury. V tomto slova smyslu je ,každá' hra prototypem i produktem ,každé jiné' hry a hráč pak nehraje jen svou jedinečnou vlastní partii, ale zároveň i jedinou hru společnou." (S. Ulver, Virtuální Bůh, in Film a divadlo 4/1995)

SOF bývá označováno jako jedna z nejbrutálnějších her, faktem je to, že SOF 2 první díl ještě překonává. Jenže nejde jen o to střílení, SOF 2 je zábavnou akcí s chytlavým příběhem a docela slušným designem misí, kterých je deset s celkovým počtem sedmdesáti levelů. Příběh nebývá u střílecek tím nejsilnějším místem, ale to u této hry nehrozí. Odehrává se koncem letošního roku. Jste žoldákem Johnem Mullinsem (skutečnou postavou) a pracujete pro utajenou protiteroristickou organizaci The Shop. Na úplném počátku si můžete naučit některé nové vychytávky, jako je třeba plazení, díky kterému si hra může dovolit zajímavější design misí.

Tentokrát jste pověřen úkolem, který se točí kolem jisté teroristické skupiny připravující útok na USA biologickými zbraněmi. Tvůrce viru se však rozhodl přejít na druhou stranu barikády a vaším prvním úkolem je ho osvobodit. Hned první mise bude pro nás obrovským zklamáním. Autoři prohlašovali, a také bohužel splnili, že jedna z misí se bude odehrávat v Praze. Odehrává, ale je to Praha, tak jak si ji představuje Američan, který si myslí, že všechno, co je v Evropě, je Rusko. Takže taxikář mluví rusky, taktéž všichni vojáci, kterých je ve válečně „vyzdobené„ (barikády, rozstřílené budovy, hlídky zátarasy...) Praze opravdu dost. Pár českých slov však v této misi najdeme. Například heslo, kterým se Mullins prohlašuje svému agentovi v Praze, jakémusi hostinskému, je **The Polevka**. Pak hotel, kde je uvězněn biolog Ivanovič se jmenuje Praha, nádraží má nápis **Holesovice** a na kase je nápis **Pokladna**. Začátek je nejhorší a i s nejhorší hratelností. Kdo ho však překousne, dostane se do mnohem lépe propracovaných misí v Kolumbii, Hongkongu, Kamčatce, na loď směřující do Tampy Bay a dalších. Mise jsou rozložené do exteriérů a interiérů ve vcelku únosné míře. Jako bonbónky jsou tu jízda na náklaďáku, či let v helikoptéře, kdy ničíte vše, co je v dohledu. Příliš se nepovedly „stealth„ mise, které jsou, pokud nehrajete na nejnižší úroveň, proklatě obtížné, neboť autoři je nedokázali dotáhnout do konce a jsou to vlastně ochuzené bojové mise. Tady vám pomůže jen novinka, kterou je možnost házet bojovým nožem.

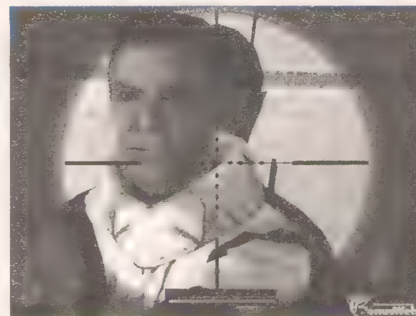

Co se týče zbraní, je jich tu celkem patnáct, a jsou tu jak skutečné, tak i vymyšlené. Máte k dispozici vše od nože, přes pistoli, kulomety, odstřelovací pušku až ke granátometům.

Pokud jste dohráli singleplayera, tak máte ještě možnost pokračovat v misích, které vám vyrobí generátor náhodných misí.

V multiplayeru jsou hlavně týmové módy, kromě Deathmatche je tu Capture The Flag, Infiltration, Team Deathmatch a Last Man Standing. Map je asi deset, pokud vám nebudou stačit, máte k dispozici výše popsaný generátor misí.

Po technické stránce není hře podle očekávání co vytýkat, engine Quake 3 dostali autoři na samé hranice jeho možností, zvláště vynikají levely v džungli a na Kamčatce. Kvalitní je i zvukové zpracování, zvlášť chůze po různém terénu, cinkání nábojů o železo a namluvení postav, o které se postarali profesionálové, jako například Mark Hamill.

Soldier of Fortune 2 má několik slabin, z nich největší je jednoznačně otřesný začátek (pro našince). Pokud se však necháte odradit, zjistíte, že hrajete do detailů promyšlenou a zpracovanou akci a výsledkem je velmi slušná zábava.

Minimální konfigurace: PIII-450, 128 MB RAM, gr. karta 16 MB DirectX kompatibilní, 8 x CD ROM

Doporučená konfigurace: PIII-850, 256 MB RAM, gr. karta 32 MB DirectX kompatibilní, 16 x CD ROM

Vlado Ríša

Odpovědi ke hře Jedi knight II

1. otec
2. X-Wingy
3. Jedi Knight I a II, X-Wing versus Tie Fighter, Galactic Battlegrounds, Battle for Naboo, Rogue Leader, Starfighter, Attac of the Clones, The Phantom Menace, SW Racer, Tie Fighter...
4. Tie Fighter, světelný meč

Za 154 správných odpovědí byl vylosován Jaromír Pakostelský z Prahy 7. Blahopřejeme!

Otázky ke hře SOF 2

1. Jak se jmenuje hlavní hrdina?
2. Pro koho pracuje?
3. Kolik nábojů se vejde do zásobníku sniper pušky?

představujeme

1. mája vzniklo

Spoločenstvo Tolkiena

Ste ľudkovia polovičného vzrastu a veselej povahy? Alebo ste povznesení nad starosti smrteľníkov, ktorých životy sú pre vás iba okamihom? Ste hrdí kovotepci z útrob hôr kujúci prekrásne šperky a magické prstene, alebo je pre vás šťastím pozorovať skôr svit hviezd a počúvať šelestivé rozhovory stromov v nočnom vánku? Vraj ste iba ľudia, ktorí o tom všetkom radi snívajú? Nič to, aj takí môžu konať veľké skutky, hlavne keď držia spolu. Tak, ako v našom novom Spoločenstve Tolkiena.

Prisadnite si k nám, dajte si pintu piva, vybafnite dymový obláčik a prispejte nejakým vtipom, nápadom, či svojím vlastným výtvorom. Niektorí z nás majú chuť iba si občas pokecať a zabaviť sa, niektorí z nás občas niečo napíšu a niektorí sa radi pochvália svojimi kresbami. Alebo vytvoríme niečo spoločne? Kto vie, hlavné je, že budeme o sebe vedieť a aj dáme o sebe vedieť! A budeme šíriť dobré meno profesora Tolkiena aj na našom malom Slovensku - v našej malej Stredozemi.

Spoločenstvo Tolkiena vzniklo ako združenie fanúšikov diela J. R. R. Tolkiena pod ochrannými krídlami Občianskeho združenia Fantázia. Jeho cieľom je umožniť podobne zameraným ľuďom vzájomný kontakt, umožniť im tvoriť poéziu, prózu, výtvarné, ci dramatické diela a dielka a šíriť dobré meno J. R. R. Tolkiena na verejnosti. K tomu má napomôcť časopis Fantázia, internetový portál Fantázia OnLine http://www.fantazia.sk, stránky Tolkien.sk http://www.tolkien.sk a LOTR.sk http://www.lotr.sk a medzinárodný festival Istrocon http://www.istrocon.sk, ako aj iné - vlastné - akcie a publikácie združenia. Spoločenstvo Tolkiena by malo byť v budúcnosti schopné oslovovať vydavateľov, distribútorov a tvorcov na Slovensku, ktorí majú čo do činenia s JRRT (knihami, filmami, hrami...), a pomôcť im v ich činnosti tak, aby boli aj tolkienisti na nimi vydané a distribuované diela hrdí.

Dosť bolo rečí. Sadnite si na chvíľu, vypustite dymový kruh a pozrite sa na tento svet hobitími očami. A keď pôjde okolo nejaký čarodejník, pozdravte ho: "Dobré ráno!" a pozvite ho na čaj. Uvidíte, že to dobrodružstvo bude stáť za to!

Oficiálna stránka Spoločenstva Tolkiena sa nachádza tu: http://spolocenstvo.tolkien.sk - klikajte, zaregistrujte sa do Spoločenstva Tolkiena a zapojte sa do diskusie s nami o našich prvých akciách.

Ivan Lazník

„Hele, sasuješ toho húpyho Douglase Adamse? To ti byl teda frúd, kterej fakticky věděl, kde má ručník."

V sobotu 11. května uplynul rok od smrti britského humoristického spisovatele Douglase Adamse, kterého ve věku nedožitých padesáti let skolila srdeční mrtvice. Stejně jako loni se 25. května konal Ručníkový den jako vzpomínka na Adamse a jeho dílo, ale také jako důkaz, že jeho odkaz stále žije.

Více informací o Ručníkovém dnu se naléžá na britské (www.systemtoolbox.com/towelday) a české internetové stránce (sf.wz.cz/rucnik).

14. 6. se v Chotěboři odehrál 5. Večer Fantazie, zábavný a informační večer s několika přednáškami (Eurocon – Co Chotěboř čeká a nemine, Meziplanetární internet, Pravda o hajzlech na Enterprise) a animovanými filmy.

První Eurocon v ČR je za námi, kdo propásl toto největší setkání fanoušků s úžasným programem a řadou zahraničních hostů, může jen litovat a těšit se na Parcon – Avalcon, který se bude konat 2. - 6. 7. 2003 opět v Chotěboři.

Radegast 2k+2

Soutěž Radegast 2k+2 byla zaměřena na reálie a historii středoevropského prostoru. Do prvního ročníku zaslalo své práce šest autorů. Úroveň povídek byla překvapivě vysoká.

1. místo - Jan Pohunek – Šílený šaman
2. místo - Jaroslava Nováková - Zabij krále z Blaníku a přežiješ
3. místo - Petr Říhánek - Ten nejlepší z Parconů
4. místo - Imrich Hollósy - Kontrolná hliadka, Petra Zabranská - Keltové mezi námi
5. místo - Michal Sedlár - Dialnica

Všechny povídky z tohoto ročníku soutěže naleznete ve sbírce In sci-fi veritas II, kterou vydal SFK Radegast.

5. - 11. 8.
TATRACON 2002

15. ročník tradiční scifistické dovolenky v malebné přírodě Slovenského ráje. Čingov Spišské Nové Vsi. http://www.tatracon.host.sk nebo mailem na tvreduta@mestosnv.sk. Je již obsazeno, ale třeba se nějaké místo uvolní.

9. - 11. 8.
XenaCon 2002

Za časů dávných bohů v jedné předaleké vísce proběhly události, které mnoho lidí potěšily a domorodce neznepřátelily. A proto se po roce a pěti dnech rozhodli pachatelé vrátit zpět na místo činu...

Ve dnech 9. - 11. srpna 2002 proběhne XenaCon 2002, druhý ročník setkání xenitů českých, slovenských a vůbec všech, kteří dorazí.

Místem konání je opět Borač, přátelská víska zhruba 40 km severozápadně od Brna. Program - promítání vybraných epizod, posezení u táboráku, hra Capture Gabrielle Alive (Or Dead), vědomostní test, informace o dalším počinu tvůrců Xeny, Back2Back Action Hour, skládajícího se ze seriálů Cleopatra 2525 a Jack Of All Trades, přednáška o hudebním doprovodu Xeny...

http://joxer.molir.cz/cony.php?id=XenaCon2002

17. - 30. 8. 2002
STAR TREK camp

Letní tábor se zaměřením na Star Trek. Tábor organizovaný Domem dětí a mládeže Třebíč se koná na Skřipině (nedaleko Náměště nad Oslavou - okres Třebíč). Cena tábora je 2400 Kč. Podmínkou je věk 13-18 let (včetně) a alespoň střední fyzická výkonnost a základní zálesácké dovednosti (spí se ve stanech).

V průběhu tábora si účastníci sáhnou možná až na dno svých fyzických a psychických sil, budou pracovat ve strojovně i velet na můstku, v terénu bojovat s nepřáteli. Podrobnější informace získáte u Markéty Sadílkové (B-Elanna) na adrese galaxy@seznam.cz, případně u Zdeňka Vošty - imtz@seznam.cz.

31. 8. BOHEMIACON 2002

Dovolujeme si Vás pozvat již na osmý ročník celostátního setkání fanoušků sci-fi, fantasy a horroru BOHEMIACON 2002, který se uskuteční 31. srpna v Biografu U Libušky.

Letošní ústecký Bohemiacon bude bohužel kvůli velkému pracovnímu vytížení organizátorů pouze jednodenní a bez ubytování. Pro návštěvníky bude připraveno několik přednášek našich předních autorů a promítání několika fantastických celovečerních filmů. Závěrem bychom chtěli zavzpomínat na předchozí ročníky, kdy se pořadatelé podělí o zážitky ze zákulisí akce. Bohemiacon začíná v devět hodin. Další informace na emailu mira.sabo@seznam.cz.

VSTUPNÉ NA CON DOBROVOLNÉ!

6. - 8. 9. 2002
Pentacon 2002

Praha, Gymnázium Benita Juaréze

První ročník nového conu-pentaconu. Všeobecně zaměřená akci, pořádaná výhradně trekkies.

http://pentacon.sf.cz, pentacon@sf.cz

13. - 15. 9.
ISTROCON 2002

SUZA, Bratislava

Medzinárodný festival fantasy, science fiction, moderných technológií a nového životného štýlu. Najväčší pravidelný stredoeurópsky con.

http://www.istrocon.sk

27. - 29. 9. 2002
CUCCON, Košice

Oddychový con usporiada SFK 451°F, je spojený s oslavou narodenin členov klubu. Vela dobreho jedla a pitia. Filmy, hudba, dobra zábava a tombola.

RUZIN-Sivec, Chata Termostav cca 25 km od Košíc.

I horor musí mít co říct

Rozhovor s Andrzejem Pitrusem

Andrzej Pitrus je filmový teoretik přednášející na Jagellonské univerzitě v Krakowě. Zabývá se žánry moderního filmu, je autorem polsky vydaných knih Gore, sex, tělo, psychoanalýza (1992) a Kultovní film (1998) a editorem filmového časopisu Easy Rider. Doktor Pitrus přijel letos na jaře přednášet na fakultu filmové vědy Masarykovy univerzity na téma Autotematismus v hororu. V několikadenním cyklu přednášek ukázal, jak hororový film s oblibou využívá reflexe filmového média. Velmi často se zde objevují záběry do filmového sálu, motiv filmu jako takového, případně vykračování mimo hranice zobrazované scény. Jeho hlavní tezí je, že dobré horory nám neukazují vnější hrůzy, ale aktivizují již existující strach v nás.

Jaká definice hororu je vám nejbližší?

Definic hororu je mnoho. Podle formalistické tradice bychom mohli horor popisovat podle jeho ikonografických a dynamických motivů. Nebo podle strukturalistického přístupu můžeme horor vymezit typickou dějovou strukturou. V takovém případě je horor definován tak, že vychází z nějaké základní situace, která je narušena vpádem čehosi zvenčí, a na konci je znovunastolen původní řád věcí. To vše ale vzalo za své v 70. letech, kdy došlo k velkému formálnímu experimentování v tomto žánru. Mimo jiné vznikla řada hororů s otevřeným koncem, bez možnosti dát věci do pořádku.

Podle mě je nejdůležitější to, že horor metaforizuje náš strach. Přesněji náš vnitřní strach. Thriller je veskrze racionální. Ale v hororu musíte hledat zdroj strachu sami v sobě. Nemusí vás nutně lekat a nemusí ten strach umět beze zbytku vysvětlit.

Hovořil jste také o tom, že horor skýtá kromě pocitu strachu také pocity potěšení. Můžete to přiblížit?

Jistě. Potěšení prvního typu spočívá v tom, že se díváte na něco, co je hrůzné, a vás může těšit, že to je pro vás bezpečná podívaná. Drzhý typ potěšení spočívá v umění diváka rozpoznat typickou dějovou či motivickou strukturu. Horor je hodně dekonstruktivní žánr. Třetí potěšení je rozkoš z okusení zakázaného ovoce, z transgrese. V takových filmech symbolicky zacházíte se zapovězeným. Viz například krvavé splatter movies, ultrabrutální japonské horory, případně nekrofilmí horory jako Nekromantik, které metaforicky zacházejí s´ tajemstvím smrti.

V béčkových hororech je hrůza velmi často v těsném sousedství s erotikou. Krásné dívky obcující s mrtvolami, nahé ženy požírané kanibaly... Čím si tuto souvislost vysvětlujete?

Důvody mohou být různé. Například čistě komerční. Erotická scéna slibuje větší zájem diváků. Dalším důvodem může být právě ona lidská touha po transgresivních hodnotách, po překračování mezí. Jestliže je jak násilí, tak sex tabu, je přirozené, že se objevují bok po boku.Někteří tvůrci mohou mít ale zcela specifické důvody. Jistá erotika se objevuje i v Cronenbergových filmech, které se zabývají tělem. Režisér na nich demonstruje nekompatibilitu mezi tělem a myslí. Sex je pro něj aspekt těla.

Filmy označované jako "slasher movies", v nichž sériový vrah zabíjí mladé lidi, jsou často velmi moralistické. Souvisí to nějak se samotnou tradicí hororu?

Ano, myslíte ty filmy, které jako by nám chtěly dát poučení "Nechoď se milovat se spolužačkou do lesa, přijde si pro vás vrah..." To jsou velmi specifické filmy, kde je velmi důležitý aspekt ekonomický. Tyto horory, jako *Pátek 13.*, se dají velmi snadno a velmi levně natočit a skýtají příležitosti pro mladé, začínající herce. I ty poskytují určité potěšení - potěšení z opakovanosti. Když jde další pár mladých lidí do temného lesa, už víme přesně, co je tam čeká...

Řekl jste, že jsou specifické. V jakém slova smyslu?

Jsou to takzvané "dating movies", filmy jako stvořené pro randění. A ony pro tyto příležitosti opravdu natáčené byly. Nesmíte zapomínat, že se takové filmy často promítaly v drive-ins, v nočních autokinech. Vystupovali v nich mladí lidé a mladí lidé se na ně jezdili v párech dívat. Dívky tak měly o důvod víc, proč se tisknout blíž ke svému příteli.

Jak změnil filmovou hororovou scénu příchod videa?

Ohromně. Najednou jste mohli točit filmy s nižšími náklady, když jste věděli, že půjdou rovnou na video a ne do kin. Je to velká šance pro mladé režiséry, kteří chtějí experimentovat a nikdo jim produkci velkého filmu nesvěří. Typickým příkladem je Jim Wynorski, který tak natočil snad tři sta filmů. Podobně prorazili tvůrci *Záhady Blair Witch.* Ti to dokonce udělali tak šikovně, že si v obchodě s kamerami půjčili kvalitní digitální kameru, natočili na ni film a pak ji šli vrátit, že jim nevyhovuje a koupit ji nechtějí. Video je pro diváky i tvůrce více bezprostřední médium, nemusíte mít nad ním takové množství kontroly jako při natáčení filmu, což některým tvůrcům rozvazuje ruce k zajímavým dílům. Dalším přínosem videa je, že na kazetách seženete filmy, které už nemáte možnost zhlédnout v kině.

Když jste zmínil *Blair Witch*... zdá se vám ten film skutečně tak dobrý a originální, jak hlásá jeho pověst?

Problém se *Záhadou Blair Witch* je ten, že není originální. Je to film inspirovaný jiným filmem, *The Last Broadcast*. Jedinečný na *Blair Witch* byl snad způsob jeho propagace, mimo jiné i prostřednictvím internetu. Film se mi líbil, ale jsem dalek toho označit jej za revoluční.

Čím si vysvětlujete, že ty prvky autoreferenčnosti, tak typické pro horor, nejsou zdaleka v takové míře používány třeba v žánru SF?

Ona autoreferenčnost v hororu je často využívána jako symbol pohledu na vašeho nitra. A horor je o vašem nitru, zatímco science fiction je spíše o vnějších věcech, o světě vně člověka. SF oslovuje mysl, horor emoce.

Jaké období pokládáte za nejpřínosnější pro horor?

Nejvíc zajímavých myšlenek se v hororu objevilo v 70. letech. V 80. letech jsme byli svědky komercionalizace žánru, způsobené i tím, že velká studia zde vycítila peníze. Pořád vzniká hodně dobrých filmů, ale už nemáte pocit nějakého hnutí. Kdežto každý film natočený v 70. letech byl revoluční. Jiná situace je v Japonsku, tam horor stále vzkvétá, ale ty filmy se k nám bohužel nemají šanci dostat. Filmy ze 70. let od Cronenberga, Romera či Cravena nebyly jen hrůzostrašnou podívanou, ony měly co divákovi říci. Možná se dnes tato tendence vrací, soudě podle filmů jako *Ti druzí*, *6. smysl* nebo *Téměř dokonalý zločin*. Zatím to teprve začíná, tak doufám, že to bude stejně zdárně i pokračovat.

Jaké jsou vaše oblíbené horory?

Mám velmi rád japonské. A Davida Cronenberga. Ale kdybych měl jmenovat jen jeden film, z poslední doby by to byl asi *Session Nine*. To je velmi seriózní film o zlu a o tom, jak jsme jím všichni nakaženi. Dnes je již velmi těžké přijít s něčím opravdu novým. Mé kritérium je, že dobrý horor vám chce něco sdělit. Takový *Vřískot* vám toho moc nesdělí, s výjimkou toho, jak dobře se jeho tvůrce vyzná v hororech. Ale kupříkladu takový film *Henry* mi chce prostřednictvím žánrové formule opravdu něco říct. Jediné, co mi říká *Vřískot*, je: Kup si mě!

Připravil Ivan Adamovič

Černé díry jsou jen černými bublinami

Černá díra je sama o sobě notně exotickým vesmírným objektem. Teorie vědců z Los Alamos National Laboratory a z University of South Carolina je ale přetvořila na něco ještě mnohem exotičtějšího. Novou představu o tom, jak vypadají černé díry, představil odborné veřejnosti na kongresu American Physical Society v americkém Albuquerque Emil Mottola z Los Alamos a Pawel Mazur působící na University of South Carolina. Představili vědeckému světu černé díry jako objekty, pro něž vymysleli pojmenování „Gravastar".

Podle stávajících teorií je černá díra místem, kde mizí hmota i světlo v jiné dimenzi, a její vznik je výsledkem zániku dostatečně hmotných hvězd. Obří vesmírné objekty kolabují vlastní gravitací a jejich hmota se zhroutí do neuvěřitelně malého prostoru (prakticky do jediného bodu). Černá díra kolem sebe vytvoří „šílené" gravitační pole, z jehož „tahu" nedokáže uniknout vůbec nic.

Podle Mottoly a Mazura ale kolaps dostatečně hmotné hvězdy nekončí zhroucením do bodu. Naopak, zastaví se v určité fázi hroucení. Gravitační síly narostou v té chvíli natolik, že změní materiál kolabující hvězdy na zcela nové skupenství hmoty, které se v mnoha směrech podobá exotické formě hmoty, pro niž užíváme označení Bose-Einsteinův kondenzát. Z pozemských podmínek známe Bose-Einsteinův kondenzát z teplot blízkých absolutní nule, kdy prakticky ustává všechen pohyb v atomech. Při těchto teplotách v atomech „zamrznou" elektrony, protony a neutrony. Ani se nehnou. Takto „zmrzlé" atomy se spojí do homogenního „cucku" hmoty, pro který si fyzikové vymysleli název „superatom". Bose-Einsteinův kondenzát je tak zvláštní formou hmoty, že se dnes mohou fyzici přetrhnout, aby se o něm dozvěděli víc. Zatím mají ale hodně daleko k tomu, aby mohli označit Bose-Einsteinův kondenzát za „dobrého známého".

Mottola a Mazur předpokládají, že hvězda kolabuje jen do té chvíle, kdy gravitace naroste na hodnoty, které už nepustí pryč žádnou hmotu a světla. Smrštěná hmota se změní na „cosi", co připomíná Bose-Einsteinův kondenzát. V jejím nitru se ale vytvoří vakuum. Vakuová prázdnota je uzavřena supertenkou, superchladnou, supertmavou „skořápkou". Ta je prakticky nezničitelná. Celý objekt si proto zaslouží označení „gravitační vakuová hvězda". Anglicky zní tento termín „gravitational vacuum star", zkráceně Gravastar.

„Nový typ hmoty je velmi pevný, ale přeci jen trošku pruží. Díky tomu Gravastar přitahuje další hmotu, stlačí ji svou gravitací a zabuduje ji do své skořápky," říká Emil Mottola. „Veškerá hmota, která spadne na Gravastar, může být tímto tělesem opět vyzářena ve formě energie. Gravastar je díky tomu silným zdrojem záření a tím se výrazně liší od černé díry, která prostě jen neustále hltá nový materiál."

Uvnitř Gravastaru je dokonale „uzamčený" časoprostor. Podle Mottoly a Mazura se může celý náš vesmír nacházet v nitru jednoho takového Gravastaru. Právě časoprostor uzavřený uvnitř Gravastaru dodává jeho supertenké, superchladné a supertmavé „šlupce" její „tvrdost".

Laikovi to zní celé jako výplod šíleného mozku „nadupaného" nějakou povedenou feťáckou kombinací (typoval bych LSD, muchomůrky a toluen). Fyzici si ale Gravastar pochvalují, protože prý odstranil některé „mouchy" provázející klasickou teorii černých děr. Při vzniku černé díry například neúnosně stoupá uspořádání hmoty, zatímco vesmír by měl směřovat k narůstajícímu chaosu. Gravastar ale zůstává podle gusta fyziků ve srovnání s černou dírou stále ještě dosti chaotický.

Mazur a Mottola vyhrožují, že se právě zabývají modelem rotujícího Gravastaru. To už bude objekt natolik exotický, že ho budou chápat asi jen jeho autoři.

Šance na „vypěstovaná" játra

V laboratoři se nepokoušejí vědci vypěstovat játra proto, aby si je někdo vzápětí usmažil na cibulce nebo si s jejich pomocí vylepšil nedělní polívčičku o játrové knedlíčky. Cíl je jasný – vypěstovat játra, která by bylo možné voperovat někomu, kdo svoje vlastní játra „propil" nebo je má těžce poškozená třeba žloutenkou. Není to jednoduchý úkol. Zatím se daří laboratorně vyrábět jednoduché „součástky" lidského těla, např. kůži, chrupavku nebo v nejlepším případě cévy. Jak vám potvrdí každý, kdo se musel učit složité vnitřní struktuře jater na zkoušku z anatomie a histologie, patří tento orgán svou stavbou rozhodně k těm složitějším. Důmyslná síť žlučových kanálků, žilek a tepének nenaroste v laboratoři jen tak z ničeho nic.

Pro laboratorní pěstování tkání a orgánů se používá jakési „lešení" z umělohmotných polymerů, které rostoucí buňky nakonec vstřebají. Vytvořit trojrozměrné umělohmotné „lešení", na kterém by narostla játra v celé své komplikované kráse se ale zdálo být nad možnosti současné vědy. Tým amerického transplantačního chirurga Jaye Vacantiho z Harvard Medical School se ale spojil s partou mikroinženýra Jeffreyho Borensteina z chicagské Draper Lab a „lešení" pro játra je na světě.

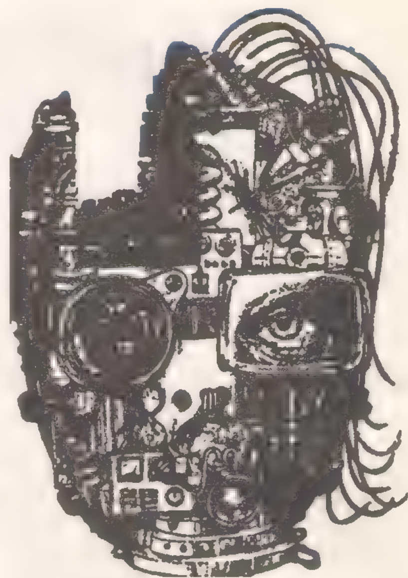
Vacanti a Borenstein nejprve nastříkli do vzorku lidských jater speciální umělou hmotu, která pronikla i do poslední cévky a tam ztuhla. Pak nechali chemikálie „odežrat" jaterní tkáň a zůstal jim jen umělohmotný „odlitek" cévní sítě jater. Tuto síť nasnímali kamerou a daty nakrmili výkonný počítač. Počítač následně nechal vyrobit plátky, jejichž slisováním a svařením vznikne trojrozměrné umělohmotné „lešení" připravené přivítat jaterní buňky a vytvořit jim optimální podmínky k růstu a množení.

Zatím si musíme počkat, jak se bude jaterním buňkám na takto připraveném „lešení" líbit. Jsou to totiž velice vybíraví a choulostiví „nájemníci", kteří se odmítají množit, pokud vše dokonale neklape. Na jediný gram jater musí narůst 100 milionů buněk. Nejde přitom zdaleka jen o kvantum, ale i o kvalitu. Každá buňka musí zaujmout přesně vymezené místo a nesmí „zapomenout" nic z toho, co jaterní buňky dovedou. Další problém spočívá v tom, že zatím nikdo nedokáže udržet množící se jaterní buňky prosté bakterií a virů. A tak jsme sice uměle pěstovaným játrům zase o krůček blíž, ale k naplnění tohoto snu mnoha chirurgů nám zbývá urazit ještě pořádný kus cesty.

Menší, a ještě menší mikrobi

Nejmenší známou buněčnou formu pozemského života (tedy s výjimkou virů) objevili vědci v oceánech. V blízkosti podmořských horkých pramenů, kde tryská z puklin v zemské kůře nasycený roztok solí dosahující teplot vysoko nad 100°C, žijí ty nejneuvěřitelnější mikroorganismy, jaké kdy člověk poznal. Mohou se mezi nimi nacházet dokonce i přímí potomci prvních pozemských organismů, protože podle řady odborníků vznikal život na Zemi právě v těsné blízkosti podmořských horkých pramenů.

Německý mikrobiolog Karl Stetter z univerzity v Regensburgu studoval prapodivné mikroorganismy ze skupiny tzv. archebakterií nesoucích latinské jméno Ignicoccus. Ty nejsou samy o sobě žádní obři. Měří v průměru 2 mikrometry. Přitom ale Stetter objevil na povrchu ignikoků miniaturní „kuličky".

Jaroslav Petr

Podrobnější pohled odhalil německému biologovi, že na povrchu miniaturní archebakterie žije „cosi". Mělo to svou vlastní dědičnou informaci, ale bylo to tak maličké, že se vědcům nechtělo věřit ani vlastním očím ani optice mikroskopů. Dokonce i dědičné informace „to" obsahovalo tak málo, že Stetter jednu chvíli pojal podezření, že našel obyčejný, byť notně „přerostlý" virus. Jenže pak se podařilo kousek dědičné informace záhadného „mrňouse" přečíst a rázem bylo jasno. Na povrchu ignikoků žijí další, mnohem a mnohem menší archebakterie.

„Jsou tak malé, jak jen si můžete představit, že by mohly být," výská nad nově objevenou formou života jeden z největších expertů na archebakterie Carl Woese z University of Illinois. Podle Woeseho nelze vyloučit, že právě tyto nově objevené archebakterie mohou tvořit přechodnou formu mezi stávajícími buněčnými formami života a jejich dávnými předchůdci.

Nový mikroorganismus dostal vědecké jméno Nanoarchaeum equitans Jeho dědičná informace je neuvěřitelně malá. Tvoří ji jen půl milionu písmen genetického kódu. Vědci teď usilovně zkoumají „kapesní" dědičnou informaci nepatrné archebakterie a těší se, co objeví. Nepatrný rozměr dědičné informace může znamenat, že jsme narazili na skutečně velmi primitivní formu života. Na druhé straně ale můžou být malé dimenze dědičné informace jen důsledkem parazitického života. Nanoarchaeum žije výhradně na povrchu archebakterií Ignicoccus a nikde jinde se mu nedaří. Je možné, že tento mrňavý parazit značnou část svých původních genů jednoduše poztrácel, protože je už nepotřeboval. Většinu potřebných látek mu zřejmě dodává Ignococcus.

Pokud by se ale potvrdila první možnost a Nanoarchaeum by bylo zástupcem velmi primitivních mikroorganismů, zcela jistě by se o něj začali zajímat i odborníci na mimozemský život. Připomeňme si, že jedna z hlavních výhrad vůči údajným mikrozkamenělinám nalezeným v hornině martského meteoritu argumentovala příliš malými rozměry mikrofosilií. „Jsou tak malé, že se do nich nemůže vejít to, co buňky potřebují k životu," argumentovali odpůrci martského života. Zřejmě budou muset brzy ze svých výhrad výrazně slevit, protože jednu takovou miniaturní formu života hostí možná i naše vlastní planeta.

Technika budoucnosti

Živé krystaly

Konrad T. Lewandowski

O optických počítačích slýcháme už dvacet let a dosud se žádná světová laboratoř nepochlubila prototypem. Optický počítač by měl být mnohem rychlejší a mít mnohem větší paměť než současné křemíkové. Rychlejší proto, že světlo se pohybuje mnohem rychleji než elektrony a ionty v polovodičích... Větší paměť zajistí holografické krystaly, v nichž může laserový paprsek zapisovat informace ve třech rozměrech čili v celém objemu krystalu, nikoli jen na povrchu, jak je tomu u dnešních CD.

Základním prvkem procesoru takového počítače bude logická branka čili „uzávěr" zadržující nebo propouštějící světelný paprsek podle pokynu. Záblesk znamená „1", tma „0", ostatní je stejné jako v běžném počítači.

Technicky lze takovou optickou branku realizovat mnoha způsoby, ale všechny mají stejnou vadu - jsou příliš pomalé. To, co získáme náhradou elektronů za fotony, ztratíme příliš pomalým přepínáním.

Posledním slovem techniky v tomto oboru je optická branka ze sirníku arsenitostříbrného. Tento materiál mění svůj lom světla v závislosti na intenzitě jím procházejícího světla. Příslušnou manipulací dvou laserových paprsků, namířených na takový krystal, můžeme získat stav, kdy jeden paprsek bude procházet krystalem jen tehdy, kdy krystal bude osvětlen z boku druhým laserem. Při jeho vypnutí bude první laserový paprsek okamžitě vypnut. To je přesně to, oč běží. K řešení však zůstává měřítko - optická branka ze síranu arsenitostříbrného je velká jako pěst, přitom by neměla být viditelná pouhým okem...

Předpokládejme však, že i tento problém bude záhy vyřešen. Pak dojde k rychlému vývoji optických počítačů. S jejich pomocí bude možné generovat virtuální realitu, neodlišitelnou od skutečné. Jistě se podaří vytvořit i umělou inteligenci.

A nejen to. Nepřehlédněte, že pokud procesorem optického počítače bude krystal, krystaly budou tvořit paměťové bloky i polovodičový laser nezbytný pro funkci počítače, pak celý počítač bude možné vypěstovat jako jediný krystal s různě rozmístěnými příměsemi jiných látek. A pokud se k napájení použije krystalická izotopová baterie, tvořící integrální součást počítače, bude takové zařízení tvořit jeden kus. Pokud se podaří k tomu vytvořit umělou inteligenci, dostaneme živý krystal, který dokáže hovořit díky piezoelektrickým vrstvám (také krystaly!). Tato stvoření budou v závislosti na úrovni inteligence ovládat žehličky, chladničky, rakety a... procesy výroby dalších krystalů tohoto typu.

Františka Vrbenská

XII. Kolik lidí, tolik draků

Pátrání po kořenech fantastiky

1. Bozi na trůnu

Každý z nás má své vlastní představy, jimiž si oživuje četbu (proto tak rozdílné reakce na zfilmovaná díla) nebo dokresluje archetypální vize, s nimiž mimovolně putujeme naším civilizovaným a technologizovaným životem. Ať chceme nebo ne, nemůžeme tlustou čarou odříznout moderní fantastiku od jejích zřídel, natolik jsou prorostlá do reálné kultury současného světa, podobné obrovskému bazaru. Bojovníci, mágové a králové, kterými je prošpikováno (trochu přeháním) devět desetin dnešní literární i filmové fantasy, se totiž od těch skutečných, dějinami dotvrzených postav příliš neliší.

V dávných dobách se zrodili vládci-králové z magie, touhy po nadzemském a transcendentním. Magie byla cestou ovládanou nejschopnějšími, ať jednotlivci, ať klany, a přinášela moc - bez ní byla cesta na společenský vrchol nemožná. Vytváření komunity, společnosti, říše, či státu bylo sledem činů, v nichž se měl srovnávat lidský mikrokosmos s makrokosmem přírodních, božských a vesmírných sil. Už u přírodních národů bývá spojena role náčelníka a šamana "personální unií", nebo v opačném případě se alespoň oba jedinci úzce podílejí na řízení kmenových záležitostí, přičemž náčelník neváhá v případě potřeby osobně sáhnout k magickým či mystickým obřadům.

Čím složitější a hierarchicky členěnější se společnost stávala, tím většího významu nabývala úloha prvního z mužů. Král v sobě sdružoval lidskou a boží podstatu, byl ztělesněním boha nebo se zbožštění dočkal po smrti, přinejmenším byl chápán jako polobožská, posvátná bytost. Protože žil současně ve věčném i v pozemském čase, stal se z něho prostředník mezi nebem a zemí, nositel plodivých sil, obnovitel kosmické harmonie, spojovatel sociálního a kosmického řádu.

On byl tím, kdo zprostředkovával tok blahodárné energie z nebes na permanentně potřebnou zemi, kdo reguloval přírodní děje, garantoval blahobyt a bezpečí své země a ručil za něj nezřídka svou krví a svým životem. Jestliže Tolkien v Návratu krále zdůrazňuje Aragornovy léčitelské schopnosti jako důkaz legitimity jeho nároku na trůn a jeho královského původu, pak jen přejímá historicky podloženou víru nesčetných generací v posvátnou podstatu králů a v jejich zázračné vlastnosti. Brutálně materialisticky naproti tomu působí okolnost, že z titulu svého posvátného úřadu a častého účastenství ve vedení válek získával vládce tučný podíl z kořisti i produkce dané komunity, čímž byl umocňován jeho praktický vliv na společnost.

Je paradoxní, že faktické selhání této magické královské síly, případně pouhá obava z něj mohly vést k rituálnímu obětování krále, k atentátu na něj, i k pádu říší, že likvidace mystické autority panovníka byla důvodem k popravám vládců za revolucí a vzpour, ale také k tomu, že v některých kulturách a společnostech naopak nesměla být prolita krev vládce, pročež ho odstranili sice nekrvavou, ale o to zdlouhavější a mučivější metodou (například zavinutím do koberce a natřásáním tak dlouho, dokud nenastala smrt).

Zajímavým způsobem motiv královské posvátné moci a krve zpracoval Rudyard Kipling v novele *Muž, který chtěl být králem*, která sama o sobě nese prvky fantasy - v příběhu anglického vojáka, jenž pronikne do zapadlého himalájského království a je pokládán za nezranitelného... což mu dovolí zmocnit se trůnu. První nehoda, při níž krvácí (při veřejném svatebním obřadu ho kousne jeho mladičká manželka), vyvolá téměř mystickou revoltu, která odvážlivce smete.

Avšak vládci sami měnili historickou realitu v cosi velmi podobného fantasy... Už samotná skutečnost, že čas byl uzavírán do cyklů podle vlád jednotlivých panovníků, svědčí jednak o hluboce náboženském pohledu na krále, jednak o fantazii, s jejímž přispěním si upravujeme a strukturujeme realitu kolem sebe. Nejpronikavěji tento aspekt vynikne, jestliže pohlédneme blíže na dějiny starého Egypta. Samozřejmě že nám Egypťané zachovali přečetné záznamy - ale jedná se vlastně o náboženské paměti, ve kterých je lidská individualita panovníků pohlcována jejich mztickým prototypem. Dokonce za časů Staré říše, kdy králové Egypta byli pokládáni za skutečné bohy, nejsou zachycovány doklady o skutcích faraónů, neboť vládci byli příliš vznešení, příliš vzdálení tomuto nicotnému světu, než aby jim záleželo na předávání informací o své činnosti.

Nejenom že pozdější faraoni běžně odstraňovali nápisy pořízené panovníky, kteří byli jejich soupeři nebo i předchůdci, případně dali přemazat - přetesat jména a bezskrupulózně na uprázdněná místa doplnit své jméno; egyptští chronologové sestavovali své přehledy pro kultovní, mýtotvorné účely a tomuto požadavku podřídili realitu. Takže zpřeházeli pořadí vládců, napsali je v opačném sledu nebo některé z nich vynechali jako mytologicky nežádoucí - z ideologických důvodů se však úprav minulosti dopouštěli a dosud dopouštějí i leckteří autoři čítanek.

2. Ó jak je nádherný!

Těžko můžeme pokládat Egypťany za první mytizátory dějin, nicméně v oboru nábožensky zdůvodněné mystifikace přímo excelovali. Tatáž scéna se zajatými libyjskými náčelníky je zobrazena jednou, pak za dvě stě let a znovu po dvou tisíciletích (egyptské dějiny byly dlouhé!) - aniž by se třeba jen změnila jména zdeptaných Libyců. Farao Thutmóse nechal sepsat seznam svých asijských výbojů, aby seznam opsal a použil po třech stoletích Ramesse II. a v dalším století Ramesse III.

Trochu to připomíná žurnalistické a memoárové kachny, schopné jednu a tu samou historku o určité významné osobě, většinou umělci či politikovi, použít během pár desítek let několikrát s prostou výměnou účinkujících. Ale pro Egypťany nešlo jen o chlubení se cizím peřím, pohodlnost nebo nedostatek invence. "Nepřesnosti" nebyly totiž vůbec důležité: Asiaté a Libyjci představovali pouze symboly archetypálního nepřítele, mystického protivníka, vtěleného Sutecha, zosobnění nepořádku a chaosu, kterého nepřemožitelný egyptský král věčně poráží a třímaje v pěsti jeho kštici, nutí jej padnout na kolena, načež úderem válečné palice rozdrtí jeho lebku. Pozdější obrazy přidávají i malinké pionky egyptské armády, která svému pánu a bohu "pomáhá", stojí v ukázněných pečlivě zařezávajících zástupech, zatímco ďábelští nepřátelé útočí ve zmatených neuspořádaných houfech.

Pořádek proti chaosu, řád proti neukázněnosti, nadřazený - až svatý - vládce a vůdce proti ničemnému, ďábelskému a zákeřnému protivníku... Kolikrát v dějinách byla tato rétorika použita? Náboženské sváry, koloniální výboje, studená válka, boj proti terorismu... Do dnešní doby nevyklidila slovník masových médií. O kolik jsme se změnili proti času vzdálenému nejméně pět tisíciletí? A jak často se leitmotiv: černý-bílý, chaos-řád, krásné-ohyzdné, vznešené-nízké promítá do fantasy? Je to náhoda, vlichocuje se autorům tolikrát úspěšně využité schéma, nebo podvědomě přejímáme archetypální potřebu vyjádření?

Nemusíme se ani divit, že výtvarné zobrazení vůdce, boha, krále, hrdiny jako postavy zřetelně větší než ostatní aktéři zachycené scény bylo používáno v dávných kulturách, v evropském středověku a dodnes ho pozorujeme na oslavných bilboardech jistých hlav státu... třeba od Libanonu po Koreu.

"Hle, jaký jas se snes zde na tu tvář!
Apollonův vlas a čelo Joviše,
Martovy oči, plny hrůz a síly,
ta postava je obraz Merkurův,
když klesl na vrch nebetyčných hor.
V tom všem je tolik souladu a krásy,
jako by každý bůh mu něco vtisk,
chtě podat světu důkaz, co je muž."

Shakespeare ústy Hamletovými, opěvajícími jeho otce, vykresluje obraz dokonalého vladaře, božského vtělení, impozantního "pravého muže". Tato norma platila od nepaměti a je pravda, že většina velmožů (i když zdaleka ne všichni) oplývala skvělými fyzickými (dosti často i duchovními) parametry; bývali urostlejší, tělesně [illegible] a kultivovanější (řekněme - "prošlechtěnější [illegible] než prostý lid. Péče, kvalitní výživa a bojová příprava od útlého dětství z králů a knížat dávných časů vypěstovaly něco jako vrcholové sportovce (což dokládají například kosterní pozůstatky Přemyslovců); vždyť jen námaha cestování koňmo musela slušně zvyšovat kondici...

Vzhledem k tomu, že dnes letí bodybuilding, zcela cílevědomně na svém vzhledu pracují také ti, kteří jsou u moci v moderním světě. Mimochodem, takový princ Charles si zřejmě se svými středověkými předky příliš nezadá; mám ovšem dojem, že kdysi mívali lidé větší výdrž. Stejně jako minulí, tak i současní panovníci a prominenti se snaží dodat svému vzezření onen kýžený lesk a velkolepost nejen životním stylem, ale také oblékáním, ozdobami a účesy. Ovšemže existovaly výjimky a vyskytují se dál, ale v podstatě se jedná o biologické pravidlo: nejmohutnější paroží, [illegible] nejčervenější hřebínek.

Ságy, báje a legendy s gustem popisují výzbroj a výstroj králů a předních válečníků, posetou drahokamy, slonovinou, chrupem šelem a divočáků, vzácnými kovy, až člověk zatrne, zda se nechystali na módní přehlídku nebo zbytečně neriskovali. Vzhledem

k tomu, že v některých obdobích se dobří bojovníci specializovali na vyzývání protivníků se zvláště skvělou výbavou, která jim v případě, že zvítězili (což očekávali), připadla.. K tomu je třeba připočíst superzbraně s magickým účinkem, zázračné koně, vozy nebo jiné neobvyklé dopravní prostředky, samonaváděcí či létající lodi, labutě, orly, mraky a další. Čistě náhodou si připamatujeme Jamese Bonda s jeho technickými vymoženostmi nebo Knight Ridera s Kidem - podobné ozvláštňující pomůcky hrdinů totiž ovlivňují a utváří jejich statut.

3. Milenci a profesionální zabijáci

Mnohdy k atributům toho nejschopnějšího - Alfy, prvního mezi samci, patří počet samiček v harému. Ve zvířecí říši nepochybně rovněž existují estetické normy, protože je ověřeno, že si podle nich tvorové vyššího vývojového žebříčku vybírají o námluvách své partnery často podle specifického subjektivního kódu, ale lidé s oblibou zdůrazňují půvab získané družky či milenky, neboť bývá namnoze doplňkem, který pozvedá jejich prestiž podobně jako skvělá zbroj nebo moderní jachta. Nepsané pravidlo hlásá, že Králvůdce smečky/stáda musí také své genetické kvality svědomitě šířit.

Ale v každém případě permanentně funguje požadavek, aby ON, nejmocnější, vůdce, nejsilnější, "he-man", chlapák, byl pokud možno nejvyšší vzrůstem a zaujímal postavení nade všemi ostatními. Hle, věkovitá hra na "pána hradu", provozovaná nesčetnými generacemi medvíďat, vyder a tuleňů, nejvýše položené hnízdo, pes, jenž si opře přední tlapky o záda toho druhého, kocour, který se uvelebí na sloupku vrat a přezíravě shlíží dolů na své méněcenné rivaly, hle, prapraůvod trůnů, stolců, korun, tiár, miter a chocholů na přílbách, o (sporných) tuřích rozích nehovoře.

Do sféry hrdinské se všechny tyto zásady promítají samozřejmě také. Hrdina je vysoký (když jeho filmovému představiteli pár centimetrů schází, aranžují se záběry pečlivě tak, aby toto manko příliš nebilo do očí), statný, schopný, přitažlivý. Pokud náhodou má lásku, které chce zůstat - rámcově - věrný, alespoň mu lidová tradice nebo scenárista dodají přehršel sličných a nesobeckých milenek, které mu poskytnou pomoc a lože (též v obráceném pořadí), aby nenápadně zmizely z děje, případně na konci příběhu utřely slzu dojetí... vždyť mu to s hrdinkou tolik sluší!

Z uvedených představ pocházejí ony barvité popisy hrdinů ság, eposů a kronik, kladoucí důraz na atletický a přitažlivý vzhled a samozřejmě na jiskrný, jasný zrak (případně ústy literárních následovníků *"jeho oči planuly nezkrotným modrým plamenem..."* Autoři si vůbec rádi hrají s očima svých postav, zcela bezmocných proti tomuto rafinovanému příkoří.). Bez ohledu na provenienci v letitých textech a dodnes přednášených eposech neschází zmínka o hustých kadeřích - vlasy totiž měly pro četná etnika čarovnou moc; byla v nich podle rozšířené víry ukryta životní, případně magická síla jedince.

Soubor zmíněných pravidel dodržují i soudobé dobrodružné a fantasy příběhy, až na jednu speciální oblast, a pak na řídké výjimky, které náleží přednostně a samozřejmě také do kategorií parodie, humor a spol. Jednu z nich představuje pleš v *Robinu Zbojníkovi* Voskovce a Wericha; avšak lord Broadcasting, nadcházející Robin Hood, skryje lysinu pod zeleným kloboučkem a stává se tak zbojnickým hrdinou. Ony by se našly i excesy jiného ladění - třeba Jepaš-Murš z romského bohatýrského příběhu o Půlmuži, který byl sice na půl těla ochrnutý, zato v té druhé polovině měl síly za deset - ale pokaždé z nich teskně nebo ironicky dýchne závan reality... i když jde třeba o science fiction.

Ó ano, na výšce zatraceně záleží: Napoleoni se odjakživa prosazují mnohem tíž. Povšimněte si, prosím, že herec, ať by byl sebelepší a talentovanější, bude-li malé postavy, nezíská role těch skutečně heroických ochránců, vykonavatelů spravedlnosti či vládců. Výjimky se řadí do ranku veseloher, respektive tragikomedií: poměrně subtilní Karel IV. v podání Vlastimila Brodského v *Noci na Karlštejně* či Dustin Hoffman zpodobňující Velkého malého muže.

Nespadají-li "malí" hrdinové do předchozí kategorie, jedná se buď o nezávislý film nebo tito hrdinové vykonávají své poslání s jistotou trpkého konce a s dávkou hořkého pousmání: opět Hoffman jako Babe v *Maratonci*... a konec konců i tolkienovští hobiti, především Frodo, jak literární, tak onen s tváří Elijaha Wooda, kterému kvůli jeho drobnější postavě nejspíše další hrdinské postavy do filmografie nepřibudou.

Minimálně dvakrát vstoupí na literární scénu zakrslý detektiv: v postkatastrofických knihách Gerda Prokopa - Timothy nicméně jedno zlaté hrdinské pravidlo dodržuje, vlastní interaktivní hyperinteligentní počítač jménem Napoleon - a v groteskních, fantastikou parfémovaných kriminálních románech Jana de Hartoga o Georgovi a Yvonně. A dostáváme se k té slíbené speciální oblasti: ano, ovšem, TRPASLÍCI ve fantasy. Těm naopak nikdo hrdinství neubírá, ale přece jen si autoři velkou většinou neodpustí přikořenit jejich vstup komickými vložkami a dialogy. Přinejmenším jim podstrčí nějaké silně charakterizující nářečí.

Stereotypy a fixní představy nám zkrátka deformují vnímání. Všechno je přece jinak... Příběhy o skutečných hrdinech starých dob nebo o významných účastnících protinacistického odboje nenápadně prozradí, že mnohý z udatných bojovníků vypadal jako domácký tatík s bříškem. Jeden z nejproslulejších francouzských vojevůdců stoleté války, skvělý Bertrand Duglescin, byl značně obtloustlý muž a velmi úspěšný první polský král Boleslav Chrabrý, jenž počátkem jedenáctého století přechodně dobyl Čechy (s výjimkou Vyšehradu), ani nemohl jezdit na koni pro svou ohromující tělnatost.

Dánský Harald Modrozub a legendární milovník Král Slunce Ludvík XIV. měli zkažený chrup - Ludvík dokonce pod vlivem krutých bolestí zubů zrušil toleranční *edikt nantský*, což vedlo k hromadnému exilu hugenotů a hospodářské depresi. A což Pipin Krátký, první franský král z rodu Karlovců - opravdu dost nevyrostl, stejně jako třeba slavný Lawrence z Arábie, který byl drobný a křehký. Ne, realita není spravedlivá...

Vyfabulovaní hrdinové nejsou vysocí, hezčí, vlasatí a velicí jen proto, že se to ženským líbí a chlapům (kteří se s oblibou promítají do ústřední figury) imponuje: běží o geneticky zakódovaný imperativ. Jenže ouha, mezi ideálním schématem a šedivou všedností se otevírá bolestná propast. Přišíváme králům, vůdcům a héroům špičkové charakterové i zjevové parametry, k nimž jim vždycky něco málo nebo naopak hodně mnoho chybí, a fiktivní hrdiny modelujeme podle těchto neskutečných vzorů.

Příště: O válce zpívám a o muži...

Eurocon – Parcon - Gamecon

Malé desetitisícové městečko Chotěboř přivítalo od 3. 7. do 7. 7., zásluhou hlavního pořadatele Vaška Pravdy a jeho spolupracovníků, víc než tisícovku scifistů z celé Evropy, hosté tu však byli i z některých dalších světadílů.

Program byl neskutečně rozsáhlý a jen člověk trpící fyzickou schizofrenií mohl obsáhnout všechno, co by chtěl. Začínalo se v osm hodin ráno a poslední pořady končily kolem jedné hodiny po půlnoci.

Už ve středu přednášel francouzský výtvarník Phillipe Coriat o své tvorbě a zbylé dny pak věnoval předvádění svého způsobu malování na počítači. Ve čtvrtek povídali o své práci Isobelle Carmody a výtvarník Jim Burns, jehož tři obrázky jste už mohli najít i na obálkách Ikarie. Dvě hodiny promítání diapozitivů a výkladu tohoto výtvarníka byly nezapomenutelným zážitkem.

G. R. R. Martin, William King a Robert Holdstock, to byly tři největší západní spisovatelské hvězdy celého conu a jejich povídání bylo zajímavé nejen pro naše spisovatele, ale pro všechny. Martin popisoval, jak se mu podařilo prodat své první povídky (ostatně tu úplně první jsme přinesli v minulém čísle) a jaké problémy měl s jejich zcela pravidelnými ztrátami v různých redakcích. Naši severní sousedé, Poláci, přijeli v hojném počtu. Mezi nimi kraloval Andrzej Sapkowski, ale ani Konrad Lewandowski a Rafal Ziemkiewicz se neztratili a zájem o ně byl veliký.

Z našich conovských stálic nechyběl snad nikdo, dokonce s Ondrou Neffem přijel i doyen české SF Josef Nesvadba. Oba pánové pohovořili o tom, co formovalo jejich názory na SF a díky čemu vidí svět tak, jak ho popisují ve svých pracích. Dále vystoupili Františka Vrbenská, Ivan Adamovič, Michal Bronec, Ivana Kuglerová, Richard Klíčník, Vašek Pravda (mimochodem jeho přednáška o záchodech na Enterprise neměla chybu), Standa Švachouček, Ondrej Herec, Martina Pilcerová, Jana Rečková, Franta Fuka (povídal o dabingu Epizody II), Honza Pavlík a Egon Čierny... Kdybych jen měl vyjmenovat všechny, nestačil by mi na to vyhrazený prostor. Nové knihy tu křtili Jenny Novak a Mirek Žamboch. Probíhaly besedy s českými spisovateli, zúčastnili se jich například Jenny Novak, Mirek Žamboch, Ivana Kuglerová, Vlado Ríša, Jarek Mostecký.

Knížky si od G. R. R. Martina nechal podepsat i Tomáš "Laser" Jirkovský

Vyhlašovaly se tu i ceny různých soutěží, o některých píšeme na jiném místě a na jiné se dostane v příštím čísle.

Kdo chtěl vidět filmy, mohl. Bylo tu všechno od Rodiny Smolíkovic přes Ikarii XB 1, Barbara Conana až k předpremiéře filmu Resident Evil (celkem tu běželo padesát devět filmů).

Richard Klíčník toho měl dost už po divadelní generálce

Prostě každý si mohl vybrat podle svého gusta. Všechno běželo jako na drátkách, jen někdy se přednášející nechali tak unést zájmem svých posluchačů, že je pořadatelé museli upozornit na to, že jejich čas vypršel. To za chybu nebo závadu vůbec nepovažuji spíše naopak. Prostě tenhle con se enormně vydařil. Obdivuji schopnost organizátorů, jejich preciznost a doufám, že se někdy příště zase v Chotěboři pobavím tak, jak tomu bylo na letošním Euroconu.

Vlado Ríša

P. S. Na Sardenu se objevily i články o Parconu, které vyjadřovaly hrubou nespokojenost s některými částmi Parconu. Buď jsem měl kliku a nepotkall jsem se s nimi, nebo jsem možná byl na jiném conu.

vr

Nejprodávanější knihy měsíce

(Žebříček byl sestaven na podkladě údajů z těchto knihkupectví: Krakatit, Praha; Knihkupectví a antikvariát Jiří Pavlovský, Praha; Na konci vesmíru, České Budějovice, Atlantída, Košice)

1. Pratchett – Zloděj času
2. Forstchen – Unie navěky
3. Harrison, Holm – Král a císař
4. Hobb – Říše v ohrožení
5. Martin – Bouře mečů 1
6. King – Pavučina snů
7. Lumley – Nekroskop VI
8. Benford – V oceánu noci
9. Harlan – Stín Araratu
10. Marston – Král západu

Čtenáři čtenářům!

Tentokrát o účasti a pořadí knižních titulů v plusovém a minusovém žebříčku rozhodovalo 18 čtenářů, kteří nám zaslali své hlasovací lístky.

Pěknou SF knížku jako poděkování za své žebříčky tento měsíc od redakce Ikarie obdrželi následující vylosovaní čtenáři:

Tereza Vrzalová (Brno), Štěpán Ovádek (Liberec) a Miloslav Kašpar (Kravsko).

Čtenáři doporučují:

1. Šlechta – Orcigard
2. Žamboch – Na ostřích čepelí
3. Holdstock – Keltika
4. Gaiman – Američtí bohové
5. Pratchett – Pravda
6. Kearney - Královští kacíři
7. Lewandowski – Kočkodlak Xin
8. Šlechta – Šílený les
9. King – Zabíječ draků
10. Tolkien – Dvě věže

Čtenáři varují:

1. Stern – Lara Croft
2. Lawhead – Taliesin
3. Carter – Jandar z Kallistó
4. Quick – Planeta opic
5. James – Netvor
6. Haldeman – Věčná svoboda
7. Wurts – Strážce bouře
8. Salvatore – Ozvěny čtvrté magie
9. Olbrich – Brána
10 Hubbard – Válečné pole Země

Za tipovací lístky samozřejmě jako vždycky děkujeme vám všem, kteří jste nám je zaslali, a ostatním čtenářům připomínáme, že i oni se mohou kdykoliv zapojit (a budou velice vítáni!) do naší ankety a poslat nám své hlasy pro deset (maximálně) nejlepších a deset nejhorších titulů měsíce, přičemž je důležité jejich pořadí. V zájmu maximální aktuálnosti vás současně prosíme, abyste se snažili neuvádět tituly starší šesti měsíců. A pro případ, že byste byli vylosováni, nepřipravte se zbytečně o pěknou knížku jenom proto, že byste zapomněli čitelně (a nejlépe hůlkovým písmem) uvést své jméno a adresu.

Své tipy, označené heslem "KNIHY", zasílejte na korespondenčním lístku na adresu redakce: IKARIE, Radlická 61, 150 02 Praha 5. Vaše tipy pravidelně vyhodnocujeme vždy kolem poloviny měsíce a zaručeně žádný nepřijde nazmar!

Tři vylosované čtenáře pokaždé redakce IKARIE odmění pěknou SF knížkou!

Bradburyho stíny

Jsou to divní lidé, jsou-li to vůbec lidé, žijí v divném domě a dělají divné věci. A vznikali dlouho: celých 55 let uteklo od nahození prvotního nápadu až k tečce za posledním slovem poslední kapitoly. Z prachu zrození Raye Bradburyho.

Klasik žánru si nechal své nápady řádně uležet, nikam nespěchal, a jak sám přiznává v závěrečném ohlédnutí, kniha vznikala opravdu pozvolna.

Jeho hrdiny je třeba v textu hledat spíše mezi řádky, autor pracuje s náznaky a nenamáhá se ani s nijakým důkladným propracováním děje. O to více se soustřeďuje na vytvořením atmosféry každé kapitoly, a tak lze při čtení vychutnávat celé odstavce zvukomalebných spojení, ať již při líčení vnitřního světa nehrdinských hrdinů, tak při zobrazování prostředí - nebojím se říct, že jde místy o jakési malé básně v próze. Tak trochu z textu dýchá poetika Nezvalových Básní noci.

Rodina Elliotových, kolem níž se kniha točí, je zvláštní - jsou lidští, nejsou to strašidla, možná ale mají v příbuzenstvu něco upírů, protože v textu se tajuplně odsouvají víka truhel kdesi ve sklepě, babička je mrtvá-nemrtvá, s největší pravděpodobností prastará egyptská princezna, žijící v těle zafačované mumie, jeden ze strýčků má zase křídla a umí létat, k nejoblíbenější zábavě jedné dcery patří potloukat se v myslích jiných lidí a sledovat svět jejich smysly, popřípadě pokoušet se řídit jejich jednání - a všichni jsou prastaří.

Děj knihy se dost dobře nedá převyprávět, a to ze zcela prostého důvodu: jedná se totiž o mozaiku drobných osudů bytostí, jimiž Bradbury knihu zabydlel, a spíše než pocit z děje zůstává po přečtení pocit z vytvořené nálady, z pečlivě navozené atmosféry, která by se dala charakterizovat snad takto: mírně prosluněný, pochmurný, lehce barevný ale přesto mírně ovadlý a našedivělý podzim.

Asi nejblíž má celá kniha Z prachu zrození přece jenom k hororu - ovšem k takovému, který umí právě Bradbury vynikajícím způsobem - bez stříkanců krve, bez násilí, ale s dokonalou atmosférou, která hovoří sama za sebe, i s lehounkým náznakem jemného humoru. Naprostou klasikou je pak dvanáctá kapitola nazvaná Orient expres, směr sever, kde smrtelně bledý cestující (upír?) putuje vlakem od východu do mlžné Británie - nikoli za krví nových obětí, ale aby se zase dostal do míst dostatečně pochmurných a dostatečně prodchnutých vírou v takové bytosti, jako je on. Protože to, co ho zabíjí, je nevíra lidí v nadpřirozeno.

A že takový jiný, pochmurně krásný a poetický svět i s bytostmi, které do něj patří, přece jen existuje, o tom Bradbury bezezbytku přesvědčuje na každé ze stránek své knihy.

(Ray Bradbury: Z prachu zrození. Přel. Jana Pavlíková. Obálka Valentino Sani. Knižní klub-Baronet, Praha 2002. 191 s. 199 Kč)

hodnocení: *****

Ivan Mls

Vesmírní komedianti

Dave Lister byl ňouma. Začalo to už místem narození. Našli ho totiž v kartonové krabici pod kulečníkovým stolem, což, jak jistě uznáte, není vhodný start pro mezihvězdnou kariéru. Říká se ale, že někdy se štěstí usměje i na vola. Na Listera se v tom případě musela Štěstěna šklebit od ucha k uchu. Pravda, nedostalo se mu právě vynikajícího vzdělání, ale podařilo se mu obstát v drsné kariéře řidiče hopsajícího taxíku na Saturnově měsíci Mimasu a proklestit si cestu do kanceláře Jupiterské důlní společnosti. Dostal nepříliš uspokojující práci na vesmírné lodi Červený trpaslík, která spočívala v čistění jídelních automatů. Problémy na sebe nedaly čekat dlouho. Vlastně si je vzal s sebou v podobě své kočky Frankensteina. A jelikož to nebyla "kočka" druhu Homo sapiens, nýbrž kočka domácí Felis catus, porušil tím zákaz o importu (nelidských) zvířat na palubu. Odmítl kočku vydat nadřízeným, čímž pro změnu porušil zákaz o neuposlechnutí rozkazu – a za trest ho hibernovali.

Ale zde jeho Štěstěna opět zapracovala. Celou loď totiž mezitím zaplavila nebezpečná radiace a všichni ostatní lidé na palubě zahynuli. Palubní počítač Holly nemohl Listera vypustit dřív, dokud nepominula. Lister sice neměl ve stázi strávit tři miliony let, ale co. Aspoň přežil.

Ale přežil i někdo další. Frankenstein byla totiž březí. Radiace ji neovlivnila, a tak povila koťátka, jejichž potomci se vykašlali na genetické zákony ohledně škodlivosti inbreedingu a vesele se reprodukovali a vyvíjeli po celé ty tři miliony let. Tak vznikl Felis sapiens, (polo)inteligentní Kocour, který bude spolu s egoistickým hologramem Rimmerem, palubním počítačem Hollym a androidem Krytonem dělat Listrovi společníka při nejednom bláznivém vesmírném dobrodružství...

Ano, takto nějak začíná kultovní britský seriál Červený trpaslík, originálním způsobem mixující prvky situační komedie a sci-fi. A první svazek jeho knižního přepisu konečně dorazil i do českých luhů a hájů. Od vydání v jeho britské domovině sice uběhlo již dlouhých třináct let, ale dočkali jsme se.

O autentičnost a provázanost s televizním seriálem je dobře postaráno. Autoři knížky Rob Grant a Doug Naylor jsou totiž zároveň "duchovními otci" a scenáristy TV verze. Kdyby však románový přepis obsahoval jen to, co jsme již mohli vidět na obrazovce, knížka by neměla moc velkou šanci na úspěch ani u skalních fanoušků. A v čem že se tedy liší?

Jak již bylo naznačeno v úvodu, Nekonečno vítá ohleduplné řidiče začíná ještě v době před Listerovým příchodem na Červeného trpaslíka, a popisuje tedy některé jeho příhody, o nichž se v seriálu dozvídáme zpětně formou retrospektivy (například část skutečnosti ohledně jeho... narození). Teprve po prvních padesáti stránkách se dostáváme k situaci zobrazené v prvním televizním dílu.

To však nejsou všechny rozdíly. Seriál má dílů přes padesát a Nekonečno tedy sleduje linii zhruba jen první desítky. (Nemusíme se však bát, druhý knižní svazek – Lepší než život – bude brzy následovat.) Některé epizodky (zejména ty o něco slabodušší) byly vypuštěny a příběh byl doplněn několika dílčími zápletkami, které jsem v seriálu nepostřehl, ačkoli jsem si ho při čtení knihy pro ověření pouštěl znovu. Kniha je taktéž doplněna filmově nerealizovatelnými vtipnými popisy a "úvahami" (např. myšlenkové pochody kaktusu sledujícího sebevraždu člena posádky). Celkově vzato, stylem vyprávění Nekonečno připomíná Stopařův průvodce po Galaxii, ale oproti Adamsově klasice prezentuje spíše méně náročný, místy až vulgární humor. (To seriál ostatně taky.) Postrádá nepřehlédnutelné filozofické rozměry Stopařova průvodce a vysoká frekvence některých neopakovatelných výrazů je v knížce naprosto zbytečná.

Klady přesto převažují nad zápory, a tak nám nezbývá než se těšit na druhý díl.

(Rob Grant, Doug Naylor: Červený trpaslík – Nekonečno vítá ohleduplné řidiče. Přel. Ladislav Šenkyřík. Obálka Matouš Přikryl. Argo 2002. 212 s. 169 Kč)

hodnocení: *** (Ríša ****)

Milan Pohl

Nudná válka

Zapomeňte na Henriho Barbusse, zapomeňte na všechny nahé a mrtvé, zapomeňte na pot, slzy, bláto a krev, přijíždí tanková rota Yankee. S ní se blíží i třetí světová válka. Konvenční válka. Takřka staromódní. A nekonečně, nekonečně nudná.

Protože to, co stvořil Harold Coyle, je možná vysoce fundovaná kniha, ale k uzoufání nezáživná a precizně vydezinfikovaná od jakýchkoliv, byť mikroskopických, stop emocí.

"Autor je absolventem Virginia Military Institute a strávil sedmnáct let v aktivní službě u US Army. Prošel funkce od velitele tankové čety po operačního důstojníka v Koreji." praví o něm záložka a nám nezbývá, než spolu s klasikem přiznat, že "...jej vojenská služba poznamenala". Nechceme mu upírat detailní znalosti vojenské techniky a té tankové zvlášť, ale jeho román - to není příběh, to je vojenské hlášení!

"Jakmile budou T-72 vyřazeny, bude jednatřicítka postřelovat pěchotu, zatímco pětapadesátka začne ničit BTR. Ne že by byly nebezpečné. Ve věžičce měly jenom 14,5mm kulomet, který nemohl tanku M-1 nijak ublížit. Ale zničení tanků, postupné ničení BTR a neustálý proud olova, který je v noční tmě přibije k zemi, to vše spolu se zmatkem nočního útoku bude mít pořádný psychologický dopad na ruské vojáky." - Takto je psána celá kniha, od plánování vojenských operací přes vnitřní úvahy velitele Bannona až po rozhovory vojáků. Ostatně přímé řeči se autor vyhýbá jak tankista kříži (zaměřovacímu). Nejasně, avšak správně tuší, že na psychice jednotlivých zúčastněných zoufale troskotá i bez ní. I tak si však tanková rota může o plastičnosti a realističnosti nechat jen zdát. A s ní celá válka proti Sovětům na území Německa. Tým Bravo má neuvěřitelné štěstí, v každém střetnutí na jednoho jeho mrtvého připadají desítky, ba stovky mrtvých Rusů, a když už opravdu není zbytí a spojenecká vojska by pro zachování alespoň zdání logiky měla utrpět nějakou tu větší porážku, tak v Moskvě padne vláda a stejně jako před necelými sto lety noví uchvatitelé moci válku zastaví. Ne tak patos a patriotismus s hvězdami a pruhy: "Američané museli znovu platit za svou svobodu. A znovu přijali tuto výzvu, zaplatili nutnou cenu a zvítězili." Města Birmingham a Minsk se proměnila v atomové pohřební hranice, tvář Německa znetvořily (další) plastické válečné operace, ale "platbu" Američané přiznají jen a jen sobě.

Režisér Samuel Fuller kdysi prohlásil, že jediný způsob, jak docílit realismu ve válečném filmu, je střelba do publika. Je možno parafrázovat, že jediný způsob, jak docílit realismu v tomto válečném románu, je střelba do autora.

(Harold Coyle: Tým Yankee. Přel. Ľubomír Háčik. Praha, BB art 2002. 263 s. 199 Kč)

hodnocení: *

Filip Gotfrid

Předehra k Duně: Corrinové

Když jsem se jako dvanáctiletý hoch setkal poprvé s Dunou Franka Herberta, připravila mi notné zklamání. Nechápal jsem ji. Nudila mne. Unikalo mi, co tak úžasného na ní nalézá zbytek mé čtoucí rodiny. Trvalo ještě dva roky, než jsem ji otevřel znovu a prožil šok z pochopení. Duna na mne zapůsobila tak intenzivně, že dokáži dodnes říci, kdy a kde jsem ji během dvou dnů zhltl.

S odstupem času je jasné, že je k Duně třeba dorůst. Je třeba opustit hájemství konkrétního dětského myšlení a uchýlit se do říše abstraktních dovedností. Je třeba objevit svět v širších souvislostech, než jsou kopaná, hokej, ZŠ a prázdniny. Podezřívat Herberta z komerčního chování by bylo v daný moment pošetilé. A to je dobře. Díky tomu se Duna se všemi svými úskoky v úskocích jiných úskoků zapsala do dějin literatury jako takové. Pravda, s dalšími díly Herbert přitlačil na pilu snad příliš, avšak (protože?) svůj svět nikdy neučinil jednodu-[illegible]

Herbertův syn s Kevinem Andersonem ano.

Je-li v medailonku na obálce Předehry k Duně: Corrinové chválen K. Anderson jako autor Star Wars a Akt-X (nediskutujme!), je to pro ob-[illegible] Duny spíše varováním než vřelým [illegible]ím. Svět Předehry k Duně je totiž [illegible] šablonovitý a hollywoodsky banální jako [illegible] obou výše zmíněných audiovizuálních fe-[illegible]

Motivy postav jsou zřejmé od počátku. Hrdinové jsou stateční a čestní, padouch zase dostatečně padoušský. A aby to nepřehlédl nikdo, přidáme záporákovi do vínku něco ze sadistických choutek. Rozumějte mi dobře: KAŽDÉMU ZÁPORÁKOVI! Jistě, takový Vladimir Harkonnen (synovce nevyjímaje) nebyl zrovna svatoušek, avšak poloha vyjádřená Předehrou... má

blíže k baronově filmové karikatuře (Duna Davida Lynche) než k mocnému intrikánovi Franka Herberta. Ještě tristnější pocity pak vyvolává ústřední postava románu – samotný imperátor pádišáh Shaddam IV. Netvrdím, že historie lidstva nepamatuje namyšlených slabochů na lvích trůnech. Prohlašuji však, že je-li Shaddam Herberta mladšího a Andersona autentický, pak jej musel v událostech původní Duny zastupovat dvojník - naštěstí pro Impérium samotné...

Nezazlívám Brianu Herbertovi, že se pokusil jít ve šlépějích otce. Vědomě se však vystavil riziku porovnání, z něhož nevychází jako vítěz. Napsat trilogii Předeher k Duně muselo dát jistě značnou práci. Měla však nějaký smysl, vyjma úcty k otci a šeku? Neměla být ona úcta spíše důvodem ke skromnosti? (A pokud ne, kdy nás zahltí nové osudy Froda Pytlíka?)

Události v galaktické říši někdy kolem zrození Paula Atreida jsou totiž křišťálově prosté (viz výše naznačené: "zlí zlými a hodní hodnými"). Nic nečekaného, nic nového, nic, co by nabízelo nová vysvětlení a nové úhly pohledu. Jen řemeslné čtivo. Naznačit konkrétní zápletku znamená vyklopit 560 stran v jedné větě. To si nedovolím.

Dovolím si snad jen tolik, že v prvním českém vydání Duny byla planeta Arrakis "ten" a Kartágo se jistě nejmenuje Kartág. Neznaje originálu však nehodlám, než jen nenápadně nápadně krčit rameny.

Stejně tak si dovolím chabý pokus o recenzentskou soudnost: ve dvanácti letech by mne Předehra k Duně bavila víc než zřejmě nedostižný originál. Proto ty hvězdičky. Otázkou však je, kolik dvanáctiletých kluků dnes šáhne po takto tlusté knize...

(Brian Herbert, Kevin Anderson: Předehra k Duně: Corrinové. Přel. Veronika Volhejnová. Praha, Baronet 2002. 568 s. 269 Kč)

hodnocení: ***1/2

Stanislav Ertl, ml.

Krasohled z vaty

Začít číst po Clarkově Směru času Turtledovův Kaleidoskop je jako přijít z pouti plný cukrové vaty a pokusit se pokračovat vatou obyčejnou. Ze třinácti povídek, které jsem pře..., nemohu říct přečetl, spíše jsem je překonal, mě nezaujala ani jedna, nebavila ani jedna a pokud na některou z nich nějaký čas nezapomenu, nebude to v souvislosti s žádným jejím kladem. Možná má na tom patřičný podíl i obrovský kontrast mezi geniálním vypravěčem Clarkem a řemeslným vatařem Turtledovem, ale ostatně, proč ne?

Již od prvních povídek je do očí bijící, jak autor zoufale šetří nápady, přičemž ani ty, bez jejichž použití se již obejít nemůže, nejsou nijak omračující, nejčastěji pak hodně levné, případně i vousaté, neboť Turtledove se sám v úvodech (ty je lépe vůbec nečíst) několikrát přiznává k inspiraci, či spíše pouhému rozvedení nápadu cizího. Dobře, i to by se ještě dalo za určitých okolností snést, pokud by tuto konstrukci podpořil solidní příběh. Ouha - příběh však zjevně pro autora představuje ještě větší problém než nápad. Takže má-li nic moc nápad, a to navíc jenom jeden do každé povídky, k tomu chatrný příběh, nebo případně vůbec žádný, co udělá správný literární řemeslník? Volné místo důkladně vycpe vatou. Ani cukrovou, ani skutečnou, nýbrž literární. To je také to jediné, co se dá někde naučit, pokud není shůry dáno.

V první povídce pozemšťané naučí na cizí planetě bezelstného mimozemšťana podvádět a ten pochopí, jak mu to může pomoct v kariéře. V Náročném podniku se udatný velitel armády tváří jako mrtvý, aby unikl živý z obklíčení. Hm. Ve Správném počasí lze pohyb v čase nastavit stejně snadno jako teplotu v místnosti - výsledek působí jako naprostý nesmysl. V Dětském pláči pláče dítě a údajně záměrně tím chce připravit své okolí o rozum. K tomu není co dodat. V nejdelší povídce sbírky, Pohledu zpět, nesnesitelně otravně a hlavně nesmyslně diskutuje odhalená cestovatelka v čase, jejímž koníčkem je vydávat plagiáty povídek v době, kdy je jejich autoři teprve dopisují. Tehdy jsem měl za to, že půjde o největší nudu z celé knihy. Mýlil jsem se. V povídce Gentlemani stínů se autor rozhodl, že Jack Rozparovač byl upír, ale pak tak nějak nevěděl, co s tím dál, přičemž si některá historická fakta upravil dle libosti. Nudná bestie asi měla být humornou fantasy, nicméně jediné zábavné v ní je (snad) jméno hlavního hrdiny - Condom. Ha ha! Když si přečtete Poslední článek, pochopíte, že Turtledove zhlédl film Gándhí, některé pasáže i dialogy použil v téměř nezměněné podobě, jenom místo zlých Angličanů dosadil ještě horší Němce, kteří porazili ve druhé světové válce Velkou Británii i Rusko a nyní zabrali i Indii. Načež velice lacině spekuluje na téma, jak by si Gándhí poradil s Němci. Pointa - nula. O dalších povídkách snad ani nemá cenu se zmiňovat.

Překlad není nejhorší, spíš průměrný, najdete v něm hrubky v gramatice, a to nejen v interpunkci, a také další jazykové neduhy, ale v tomto případě je to snad i jedno.

A obálka? Vzpomněl jsem si na vtip od Renčína, kde si nějaký chlapík prohlíží v knihkupectví knihu a říká něco v tomto smyslu: "Nu což, knížka je to pěkná, škoda jen, že se v ní píšou takové pitomosti."

Zkrátka a dobře, ani jedna z těchto povídek, pokud by mi ji nabídl český autor do Ikarie, by neměla šanci. Takže škoda času, škoda peněz.

(Harry Turtledove: Kaleidoskop. Přel. Jindřich Vesecký. Obálka Boris Vallejo. Praha, Classic 2002. 352 s. 209 Kč)

hodnocení: *

Jaroslav Jiran

Staronová generace

A máme tu další, již sedmý svazek ze série Star Trek – Nová generace. Jmenuje se Masky a číst je můžete i tehdy, pokud jste z minulých dílů viděli jen obálky v knihkupectvích. Bylo by ovšem dobré mít přehled o některých základních postavách Nové generace, které jsou notoricky známé z televizního seriálu: kapitán Jean-Luc Picard, komandér Will Riker, poručík Geordi LaForge, Klingon Worf a android Data (česky překládán jako "Dat").

Zápletka podezřele připomíná běžné klišé: Enterprise přiletí k planetě Lorca a rozhodne se navázat kontakt. Picard si umíní vést výsadek osobně, ale hned po transportu s nimi loď ztratí spojení (jak nezvyklé). Komandér Riker dá dohromady druhý tým a vydá se hledat kapitána na povrch Lorky. Picard se mezitím setkává s prvními obyvateli – jsou to potomci pozemské lodi, která zde kdysi havarovala. Zmíněná loď převážela herce, což se stalo součástí jejich kulturního odkazu, takže teď všichni Lorčané nosí na obličejích masky. Škrabošky však neslouží pouze k ochraně před drsnou přírodou, ale i k symbolizaci společenského postavení. Oba výsadkové týmy objevují náznaky o Všemocném Zabijákovi, vládnoucímu Lorce v Masce Moudrosti. Rozhodnou se ho najít kvůli diplomacii. Situace se zkomplikuje příletem chamtivých Ferengů, kteří chtějí Masku Moudrosti získat pro sebe, aby si podmanili celou planetu...

Knihy s tematikou Star Treku mají oproti svým protějškům z galaxie Star Wars několik zásadních předností, ale i nevýhod, které se nevyhnuly ani Maskám. Velkým nedostatkem je fakt, že oproti pokračovatelům Lucasovy ságy se startrekovští spisovatelé většinou úzkostlivě drží rysů postav tak, jak byly představeny ve filmech a seriálech. Žádné inovace, žádné změny vztahů, žádný psychologický vývoj hrdinů. Ne ne ne ne ne. Co kdyby se to Roddenberrymu bylo bývalo nelíbilo? A – nedej Bože – co kdyby vznikly i nějaké nové, charakterově rozpracované a vícekrát než jednou se objevující čistě literární postavy? To by nejspíš v Paramountu považovali za kacířství, ačkoli románům – a tedy i čtenářům – by to nepochybně prospělo.

Romány Star Treku se bohužel nedají přesněji časově zařadit. Jistě, v občasných záznamech z kapitánova deníku se nějaké to datum sem tam objevuje, ale pokud nemáte převodní vztah hvězdného data na náš letopočet, musíte vycházet jen z typu série a různých náznaků. Například v Maskách pan LaForge stále ještě má vizor, takže se dá předpokládat, že se knížka odehrává před filmem ST VIII – První kontakt. Přesto by celé monumentální sérii prospělo, kdyby byla v každém svazku uvedena stručná časová osa románů, jaká se objevuje například v nejnovějších svazcích konkurenčních Hvězdných válek. Navíc startrekovské romány bývají v naprosté většině poměrně krátké.

A teď ty klady. Jeden z největších přínosů spočívá v tom, že Star Treky vycházejí na rozdíl od Star Wars i u nás. Pravda, od vydání Masek v USA uběhlo již 13 let, ale co. Dalším plusem je vzhledem k nízkému počtu stran i nízká cena. Hlavní klad však tkví v odlišném chápání života. Na rozdíl od Star Wars – a od mnoha jiných děl moderní kultury – je pro Star Trek život posvátný. A tak, zatímco třeba ve starwarsovské knižní sérii X-Wing nedělá Corranu Hornovi nejmenší problém postřílet bez mrknutí oka celou

legii vojáků, v Maskách má Riker výčitky svědomí ještě sto stránek po tom, co v sebeobraně zabije nájezdníka. Jeho lítost se mi líbila, protože bych ji pociťoval taky. Star Trek vede k odpovědnosti nejen za sebe, ale i za ostatní. Musíme si ho proto vážit.

(John Vornholt: Star Trek Nová generace 7 – Masky. Přel. Zdeněk Trmota. Obálka P. Bauer. Plzeň, Laser 2002. 222 s. 99 Kč)

hodnocení: ***

Milan Pohl

Vypelichaná hrůza

Valerio Massimo Manfredi je zajisté úctyhodný italský archeolog a znalec antické civilizace. Na konci devadesátých let získal slušnou popularitu historickou trilogií o Alexandru Velikém a od té doby je považován za romanopisce. Pokud bere literaturu jako vedlejší příjem, nic proti tomu, na vědě se nezbohatne, každá lira k platu se jistě hodí. A z předvařených polotovarů dokáže psát kdekdo.

Pan Manfredi není pochopitelně Dante, žel bohu však ani King. Jeho archeologický thriller Chiméra je literaturou značně, značně pokleslou, co však hůř – zoufale nenápaditou. Už námět: Stará etruská kletba oživí záhrobní krvelačnou bestii, aby vraždila nejprve nestoudné hanobitele klidu dávných mrtvých, vykradače hrobů, a pak už kdovíkoho; to už tady dávno bylo v podobě literární i filmové. Až dozíváme, vzpomeňme, kolikrát se už k nám z potištěného papíru i filmového plátna doploužily oživlé egyptské mumie, táhnoucí za sebou plesnivý cár dávnověké onuce i krvavou stopu přiboudlé pomstychtivosti. Kolik už charakterních, pohledných mladých mužů, většinou schopných archeologů či detektivů sportovního typu, svedlo neúprosný boj pro obdiv očí milované dívky a klidný spánek nevinného dítěte. Věru, tato Chiméra („chiméra, -y (...) 1. fantastická obluda s částmi těla lva, kozy a draka, sršící oheň a hlídající vchod do podsvětí; přen. obluda, nestvůra vůbec" Akademický slovník cizích slov, Academia, Praha 1997, s. 312), tento óóóbrovitánský, krvelačný pes z horoucích pekel už opravdu je spíš starým, vysloužilým polním strašákem než děsivým přízrakem. Taky mladý archeolog Fabrizio Castellani i jeho policejní spolupracovník Marcello Reggiani, které napsal autor své příšeře za protihráče, jsou panáci natolik vycpaní slámou klišé, že z nich sebeslabší vůni člověčiny může ucítit snad jen čtenář s chronickou poruchou čichu. A ostatní postavy? Archeoložka Francesca nás od první chvíle neponechá na pochybách, že je OPRAVDU stvořená proto, aby unikla klapajícím čelistem a spočinula v hrdinském náručí Fabrizia Chimérobijce, a neméně půvabná a statečná paleozooložka Sonya dozajista spatřila světlo knižní stránky jen proto, aby ani udatný zbrojnoš Reggiani z lítého boje nevyšel bez vnadné odměny. A ostatní? Prostě rázovité figurky a statisté. Někteří jsou k sežrání, aby rostlo napětí, další, aby napětí nepřerostlo, zanechávají či šťastným řízením osudu v pravý čas nalézají ty pravé stopy, takže cesta za řešením záhady (záhady?) pěkně odsýpá. Vše hladce plyne, dialogy ševelí uspávavě jako listí olivovníků, obluda žere s mírou, záhady jsou odměřeny natolik, aby z nich nikoho nerozbolela hlava. K tomu na okořenění pár informací o postupech moderní archeologie, vlastně jediná osvěžující kapka autorské autenticity v celém tom knižním suchopáru. A samotné řešení? Jako když složíte puzzle o deseti kouscích. Nic moc.

Podobně přitroublé příběhy o kráskách, hrdinech a příšerách ještě před nedávnem vycházely v sešitové románové řadě Žena v ohrožení. Jen v menším rozsahu, bez tvrdých desek a za přiměřenou šestákovou cenu. Spíš než Chiméra („chiméra, -y (...) 2. klamná představa, přelud, vidina, nereálná, neuskutečnitelná touha..." Akademický slovník cizích slov, Academia, Praha 1997, s. 312) je přece jen přijatelnější a poctivější takovýto sešit. Netváří se jako kniha a po zhltnutí jeho nízkokalorického obsahu nám není líto ho nechat ležet na sedadle ve vlaku či ho hodit do popelnice.

(Valerio Massimo Manfredi: Chiméra. Přel. Alena Jíchová. Frýdek–Místek, Alpress 2002. 269 s. 179 Kč)

hodnocení: *

František Ryčl

Projekt Avalon

S Kelty se roztrhl pytel. Víme o nich hodně, a přece ne dost. Zůstávají pro současného člověka dostatečně tajemní se svými mýty, obřady, jazykem. A tak se dají výborně využít ve fantastické literatuře všeho druhu. Německý spisovatel Wolfgang Hohlbein (česky např. série Děti kapitána Nema) vystavěl svůj příběh ze současnosti na legendě o Tuatha de Danann, národu přátel elfů. Vyprávění začíná na naftařské plošině u britských břehů, kam právě přiletěl Rudger Harm, detektiv velké hamburské pojišťovny. Majitel plošiny má potíže, ale teprve postupně vychází najevo, jak prapodivné jsou. Moderní naftařská konstrukce nazvaná Avalon II záhadně zmizela a byla nahrazena o pětadvacet let starší předchůdkyní, Avalonem I. A v jednom z dutých nosníků našli pracovníci zuboženou mladou ženu, kolem níž se začíná rozvíjet děj plný nepředvídatelných událostí. Detektiv své pátrání zaměří na birminghamskou skupinu mladých lidí, kteří si říkají Tuatha de Danann, Děti Dany, mytické královny elfů. Brzy ale zjistí, že se sám stal kořistí, po jejíchž stopách se ženou lovci. Rozjíždí se akční dobrodružný příběh s detektivní zápletkou, okořeněný „průniky" z jiného světa – světa elfů. Autor se chopil zaběhaného klišé a padoucha, který vše řídí ze zákulisí, vylíčil jako starého sobeckého miliardáře, nelítostného člověka jdoucího přes mrtvoly, který je ochoten obětovat dceru i syna za svoji vlastní nesmrtelnost. Poněvadž o tu právě jde: nad Avalonem se má vytvořit brána do jiného světa, v němž se skrývá Tir Nan Og – Ostrov nesmrtelných.

Hlavní hrdina Rudger Harm není ovšem žádný James Bond, je spíše zvyklý na život v kanceláři a na pátrání s pomocí počítače. Při zběsilých honičkách a šarvátkách, při nichž jde o život, ho jeho tělo často zrazuje, naštěstí má dostatečnou dávku houževnatosti i odvahy, aby nepůsobil jen jako politováníhodný bačkora. Dívka, se kterou se ocitá na útěku, má řadu nadpřirozených schopností, což je občas výhodné, ale někdy to věci komplikuje. Sami aktéři jako by se pohybovali Údolím duchů: objevují se přízračné postavy, z mlhy vyjíždí černá loď s dávnými bojovníky. Co z toho je skutečné? Celé to trochu připomíná hrané video, které ve skotském Kilmartinu návštěvníkům tamního muzea nabízí pohled do keltského světa, umocněný hudbou, ohněm a stíny zvířat. Ovšem některé střety soudobé techniky a elfských přízraků působí v knize příliš násilně a spíš komicky, například když nadpozemsky krásné zjevení elfské ženy vymaže na počítači pevný disk, zanechávajíc na monitoru zelený čtyřlístek.

Příběh je psán čtivě, děj má spád i přes to, že je zahlcován mnohomluvností a opakováním. Úsporné formulace se nenosí, ostatně takhle to vydá na víc stránek. Čtenář také musí být ochoten přimhouřit oko nad řadou banalit a schematických řešení. Překlad je až na pár drobností solidní, knížka má větší formát a tvrdé desky. Summa sumárum – jde o celkem slušně napsané a redakcí vypravené čtivo.

(Wolfgang Hohlbein: Projekt Avalon. Přel. Emílie Harantová. Obálka Ivan Brůha. Praha, Euromedia Group – Knižní klub 2002. 462 s. 249 Kč)

hodnocení: ***

Magda Dědková

Za Modrým měsícem

Jsou zpátky. Dva nerozluční strážci nevinných a slabých. On se svou sekerou a ona se svým mečem. Přišli, aby všem podlým, zkaženým a zlotřilým padouchům nakopali pr... A kdo se bude bránit - zemře. Zákon je tu. Jestřáb a Rybářka se vrátili.

Město Haven, kde už dvanáct let slouží jako kapitáni hlídky, je svou zkažeností přestalo bavit. Není se čemu divit. Zločinci neubývají, zato pracovní směny obden ano. A žádné blýskání se na lepší časy. Nevděk světem vládne. Proto, když se před nimi zjeví kvestor Allen Chance se slovy: „Král Harald byl zavražděn. Jenom vy můžete odhalit jeho vraha a předat ho spravedlnosti, jen vy můžete do Lesního království vrátit mír a naději!", nezbývá jim než jít a zachránit, co se dá. Nic jiného by od nich nikdo ani nečekal – jejich skutečná identita je k tomu tak nějak automaticky zavazuje... princ Rupert (následník trůnu a bratr mrtvého Haralda) a princezna Julie, alias Jestřáb a Rybářka. Dva hrdinové, kteří už jednou zachránili Lesní království před Modrým měsícem a Knížetem démonů. Pak z něj odešli, aby unikli své vlastní legendě. Kolo se otáčí a kruh se uzavírá...

Než ovšem odjedou z Havenu, pustí místním zločincům trochu žilou – co by ne; strávili tu spoustu času a nedat některým zákonem nedosažitelným (ne)přátelům definitivní sbohem by

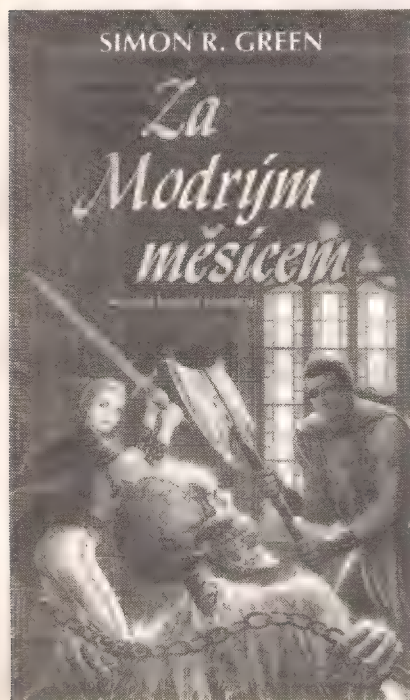
byl hřích. Pak už je čeká jen návrat do země, na kterou nemají vůbec hezké vzpomínky. A není to návrat, jaký by čekali. Lesní království se od té doby, co ho opustili, nedokázalo vzpamatovat z bitvy s démony. Noví přistěhovalci z jihu, kteří měli nahradit zmasakrované obyvatelstvo, nepřispěli ke zdárným změnám. Spíše naopak. Přinesli akorát spousty problémů a nových politických směrů. Královský dvůr je pohroužen v naprostém chaosu intrik. Každý podezřívá každého. K tomu všemu se uprostřed hradu objevila dávno ztracená Převrácená katedrála. Budova, která smrdí peklem.

A tak začíná klasická rutina vyšetřování – spousta podezřelých, motivů, dohadů, a obviněný žádný. Ale protože Jestřáb s Rybářkou jsou houževnatější než Ukrajinec s vodkou, jdou dál za svým cílem. Přes mrtvoly. Jako vždycky. Výsledek je však jen ten, že se jim události začínají nebezpečně vymykat z rukou – vše totiž ukazuje na to, že Modrý měsíc se vrací…

Jak už jsem napsal, Jestřáb a Rybářka se vrátili – naposledy jsme se s nimi mohli setkat asi před dvěma lety v knize Východ Modrého měsíce, avšak nikdo už nedoufal, že by mohla existovat další jejich dobrodružství. Každopádně jsou tu a znovu ve formě. Mlátí a zastrašují, koho můžou, a nikdy si neodpustí nějakou tu hlášku. Jak by taky mohli. Vždyť jsou to drsňáci toho největšího kalibru.

Ano, uznávám, je to podprůměrné čtení. Ano, je to brak. Ale dobře napsaný brak. Rychlý, nenáročný a zábavný příběh, který se hodí přesně k tomu, k čemu byl určen – pobavit. To, že je tu detektivní zápletka propletená se světem meče a magie, je jen taková třešnička na dortu.

Musím však uznat, že kniha má své velké vady – příběh má několik nevychytaných dějových „much", občas ubohé dialogy, několik zbytečných odboček a dosti prosté charaktery postav. A ten závěr…!!! No hrůza. Navíc po přečtení zjistíte, že ani v této novince není nic, co by už jinde nebylo použito. Autor prostě využil klasická témata a spojil je v jednoduchý příběh, který vás rozhodně nepřekvapí (zvláště jestli jste četli předchozí knihy Simona R. Greena). No prostě brak. Ale neříkal jsem to už?

Kniha navazuje na předchozí šestidílnou sérii Jestřáb & Rybářka a na román Východ Modrého měsíce. Tvoří vlastně takový epilog k předcházejícím příběhům. Zatímco prvně jmenovaná série jsou klasické detektivky z prohnilého města Haven, Východ Modrého měsíce je už klasická heroická fantasy. Za Modrým měsícem je jen jakýmsi propojením obou těchto stylů. Výsledek není vůbec tak hrozný, jak by se mohlo zdát. Není to sice nic světoborného, ale… ale jsou to prostě Jestřáb & Rybářka! (Vypadám jako jejich fanoušek, co? Nenechte se zmýlit. Jsem jejich fanoušek.) Každopádně všem příznivcům vážné a epické fantasy se tento výtvor asi moc líbit nebude. Proto jim ho ani nedoporučuji.

Ano, vrátili se a s nimi jedna obligátní otázka: „Kde jste byli, když byl král Harald zavražděn?!"

(Simon R. Green: Za Modrým měsícem. Přel. Josef Hořejší. Obálka Milan Fibiger. Polaris 2002. 480 s. 219 Kč)

hodnocení: *** (Ríša ***)

Wojta Běhounek

Zabíječ času

Kniha Williama Kinga Zabíječ bestií je pátou knihou ze série o trpaslíkovi-trollobijci Gotrekovi a jeho lidském společníkovi Felixi Jaegerovi, jenž je zároveň jeho kronikářem. Příběh je poměrně jednoduchý a přímočarý – sledujeme příchod obrovské armády Chaosu, která se shromáždila před branami města Praag (inspirace autora je zcela zřejmá, zvláště když má vévoda tohoto města ve znaku okřídleného lva) a chce jej dobýt a vyvraždit všechny obyvatele (neptejte se proč, Chaos je Chaos).

V druhé dějové linii se městu blíží na pomoc bojar Ivan Petrovič Stragov společně s Ledovou královnou a jejím vojskem.

Dále sledujeme boj o moc mezi krysími lidmi – skaveny, jejichž vojsko se v závěru knihy střetne s částí armády Chaosu.

Na příběhu vás nemůže překvapit naprosto nic. Od počátku je zcela jasné, že armáda Chaosu bude poražena a autor se vás naoko snaží popisem množství vojáků Chaosu, jejich zbraní a magických schopností přesvědčit, že by tomu tak být nemuselo. Nepochybujte ovšem o tom, že udatný bojar přijde na pomoc městu včas a část vojsk Chaosu se bez jakéhokoliv důvodu místo na pomoc svým spolubojovníkům vrhne na skaveny, aby tak zdůvodnila jejich přítomnost v této zbytečné knize. Aby se nezdálo, že masivní vojsko Chaosu bude poraženo příliš hladce, pomohl si autor trpasličím vynálezcem, který v závěrečné fázi knihy přilétá se svou skvěle vyzbrojenou vzducholodí, aby nám předvedl, jak vypadá bombardování

zápalnými bombami.

Při četbě knihy se vrátíte do dětství a vzpomenete si, jak pejsek s kočičkou pekli dort. Dali tam všechno, co měli rádi, ale naštěstí pro ně jej snědl zlý pes, a tak bylo špatně jemu a ne jim. Autor hraje podobnou hru, ale svůj nepovedený dortík nepodstrčil zlému psovi, ale nic netušícímu čtenáři. Zamíchal všechno, co by v dobré fantasy mohlo být - trpaslíky, lidi, hodné čaroděje, zlé čaroděje, nestvůry, harpyje, krysí lidi, Ledovou královnu, ruského udatného bojara, přidal jim nějaké zbraně, aby se nenudili – luky, šípy, meče, sekery, katapulty, vzducholoď s pořádnou výzbrojí, důkladně protřepal, pak postavy rozmístil na linie příběhu a vystřelil ze startovací pistole. Asi pro ozvláštnění do své „pochoutky" přimíchal slušnou dávku násilí a potoky krve. Nikoho neošidil - i trpaslík vynálezce se svou vzducholodí rád přistane, vezme do rukou věrnou sekyrku a radostně si zavýskne: „Tak to má bejt! A teď dost řečí! De se zabíjet." (s. 265).

Pokud se chystáte absolvovat delší cestu vlakem, mohla by to být kniha pro vás, ale možná je lepší za stejné peníze strávit čas v jídelním vagonu a máte alespoň slušnou šanci, že vám zůstane příjemný pocit.

(William King: Zabíječ bestií. Přel. Barbora Matoušková. Obálka Adrian Smith. Frenštát pod Radhoštěm, Bohuslav Svoboda – Polaris 2002. 269 s. 199 Kč)

hodnocení: 0 (Ríša ***)

Ivo Šotek

Pasovačka trollích truvérů

K zásluhám československého fandomu nepopiratelně patří aktivity, které otevírají pro mladé autory příležitost představit své práce čtenářům či posluchačům, publikovat, ověřit si klady a zápory vlastních textů a samozřejmě také oťukat, jak to dělají ti ostatní…

Na čestné místo mezi akcemi, které všech-

ny zmíněné výhody nabízejí, přibyla v loňském roce literární soutěž Troll, pořádaná SFK Trollík. O její úrovni vypovídají jak jména účastníků, která z převážné části rozhodně nejsou mezi milovníci české fantastické literatury neznámá, tak skromný, ale profesionálně působící výbor, v němž jsou zahrnuty výsledky dosavadních dvou ročníků. V útlém svazku nechybí černobílé ilustrace, které dokreslují náladu jednotlivých příspěvků, ani informace o průběhu soutěží.

Sborník povídek představuje četbu tak pestrou náměty a stylem zpracování, jak různorodý dokáže být sám žánr fantasy. Jméno mu dal letošní vítězný příspěvek Pavla Renčína Zaslíbený věk trollí. Ovšem kdo by čekal poetické dílo, zdánlivě typické pro tvorbu tohoto autora, bude poněkud překvapen: setká se s hořce ironickou groteskou, svižnou a patřičně údernou, která dokazuje, že Renčín odvede stejně kvalitní literární práci také v drsnějším ladění.

Sestavitel sborníku Míla Linc vedle sebe řadí jednotlivé příspěvky v malebném kontrapunktu. Výbor důstojně otevírá básnická próza jiskřící vnitřním napětím - Napsal jsem to já? Zajímalo by mne, jak bude Jan Vavřička ve své slibně nevšední tvorbě pokračovat... Splněná přání Dušana Hrazdíry naproti tomu nabízejí pod civilní a vtipnou tváří doslova pekelnou hříčku, která se vyrovná leckterému příspěvku ze zahraničních sborníků fantastiky.

Tvorba Lucie Lukačovičové je zastoupena hned dvěma povídkami, které prozrazují, že autorka dozrává k rozsáhlejším a propracovanějším textům. Oběť vzdáleně připomene šerosvit gotického románu s nečekanou pointou, Do horoucích pekel pod romantikou křížových výprav hledá věčnou pravdu o Bohu a ďáblu – ale povídky mají působivou atmosféru tajemna a čtou se obě stejně dobře.

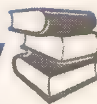
Pohádková balada Libuše Čermákové Nehledej štěstí ve tváři ztracené... záměrně archaickým jazykem stylizovaným způsobem podání může zpočátku odradit. Kdo si však napůl pověst, napůl horor přečte, ocení téměř magickou moc vyprávění. Z jiného soudku hrůzy čerpal Martin Antonín v Pravé víře: rozehrává temnou mystiku krve a zabíjení, smrti a vykoupení, naděje a zkázy. Vznikl text, jaký se nemusí každému líbit, ale na jaký se nezapomíná.

Vítězní účastníci trollí soutěže už za sebou mají povídky uveřejněné v jiných publikacích a časopisech a nejsou začátečníky v pravém slova smyslu. Ne že by se nenašlo, co by mohli na své práci změnit, upravit, vylepšit. Ale na zveřejněných příspěvcích není nic amatérského: myslím, že nám nastupuje silná autorská generace. Dávám o špetku hodnocení navíc: na povzbuzení, pro štěstí... a pro budoucí shledání – třeba na stránkách Ikarie.

(Zaslíbený věk trollí. Sborník vítězných povídek z literární soutěže TROLL, ročník 2001 a 2002. Obálka Jan Pekárek. Ilustrace Jan a Erika Pekárkovi, Láďa Satran. Vyšlo u příležitosti Opatconu. Praha, TrollPress 2002. 63 s. 40 Kč)

hodnocení: ***1/4

Františka Vrbenská

nové knihy

Ajvaz, Michal: Zlatý věk (Hynek)
Fantasticko-utopický román.

Banks, Iain: Píseň kamene (Volvox globator)
Román s prvky SF o občanské válce v současné Evropě.

Baroch, Pavel: Orwar - Dech ledového krále (Robida)
Fantasy román, 2. díl série.

Benford, Gregory: Ohrožení Nadace (Návrat)
Druhá trilogie Nadace 1. (Trilogii napsal každý díl jiný autor - zbývající díly jsou od G. Beara a D. Brina.)

Binderová, Daniela a kol.: Rejstřík k Hobitovi (Straky na vrbě)

Bradbury, Ray: Z prachu zrození (Baronet/Knižní klub)
Sbírka povídek.

Bulyčov, Kir: Mimozemšťané v Guslaru (Triton)
Sbírka humoristických SF povídek, poslední 3 dosud knižně česky nevyšly.

Burgess, Anthony: Mechanický pomeranč (Volvox globator)
Třetí vydání.

Card, Orson Scott: Mluvčí za mrtvé (Laser-books)
Nové vydání 2. dílu série.

Carter, Lin: Černá legie z Kallistó (Návrat)
SF/fantasy, Jandar 2.

Coyle, Harold: Tým Yankee (BB art)
Politický SF thriller.

Ford, John M.: Konečný odraz (Netopejr)
Star Trek.

Forstchen, William R.: Unie navěky (Klub J. Vernea)
SF, Ztracený regiment 2.

Forstchen, W. R. - Keith, A.: Tygří srdce (Klub J. Vernea)
Válečná SF, Wing Commander 3.

Green, Simon R.: Za Modrým měsícem (Polaris)
Fantasy, Jestřáb a Rybářka 8.

Herbert, Brian - Anderson, Kevin J.: Předehra k Duně - Corrinové (Baronet)
SF ze série předcházející ději Duny.

Hobb, Robin: Říše v ohrožení (Návrat)
Farseer 2, 2. část.

Hoši, Šin'iči: Někdo zaklepal (Brody)
Sbírka povídek známého japonského autora SF, avšak jen s prvky SF.

Kilworth, Garry: Střecha světa (Návrat)
První díl pozoruhodné fantasy trilogie Královéмořeplavci umístěné mezi ostrovní domorodce

King, William: Zabíječ bestií (Polaris)
Fantasy ze světa Warhammer, Gotrek 5.

Klíma, Ladislav: Slavná Nemesis (Volvox globator)
5. vydání povídkové sbírky s prvky fantastiky.

Kolár, Josef Jiří: Pekla zplozenci (Hermann a synové)
Fantaskní román s prvky hororu. Poprvé vyšlo r. 1862.

Lachmann, Renate: Memoria fanastika (Herrmann a synové)
Literárněvědné eseje, částečně věnované fantastice.

Leroy, Jérome: Sladká apokalypsa (Vyšehrad)
SF z blízké budoucnosti.

Manfredi, Valerio Massimo: Chiméra (Alpress)
Horor-thriller.

Martin, George R. R.: Bouře mečů 2 (Talpress)
Píseň ledu a ohně 3, 2. polovina.

Martin, George R. R.: Písečníci (Triton)
Sbírka SF povídek.

Marston, Ann: Král západu (Wales)
Fantasy, Runová čepel 2.

Marston, Ann: Zlomená čepel (Wales)
Runová čepel 3.

Naylor, Grant: Červený trpaslík - Nekonečno vítá ohleduplné řidiče (Argo)
SF novela související s úspěšným humoristickým TV sitcomem. Grant Naylor je pseudonym tvůrců seriálu Roba Granta a Douga Naylora.

Pelevin, Viktor: Omon Ra (Dokořán)
Satirická SF o sovětském kosmickém programu.

Pilzová, Markéta: Fénix (Eminent)
Reinkarnační román, navazuje na román Stigmata duše.

Ptáčková, Jindřiška: Smrt královny krásy (Adonai)
Sbírka povídek, některé s prvky SF a fantasy.

Reilly, Mathew: Chrám (Alpress)
Horor-thriller.

Richard, Louis: Charlungští bojoví obři (Ivo Železný)
Mark Stone, nová série psaná českými autory. Pod tímto pseudonymem se skrývá Vlado Ríša.

Splítková, Jita: Mýty v zrcadle vědy a fantazie (Luděk Kovář - Gumruch DTP)
Sbírka populárněvědných esejů prokládaných krátkými SF povídkami.

Šmíd, Zdeněk: Strašidla a krásné panny (Hart / Formát)
Sbírka povídek o nadpřirozených bytostech. Druhé vydání, první jsme nezaregistrovali.

Turtledove, Harry: Kaleidoskop (Classic)
Sbírka SF a fantasy povídek.

Turtledove, Harry: Napříč temnotou (Classic / Wales)
Svět ve válce 3 (na obálce uvedeno Světová válka 3).

Vornholt, John: Masky (Laser-books)
Star Trek - Nová generace 7

soutěž co víte o SF filmu?

Výsledky 110. kola (Z Ikarie č. 5/2002) Jak měly znít správné odpovědi:

1. "Babičky dobíjejte přesně!".

2. Muž z prvního století.

3. Zítra vstanu a opařím se čajem.

Do stodesátého soutěžního kola nám došlo 91 odpovědí, z toho správných ve všech třech bodech, a tedy zařazených do slosování, bylo nakonec celkem 86. Pěknou SF videokazetu od redakce Ikarie tento měsíc získávají:

Luděk Horník (Praha), Jitka Váchová (Ostrava), Václav Zýval (Dubá), Jana Havlíčková (Ústí nad Labem) a Martin Fučík (Praha).

Výhercům k jejich znalostem i štěstí při losování blahopřejeme!

113. soutěžní kolo DUNA

Došlo k tomu, co leckdo předpovídal a k čemu se dlouhá léta schylovalo - v roce 2000 byla natočena v německo-kanadsko-americké koprodukci a v režii Johna Harrisona nová verze Duny.

Když jsem viděl poprvé původní Dunu Davida Lynche z roku 1984, byl jsem na rozpacích. Teprve potom jsem si přečetl literární předlohu Franka Herberta, podíval se na film znovu - a byl jsem nadšen a okouzlen. Bez znalosti literární předlohy byl totiž film nesmírně těžko srozumitelný. Herbertův román je přece jen příliš složitý, aby bylo možno ho bez újmy na jeho hlavních hodnotách filmově převyprávět v obvyklém časovém úseku. Lynch tedy pojal svou Dunu jako barvité, kompozičně dokonalé obrazové portfolio, které ve spojení s knihou tvoří úžasný, nicméně úzce provázaný celek. Lynchova Duna se uváděla v maximální délce 140 minut (později byla sice připravena pro televizi dokonce v délce 190 minut - to ovšem proti Lynchově vůli a jako režisér byl tudíž uveden obligátní Allen Smithee).

Z nové Duny z roku 2000 u nás právě na videokazetě vyšla první část v délce 161 minut, druhá vychází v srpnu. Dohromady nabídnou téměř pětihodinovou podívanou. Zároveň už vyšla i kompletní na DVD. Již první ohlasy před časem potvrdily, že tato nová, dlouhá verze, mapující Herbertův román do podstatně větší hloubky včetně mnoha detailů, k pochopení nevyžaduje znalost literární předlohy, a tudíž je přístupná široké divácké veřejnosti (která dnes mnohem méně čte a více se věnuje hraní počítačových her a posílání esemesek).

Natáčelo se u nás. Ve filmu spatříte mnoho českých tváří, kromě komparsu a drobných rolí dostali větší prostor např. Barbora Kodetová a Miroslav Táborský. Pozoruhodné kostýmy Theodora Pištěka vám neodbytně připomenou jeho podobně pozoruhodné kostýmy v česko-britsko-španělském filmu Nexus, ve kterém si dokonce velice podobně laděnou roli zahrál i zmíněný M. Táborský. A stejně tak jako Nexus, je i nová Duna spjata se jménem Martina Zhoufa, který se částečně podílel na výtvarné stránce.

Nová Duna nabízí trochu jiný, nový pohled na klasickou literární předlohu, která se mezitím již stala kultovní nesmrtelnou legendou, k níž i po smrti Franka Herberta stále přibývají nové díly, jako by chtěly tuto nesmrtelnost ještě víc zdůraznit.

Následující soutěžní otázky se samozřejmě týkají nové verze Duny.

1) Mistr šermu Gurney Halleck kromě břitce nabroušených zbraní ovládá skvěle ještě jeden nástroj. Jaký?

2) Proč se vévoda Leto Atreides neoženil s Jessikou?

3) Kolik bylo z těla fremena Jamise, kterého byl donucen Paul Atreides usmrtit v rituálním souboji, získáno vody?

Ze správných odpovědí jich jako obvykle vybereme pět a jejich autorky či autory odměníme pěknou SF videokazetou od sponzora 113. kola naší filmové soutěže, kterým je společnost:

Odpovědi pište na korespondenční lístek, označte heslem "FILM" a zasílejte na adresu redakce: ***IKARIE, Radlická 61, 150 00 Praha 5.*** A nezapomeňte uvést dokonale čitelně (nejlépe hůlkovým písmem) jméno, příjmení a samozřejmě i zpáteční adresu!

Do slosování zařadíme všechny správné odpovědi, které nám dojdou do redakce nejpozději do konce srpna 2002.

připravuje Jaroslav Jiran

Premiéry měsíce
(aneb změna je život)

8. srpen - **Dračí let** (Dragonfly)

Veleslavný Kevin Costner (Vodní svět, Posel budoucnosti) se v tomto filmu představí jako lékař, který se domnívá, že se s ním jeho zemřelá žena pokouší navázat spiritistické spojení prostřednictvím pacientů, jež se ocitli na pokraji smrti. Režie Tom Chadyac.

29. srpen - **Lilo & Stitch**

Máte zálusk na rodinný filmeček, v němž malá holčička najde opuštěného pejska a s menšími trablemi se o něj dobře stará? Tak si ho nechte zajít! Lilo si pejska najde, jenže ze Stitche se vyklube mimozemský zločinec, pronásledovaný po útěku z intergalaktické věznice policií až na Zemi, kde bohužel/náhodou/naštěstí ztroskotal.

Takový normální cvok

SVĚT PODLE PROTA (K-Pax) – USA/Francie 2001, režie Iain Softley.

Těžko uhádnout, koho potkala větší smůla – jestli diváky, když vidí Svět podle Prota až osm měsíců po zahraniční premiéře, anebo film, že ho diváci vidí chvíli po Spider-manovi a Epizodě II. Smršť nákladných fantastických snímků nám dokonale vygumovala hlavy komiksovými efekty Johnyho Dykstry nebo těmi realistickými od ILM, proto je těžké přizpůsobit se komornímu příběhu britského režiséra Iaina Softleye. Softley odbočil od počítačových halucinací, vydal se cestou psychologizujícího snímku s velkým důrazem na vystavění mezilidských vztahů. Jeho pojetí vědecko-fantastického příběhu nevyžaduje lasery, výbuchy, nechutné mimozemšťany a exotické planety. David Lynch po dokončení Příběhu Alvina Straighta řekl, že současný hektický svět potřebuje vyprávět o přestárlém chlapovi, co jede na traktoru přes Spojené státy.

Podobně nás uklidňuje Softley se svým příběhem o bláznu, co si myslí, že je mimozemšťan.

Ve filmařsky vděčném mikrosvětě blázince se snese všechno. Lidé poražení moderním životním stylem tu mají právo stát se tolerovanými pacienty. Obsedantní představy o nebezpečném sirovodíku v každé molekule vzduchu nebo nesnesitelném smradu dělají z pacientů vyděděnce, tedy jakési mimozemšťany – nikdo se nediví, když klidný Prot (Kevin Spacey) hlásá, že přišel z planety K-Pax. Pro doktora Marka (Jeff Bridges) představuje Prot záhadu – nemá totožnost, nemá přátele, nemá minulost, nic nepřehrává, přesto se podle všeho jedná o člověka tak inteligentního, že Markovy sympatie překročí profesní povinnosti. Příběh se odvíjí pomalu, po deseti minutách je jasné, jak skončí, přesto jemné vykreslování Protovy osobnosti okouzluje celých 120 minut.

Magnetické přátelství Marka a Prota se dá nahlížet přes filtr nevšednosti – nezáleží na tom, zda Prot je nebo není z jiné planety, pro Marka je vítanou záhadou, jejíž luštění kompenzuje rodinné problémy. Na blázna se Prot chová atypicky: namísto vůle odletět zpět na K-Pax si pobyt mezi blázny užívá a chová se jako spasitel – léčí pacienty s pomocí přesvědčivé výřečnosti, při vyšetřeních odhaluje Markovi život na K-Pax, upoutá významné astronomy dokonalým modelem své domovské soustavy a lidské civilizaci se jemně vysmívá. Je s podivem, že jste to dotáhli tak daleko, konstatuje při jednom sedánku s Markem. Ostatně není jediným zastáncem tohoto názoru. Stejně jako faktu, že na Zemi je nejlepší ovoce z celého vesmíru. Diváka pak přepadne mírná výčitka z vesmírné anomálie, jakou představujeme, a že nemůžeme nabídnout nic víc než uzrálý banán.

Trefnější slovo než „uklidňující" mne nenapadá. Není náhodou, že jméno Protovy planety obsahuje „pax" - „mír." Jinoplanetníci to neměli ve filmu nikdy jednoduché a prošli všemi stupni diváckého spektra popularity od uprchlických syndromů E.T. až po vetřelce a nenáviděné tvory. V každém případě byli podmínkou napínavého děje a častým prostředkem k zdůraznění lidské nesnášenlivosti. A zde Softley dělá výjimku: do Prota nepíchá infůze, nevybírá z něj vzorky, nenechává ho zavřeného v kleci a nikam ho neschovává – odkazuje na snášenlivost, pochopení a toleranci, tři věci, které dnešní svět dozajista potřebuje. Že by byla ve filmařském vesmíru planeta, kde se vyskytují inteligentní režiséři a scénáristé?

hodnocení: **

Pavel Dobrovský

Pavouk již spřádá sítě, utečeš-li, nechytí tě...

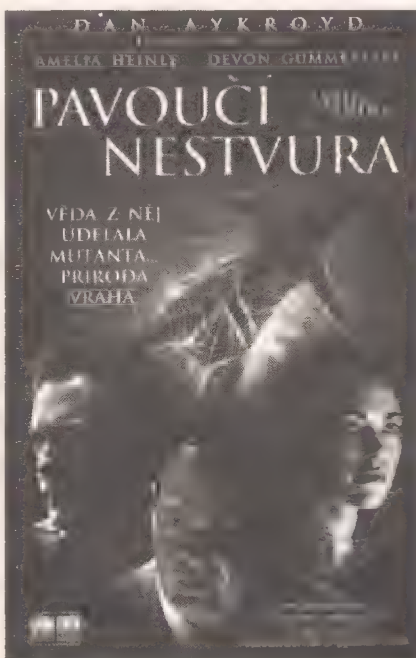
Pavoučí Nestvůra (Earth vs. the Spider) – USA 2001, režie Scott Ziehl.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Těžko říct, proč tento snímek ze série Creature Features okopíroval zrovna tenhle název hororu z padesátých let, když oba filmy jsou více než rozdílné a navíc – v případě recenzovaného filmu – název obsah filmu absolutně nevystihuje a je zbytečně matoucí. Naopak český distributor přišel s daleko trefnějším názvem, jenž skutkovou podstatu tohoto příběhu naplňuje. Příjemné překvapení.

Hlavním hrdinou příběhu je mladík Quentin (Devon Gummersall), který miluje komiksy se superhrdinou Pavoučím mužem a pracuje jako ochranka v biochemické laboratoři. Rád by se svému vzoru přiblížil, hlavně proto, že mu chybí sebevědomí na to, aby pozval na rande krásnou sousedku Stephanii (Amelie Heinlová). A náhle se objeví příležitost. V laboratoři dojde k přepadení. Quentin si v šoku a v depresi nechá aplikovat pavoučí sérum, čímž započne jeho přeměna. Quentin získává schopnosti pavouka, což se mu líbí, ale zároveň se v něm probouzejí pavoučí vlastnosti, mezi kterými převládá hlad, a to se mu už tak moc nelíbí.

Pavoučí nestvůra je příběhem, který v sobě mixuje starou dobrou Mouchu se Spider-manem. Varování před negativními účinky testovacích chemických látek je zřejmé a nikterak překvapivé. A ani žádné jiné myšlenky, které by zaváněly novotou a čerstvostí, ve filmu nenajdete. Béčkový originální název filmu přesně sedí, přestože je několik pozitiv, které předivo průměrné pavučiny vylepšují.

Hlavní devizou jsou speciální efekty a masky. Na televizní film je to vskutku slušná třída, ale to je základní vlastnost celé série Creature Features. Stan Winston se rozhodně o své dobré jméno bát nemusí. Zmutovaný Quentin je děsivá živoucí bytost, kterou je zábavné porovnávat s Peterem Parkerem alias Spidermanem, exhibujícím právě teď v kinech. Pozvolná mutace je zachycena a ztvárněna citlivě. Výsledný netvor je pak stejnou měrou děsivý a budící soucit.

Největší hereckou hvězdou filmu je stárnoucí Dan Aykroyd, který zde vytvořil postavu detektiva Grilla, jehož žena mu je nevěrná s mladším kolegou a on marně hledá ztracený respekt a sebevědomí. Jeho účinkování je ale spíše jen pokusem nalákat diváky, protože detektiv Grillo je postava nemastná neslaná, nevýrazná a filmem spíše proplouvá až k jeho předem očekávanému konci.

Přes všechny zápory jde ale stále o průměrný horor se dvěma klady – pěknou hlavní hrdinkou a vydařenými speciálními efekty. Nic víc od něj nečekejte. Rozhodně ne nic velkolepého. Nicméně jako alternativa k tomu, jak mohl dopadnout Peter Parker, kdyby byl na exkurzi v jiné laboratoři, to je poučné.

hodnocení: ***

Pavel Žďárek

A už tu zase bzučí

PANIKA (Flying Virus) - USA 2001, scénář a režie Jeff Hare.

Distribuce MAGIC BOX.

Kdybych chtěl použít moderní komerční mluvy, určené filmovým konzumentům, musel bych říct: Jsou tu zase - mnohem nebezpečnější a ještě inteligentnější než kdykoliv předtím! Jelikož mi však tento jazyk není vlastní, vezmu to trochu oklikou

Nejdříve bych rád podotkl, že mě včelí tematika už trochu unavuje. Pro tvůrce je to samozřejmě vděčný motiv, protože včely jsou a) trikově nenáročné - hrají samy sebe, b) netřeba jim platit honorář ani jako komparsu, c) nepatří zatím mezi ohrožené druhy, takže povolené ztráty asi nebudou ani jedné straně na obtíž. I po zvukové stránce jsou nenáročné - zatím ještě nikdo nepřišel s tím, že by mohly stylově zlověstně řvát podobně jako velcí aligátoři, hadi, žraloci apod. (pokud jde o zlověstné řvaní, v amerických filmech

nejen neexistence hlasivek, ale ani vzduchoprázdno není překážkou), takže prozatím - i když určitě ne navěky - stále jen bzučí.

Zabijácké včely ve filmu Panika ale nevznikly náhodnou mutací, nýbrž jsou výsledkem vojenského experimentu. Jde totiž o novou biologickou zbraň. Americká vláda se pod zástěrkou záchrany deštných pralesů v Brazílii chystá k pravému opaku - k mohutné těžbě ropy z tamních zdrojů. A jak už to při podobných amerických akcích bývá, Brazilci jsou jim náhle v Brazílii na obtíž. Právě včely zabijáci se mají stát oním "čistým" způsobem, jak se zbavit domorodců. Američtí vojáci v čele s profesionálním zloduchem Rutgerem Hauerem jimi "čistí" celé vesnice, ty ostatní likvidují konvenčními zbraněmi. Jeden nevědoucí Američan si ale vezme bednu včel do letadla na New York a myslí si, že z toho budou úžasný prachýýý!!! Ani náhodou. Stačí malá turbulence, na pohled bytelná bedna se odbytelní - a v letadle je najednou jako v úle. Jenže domorodci zatím proti včelímu jedu najdou protilátku a s heslem Táhněte z naší země! se postaví Amíkům tvrdě na odpor. Nevím, jak by letadlo dopadlo, nebýt ošklivého, ale zato geniálního amerického puberťáka. A teď mě napadá - má vůbec Brazílie taky nějakou armádu? Nějak tam nebyla vidět.

Film trpí některými zbytečnými neduhy. Hudba Alexe Wilkinsona mi připadá až příliš inspirovaná hudbou k filmu Kongo, domorodci z kmene Lidí stínů, údajně nejobávanější válečníci pralesa, se podle mne zcela nesmyslně pustili do boje s dobře ozbrojenými americkými žoldáky v otevřeném terénu, místo aby s nimi bojovali v prostředí, které jim odjakživa poskytuje největší výhody.

Ale Rutger Hauer jako padouch Ezekial, pracující ve službách amerického ministerstva zahraničí, je tak skvěle zlý, jako snad ještě nikdy, ani když hrál krále v Merlinovi.

Na první pohled je zřejmé, že film nefinancoval žádný fan klub USA. Film je totiž dost výjimečný právě tím, že v něm na rozdíl od běžných snímků nejsou vojenské akce amerických komand na území cizího státu, spojené se soutěží v rychlopalbě na místní obyvatelstvo, pokládány za cosi samozřejmého - pod filmem je podepsána společnost mající nezávislost přímo v názvu, na projektu se podílela i sama Brazílie. Američanům se prostě asi moc líbit nebude.

hodnocení: **

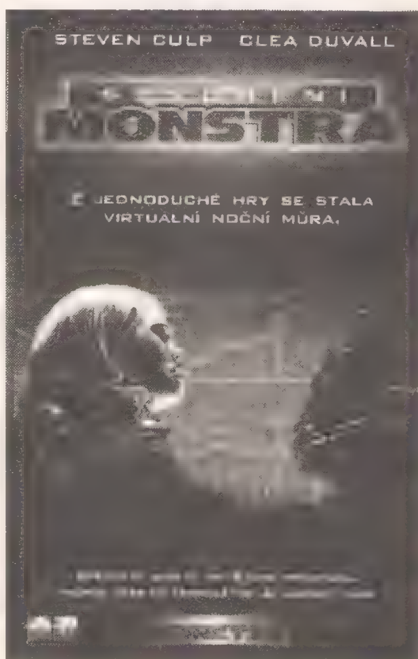
Jaroslav Jiran

I hra vás může zabít

STVOŘENÍ MONSTRA (How to Make a Monster) – USA 2001, režie George Huang.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Film How to Make a Monster si opět svůj název vypůjčil z předobrazu z roku 1958, jak už bývá v sérii Creature Features se speciálními efekty od Stana Winstona dobrým zvykem. Ono konec konců samotné Creature Features má svůj vzor ve fantasticko-hororovém televizním seriálu, který v USA běžel v letech 1971 – 1984. A našlo by se daleko víc znaků, ve kterých tvůrci "nové" série Creature Features odkazují na televizní (i netelevizní) klasiku hororové historie.

Nutno je ovšem říci, že všechny ty úžasné filmy padesátých a šedesátých let, které se pyšnily právě těmi jmény, jež nyní znovu ožívají, mají po obsahové stránce se svými reinkarnacemi pramálo společného. Rozhodně tedy nejde o nové verze – většinou je děj hodně vzdálen předloze a jen občas sleduje alespoň vzdáleně kostru příběhu (jako tomu bylo u filmu Teenage Caveman).

Stvoření monstra je opět komorním příběhem, který se celý odehrává v jedněch interiérech. I přesto se ale vydařil, alespoň v rámci svých možností. Scénář není špatně napsaný a tradičně sympatické obsazení a výborné speciální efekty by vás měly na těch 95 minut zaujmout a snad i pobavit.

Takže – vše se točí kolem stvoření hlavního monstra do počítačové hry. Marketingová kampaň hry Evilution se již rozbíhá, na dokončení zbývají čtyři týdny a „engine" hry ještě není hotový, nemluvě o zvucích a grafice. Navíc schází skutečně strašidelné hlavní monstrum téhle 3D akce. Co s tím?

Na šibeniční termín jsou vybráni tři programátoři: podivné existence (jak už to tak u filmových programátorů – a někdy i těch skutečných – bývá) s podivnou minulostí, a za vytvoření monstra je vypsána tučná odměna milion dolarů. Trojice má svého týmového šéfa, který sice nerozumí počítačům, ale dokáže se postarat o to, aby se ti tři mezi sebou nezabili. Pak tu máme ještě velice půvabnou stážistku Lauru (Clea DuVallová – známá například z Fakulty, nebo ji uvidíme v Carpenterově snímku Duchové Marsu), která programátorům nosí jídlo a přitom v sobě ukrývá potenciál schopné programátorky a manažerky v jednom.

Vše běží podle plánu, až do bouřky, která způsobí, že modul umělé inteligence hry začne ovládat mechanický oblek určený k „motion capturingu" a pomocí něj pokračuje ve své činnosti – tou je eliminace hráčů, v tomto případě pětice uvězněné v podzemí.

Tradiční hra na kočku a myši je tu opepřena zajímavým monstrem, které se samo dostavuje z mechanických částí i částí zabitých humanoidů do své počítačové podoby. Atmosféra houstne. Jediným kazem je občas zjednodušené a jindy naopak maximálně zašmodrchané vysvětlování technických problémů, ale to je klasický neduh filmů z prostředí počítačů. Nutno uznat, že tady se snaží držet reality víceméně úspěšně.

Na závěr snad už jen zmíním, že se na obrazovce také objeví (nejen) ňadra Julie Strainové, která má za sebou bohatou filmografii v haldě erotických a béčkových titulů a řadě z vás nebude patrně nezná-

má (z "normálních" filmů hrála např. v The Independent, Day of the Warrior, nebo byla ke slyšení v Heavy Metalu 2000).

hodnocení: ***

Pavel Žďárek

Robo se vrátil!

ROBOCOP: TEMNÁ SPRAVEDLNOST (RoboCop: Prime Directives (Dark Justice)) – USA 2000, režie Julian Grant. Distribuce MAGIC BOX.

Mám rád Robocopa. První dva díly série považuji za úžasné filmy se skvělou atmosférou, hlavní charakter – Robocop alias Alex Murphy – je dle mého názoru naprosto fascinující filmová postava a jen těžko by se hledala jí podobná. Třetí díl Robocopa mě kdysi dost otrávil a rozesmutněl, protože atmosféra zmizela a mizerně natočený příběh obsahoval řadu nesmyslů a komických situací, jež prostě v příběhu neměly místo. Trojka byl propadák, a proto se Robo přesunul z filmového plátna na televizní obrazovky, kde se mu dařilo celkem dobře. První seriál, jehož pilotní film se kdysi na černém trhu objevil jako regulérní čtvrtý díl, nás opět zavedl do Detroitu, kde zkorumpovaná a intrikářská společnost OCP komplikuje nejen Murphymu život. Na úspěšný seriál teď volně navazuje další televizní záležitost, která se v USA objevila pod jednotným názvem Prime Directives, ale u nás ji najdeme minimálně na dvou videokazetách, přičemž ta první je již na trhu a nese název Temná spravedlnost (Dark Justice).

Robocop v novém příběhu oslavuje deset let své existence. OCP by mohla být spokojena s výstavbou Delta City, ve kterém je zločinnost opravdu na ústupu, i když jako o "nejbezpečnějším místě na Zemi" bych o Delta City rozhodně nemluvil. Hlavní zápletka je zajímavá. OCP totiž krachuje, Robo už nikomu nepřipadá nijak zajímavý, jen si dělá svou práci, stárne a má klid. Ve městě řádí gang bombových sebevrahů a také Bone Machine, samozvaný správce pořádku ve městě, který je vyzbrojen prototypem tajné zbraně OCP. Policie je víceméně bezradná, protože OCP zakázalo ve městě zbraně (i policii), a tak nový velitel policejních složek – John T. Cable (Maurice Dean Wint) – je v potírání zločinu téměř bezradný. Na stopu ho přivede až Robo, který objevil spojení mezi Bone Machinem a OCP. Jenže v nadnárodní korporaci vznikla odnož nazvaná Trust, jež chce převzít moc nad společností i městem. A neštítí se ničeho. Členem Trustu se stává i Murphyho syn James (Anthony Lemke), který za ta léta dospěl v muže. Právě on vymyslí, že v likvidaci příliš zvědavého Cabla by mohl Trust využít Robocopa.

Co se týče příběhu i zpracování, tvůrci se očividně snažili hodně držet původního směru, kterým vykročil Paul Verhoeven. A chvílemi se jim to i daří. Kromě pár detailů má příběh logiku, spoustu dějových komplikací a několik překvapení (to závěrečné je skutečně hodně vydařené!). Herecké výkony jsou dostatečné, i když je z filmu jasně cítit, že prvním dvěma filmům nemůže konkurovat ani rozpočtem, ani atraktivností. Přesto bych ho všem fanouškům Robocopa doporučil, i když se pod maskou dávno neskrývá skvělý Peter Weller, ale Page Fletcher. Minimálně vás tenhle Robocop přinutí podívat se znovu na první dva díly a zavzpomínat si. Já osobně se těším na další kazetu, kde se dozvíme, jak to všechno dopadne, protože konec je tentokrát částečně otevřený. A jak jsem již napsal, není vůbec špatný.

hodnocení: ***1/2

Pavel Žďárek

Nebezpečný sex!

ZUŘÍCÍ PROMĚNA (Teenage caveman) – USA 2001, režie Larry Clark. Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Sex dnes není bezpečný. A sex v budoucnosti už není vůbec bezpečný. Je doslova nebezpečný. Ani nevíte, co se dá při pohlavním styku všechno chytit. Třeba taková nesmrtelnost... V každém případě je potřeba uznat, že Zuřící proměna, která se v originálním názvu opět odvolává ke klasické předloze, přišla se zajímavou myšlenkou, která by ovšem při troše štěstí vystačila tak na jednu epizodu seriálu Krajní meze. Nebo na slušný erotický film.

Vše se odehrává v postkatastrofické budoucnosti, kterou se kameraman snaží vizualizovat nic neříkajícími vybledlými barvami, a paradoxně tak dává filmu ještě větší punc "televiznosti". Kmen přeživších lidí po blíže neurčené přírodní katastrofě obývá jeskynní komplex a jen občas ti odvážní vycházejí ven na lov. David (Andrew Keegan) je jedním z mála z mladé generace "jeskynních lidí", kterému to myslí. Dokonce se sám naučil číst a z knih poznal, jak vypadal svět kdysi. A právě on vyrazí hledat se skupinou vrstevníků, v níž jsou jak mladí muži, tak také sličné dívky, včetně Sarah (Tara Subkoffová), kterou David miluje, lepší svět. Skupina skutečně dorazí k polorozbořenému New Yorku, kde je zastihne bouře.

Po ztrátě vědomí a jeho opětovném nabytí se proberou v místnostech zaplněných "starožitnostmi" konce dvacátého století. A seznámí se také se svými dvěma zachránci, nyní hostiteli a učiteli. Sexem posedlí Neil (Richard Hillman) a Judith (Tiffany Limosová) je pak zhruba další půlhodinu zasvěcují do tajů alkoholu, drog a sexu. Pak se trochu rozvine hororová zápletka, bude cákat krev a přijde pointa, která není sice špatná, ale nudu a šeď předchozích minut jen těžko vykoupí.

Jinými slovy se dá obsah filmu shrnout asi takto – neviděli-li jste dlouho dívčí ňadra či pánské pozadí a chybí-li vám to – Zuřící proměna vás může uspokojit. Toužíte-li ale bát se nebo alespoň bavit, tenhle film nechejte ležet tam, kde ho uvidíte. Protože tentokrát se další zásek do série Creature Features nemůže pochlubit ani nijak překvapivými efekty, které jsou pro sérii jakousi ochrannou značkou.

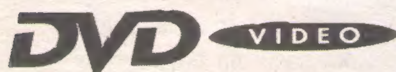

Z toho všeho plyne ponaučení – není všechno dobré, na čem je uvedeno jméno Stan Winston.

Přestože jde tedy jednoznačně o zatím nejslabší přírůstek do novodobé hororové kultovní řady, pokud toužíte vidět všechno, nezbude vám než zatnout zuby a jít do toho. Jedinou útěchou pak budou ta hezká dívčí těla, kterých je naštěstí ve filmu celkem dost. A pokud vás naopak film zaujme, sežeňte si také stejnojmenný snímek z roku 1958, který režíroval Roger Corman!

hodnocení: **

Pavel Žďárek

DRAVCI

(RAVENOUS) – USA, 1999, režie Antonia Birdová.

Distribuce BONTON HOME ENTERTAINMENT.

Film: Originální námět se cení. A cení se také, když se do ČR dostane na DVD film s dobrým námětem, který je hoden pozornosti diváků. Právě takovým snímkem – jak už asi tušíte – jsou i Dravci. Možná, že už jste je viděli, ale rozhodně není od věci si je vychutnat ještě jednou v kvalitě stříbrné placky. Musíte mít ovšem silný žaludek a smysl pro zvrácený humor. A také není od věci nebýt zarputilým nepřítelem kanibalismu a vegetariánem.

Vše se odehrává v odlehlé části USA, sněhem pokryté Sieře Nevadě v období po mexicko-americké válce – tedy v roce 1847. Kapitán John Boyd (Guy Pearce) je převelen právě do této oblasti, do pevnosti Fort Spencer, kde kromě něj je jen pár dalších lidí, jenž nemají na starosti nic jiného, než přežívat ze dne na den v nekončící nudě. Ta je ale narušena, když do pevnosti přijde zvláštní chlapík F.W. Colqhoun (Robert Carlyle), který nejen Boydovi ukáže, že nejhorší hrůzy člověk nemusí zažít jen ve válce.

Antonia Birdová natočila velice zajímavý film, který koketuje s několika žánry, z nichž jasně dominující je subžánr kanibalského hororu. Myšlenka získávání síly snědením poraženého protivníka je tu rozvedena do příběhu plného brutality, černého humoru a zvláštní atmosféry, díky které si Dravci získali pozornost i přes nevysoký rozpočet a komorní pojetí, ve kterém převládá charakterní herectví nad speciálními efekty.

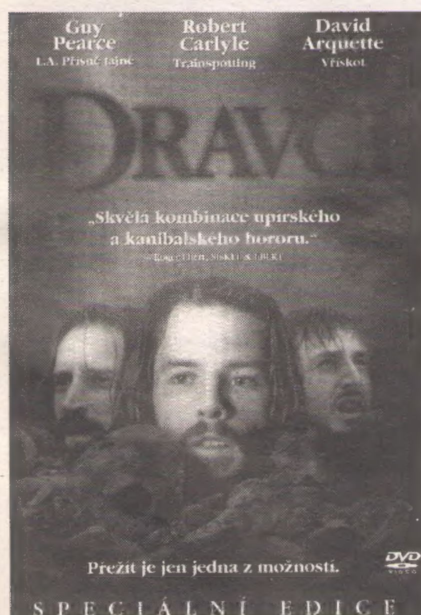
Resumé je tedy prosté – Dravci jsou originálním hororem s temným a uvěřitelným příběhem, který má dobrou pointu a stojí za zhlédnutí. Dobrou chuť!

Parametry: Formát obrazu: 16:9 (2.35:1). Zvuk: Dolby Digital 5.1 (angličtina). Obraz bez výrazných chyb, zvuk je pro takovýto druh filmu více než dostačující. České titulky.

Bonusy: Trailery, TV spoty, komentáře režisérky Antonie Birdové a Damona Alberna, dále pak komentář Roberta Carlyle, Teda Griffina a Jeffreye Jonese, vystřižené scény, galerie fotografií, návrhy a skicy kostýmů a kulis.

hodnocení: ** (film), ***1/2 (DVD)**

Pavel Žďárek

*) Tak za prvé, těšme se na druhé setkání s Larou Croftovou, protože film TOMB RAIDER 2 je na úspěšné cestě zrodu. Prsatá Angelina Joliová nebude chybět, Jan de Bont se prý v režisérském křesle usadil pohodlně a nevyklopitelně. O obsahu všichni taktně mlčí, nicméně jedna věc je úplně jistá: Lara Croftová nás všechny přežije!

*) Tak za druhé, těšme se na třetí setkání s Harrym Potterem, protože HARRY POTTER AND THE PRISONER OF AZKABAN je na úspěšné cestě zrodu. Nikdo z hereckého obsazení zatím nebyl oficiálně potvrzen, ovšem nedovedu si představit, že by Daniela Radcliffa či Emmu Watsonovou někdo nahradil. Proslýchá se, že rejža Chris Columbus má učedníka čaroděje "plné zuby" a že se už jeho egem nehodlá zabývat jinak než divák. Premiéra je předběžně plánována na 2004.

*) Tak za třetí, těšme se na THE LEAGUE OF EXTRAORDINARY GENTLEMEN, protože to by mohlo být zcela jiné kafe než Croftová či Potterovci (mohu být někdy trochu sarkastický, ne?!). Na motivy stejnojmenného komiksu napsali pro režiséra Stephena Norringtona (mj. Blade) scénář James Robinson a Alex Ayers. V hlavních rolích špionážní honby "party" slavných "agentů" z paralelní Země za ukradeným antigravitačním prostředkem se představí Sean Connery jako Allan Quatermain, snad Shane West coby Tom Sawyer a asi Jason Flemyng coby dr. Henry Jekyll. Dostatečně šílený projekt, ne?!

*) Tak za čtvrté, konečně čistým science-fiction se jeví být v dnešním klapkotlachání až A SOUND OF THUNDER (Zvuk hromu). Námětem je povídka Raye Bradburyho. V režijním podání Petera Hyamse (mj. Kozoroh Jedna, Outland, 2010) budeme sledovat lovce, cestující časem do doby dinosaurů, aby si ulovili jednoho T-Rexe. Lovci se chovají kvůli nebezpečí časových paradoxů velice uvážlivě, ale všechno prostě uhlídat nemohou... V jedné z hlavních rolí uvidíme Bena Kingsleye.

*) Tak i za páté máme co do činění s opravdovskou SF. DEUS EX (na motivy stejnojmenné hry) vypráví příběh z (ne)daleké budoucnosti (rok 2052), v níž je svět konfrontován s nezvladatelnými nemocemi, ekonomickou neschopností prakticky všech státních útvarů a nebezpečím globálního terorismu. Hlavní hrdina se musí uprostřed nerozmotatelných intrik rozhodnout, zda bude pokračovat v jejich zaplétání na straně vlády, nebo se začlení do řad jejich neúnavných rozplétačů.

*) Téma skutečné existence Santy Clause je stále aktuální, tak se musíme za šesté zabývat i filmem ELF. Jeho příběh pojednává o malém chlapci, který se shodou náhod ocitá v Santově sídle, vyrůstá zde v dospělého muže a svým normálním vzrůstem vnáší do zdejší elfí komunity nejistotu o správném původu.

Stanislav Čermák

Mons Olympus, příbytek těch nejlepších

Parcon byl jeden z mnoha pseudonymů, pod kterými se skrývalo čtyřdenní setkání fandomu v Chotěboři. Už dvě desítky let je nepominutelnou součástí Parconů také vyhlášení výsledků Ceny Karla Čapka - literární soutěže v oboru science fiction, fantasy a hororu s fantastickými prvky (to abych ocitoval doslova z propozic).

V kategorii krátkých povídek se sešlo celkem 55 příspěvků. Do finálové pětky se probojovali Martin Koutný, Zuzana Minichová, Jana Rečková, David Šenk a Slávek Švachouček. Vítězství přiřknula porota **Slávkovi Švachoučkovi** za povídku ***Maják***.

V „královské" kategorii dlouhých povídek byli z osmačtyřiceti příspěvků nominováni Edita Dufková, Petr Heteša, Petr Kaufner, Jana Rečková a Konstantin Šindelář. Dobří holubi se vracejí, říká otřepané přísloví, a **Petr Heteša** patří k těm velmi dobrým - však ho také jeho povídka ***Tunel*** přivedla k vítězství. Ze třinácti románů porotci na ten náš malý česko-slovenský literární Olymp vynesli práci nejdelší - román ***Život je rafinované peklo*** **Kateřiny Francové**.

Rozhodnutím porotců letošní Mlok putuje ke Kateřině Francové, Slávek Švachouček a Petr Heteša si domů odnesli Pulce. K nim se přidal **Konstantin Šindelář** s povídkou ***Dravčí poupě***, který se jako nadějný nováček stal držitelem ceny Skokan. Tradicí se již stalo vydávání sborníku Mlok - ten stejně tradičně obsahuje po pěti nominovaných dílech v kategoriích dlouhá a krátká povídka a vítězný román.

Mirek Žamboch

K vyhlašování si Martin Koutný – administrátor soutěže – přizval Jaroslava Mosteckého. Ceremoniál tím dostal šťávu – ačkoliv oba mají zdroj obživy v úplně jiných oborech, na pódiu tvořili dobře sehranou moderátorskou dvojici.

K tradicím Parconu patří i předávání cen za zásluhy o žánr SFFH i o fandom. Sošku mloka – či spíše Mloka, neb se jedná o zcela (ne)věrohodný portrét Andrease Schreuzeri – za dlouhodobé zásluhy převzal **Josef Vašát**. Ten se již řadu let podílí na organizování SF jak v domovském Šumperku, tak ve fandomu jako celku - kromě jiného stál u zrodu občanského sdružení Československý fandom v České republice. Ludvíka - dřevěnou plastiku se stylizovaným součkem - si z pódia odnášel **Richard Klíčník**. Kočovná divadelní společnost Richarda Klíčníka je obdivuhodná parta nadšenců, kteří se již podruhé pustili do téměř sebevražedného úkolu inscenovat Briggsovu dramatizaci zeměplošských příběhů. Jak vloni v Praze, tak i letos v Chotěboři se jejich herecký výkon setkal s nadšeným ohlasem diváků a cena je tak vyjádřením poděkování všem, kdo se na úspěchu hry podíleli, režisérem počínaje a inspicientem konče.

Petr Pagi Holan

Ceny Evropské společnosti science fiction

Poprvé od roku 1979, kdy vznikl československý fandom, se u nás konalo i pravidelné výroční setkání fandomu evropského. Zastřešovala ho Evropská společnost science-fiction a jeho součástí bylo i vyhlašování cen ESSF. Hlasování o nominovaných bylo krátké a bojovné – ze všeho nejvíc rozhodovaly kontakty a váha osobností navrhovatelů.

Jan Patrik Krásný získal cenu jako nejlepší výtvarník, Ivan Aľakša touhle dobou už nechává paspartovat diplom, udělený slovenské **Fantázii** za nejlepší časopis (Ikarie již toto ocenění získala v roce 1990) a třetí ocenění si odnáší ostravské nakladatelství **Leonardo**. Toto ocenění je zajímavou ukázkou skutečně mezinárodního charakteru fandomu. Nominace totiž vyšla z Polska, kde je práce Jirky Pilcha ve velké vážnosti pro jeho prosazování polské SFFH a zvláště prací Andrzeje Sapkowského. Encouragement Award – cenu pro začínajícího tvůrce – získal **Miroslav Žamboch**, kterému právě v těchto dnech vyšly hned dvě knihy – Seržant a Ostří ocelí.

Petr Pagi Holan

3. - 7. 7. 2002

Chotěboř Czech Republic

EUROCON

Josef Vašát dostal Mloka za zásluhy o československý fandom

Kateřina Francová vyhrála soutěž O Čapkova Mloka románem Život je rafinované peklo.

Na Parconu také povídali o svých názorech pánové Josef Nesvadba a Ondřej Neff

Richard Klíčník dostal Ludvíka za téměř sebevražedný pokus zahrát se svou divadelní společností zdramatizovanou Pratchettovu knihu Stráže, stráže.

V pozdních večerních hodinách nebylo bezpečné pohybovat se po Euroconu jen tak, magické síly nabíraly na síle.